བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཛིན།

བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༡༤༡ ཟླ་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་བཅུ་གཉིས་ནས་ཟླ་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་བཅུགསུམ་པ་བར། འདོན་ཞིངས་ ༤༢ པ།

ཟླ་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༩ ཉིན་ཅེག་སྤྱི་མ་ཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བྱོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཚོགས་གཞིན་སྐུ་ཞབས་དེ་དེ་ཨོ་རྡེ་ལེ་རྫངས་ (Jiri Oberfalzer, Vice President of the Czech Senate) མཆོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་ཞེབས་སྐྱབས།

Tibetan Parliament-in-Exile
Central Tibetan Administration
Dharamsala-176215 H.P.India
Tel: +91-1892-222481
Fax: +91-1892-224593

Email : chithu@tibet.net
tibetanparliament@tibet.net
tpieadmin@tibet.net
Website: www.chithu.org
www.tibetanparliament.org
App : TPIE

དཀར་ཆགསྤྱི་ཁྱབ་ལྟ་ཞིབ་དང་ཞུ་དག་པ། ཚོགས་དྲུང་བསོད་ནམས་རྡོ་རྗེ།
རྩོམ་སྒྲིག་པ། བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར།

པར་པ་དང་དེབ་གཟུགས་བྱུས་འགོད། བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར།

འགྲེམས་སྤེལ་བ། རིན་ཆེན།

༡ ༸གོང་ས་མཆོག་གི་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་སློབ།���༡༢ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཉི་ཧོང་གི་སྲིད་བློན་མཆོག་ལ་འཚཚམས་འདྲི་ཞུས་པ། ���༣༣ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཉི་ཧོང་གི་དམིགས་བསལ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐཐང་གི་སློབ་སྟོན་པ་སྐུ་ཞཞབས་ནཱ་ཀ་ཊ་ནི་ལགས་ལ་དགའ་བསུའི་འཚཚམས་འདྲི་ཞུས་པ།���༣༤ རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༡་་་་་༢༢ ལོའིོི་སྤྱི་ཁྱབ་རྩིས་ཞིབ་ལས་ཁང་གི་རྩིས་ཁྲར་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་ཆུང་གི་ལས་དོན་དབུ་འཛུགས་གནང་བ།���༤༥ སྤྱི་ཟུར་འབྲོག་སྨད་ཚེ་བརྟན་ནོར་བུ་མཆོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པར་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་ཐུགས་གསོའི་གསུང་འཕྲིན་གནང་བ།��༥༦ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ “དྲུག་དང་དྲུག་ཅུ འི་ལམ་སྣེ་ན་འཁྱོར་བའི་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ།” ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་ཅིག་དབུ་འབྱེད་གནང་བ།��༥༧ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞཞབས་བྷོབ་ཌོལ་མཆོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པར་ཐུགས་གསོ་ཞུས་པ།���༨༨ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་རྒྱ་གར་གྱི་བདེ་སྲུང་སྤྱི་ཁྱབ་དམག་སྤྱི་སྐུ་ཞཞབས་བི་པིན་རཱ་ཝ་ཊ་ལགས་ཐཐད་འཕུར་གནམ་གྲུ་བརྡབ་སྐྱོན་བྱུང་ནས་འདས་གྲོངས་སུ་གྱུར་བར་ཐུགས་གསོ་ཞུས་པ།���༩༩ ༸གོང་ས་མཆོག་ལ་ནོ་སྦེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་འབུལ་བཞེས་མཛཛད་དེ་མི་ལོ་ཧྲིལ་པོ་ ༣༢ འ ཁོར་བའི་དུས་དྲན་མཛཛད་སྒོའི་ཐོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གསུང་བཤད།���༩༡༠ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྐུ་ཞཞབས་ཨོ་ལ་ཧྥི་ཤོལ་ཛི་མཆོག་འཇར་མན་སྲིད་བློན་དུ་བདམས་ཐོན་བྱུང་བར་འཚཚམས་འདྲི་ཞུས་པ།��༡༢༡༡ དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ཧི་མཱ་ལ་ཡའི་དུས་སྟོན་གྱི་མཇུག་བསྡོམས་མཛཛད་སྒོའི་ཐོག་དམིགས་བསལ་སྐུ་མགྲོན་ཆེད་ཕེབས་གནང་བ།��༡༣༡༢ གསར་འགོད་བསྒྲགས་གཏམ།��༡༤༡༣ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྣེ་ཁྲིད་པའི་སྤྱི་འཐུས་ཁག་ཅིག་ཧི་མཱ་ཅཅལ་མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཟུར་ཉཉན་དུ་ཐེངས་དང་པོ་གདན་ཞུས་ཐོག་གྲོས་ཚོགས་ནས་གཞུང་འབྲེལ་དགའ་བསུ་ཞུས་པ།���༡༥༡༤ ལྕམ་སྐུ་ཨ་ཛི་རཱ་ཛེ་ཡ་མཆོག་ཨ་རིའི་བོད་དོན་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་མཐུད་པར་བསྐོ་གཞཞག་གནང་བར་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་དགའ་བསུའི་འཚཚམས་འདྲི་ཞུས་པ།���༡༦༡༥ སྤྱི་འཐུས་སྐུ་ཚཚབ་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་འཐུས་མི་སོགས་གནད་ཡོད་མི་སྣ་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ། ���༡༧༡༦ རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་སླར་གསོ་དང་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་གསར་པ་བསྐོ་གཞཞག་གནང་བ།��༢༢༡༧ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ལྷོ་ཨ་ཕི་རི་ཀའི་ཡི་ཤུའི་བླ་ཆེན་ཨར་ཆི་བྷི་ཤོབ་ཌེ་སི་མོན་ཊུ་ཊུ་མཆོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པར་ཐུགས་གསོ་ཞུས་པ།��༢༥༡༨ སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་ཟུར་པ་ཁྲི་འདུ་དཔོན་འཆི་མེད་རྣམ་རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་ཐུགས་གསོ་ཞུས་པ།��༢༦༡༩ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་དབུ་བརྙེས་ནས་ལོ་ངོ་ ༡༨ འ ཁོར་བའི་དུས་དྲན་མཛཛད་སྒོར་ཆེད་ཕེབས་ཀྱིས་གསུང་བཤད་གནང་བ།���༢༦༢༠ སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།(ཁག་ ༢) ��༢༨༢༡ ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞཞབས་ཌེ་ཝི་ཌིས་སྭ་ལི་མཆོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པར་དཔལ་ལྡན་་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཐུགས་གསོ་ཞུས་པ།���༣༤༢༢ ཕྱོགས་བཞུགས་སྤྱི་འཐུས་མཆོག་ཨོ་གླིང་བོད་རིགས་སྤྱི་མཐུན་ཚོགས་པའི་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཐེངས་དྲུག་པའི་ཐོག་དམིགས་བསལ་སྐུ་མགྲོན་དུ་ཆེད་ཕེབས་གནང་བ།��༣༤༢༣ དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་གསར་པར་འཚཚམས་འདྲི་ཞུས་པ།���༣༥༢༤ བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཆེའི་ལས་དོན་རྣམས་རྩིས་སྤྲོད་རྩིས་ལེན་གནང་བ།��༣༦༢༥ སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།���༣༧༢༦ རྒྱ་གར་མང་གཙོའི་དུས་ཆེན་ཐེངས་ ༧༣ པ་མ ཛཛད་སྒོའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་ རི་རྣམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་དཀར་མཆོག་སྐུ་མགྲོན་དུ་ཕེབས་པ།���༤༠༢༧ བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་དྲུང་ཟུར་པ་ཚེ་དབང་དངོས་གྲུབ་ལགས་ལ་ཕེབས་སྐྱེལ་གསོལ་སྟོན་བཤམས་པ།���༤༡༢༨ བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཛིན་ལགས་ནས་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་ཁུར་དམ་འབུལ་ཞུས་པ།���༤༢༢༩ ཚོགས་གཙོའི་ངལ་སེལ་ཐེབས་རྩ་ནས་ཨམ་བྷ་ལ་སྲི་ཊྲི་པོ་ཏ་ལ་བོད་མིའི་སུད་ཚོང་ཁྲོམ་སར་མེ་སྐྱོན་བྱུང་བར་ཞཞལ་འདེབས་གནང་བ།��༤༣༣༠ སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།��༤༤༣༡ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་འབྲས་ལྗོངས་ས་གནས་ལུགས་གཤའ་མར་བདེ་བར་གཤེགས་པ་༸སྐྱབས་རྗེ་རྡོ་གྲུབ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་རྫོགས་མཆོད་འབུལ་ཐོག་ཆེད་བཅཅར་གྱིས་གང་གི་ཞཞལ་སློབ་དང་སྐུ་འཁོར་བཅཅས་ལ་ཐུགས་གསོ་གནང་བ།��༤༨༣༢ ཡུ་རོབ་ཕྱོགས་བཞུགས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་གཙོས་ཡུ་རོབ་ཁུལ་གྱི་བོད་མི་བརྒྱ་ཕྲག་ལྷག་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཨོ་རྩེད་ལས་ཁུངས་མདུན་དུ་འདུ་འཛོམས་ཀྱིས་ངོ་རྒོལ་སྐད་འབོད་ཀྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་བ།��༥༠༣༣ རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༢་་་༢༣ ལོའིོི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྔོན་རྩིས་ཚོད་དཔག་འཆར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་གི་ལས་དོན་དབུ་འཛུགས་གནང་བ།���༥༡༣༤ སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།(ཁག་ ༤)��༥༢༣༥ བསོད་ནམས་རྡོ་རྗེ་ལགས་ཀྱིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཆེའི་ལས་ཁུར་འགོ་འཛུགས་གནང་བ།��༦༠༣༦ ན་གཞོན་གཞཞས་པ་ཚེ་དབང་ནོར་བུ་ལགས་ཀྱིས་བོད་བསྟན་སྲིད་ཆེད་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་བཏང་གནང་བ་དང་འབྲེལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གསར་འགོད་བསྒྲགས་གཏམ།��༦༡༣༧ སྤྱི་འཐུས་འཚཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ།��༦༢༣༨ ཅེག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཚོགས་གཞོན་སྐུ་ཞཞབས་ཇི་རི་ཨོ་བྷི་ལེ་རྫར་མཆོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་འཚཚམས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་པ།���༦༥༣༩ དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་ཅེཀ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཚོགས་གཞོན་སྐུ་ཞཞབས་ཇི་རི་ཨོ་བྷི་ལེ་རྫར་མཆོག་ལ་དགོང་དྲོའི་གསོལ་ཚིགས་འདེགས་འབུལ་ཞུས་པ།����������������������������������༦༧༤༠ རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞཞབས་ཨམ་རེནྡྲ་ངྷ་རི་སིངྒ་མཆོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་འཚཚམས་གཟིགས་ཕེབས་པ།��༦༨༤༡ བོད་མིའི་རང་དབང་སྒེར་ལངས་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐེངས་ ༦༣ པ འི་ཐོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གསུང་བཤད།��༦༨༤༢ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་ལྕམ་སྐུ་ཀིམ་བྷར་ལེ་ཀིཊ་ཆིན་མཆོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པར་ཐུགས་གསོ་ཞུས་པ།��༧༡༤༣ སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།���༧༢༤༤ སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གཉིས་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གི་ཚོགས་འདུ་དབུ་འཛུགས་ཀྱི་གསུང་བཤད།���༧༦༤༥ དཔལ་ས་སྐྱའི་ཁྲི་འཛིན་ ༤༣ པ འི་མཛཛད་སྒོར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གསུང་བཤད།���༧༩༤༦ སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གཉིས་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གི་མཇུག་བསྡོམས་གསུང་བཤད།���༨༡༤༧ བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གི་ཚོགས་འདུ་དབུ་འཛུགས་ཀྱི་གསུང་བཤད།���༨༣༤༨ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོ་མཆོག་སོགས་ནས་ཨ་རིའི་རོགས་ཚོགས་ཀྱི་སྐུ་ཚཚབ་ཚོགས་ཆུང་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ།��༨༥༤༩ བདེ་ལེགས་སྨན་ཁང་གི་ཊི་སྦི་རྩ་འགོག་ལས་གཞིའི་ཆེད་ཉི་འོང་རྒྱལ་ཁབ་ནས་གསར་ཉོ་གནང་བའི་འཁྱེར་སྤྱོད་བདེ་བའི་དེང་དུས་ཚཚད་མཐོའི་གློག་པར་འཕྲུལ་ཆས་ཤིག་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་དབུ་འབྱེད་གནང་བ།������������༨༦༥༠ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དང་དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་སོགས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྒྲ་སྒྱུར་དང་ཉཉམས་ཞིབ་ལྷན་ཁང་ནས་ཨིན་སྐད་ནང་ཡོད་པའི་༸རྒྱལ་བའི་གསུང་རྩོམ་བོད་འགྱུར་ཞུས་པའི་ཕྱག་དེབ་བདུན་དབུ་འབྱེད་གནང་བ།��������༨༧༥༡ འཇར་མན་རོགས་ཚོགས་ (FNF) ལྷོ་ཨེ་ཤི་ཡའི་སྡེ་ཚཚན་གྱི་འགན་འཛིན་མཆོག་བཞུགས་སྒར་དུ་ཕེབས་སྐབས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་སྣེ་ལེན་གཟཟབ་རྒྱས་ཞུས་པ།���༨༩༥༢ གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གི་ཚོགས་འདུ་མཇུག་བསྡོམས་གསུང་བཤད།���༩༠༥༣ སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།(ཁག་ ༣) ���༩༤

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

1

༸གོང་ས་མཆོག་གི་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་སློབ།

དེ་ཡང་མ་འོངས་པ་ལ་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་དངོས་
གནས་དྲང་གནས་མང་གཙོའི་གཞུང་ཞིག་ཏུ་བསྒྱུར་
ཏེ་མང་གཙོའི་ལམ་དུ་འགྲོ་རྒྱུར་ལྷག་བསམ་རྣམ་
པར་དག་པའི་སྒོ་ནས་སྲོལ་གཏོད་འདི་ལྟར་བྱས་པ་
རེད། ད་ལྟ་ང་ཚོ་མིའི་ལུང་པར་ཡོད་པའི་སྐབས་ལ་
མང་གཙོའི་རྣམ་པ་ཐོན་པའི་ཐབས་ཤེས་དྲག་ཤོས་གཅིག་སྤྱི་འཐུས་ཚོ་ཡིན། འོན་ཀྱང་བར་ལམ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་སྤྱི་འཐུས་འདེམས་བསྐོ་བྱེད་སྟངས་ཐོག་ལ་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་གནས་སྐབས་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་སུ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡེ་ཤེས་དབྱིངས་དཔྱད་ཀྱིས་བསྐོ་བཞག་བྱེད་དགོས་བྱུང་། དེ་ཡག་དྲགས་པ་གང་ཡང་མ་རེད། འ་འུབ་མ་འདུས་པའི་གནས་ཚུལ་འོག་ནས་འདི་ཆགས་པ་རེད། བར་ལམ་ང་རང་ཚོའི་ཆོལ་ཁ་ཕན་ཚུན་ནང་ཁུལ་དང་། ཆོས་ལུགས་ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡག་ཏུ་ཕྱིན། གཙོ་ཆེ་ཤོས་བར་ལམ་བོད་ཕྱི་ནང་གི་འབྲེལ་བ་ཞིག་བྱུང་། བོད་ནང་གི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་དེ་དག་སེམས་ཤུགས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་ཚུར་སྐུལ་ལྕག་ཐེབས། འདི་གར་ཡང་བར་ལམ་དུས་ཚོད་ཡུན་བསྲིངས་ཡོང་དུས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་རིམ་པས་རིམ་པས་ཇེ་ཆུང་དུ་ཕྱིན། ཚོགས་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་མང་ཚོགས་ལ་ལེགས་སྤེལ་ཉེས་འགོག་འདྲ་བྱས་ནས་ཕྲན་བུའི་གནས་ཚུལ་དྲག་ཏུ་ཕྱིན་པའི་བཟོ་འདྲ་ཞིག་འདུག དེ་འདྲ་ཡིན་སྟབས་ད་ཆ་བཀའ་ཤག་དང་སྐད་ཆ་སྔ་རྗེས་བྱུང་། མཐའ་མ་ཁ་སང་མང་གཙོའི་དུས་ཆེན་དང་སྟབས་བསྟུན་གྱིས་གསལ་བསྒྲགས་བྱེད་དོན་དེ་འདྲ་རེད། ཁྱེད་རང་ཚོའི་ལས་འགན་དང་པོ་དེ་འཕྲལ་དུ་སྤྱི་འཐུས་འོས་བསྡུ་བྱེད་སྟངས་སྐོར་གོ་བསྡུར་གྱིས་གཏན་འཁེལ་བ་ཞིག་བྱས། དེ་གཏན་འཁེལ་མཚམས་སུ་སྤྱི་འཐུས་གསར་པ་འདེམས་བསྐོ་བྱེད་རྒྱུའི་ལས་ཀ་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ཟླ་དྲུག་ཚུན་ཆད་ལ་སྤྱི་འཐུས་གསར་པ་གཏན་འཁེལ་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་

དུས་དེབ་གོང་མའི་འཕྲོས།

ང་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ཡིན་བཤད་ས་ནམ་ཡང་
མེད། གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་ཚོགས་པ་མང་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་པ་དེ་མང་གཙོ་ཡིན་སྟབས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བ་འཁྱེར་སྟངས་དངོས་གནས་དྲང་གནས་མང་གཙོ་ཆགས་ཡོད། ང་ཚོས་མང་གཙོ་ཞེས་པའི་ཚིག་བེད་སྤྱོད་ཡོད་མེད་ཙམ་མ་གཏོགས། དོན་ཡང་སྙིང་ལྟ་བའི་འཁྱེར་སོ་དངོས་གནས་དྲང་གནས་མང་གཙོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད། དེ་སྔའི་བོད་རང་གི་འགྲོ་སྟངས་མ་གཞི་ཞིང་བྲན་ལམ་ལུགས་ཡིན་པ་རེད་དེ། མཐར་གཏུགས་ནས་བཤད་ན་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་རྩ་བའི་འགོ་འཁྲིད་ཆགས། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་བྱས་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་པས་ཞིང་བྲན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ཆགས་མེད་པ་རེད། དེ་བཞིན་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་སེར་མོ་བ་རིགས་གཅིག་དང་། སྐྱ་བོ་གཅིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལས། སྐྱ་བོ་དེ་དག་སྤྱིར་བཏང་ཕལ་མོ་ཆེ་ཕ་ཤུལ་བུ་འཛིན་འདྲ་པོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་ཁ་ཤས་ཁ་ཤས་ཐད་ཀར་སླེབས་པའི་གསར་པ་འདྲ་ཡང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། སེར་མོ་བ་ཚོ་ནི་ལྷག་པར་དུ་མང་ཚོགས་ནང་ནས་ཐད་ཀར་མི་འགྲོ་གསར་པ་སླེབས་པ་ཤ་སྟག་རེད། གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་དེ་སྔ་ང་རང་ཚོའི་བོད་ཀྱི་གོམས་གཤིས་དེ་ཚོར་ཆ་བཞག་ན། མང་གཙོ་ཞེས་པའི་ཚིག་ངོ་སོ་ཐོན་པོ་ཞིག་བཤད་ཀྱི་མེད་པ་མ་གཏོགས། དོན་དངོས་གནས་བྱས་ན་མང་གཙོའི་སྙིང་དོན་ཚང་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་མིག་ལྟོས་གང་ལ་གང་འཚམས་ཤིག་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོ་མིའི་ལུང་པར་སླེབས་ནས་ད་བར་དུ་རྒྱ་མི་ལ་ཁ་གཏད་གཅོག་རྒྱུ་འདི་ང་རང་ཚོའི་ལུགས་སྲོལ་རྙིང་པ་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཐོབ་ཐང་རྙིང་པ་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་རྒྱུའི་དོན་དག་ཅིག་རྩ་བ་ནས་མིན་པར་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་དོན་དག་ཡིན་པ་དང་།

འགྲིགས་པ་རེད། གལ་ཏེ་ཟླ་དྲུག་ནང་མ་ཟིན་རུང་ལོ་གཅིག་གི་ནང་ལ་གཏན་འཁེལ་ཐུབ་ན་འགྲིགས་ཀྱི་འདུག གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་ལག་ལེན་ལ་འཁེལ་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། སྐབས་དགུ་པའི་སྤྱི་འཐུས་ཚོའི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་གཅིག་འདི་ཡིན།
དེ་ནས་ཁ་སང་བཀའ་ཤག་དང་སྐད་ཆ་རོབ་
ཙམ་བྱུང་། ང་རང་ཚོའི་མང་གཙོའི་རྣམ་པ་མཚོན་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་དྲག་ཤོས་གཅིག་སྤྱི་འཐུས་ཡིན་པ་དང་། ད་ལྟ་སྤྱི་འཐུས་འོས་བསྡུ་བྱེད་རྒྱུ་འདིར་དཀའ་ངལ་ལ་གོམས་འདྲིས་དང་། གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས། དཀའ་ངལ་འདུག་ཅེས་ཕྱིར་འགྱངས་བྱས་ནས་བསྡད་པ་ཡིན་ན་འགྲིགས་ཐབས་མེད། སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འདིེར་ཐབས་ཤེས་ག་འདྲ་བྱེད་དགོས་བྱུང་ན་ཡང་བྱེད་རྒྱུ་རེད་མ་གཏོགས། ཡང་སྔོན་མ་ནང་བཞིན་ཐབས་ཤེས་གང་ལ་གང་མཚམས་ཤིག་བྱས། ཡང་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཐོབ་ཐང་རྩོད་པ་བསླངས། བློའི་ཞེ་ཕུགས་ལ་ང་ཚོས་རྩོད་པ་ཆེ་ཙམ་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ན་མཐའ་མ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་འདུམ་བཏང་ནས་འགྲིགས་པ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་རེད་བསམ་པའི་བསམ་བློ་དེ་གཏོང་རྒྱུ་མི་འདུག ངས་རྣམ་རྟོག་བསླངས་ནས་བཤད་པ་མ་རེད་དེ། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་མེད་ཁྱད་མེད་པ་ཞིག་ལ་ཆ་བཞག་སྟེ་གང་ལྟར་འཐུས་མི་མང་ཚོགས་ཀྱིས་འོས་བསྡུ་བྱས་ནས་འགྲིགས་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་དང་ཆབས་ཅིག་གཞིས་སྒར་ཆེ་ཁག་གི་འགོ་འཛིན་ཚོ་ཡང་ག་ལེ་ག་ལེར་འོས་བསྡུ་བྱེད་རྒྱུ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ་ཞེས་བཀའ་ཤག་དང་རོབ་ཙམ་སྐད་ཆ་བྱུང་། ད་ལྟ་ཐག་ཆོད་པ་གང་ཡང་མེད། རིམ་པས་སྤྱི་འཐུས་ཙམ་མ་ཟད། ལས་བྱེད་གནད་ཡོད་རིགས་མི་མང་ཚོས་འོས་བསྡུ་བྱེད་རྒྱུའི་སྲོལ་ཞིག་གཏོད་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ་ཞེས་སྐད་ཆ་བྱུང་། ད་ལྟ་འདི་བྱེད་དང་འདི་མ་བྱེད་ཞུ་རྒྱུ་མེད། ད་ལྟ་བསམ་བློའི་ནང་བཞག་སྟེ་ག་ལེ་ག་ལེར་ཚད་ཚད་བསྡུར་བསྡུར་ཞིག་བྱས་ན་བསམ་གྱི་འདུག

མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་སློབ།

2

དེ་ནས་ལོ་ཤས་སྔོན་དུ་ངས་ལས་བསྡོམས་
ཚོགས་ཆེན་ཞིག་གི་སར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། བཀའ་ཤག་གི་བར་ལ་སྲིད་བློན་སོགས་མིང་གང་བཏགས་རུང་མ་བཏགས་རུང་། མདོ་དོན་ཡང་སྙིང་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་འགན་འཁྱེར་ཐུབ་མཁན་དེ་འདྲ་གཅིག་བྱུང་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་ལབ་རྒྱུ་བྱུང་། སྐབས་དེར་ངའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་ལོ་གསུམ་ཕྱོགས་གསུམ་ལྟ་བུའི་མཚམས་བསྙེན་སྒྲུབ་ཅིག་བསྡད་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་ཞིག་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་ནས་དེ་འདྲའི་རེ་བ་ཞིག་བརྒྱབ་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་དུས་སྟབས་བདེ་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་ལུས་པ་རེད། ད་ཆ་གནས་ཚུལ་དེ་ཡང་བསྐྱར་དུ་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་གཅིག་སླེབས་ཀྱི་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུག ན་ནིང་གཞེས་ནིང་གི་སྔོན་ནས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཚེ་རིང་པོ་ཞིག་བསྡད་རྒྱུའི་རེ་བ་རྒྱག་གི་ཡོད་ལ་སེམས་ཤུགས་ནི་ཡོད། ང་ཚེ་རིང་པོ་ཞིག་བསྡད་མདོག་ཁ་པོ་རེད། བསྡད་པའི་རིང་ལ་བོད་སྤྱི་དོན་ཐོག་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་བྱེད་ཀྱི་རེད། ཡིན་ནའང་དེ་དང་ཆབས་ཅིག་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཡོད་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་དང་། བརྟན་པོ་བཟོ་རྒྱུ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རྩ་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་སྲ་ཐག་ཅིག་མཛུབ་མོ་འཛུགས་ས་ཡོད་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་པའི་ལས་འགན་ད་ལྟ་བར་བྱེད་བཞིན་པ་འདི་དག་ཡར་རླངས་མར་ཐིགས་མེད་པར་ཧུར་ཐག་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཐོག་ལ། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་དང་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ནུས་པ་གང་ཡོད་པ་རྣམས་དེའི་སྒང་ལ་རྒྱབ་ཡོང་ན་དཔལ་དང་རྒྱན་ཆ་ཡོང་གི་རེད། ཕྱི་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ལ་བོད་པའི་མོས་པ་དང་ཡིད་ཆེས་བྱེད་སྟངས་དེ་ཧ་ལས་པ་རེད་ཅེས་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བོད་མི་ཚོས་བརྩི་བཀུར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱིས་བོད་ལུང་པ་རྒྱ་མིས་ཟིན་

བསྡད་ཡོད་ན་ཡང་། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་མིའི་ལག་པའི་ནང་མེད་པའི་སྟབས་ཀྱིས་བོད་ངོ་ཐོག་རྒྱ་མིའི་ལག་པར་མ་ཚུད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའིེི་སྲོག་གཅིག་གི་ནུས་པ་དེ་བོད་མི་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཚབ་བྱེད་ཐུབ་མཁན་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་པའི་ཐོག་ནས་དགེ་མཚན་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་བར་ལམ་བཀའ་ཆོས་སར་ཡང་ལབ་རྒྱུ་བྱུང་། བོད་ནས་ཡོང་མཁན་ཚོ་དང་། འདི་གར་སྡོད་མཁན་བོད་མི་ཚོས་བོད་རང་བཙན་འཕྲལ་དང་མྱུར་དུ་ཡོང་བ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་སྐྱབས་འཇུག་གནང་རོགས་གནང་ཟེར་བ་དེ་རང་དགར་སྣང་བ་སྐྱིད་པོའི་སྐད་ཆའི་བཟོ་འདྲ་ཞིག་རེད། བོད་རང་བཙན་ཡོང་བ་ལ་བོད་པ་མི་རེ་ངོ་རེས་མཇིང་པའི་སྒང་ལ་འགན་རེ་ཁྱེར་ནས་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་པ་མ་གཏོགས། སོ་སོའིོི་ངོས་ནས་གང་ཡང་བྱེད་མི་དགོས་པར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐྱབས་འཇུག་གནང་རོགས་ལབ་སྟེ་ངས་དངོས་གྲུབ་སྦྱིན་རྒྱུ་མེད་པ་ཤེས་གསལ་རེད། བསམ་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཁྱེར་ནས་བསྡད་པ་ཡིན་ན་ཉི་མ་གཅིག་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཤི་བའི་ཉི་མོ་དེར་ནག་འཐོམ་མེར་འགྲོ་རྒྱུ་རང་རེད། དེ་ཧ་ཅང་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་རེད། བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་གི་ལས་འགན་དེ་བོད་མི་མི་རེ་ངོ་རེས་མཇིང་པའི་སྒང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་བྱས་ནས། ང་ཚོ་སྤྱི་པའི་དོན་སྒྲུབ་སྟངས་དེ་འདྲ་ཡིན་བསམ་ནས་བསམ་བློའི་ནང་ལ་གོ་རིམ་བསྒྲིགས། བསམ་བློའི་ནང་ལ་གོ་རིམ་བསྒྲིགས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ལག་ལེན་ངོ་མའི་ཐོག་ནས་ཤུགས་བརྒྱབ་སྟེ་ཚང་མས་འབད་བརྩོན་བྱས་པ་ཡིན་ན་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་པའི་རིང་ལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་རེད། གང་ཡོད་ཞལ་འདེབས་རྒྱག་གི་རེད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མེད་ན་ཡང་། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ནུས་ཤུགས་ཆ་ཚང་ཞིག་བསྒྲིལ་ནས་གནས་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ད་ལྟའི་བྱེད་སྟངས་མི་གཅིག་ལ་བཟང་པོ་བློས་འགེལ་བྱས་ནས་སྡོད་པ་དང་། ཧ་ལམ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་དེ་མི་གཅིག་གི་སྲོག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྡད་པ་ལྟ་བུའི་བྱེད་སྟངས་དེ་ཧ་ཅང་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་རེད།

ཡག་པོ་གང་ཡང་མ་རེད། ང་རང་ཚོས་འཐབ་རྩོད་བྱས་པ་དེ་མི་རིགས་གཅིག་གི་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་དོན་དག་རེད་མ་གཏོགས། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའིེི་ཁེ་ཕན་གང་ཡང་མ་རེད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་རུང་མེད་རུང་། ང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་དེ་མི་ཐོག་ནས་མི་ཐོག་འབྲེལ་ཏེ་བསྒྲུབ་དགོས་པ་ཡོང་སྲིད་ཀྱི་རེད། ང་ཚོས་ད་ལྟ་ནས་རིམ་པས་རིམ་པས་དེའིེི་ཐོག་ལ་གོམ་པ་སྤོ་དགོས་ཀྱི་འདུག གང་ལྟར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ང་རང་ཚོས་བྱེད་ཐུབ་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་དེ་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་དོན་དག་བསྒྲུབ་ཐུབ་པ། བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱི་ནུས་པ་བཏོན་ནས་གོང་བུའི་ནུས་ཤུགས་ཐོན་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་རིམ་པས་བླ་རྒན་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ག་རྡ་རམ་ས་ལར་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྤྱི་དོན་ལས་ཀ་དེ་དག་ཉི་མ་གཅིག་ཀྱང་དུས་འགྱངས་འཐུས་ཤོར་མེད་པར་ཐད་ཀ་ཐད་ཀར་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་ཡིན་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ་དྲན་གྱི་འདུག དེ་ཡང་རྣམ་རྟོག་བསླངས་ཏེ་བཤད་པ་མ་རེད། དོན་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། ང་རང་ཚོས་བསམ་བློ་རྒྱ་ཆེ་ས་ཞིག་ནས་བཏང་ན་ཡག་པོ་འདུགཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ ཟླ་བ་ ༩ ཚེས་ ༤ ཉིན།
སྐབས་དགུ་པའི་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་གཞོན་གཉིས་གསར་མཇལ་སྐབས་བསྩལ་བའི་བཀའ་སློབ་ལས་ཟུར་འདོན་ཞུས་ཤིང་། བོད་གཞུང་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ནས་པར་སྐྲུན་ཞུས་པ་ ༼སྤྱི་འཐུས་དང་བཀའ་ཤག་ལ་བསྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།༽ པོད་དང་པོའིཤོི་ོག་གྲངས་ ༣༨༧ ནས་ ༣༩༤ བར་གསལ།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

3

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཉི་ཧོང་གི་སྲིད་བློན་མཆོག་ལ་འཚམས་འདྲི་ཞུས་པ།

༄༅། ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༣ ཉིན་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་དང་། སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ། ཉི་ཧོང་གི་སྲིད་བློན་གསར་པ་སྐུ་ཞབས་ཧྥུ་མིའོ་ཀི་ཞི་དཱ་ (Fumio Kishida)མཆོག་གིས་སྲིད་བློན་གྱི་མཛད་འགན་བཞེས་པར་འཚམས་འདྲི་ཞུས་གནང་འདུགའཚམས་འཕྲིན་ནང་འཁོད་དོན། འཛམ་
གླིང་ནང་གི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་ཆེ་ཤོས་ཏེ། ཉི་ཧོང་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ནང་འཐུས་མི་གྲངས་ ༩༣ ཡོད་པ་ནི། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་དགའ་སྤོབས་སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། དེས་བོད་ཀྱི་བདེན་པའི་འཐབ་རྩོད་ཐོག་ཉི་ཧོང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་གནང་གི་ཡོད་པ་མཚོན་ཐུབ།

ཉི་ཧོང་གི་སྲིད་བློན་གསར་པ་སྐུ་ཞབས་ཧྤུ་ུམིའོ་ཀི་ཞི་དཱ་ (Fumio Kishida) མཆོགསྐུ་ཉིད་ནས་ཉེ་ཆར་སྐུ་ཞབས་ནཱ་ཀ་ཊ་ནི་
(Nakatani) ལགས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་དམིགས་བསལ་སློབ་སྟོན་པར་བསྐོ་གཞག་གནང་བ་དེས་བོད་དོན་ཐད་དེ་བས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཇེ་བརྟན་དུ་ཕྱིན་ཡོད་པ་དང་། དེར་ངས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།ཁྱེད་ཀྱི་དབུ་འཁྲིད་འོག་མང་གཙོ་དང་།

ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར། འགྲོ་བ་མིའི་རིན་ཐང་
བཅས་ཡར་རྒྱས་གོང་སྤེལ་ཡོང་རྒྱུར། ཉི་ཧོང་མི་
མང་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་དབར་
གྱི་མཛའ་མཐུན་གྱི་འབྲེལ་ལམ་སྔར་ལྷག་ཡོང་བའི་
རེ་བ་ཞུ་བཞིན་ཡོད་ཅེས་འཁོད་འདུག་པ་བཅས། །

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཉི་ཧོང་གི་དམིགས་བསལ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་སློབ་སྟོན་པ་སྐུ་ཞབས་ནཱ་ཀ་ཊ་ནི་ལགས་ལ་དགའ་བསུའི་འཚམས་འདྲི་ཞུས་པ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༣ ཉིན་
དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་
མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་
སྐུ་ཞབས་ནཱ་ཀ་ཊ་ནི་ (Gen Nakatani) ལགས་ཉི་
ཧོང་སྲིད་བློན་གྱི་དམིགས་བསལ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་སློབ་སྟོན་པར་བསྐོ་གཞག་གནང་བར་དགའ་
བསུའི་འཚམས་འདྲི་ཞུས་གནང་འདུགདེ་ཡང་འཚམས་འཕྲིན་ནང་འཁོད་
དོན། སྐུ་ཉིད་ཉི་ཧོང་སྲིད་བློན་གྱི་དམིགས་བསལ་
འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་སློབ་སྟོན་པར་བསྐོ་གཞག་
གནང་བར་ངས་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོའི་ངང་འཚམས་
འདྲི་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སྐུ་ཉིད་བསྐོ་གཞག་གནང་བ་དེས་ཉི་ ཧོང་གིས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནད་དོན་ཐོག་ འགན་ཁུར་གནང་གི་ཡོད་པ་མཚོན་པ་དང་། དེས་

ཉི་ཧོང་སྲིད་བློན་གྱི་དམིགས་བསལ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་སློབ་སྟོན་པ་སྐུ་ཞབས་ནཱ་ཀ་ཊ་ནི་ (Gen Nakatani) མཆོག

མང་ཚོགས་རྩིས་ཁྲའི་ཚོགས་ཆུང་།

4

རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༡་་་་་༢༢ ལོའིོི་སྤྱི་ཁྱབ་རྩིས་ཞིབ་ལས་ཁང་གི་རྩིས་ཁྲར་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་ཆུང་གི་ལས་དོན་དབུ་འཛུགས་གནང་བ།

བོད་གཙོས་པའི་བཙན་གནོན་འོག་སྡུག་པོ་མྱངས་
དང་མྱོང་བཞིན་པའི་འཛམ་གླིང་མི་མང་ས་ཡ་མང་
པོར་རེ་བ་སྦྱིན་ཡོད།
སྐུ་ཉིད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གནད་

དོན་ཐོག་གི་ཉམས་མྱོང་དང་། མཁྱེན་ཡོན་རྣམས་
གཞིར་བཞག་པའི་ཐོག སྐུ་ཉིད་ནས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུ་ཙམ་མིན་པར། འགྲོ་བ་མིའི་ཆེ་མཐོང་དང་། ཐོབ་ཐང་གོང་སྤེལ་གཏོང་རྒྱུའི་རེ་བ་

ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་ནི་རང་དབང་དང་། དྲང་བདེན། ཞི་བདེའི་རྩ་བ་རེད་ཅེས་འཁོད་འདུག་པ་བཅས། །

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༦ ཉིན་སྤྱི་ཁྱབ་རྩིས་ཞིབ་ལས་ཁང་གི་རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༡་་་༢༢ ལོའི་རྩིས་ཁྲར་རྩིས་ཞིབ་བྱེད་པོའི་ཚོགས་ཆུང་གི་ཕྱག་ལས་དངོས་སུ་དབུ་འཛུགས་གནང་ཡོད།
དེ་ཡང་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གཞུང་དངུལ་
འདུ་འགོད་དང་། ལོ་འཁོར་སྔོན་རྩིས། དངུལ་རྩིས་སྟངས་འཛིན་བཅས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་དོན་ཚན་ ༡༠ པའི་ནང་གསེས་ ༢ པའི་དགོངས་དོན། སྤྱི་ཁྱབ་རྩིས་ཞིབ་ལས་ཁང་གི་རྩིས་ཁྲར་རྩིས་ཞིབ་བྱེད་པོའི་ཚོགས་ཆུང་གི་མི་འགྲོར། ༡) སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀཿཿ་བྲག་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་མཆོག་དང་། ༢) ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་གཞོན་བསྟན་འཛིན་སྒྲོལ་དཀར་ལགས། ༣) ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་གཞོན་ཟླ་བ་ལགས་བཅས་སུ་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་

༡ ཉིན་དམིགས་འཛུགས་བསྐོ་གཞག་བཀོད་ཁྱབ་གཞིར་བཟུང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༦ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༩།༣༠ ཐོག་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་རྣམ་པ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་ལྷན་འཛོམས་ཀྱིས་རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༡་་་༢༢ ལོའི་སྤྱི་ཁྱབ་རྩིས་ཞིབ་ལས་ཁང་གི་རྩིས་ཁྲར་རྩིས་ཞིབ་བྱེད་པོའི་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོར་སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀཿཿ་བྲག་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་མཆོག་དང་། ཚོགས་ཆུང་གི་དྲུང་ཆེ་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་གཞོན་བསྟན་འཛིན་སྒྲོལ་དཀར་ལགས། ཚོགས་ཆུང་གི་དྲུང་ཆེ་ལས་རོགས་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་གཞོན་ཟླ་བ་ལགས་བཅས་སུ་སྤྱི་མོས་ཐུགས་གཏན་ཁེལ་བ་དང་། དེ་ནས་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་རྣམ་པས་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གི་དྲུང་ནས་

ལས་དོན་གནང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་ཞུས་རྗེས། དེ་སྔའི་རྩིས་ཞིབ་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་དང་། ད་ལྟའི་ལས་དོན་དངོས་སུ་ཕྱག་བསྟར་ཞུ་ཕྱོགས་སོགས་ལ་གོ་བསྡུར་གྱིས་དབུས་སྤྱི་ཁྱབ་རྩིས་ཞིབ་ལས་ཁང་ དང་། རྩིས་ཞིབ་ཡན་ལག་ལས་ཁང་ཁག་གི་རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༡་་་༢༢ ལོའི་རྩིས་ཁྲ་ཁག་ཚོགས་མི་སོ་སོར་ཆ་བགོས་གནང་སྟེ་ཞིབ་བཤེར་གནང་རྒྱུ་དང་། དུས་ཁོམ་བྱུང་ཚེ་རེ་མོས་ཀྱིས་སླར་ཡར་བསྐྱར་ཞིབ་ དང་། མཐའ་མར་ཚོགས་མི་རྣམ་པ་ལྷན་འཛོམས་ཐོག་དོགས་འདྲི་དང་ཐག་གཅོད་གནང་རྒྱུ་གནང་སྟེ། ལས་དོན་དངོས་སུ་འགོ་འཛུགས་གནང་ཡོད་པ་

བཅས། ། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༡་་༢༢ ལོའི་སྤྱི་ཁྱབ་རྩིས་ཞིབ་ལས་ཁང་གི་རྩིས་ཁྲར་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་རྣམས་ལ་ལམ་སྟོན་

གནང་བཞིན་པ།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

5

སྤྱི་ཟུར་འབྲོག་སྨད་ཚེ་བརྟན་ནོར་བུ་མཆོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པར་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་ཐུགས་གསོའི་གསུང་འཕྲིན་གནང་བ།

༄༅། ། སྐབས་ ༡༤ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
དང་། བོད་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་དང་བཅས་པར་སྲི་
ཞུ་སྒྲུབ་གནང་མྱོང་བ་སྤྱི་འཐུས་ཟུར་པ་འབྲོག་སྨད་
ཚེ་བརྟན་ནོར་བུ་མཆོག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་
༠༢ ཉིན་གྱི་ཐོ་རེངས་སུ་བལ་ཡུལ་རྒྱལ་ས་ཀཐ་མན་
གྲུར་སྐུ་ཚེ་མ་ཟིན་པའི་ཡིད་སྐྱོའི་གནས་སུ་གྱུར་པར། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་དམ་པ་ཁོང་གི་སྐུ་ཟླ་འཆི་མེད་སྒྲོལ་དཀར་ལགས་ཀྱིས་གཙོས་ནང་མི་ཉེ་འབྲེལ་ལྟོས་བཅས་ཡོངས་ལ་ཐུགས་གསོའི་གསུང་འཕྲིན་ཞིག་གནང་བའི་ནང་འཁོད་དོན། སྐུ་ཚེ་མ་ཟིན་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་པར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ་ཤིན་ཏུ་ཡིད་སྐྱོ་དང་བློ་ཕམ་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་པ་དང་། དམ་པ་གང་གི་སྐུ་ཟླ་དང་ཤུལ་ལུས་ནང་མི་ཉེ་འབྲེལ་རྣམས་ཀྱང་ཐུགས་ཡིད་གདུང་ཆེན་པོའི་ངང་གནས་ཡོད་ངེས་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་སྐྱེ་འགྲོ་ཀུན་ལ་སྐྱེ་འཆིའི་

རང་དབང་མེད་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་དགོངས་རྒྱ་ཆེ་བཞེས་དང་འབྲེལ་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་རྣམ་དཀར་དགེ་ཚོགས་ཀྱི་གནང་སྒོ་རིམ་པ་གནང་བཞིན་ཡོད་

པར་གཞིར་བཅས། འདི་ནས་ཀྱང་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་ཞབས་ཞུ་མཐར་སོན་གནང་བའི་མཛད་རྗེས་ལ་ཡི་རངས་བསྔགས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། མཆོག་གསུམ་རྒྱལ་བའི་སྤྱན་སྔར་མཆོད་སྤྲིན་དང་བཅས་གང་གིས་ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་བྱས་བསགས་སྡིག་ལྟུང་རྣམས་བྱང་ཞིང་དག་ཅིང་། འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་པདྨོའི་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ་
རྣམ་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་ལ་མྱུར་དུ་རེག་པའི་
སྨོན་འདུན་དང་སྦྲགས། ཤུལ་ལུས་སྐུ་ཟླ་འཆི་མེད་
སྒྲོལ་དཀར་ལགས་ཀྱིས་གཙོས་ནང་མི་ཉེ་འབྲེལ་
ལྟོས་བཅས་ཡོངས་ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་
འཁོད་འདུགདཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ “དྲུག་དང་དྲུག་ཅུ འི་ལམ་སྣེ་ན་འཁྱོར་བའི་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ།” ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་ཅིག་དབུ་འབྱེད་
གནང་བ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༨ རེས་གཟའ་
ལྷག་པའི་ཉིན་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་
མཆོག་གིས་གངས་སྐྱིད་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་
ཚོགས་ཁང་ནང་ཤེས་རབ་དར་རྒྱས་ལགས་ཀྱིས་འབྲི་རྩོམ་གནང་བའི་ “དྲུག་དང་དྲུག་ཅུའི་ལམ་སྣེ་ན་འཁྱོར་བའི་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ།” ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་ཅིག་དབུ་འབྱེད་གནང་སོང་།
དེ་ཡང་ཉིན་རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༢།༣༠ ཐོག་དཔེ་
དེབ་དབུ་འབྱེད་མཛད་སྒོའི་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོར་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དང་། དེ་བཞིན་སྐུ་མགྲོན་དུ་སྤྱི་འཐུས་དོན་གྲུབ་བཀྲ་ཤིས་མཆོག་དང་། བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་

ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་འགན་འཛིན་ཟླ་བ་ཚེ་རིང་ལགས། རྡ་ས་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་རིག་གཞུང་ཉམས་ཞིབ་དང་། བོད་ཡིག་དཔར་སྐྲུན་ཚན་པའི་འགན་འཛིན་ན་ག་སངས་རྒྱས་བསྟན་དར་ལགས། དཔལ་ལྡན་རྒྱུད་སྟོད་གྲྭ་ཚང་གི་དཔེ་མཛོད་འགན་འཛིན་རྒན་བློ་གྲོས་ལགས། ཀིརྟི་བྱེས་པ་གྲྭ་ཚང་གི་སློབ་དཔོན་རེ་མདོ་སེངྒེ་ལགས་བཅས་དང་། གཞན་སྤྱི་འཐུས་ཁག་ཅིག གསར་འགོད་པ་སོགས་འདུ་འཛོམས་གནང་བའི་ཐོག་ “དྲུག་དང་དྲུག་ཅུའི་ལམ་སྣེ་ན་འཁྱོར་བའི་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ།” ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་དབུ་འབྱེད་གནང་བ་དང་། དེ་ནས་རྩོམ་པ་པོ་ཤེས་རབ་དར་རྒྱས་ལགས་ཀྱིས་དཔེ་དེབ་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་གསུང་བཤད་གནང་སོང་།

སྤྱིར་བཏང་ “དྲུག་དང་དྲུག་ཅུའི་ལམ་སྣེ་ན་
འཁྱོར་བའི་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ།” ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་ནང་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་དང་། ༸གོང་ས་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་མཛད་པ་ཕྱོགས་བསྡོམས། བོད་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་རིམ་པ་ལ་སོགས་ཁྱོན་དཀར་ཆག་སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་དང་། ཤོག་གྲངས་ ༥༩༩ འདུག་པ་དང་། དེའི་ནང་ད་བར་དུ་ཡོངས་ཁྱབ་ཏུ་མ་གླེང་བའི་གནད་དོན་གལ་ཆེ་འཁོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཞིག་གསལ་ཡོད་འདུགསྐབས་དེར་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་
གིས་ཚང་མར་འཚམས་འདྲི་དང་སྦྲགས་གསུང་དོན། རྩོམ་པ་པོ་ཤེས་རབ་དར་རྒྱས་ལགས་ཀྱིས་དེབ་འདི་བརྩམ་རྒྱུའི་བྱུང་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་དང་

དཔེ་དེབ་དབུ་འབྱེད།

6

པོ་དེབ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱས་ནས་བརྩམས་གནང་བ་ དང་། དེ་ཡང་གཙོ་བོ་དེབ་འཕྲེང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཉེ་

དེ་བཞིན་རྩོམ་པ་པོ་ཤེས་རབ་དར་རྒྱས་
ལགས་རེད། མཐུན་སྦྱོར་བ་སྒྱིས་ཚང་སྐལ་བཟང་

གཙོ་བོ་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ་གྱི་གནས་ཚུལ་
སྐོར་དེར། གོང་དུ་གསུང་བཤད་གནང་མཁན་ཚང་མས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱབ་ལྗོངས་དང་། དེ་བཞིན་ད་ལྟའི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་སྟངས། ལྷག་པར་དུ་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ་ཉེ་རབས་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་གསུངས་སོང་། དེབ་འདིའི་ནང་ལའང་དེ་ལྟར་བྲིས་ཡོད་པ་འདྲ། གཞན་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་དང་། ༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ། ༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ། དེ་ནས་ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་སྲིད་བྱུས་འཛིན་སྟངས་དང་། ཉེ་རབས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱུང་སྟངས་སོགས་དེབ་འདིའི་ནང་གསལ་པོར་བྲིས་ཡོད་པ་འདྲ། དེ་ཡིན་དུས་དེ་ཚོ་ང་ཚོས་རིམ་པས་མཇལ་ཆོག་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག རྩ་བའི་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ་ཟེར་བ་དེ་ལས་སླ་པོ་ཞིག་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མིན་པ་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་རྩ་དོན་གྱི་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུའི་གནད་འགག་ཅིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ལ་བལྟས་པ་ཡིན་ན། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ནང་ལ་མི་གསོད་ཁྲག་སྦྱོར་དང་། དམག་འཁྲུག་མང་པོ་བྱུང་ནས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དབང་བསྒྱུར་བྱེད་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་དེ་འདྲ་ཏོག་ཙམ་ཡོང་བསྡད་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་ལེགས་པའི་ཆ་ཞིག་ལ་ད་ཆ་སྟོབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཕན་ཚུན་སྐད་ཆ་བཤད་ནས་གནད་དོན་གསལ་ཐུབ་དགོས་པའི་ཕྱི་འབྲེལ་སྲིད་བྱུས་འཛིན་གྱི་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེང་སང་ཤུགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད་རེད། ཨིན་ཇིའི་སྐད་ནང་ (Diplomatic) ཟེར་གྱི་འདུག ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཐོག་གི་མཁས་པ་ཚོས་ཀྱང་གྲོས་མོལ་གལ་ཆེན་པོར་བརྩིས་བསྡད་པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་སླེབས་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་། ཏན་ཏན་གྱིས་ང་ཚོས་རེ་བ་བརྒྱབ་ས་ཡོད་པ་དེ་འདྲའི་ཐག་གཅོད་གཅིག་གི་ཐོག་ལ་འགྲོ་ཐུབ་རྒྱུའི་རེ་བ་རྒྱག་ཆོག་པ་གཅིག་རེད། གཙོ་བོ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་བབ་དེ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་འགྲོ་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་

རབས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་ལོ་རྒྱུས་དང་ལྷ་སྲས་རྒྱལ་ལོ་དོན་གྲུབ་ཅེས་པའི་དེབ་དེ་ནས་དེབ་གཅིག་ཟུར་དུ་བྲིས་དགོས་པ་ཆགས་སོང་ཞེས་གསུངས་སོང་། ང་རང་སྒེར་ལ་ཆ་བཞག་ན། སྐུ་ངོ་ས་དབང་ཆེན་པོ་ཐེངས་ཁ་ཤས་མཇལ་འཕྲད་ཞུ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་། ཐོག་མར་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་དང་པོ་བསྐོང་ཚོགས་གནང་སྐབས་སྐུ་ངོ་ང་ཚོ་ཚོགས་ཆུང་གཅིག་རེད་འདུག སྐབས་དེ་དུས་སྐུ་ངོ་མཆོག་གིས་ཉམས་མྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་གསུང་བཤད་གནང་བ་དེ་ཚོ་ཉན་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་། དེ་བཞིན་སྐབས་བཅོ་ལྔ་པའི་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་སུ་ང་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ་ཡིན་སྐབས་སྐུ་ངོ་མཆོག་གྲོས་ཚོགས་ནང་ཕེབས་ཏེ་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པར་ཆུ་ཚོད་གཅིག་ཙམ་རིང་བཀའ་སློབ་གནང་བ་དང་། དེ་དུས་སྐུ་ངོ་མཆོག་གིས་ང་ཚོའི་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་སེམས་ཤུགས་ཆག་རྒྱུ་མེད་པ་ དང་། དམིགས་བསལ་ཐབས་བྱུས་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་སེལ་རྒྱུར་ཐབས་ལམ་མང་པོ་ཡོད་པ། དེ་ཚོའི་གྲས་མུ་མཐུད་ནས་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་སྐོར་གསུངས་སོང་། ང་རང་སྒེར་ངོས་ལ་སྐུ་ངོ་མཆོག་དང་ལྷན་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་དེ་གཅིག་ཞུས་ན་བསམ་བྱུང་།

དམ་ཆོས་ལགས་དང་། མཐུན་སྦྱོར་བ་ཧོར་གཙང་ནམ་མཁའ་བསྟན་འཛིན་ལགས། མཐུན་སྦྱོར་བ་སྣང་ར་རྟ་བྷེ་ལགས་བཅས་ནས་དེབ་འདི་ལ་དམིགས་བསལ་མཐུན་འགྱུར་དང་། སྐུ་ལས་བསྐྱོན་ནས་དེ་རིང་དངོས་སུ་ང་ཚོའི་མིག་ལམ་དུ་མཐོང་ཐུབ་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་དུས། ཁོང་རྣམས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་གཅིག་དང་། དེབ་འདིའི་རིན་ཐང་ཕལ་ཆེར་ངས་བཤད་མི་དགོས་པ་ལྟ་བུ་རེད། སྲིད་ན་རྙེད་པར་དཀའ་བ་འདྲ་པོ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ད་ལྟ་བར་དུ་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ་སྐོར་ལ་ང་ཚོ་མི་རབས་རྒན་པ་ཚོའི་སྐུ་ཚེའིེི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་དུམ་བུ་དུམ་བུ་འདྲ་པོ་ཞིག་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད་བསྡད་པ་དེ་ང་ཚོས་གང་ཙམ་མཇལ་གྱི་ཡོད་རེད། གཞན་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་ཡིག་ཆ་བཀའ་ཤག་གི་ཚིག་ཐོ་དེ་ཚོ་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་ཡོངས་བསྒྲགས་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད་མ་རེད། དེ་ཡིན་དུས། འདི་འདྲའི་དེབ་
གཅིག་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་གནང་ནས་གང་ལ་གང་
འཚམ་ཞིག་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་རེད་
བསམ་གྱི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་རྩོམ་པ་པོར་སྙིང་ཐག་
པ་ནས་བསྔགས་བརྗོད་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་
ཡིན།

དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་སོགས་ནས་ཤེས་རབ་དར་རྒྱས་ལགས་ཀྱིས་འབྲི་རྩོམ་གནང་བའི་ “དྲུག་དང་དྲུག་ཅུའི་ལམ་སྣེ་ན་འཁྱོར་བའི་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ།” ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་ཅིག་དབུ་འབྱེད་གནང་སྐབས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

7

རེད། ཡང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་ཐག་གཅོད་གང་བྱས་པ་ཡིན་ ནའང་། དེ་ཚད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དང་། རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་ཞིག་གི་ཐོག་འགྲོ་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་ཡང་གནད་དོན་གཅིག་རེད་བསམ་གྱི་འདུགབོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ་ཐོག་གནད་དོན་གལ་ཆེ་
ཤོས་ཤིག་ཟེར་ན་འདྲ། མེད་ན་མེད་ཐབས་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་གཅིག་དེ་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་ཚེ་དང་། མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་ཆགས་བསྡད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེའི་གནས་སྟངས་ཐོག་ནས་ང་ཚོར་གོ་སྐབས་བྱུང་ན་བྱུང་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེ་མིན་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་སླེབས་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོས་ཐབས་བྱུས་འདྲ་པོ་གང་འདྲ་ཞིག་འདིང་དགོས་པའི་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། དེ་ཚོའི་གྲས་ང་ཚོས་ད་ལྟ་ཁ་ཕྱོགས་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་འགྲོ་མིན་གསལ་པོ་ཞུ་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། འོན་ཀྱང་སེམས་ནང་དངངས་འཚབ་འདྲ་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། དེ་ང་ཚོ་ཚང་མར་ཡོང་དགོས་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ད་ལྟ་ཐབས་བྱུས་ཚོགས་ཆུང་གསུང་གི་ཡོད་རེད། དེ་སྔོན་བོད་རྒྱ་ཞི་མོལ་ཚོགས་ཆུང་ཐོག་ནས་གསལ་བསྒྲགས་སྔ་རྗེས་སྤེལ་བར་བལྟས་པར་ཡིན་ན། ༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་ཚབ་ཐོག་ནས་འབྲེལ་མོལ་ཡོང་རྒྱུ་མ་གཏོགས། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་། སྒེར་གྱི་ངོ་བོའིོི་ཐོག་ནས་འབྲེལ་ལམ་ཡོང་རྒྱུ་མེད་པ་ཧ་ཅང་གསལ་པོ་རེད་ཅེས་ཐག་བཅད་ནས་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་བཀའ་མོལ་གསུངས་ཡོད་རེད། ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་ཧ་ཅང་གི་ཛ་དྲག་གཉན་འཕྲང་ཅན་འདྲ་པོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་ཚོའི་གནས་སྟངས་ལ་ང་ཚོས་བགྲོ་གླེང་དང་། མ་འོངས་པའི་མདུན་བསྐྱོད་ཐོག་ད་ལྟ་ནས་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
སྔོན་མ་བཀའ་བློན་ཁྲི་ཟུར་༸སྐྱབས་རྗེ་སློབ་
དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་ཡིན་པའི་སྐབས་ལ་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ་སྐོར་ལ་ཉན་ཞིབ་ཅིག་ཚོགས་པ་རེད། སྐབས་དེ་དུས་དྲི་བ་དྲིས་ལན་

གྱི་ལས་རིམ་ཐོག་ལ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ལོར་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ་འགོ་འཛུགས་སྟངས་དེ་རྒྱ་ནག་ནས་

ཐོག་ནས་ཕར་ཚུར་འབྲེལ་མོལ་མཐུད་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་ཡོང་གི་རེད། དེ་ཚོའི་གྲས་ལ་རྣམ་དཔྱོད་ཡོད་

ཚུར་འབྲེལ་མོལ་བྱེད་དགོས་རེད་ཟེར་ནས་འགོ་བཙུགས་པ་རེད་དམ་ཡང་ན་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་ཚབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཕར་འབྲེལ་མོལ་བྱེད་དགོས་རེད་ཟེར་ནས་འགོ་བཙུགས་པ་རེད་ཅེས་ཞུས་ཡོང་དུས། རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ལན་དུ། ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་ལ་ཕར་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས་འབྲེལ་བ་བྱས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཚུར་འབྲེལ་བ་གནང་བ་རེད་མ་གཏོགས། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དང་པོ་ནས་ཚུར་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་བའི་སྐད་ཆ་བྱུང་ཡོད་མ་རེད་ཅེས་གསུངས་སོང་། དེ་གསལ་པོ་རེད། ང་ཚོ་ད་ལྟ་འགན་ཁུར་མཁན་ཚོའི་ངོས་ནས་མ་འོངས་པར་དེའི་ཐོག་ལ་གོམ་པ་སྤོ་ཐུབ་རྒྱུར་རིམ་པས་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་པ་དེ་གནད་འགག་ཅིག་རེད་འདུག དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་ནང་ལོགས་ཀྱི་འགན་ཁུར་མཁན་ཡིན་ནའང་འདྲ། རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་མཐུན་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཡིན་ནའང་འདྲ། དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཐོག་ནས་ཇི་ལྟར་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་པ་དང་། མདུན་བསྐྱོད་བྱ་རྒྱུའི་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་ཐོག་ནས་གནང་དགོས་ཀྱི་རེད་ལ། སྒེར་གྱི་འབྲེལ་བའི་

མཁན་དང་། ནུས་པ་ཡོད་མཁན་ཚོས་དུས་ཚོད་གཏོང་ཐུབ་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གནད་དོན་གཞན་ཞིག་སྔོན་མ་སྐུ་ཚབ་སྔ་རྗེས་བོད་ནང་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ། བོད་ནང་གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་ཚོས་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པར་བླ་མ་བླ་ཆེན་ལྟར་ཚང་ཁ་གཤིག་གཤིག་ངང་སྣེ་ལེན་མཇལ་ཁ་ཞུས་ཡོད་རེད། སྐབས་དེ་དུས་བོད་ཕྱི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གི་ཁག་པོ་རེད། དེང་སང་བརྒྱུད་ལམ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བོད་ཕྱི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཚང་མས་ཤེས་བསྡད་ཀྱི་ཡོད་རེད། ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་སུ་བཙན་བྱོལ་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོས་སྤྱི་ཚོགས་དྲྭ་རྒྱ་བེད་སྤྱོད་གནང་སྟངས་ཐོག་བལྟས་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་འགན་ཁུར་མཁན་དང་། གནད་ཡོད་མི་སྣ་ཁག་ལ་མཐོང་ཆུང་གི་རྣམ་པ་འདྲ་མང་པོ་ཐོན་ཡོང་གི་འདུགསྤྱིར་བཏང་སྤྱི་ཚོགས་ཚང་མའི་ནང་དེ་འདྲ་ཡིན་སྲིད་
པ་རེད། དེ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་འགན་ཁུར་མཁན་ལ་
ནོར་འཁྲུལ་ཡོད་སྲིད་པ་རེད། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་
ནས་དེ་ཚོ་སོ་སོའིོི་བསམ་བློ་གཏོང་ཕྱོགས་ཀྱི་གནས་
སྟངས་ཐོག་ནས་ཡོང་བསྡད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་

དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ “དྲུག་དང་དྲུག་ཅུའི་ལམ་སྣེ་ན་འཁྱོར་བའི་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ།” ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་དབུ་འབྱེད་གནང་སྐབས་གསུང་བཤད་གནང་བཞིན་པ།

ཐུགས་གསོ།

8

ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོང་བ་ཡིན་ན། མ་འོངས་པར་ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་གཏོང་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཤིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན། དེ་ལ་གཞིས་ལུས་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གིས་ཡིད་ཆེས་ག་ཚོད་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་ཐོག་ལ་ག་ཚོད་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད། དེ་ཚོའི་གྲས་ང་ཚོ་གཞི་རིམ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པ་གནད་འགག་རེད་བསམ་གྱི་འདུག་ཅེས་གསུངས་གནང་སོང་།
གཞན་ཡང་དཔེ་དེབ་དབུ་འབྱེད་མཛད་སྒོའི་
ཐོག་སྤྱི་འཐུས་དོན་གྲུབ་བཀྲ་ཤིས་མཆོག་དང་། བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་འགན་འཛིན་ཟླ་བ་ཚེ་རིང་ལགས། རྡ་ས་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་རིག་གཞུང་ཉམས་ཞིབ་དང་། བོད་ཡིག་དཔར་སྐྲུན་ཚན་པའི་འགན་འཛིན་ན་ག་སངས་རྒྱས་བསྟན་དར་ལགས། དཔལ་ལྡན་རྒྱུད་སྟོད་གྲྭ་ཚང་གི་དཔེ་མཛོད་

འགན་འཛིན་རྒན་བློ་གྲོས་ལགས། ཀིརྟི་བྱེས་པ་གྲྭ་ཚང་གི་སློབ་དཔོན་རེ་མདོ་སེངྒེ་ལགས་བཅས་ནས་གསུང་བཤད་གནང་སོང་།
རྩོམ་པ་པོ་ཤེས་རབ་དར་རྒྱས་མཆོག་ནི་ཕྱི་
ལོ་ ༡༩༦༧ ལོར་མདོ་སྨད་མཚོ་སྔོན་གཅན་ཚ་རྫོང་གི་ཁོངས་གཏོགས་ཧོར་ཞེས་པའི་སྡེ་བར་ཕ་བློ་རྒན་དང་། མ་དམ་པ་འཕགས་མོ་ཐར་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འཁྲུངས་ཤིང་། ལོ་བདུན་ལ་སོན་པ་ནས་སློབ་གྲྭའི་སྒོ་ཐེམ་འགྲིམས་ཏེ་མཐར་གཅན་ཚ་མི་རིགས་སློབ་འབྲིང་དུ་ཞུགས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ལོར་སྡི་ཚ་རི་ཁྲོད་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྡིངས་ཞེས་བྱ་བའི་རི་ཁྲོད་པའི་དགོན་པ་ཆེན་པོ་དེར་བསྐྱོད། བསྡུས་ཚད་ཀྱི་གཞུང་ལ་སྦྱངས། བརྡ་དག་དང་རྩོམ་རིག་སོགས་ལ་ཞོར་སྦྱོང་གནང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ ལོར་རྒྱ་གར་ལ་བྲོས་བྱོལ་གྱིས་བཞུགས་སྒར་རྡ་རམ་ས་ལ་དང་། ལྷོ་

ཕྱོགས་འབྲས་སྤུངས་སྒོ་མང་གྲྭ་ཚང་དུ་ཞུགས་ཏེ་སློབ་གཉེར་གྱི་འཕྲོ་བསྐྱངས། སློབ་ཞོར་དུ་དགེ་རྒན་དང་དུས་དེབ་ཀྱི་རྩོམ་སྒྲིག་པའི་ལས་དོན་ཡང་བསྒྲུབས། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ལོར་ཨ་རིར་ཕེབས་ཏེ་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་བསམ་བློ། གོམས་སྲོལ་སོགས་ལ་དོ་སྣང་ཆེས་ཆེར་གནང་། “ནུབ་ཕྱོགས་འགྲིམས་པའི་གཏམ་” ཞེས་བྱ་བ་དེབ་གསུམ་དང་། “དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་འཆད་ཐབས་རིགས་ལྡན་བླ་མ་མཉེས་པའི་མཆོད་ཡོན་” སོགས་ཕྱག་དཔེ་
མང་པོ་བྲིས་ཤིང་། ལྷག་པར་དུ་ “ཀ་ལིམ་པོང་གི་
ཐུག་པ་ལས་བཟོ་བ་” ཞེས་བྱ་བའི་དཔེ་དེབ་བོད་
བསྒྱུར་ཞུས། ད་བར་ཁོང་གིས་བྲིས་བསྒྲིགས་བསྒྱུར་
གསུམ་བྱས་པ་བསྡོམས་ན་དེབ་གྲངས་ ༢༠ ལྷག་
ཡོད་འདུག་པ་བཅས། །

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་བྷོབ་ཌོལ་མཆོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པར་ཐུགས་གསོ་ཞུས་པ།

༄༅། ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༥ ཉིན་ཨ་
རིའི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་བྷོབ་
ཌོལ་ (Bob Dole) མཆོག་དགུང་གྲངས་ ༩༨ ཐོག་
སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པའི་ཡིད་སྐྱོའི་གནས་ཚུལ་
ཐོན་པར། ཕྱི་ཚེས་ ༧ ཉིན་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་དང་། སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་དམ་པ་ཁོང་གི་སྐུ་ཟླ་ལྕམ་སྐུ་ཨེ་ལི་ཛེ་བྷི་ཐི་ཌོལ་ (Elizabeth Dole) ལགས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་ནང་མི་ཉེ་འབྲེལ་ལྟོས་བཅས་ཡོངས་ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུས་གནང་འདུགདམ་པ་ཁོང་གི་སྐུ་ཟླ་ལྕམ་སྐུ་ཨེ་ལི་ཛེ་བྷི་ཐི་
ཌོལ་ལགས་ལ་བསྐུར་བའི་ཐུགས་གསོའི་འཕྲིན་
ཡིག་ནང་འཁོད་དོན། སྐུ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཟླ་དང་། བོད་ཀྱི་
བློ་ཉེ་བའི་གྲོགས་པོ་ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་

འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་བྷོབ་ཌོལ་ (Bob Dole) མཆོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པའི་ཡིད་སྐྱོའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་འཕྲལ་ང་ཚོ་ཚང་མ་ཤིན་ཏུ་ནས་བློ་ཕམ་བྱུང་།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོར་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བོད་

མིའི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་འཁྲིད་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དམ་པ་ཁོང་ནི་བོད་ཀྱི་བདེན་པའི་རྩ་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན་པར་ངས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ཁོང་སྐུ་གཤེགས་པ་དེས་བོད་མིའི་གྲོགས་པོ་བཟང་པོ་ཞིག་མེད་པ་ཆགས་ཡོད།
གཞན་ཡང་དམ་པ་ཁོང་སྐུ་འཚོ་བཞུགས་
སྐབས་འགྲོ་བ་མིའི་རིན་ཐང་ཐོག་རྒྱུན་དུ་ནས་བརྩི་བཀུར་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན། དམ་པ་ཁོང་དང་། ཁོང་གིས་བཞག་པའི་མཛད་རྗེས་རྣམས་ང་ཚོས་རྟག་ཏུ་དྲན་ངེས་ཡིན་ཞེས་འཁོད་འདུག་པ་བཅས། །

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

9

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་རྒྱ་གར་གྱི་བདེ་སྲུང་སྤྱི་ཁྱབ་དམག་སྤྱི་སྐུ་ཞབས་བི་པིན་རཱ་ཝ་ཊ་ལགས་ཐད་འཕུར་གནམ་གྲུ་བརྡབ་སྐྱོན་བྱུང་ནས་འདས་གྲོངས་སུ་གྱུར་བར་ཐུགས་གསོ་ཞུས་པ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༨ ཉིན་རྒྱ་
གར་གྱི་བདེ་སྲུང་སྤྱི་ཁྱབ་དམག་སྤྱི་སྐུ་ཞབས་བི་
པིན་རཱ་ཝ་ཊ་(Bipin Rawat) ལགས་དང་། ཁོང་
གི་སྐུ་ཟླ་ལྕམ་སྐུ་མ་དྷུ་ལི་ཀཱ་རཱ་ཝ་ཊ་ (Madhulika
Rawat) ལགས། བདེ་སྲུང་མཐོ་རིམ་ལས་བྱེད་མི་སྣ་གཞན་ཁག་ཅིག་བཅས་ཐད་འཕུར་གནམ་གྲུ་བརྡབ་སྐྱོན་བྱུང་ནས་འདས་གྲོངས་སུ་གྱུར་བའི་ཡིད་སྐྱོའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་པར། དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་དང་། སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་དམ་པ་ཁོང་གི་བུ་མོ་ལྕམ་སྐུ་ཀིརི་ཏི་ཀ་རཱ་ཝ་ཊ་ (Kritika Rawat) ལགས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་ཤུལ་ལུས་ནང་མི་ཉེ་འབྲེལ་ལྟོས་བཅས་ཡོངས་ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུས་གནང་འདུགདམ་པ་ཁོང་གི་བུ་མོ་ལྕམ་སྐུ་ཀིརི་ཏི་ཀ་རཱ་ཝ་
ཊ་ལགས་ལ་བསྐུར་བའི་ཐུགས་གསོའི་འཕྲིན་ཡིག་ནང་འཁོད་དོན། སྐུ་ཉིད་ཀྱི་ཡབ་རྒྱ་གར་གྱི་བདེ་སྲུང་

སྤྱི་ཁྱབ་དམག་སྤྱི་སྐུ་ཞབས་བི་པིན་རཱ་ཝ་ཊ་ (Bipin Rawat) ལགས་དང་། ཡུམ་ལྕམ་སྐུ་མ་དྷུ་ལི་ཀཱ་རཱ་
ཝ་ཊ་ (Madhulika Rawat) ལགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོས་བདེ་སྲུང་མཐོ་རིམ་ལས་བྱེད་མི་སྣ་གཞན་ཁག་ཅིག་བཅས་ཐད་འཕུར་གནམ་གྲུ་བརྡབ་སྐྱོན་བྱུང་ནས་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པའི་ཡིད་
སྐྱོའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་འཕྲལ་ང་ཚོ་ཚང་མ་ཤིན་ཏུ་

ནས་བློ་ཕམ་བྱུང་།
སྐུ་ཞབས་བི་པིན་རཱ་ཝ་ཊ་(Bipin Rawat)
ལགས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་བདེ་སྲུང་སྤྱི་ཁྱབ་དམག་སྤྱི་དང་པོ་དང་། རྒྱལ་ཞེན་ཡོད་པའི་ཐོག་འགྲན་ཟླ་བྲལ་བའི་དམག་མི་བཅས་གནང་སྟེ་སྐུ་ཚེ་ཧྲིལ་པོར་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆེད་ཞབས་འདེགས་ཧུར་ཐག་ཞུས་གནང་བར་ང་ཚོས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་བསྔགས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དམ་པ་ཁོང་ནི་ཤེས་ཡོན་གྱི་གནས་ཚད་མཐོ་པོ་ཡོད་པའི་ཐོག་བོད་མིའི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་འཁྲིད་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་གུས་བརྩི་ཆེན་པོ་གནང་མཁན་ཞིག་དང་། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐོག་རྒྱུས་མངའ་ཆེན་པོ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་སྐུ་
འཚོ་ཞུགས་སྐབས་སྡིངས་ཆ་འདྲ་མིན་ཐོག་བོད་ཀྱི་
གནད་དོན་སྐོར་ལའང་གསུངས་གནང་ཡོད། དཀའ་
ཁག་ཅན་གྱི་དུས་ཚོད་འདིར་ང་ཚོས་ཁྱེད་ལ་གདུང་
སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་འཁོད་གནང་
འདུག་པ་བཅས། །

སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་༸རྒྱལ་དབང་༸སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་ནོ་སྦེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་འབུལ་བཞེས་མཛད་དེ་མི་ལོ་ཧྲིལ་པོ་ ༣༢ འ ཁོར་བའི་དུས་དྲན་མཛད་སྒོའི་ཐོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གསུང་བཤད།

༄༅། །ལྷར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན། ཁམས་
གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། འཇིག་རྟེན་ཞི་བདེའི་དེད་
དཔོན། ས་སྟེང་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མངའ་
བདག བོད་ཁ་བ་གངས་ཅན་པའི་ལྷ་སྐལ། འཕགས་
མཆོག་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་མིའི་རྣམ་པར་རོལ་པ།
བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་སྐྱབས་དང་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་ཁྲིད་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་༸རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་༸སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་འཛམ་གླིང་ནང་ཆེས་སྙན་པར་གྲགས་པའི་ནོ་སྦེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་འབུལ་

བཞེས་མཛད་དེ་མི་ལོ་ཧྲིལ་པོ་ ༣༢ འཁོར་བའི་དུས་ཚིགས་ཁྱད་པར་ཅན་འདིར། གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་དགའ་དད་སྤྲོ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན་དང་བཅས་འཚམས་འདྲིའི་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་བཞིན་ཡོད།
དེ་རིང་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༠
ཉིན་ནོ་སྦེལ་གཟེངས་རྟགས་ཚོགས་ཆུང་ནས། བོད་ཀྱི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་འཁྲིད་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸རྒྱལ་དབང་༸སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་

ལ་འཛམ་གླིང་དུ་ཆེས་སྙན་གྲགས་ཆེ་བའི་ནོ་སྦེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་འབུལ་བཞེས་མཛད་ནས་མི་ལོ་ཧྲིལ་པོ་ ༣༢ འཁོར་བའི་ཉིན་མོ་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཉིན་མོ་ཡང་ཡིན་པས། བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་དྲན་གསོ་དགོས་པའི་གཟི་བརྗིད་ཅན་གྱི་ཉིན་མོ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ ལོར་ནོ་སྦེལ་གཟེངས་རྟགས་ཚོགས་ཆུང་གིས། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་བོད་ཀྱི་བདེན་དོན་འཐབ་རྩོད་དེ་འཚེ་མེད་ཞི་བ་དང་། བཟོད་བསྲན། ཕན་ཚུན་གཉིས་ཕན་དབུ་

10

གསུང་བཤད།

མའི་ལམ་གཙོ་བོར་བཟུང་ཞིང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། ཁོར་ཡུག་གི་གནད་དོན་

ཟབ་ཐེབས་བྱུང༌། ངོས་རང་དམིགས་བསལ་ཅན་གྱི་
མི་ཞིག་མིན་ནའང་གཟེངས་བསྟོད་འདིས་ངོས་ནས་

ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ཕན་ཐོགས་ཀྱི་ཤུགས་རྐྱེན་ཡང་འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྲུ་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལོར་ནོ་སྦེལ་ཞི་བདེའིེི་གཟེངས་
རྟགས་དེ་ཧྥི་ལི་པིན་གྱི་གསར་འགོད་པ་མཱ་རེ་ཡ་རེ་ས་ (Maria Ressa) དང་། ར་ཤི་ཡའི་གསར་འགོད་པ་ཌ་མི་ཋི་མུ་ར་ཐོ་ (Dmitry Muratov) གཉིས་ལ་ཐོབ་འདུག་ཅིང་། ནོ་སྦེལ་གཟེངས་རྟགས་ཚོགས་ཆུང་གི་གཞུང་འབྲེལ་གསལ་བསྒྲགས་ནང་། ཁོང་གཉིས་ཀྱི་མང་གཙོ་དང་ཞི་བདེའི་རྨང་གཞིར་གྱུར་བའི་“སྨྲ་བརྗོད་རང་དབང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་པའི་སྙིང་སྟོབས་དང་འབད་བརྩོན་”ལ་ཕུལ་ཡོད་སྐོར་སོགས་འཁོད་འདུག ལོ་འདིར་ནོ་སྦེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་བཞེས་མཁན་རླབས་ཆེན་གྱི་སྐྱེས་བུ་རྣམ་པ་གཉིས་ལ། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་ཁོང་གཉིས་ཀྱི་མཛད་རྗེས་ལ་ཡི་རངས་བསྔགས་བརྗོད་དང་འབྲེལ་འཚམས་འདྲི་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་
མཆོག་གིས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ་དང་ལག་ལེན་གཞི་རྩར་བཟུང་ནས། འཇིག་རྟེན་གྱི་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ལ་ཕན་བདེ་བསྐྲུན་པའི་དགོངས་པ་རླབས་ཆེན་བཞེས་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་སྐུ་ངལ་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མ་ཁྱད་དུ་བསད་དེ་བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱངས་གནང་མཛད་དེ། བོད་མི་རྣམས་ལ་རང་དབང་དང་། འདྲ་མཉམ། དྲང་བདེན་གཞི་རྩར་བཟུང་བའི་རང་དབང་གཙང་མ་ཞིག་འཐོབ་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་ནས་མང་གཙོའི་ལམ་བཟང་གསོལ་སྩལ་མཛད་དེ། ད་བར་མི་ལོ་ཧྲིལ་པོ་ ༦༡ ལྷག་གི་རིང་མང་གཙོའི་ལམ་ཆེན་ཐོག་བསྐྱོད་ཐུབ་པ་ནི། མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་ལམ་སྟོན་དང་བཀའ་དྲིན་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ཡོད།
མང་གཙོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་བསམ་ཚུལ་མི་
མཐུན་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩོད་རྙོག་སྣ་ཚོགས་

སོགས་རྩོད་རྙོག་ཇི་ཡོད་རྣམས་གྲོས་མོལ་གྱི་ལམ་ནས་སེལ་ཐབས་དགོས་པ། འགྲོ་བ་མི་ཙམ་མ་ཡིན་པར། སའི་གོ་ལའི་སྣོད་བཅུད་ཡོངས་ལ་འཚེ་བ་སྤོང་དགོས་པའི་ཀུན་ཁྱབ་འགན་ཁུར་གྱི་ལྟ་གྲུབ་ལམ་སྟོན་མཛད་པ་བཅས་ལ། ཡི་རངས་བསྔགས་བརྗོད་དང་བཅས་འཛམ་གླིང་ནང་ཆེས་སྙན་གྲགས་ཆེ་བའི་ནོ་སྦེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་འདི་ཕུལ་ཡོད། ལོ་རེ་བཞིན་༸གོང་ས་མཆོག་གི་མཚན་སྙན་དང་མཛད་འཕྲིན་ཡར་ངོའི་ཟླ་ལྟར་འཕེལ་བཞིན་པའི་དབང་གིས། འཛམ་གླིང་ཤར་ནུབ་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཚོགས་སྡེ་མང་པོས་ཆེ་བསྟོད་གཟེངས་རྟགས་དང་། ཕྱག་འཁྱེར་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་འབུལ་བཞེས་མཛད་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱིས། སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནི་འཛམ་གླིང་ནང་གུས་བཀུར་ཆེ་ཤོས་ཞུ་ཡུལ་གྱི་རླབས་ཆེན་དབུ་འཁྲིད་ཅིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་ཞུ་བཞིན་ཡོད།
༸གོང་ས་མཆོག་གིས་ནོ་སྦེལ་ཞི་བདེའི་
གཟེངས་རྟགས་བཞེས་སྐབས་“ཁྱེད་རྣམ་པས་བོད་ནས་ཡོང་བའི་གྲྭ་པ་ཉམ་ཆུང་ཞིག་ལ་གལ་ཆེའི་གཟེངས་བསྟོད་འདི་འདྲ་ཞིག་གནང་བ་དེས་ངོས་རང་ལ་ཆེ་མཐོང་གི་ཚོར་བ་དང༌། སེམས་འགུལ་གཏིང་

སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དང༌། འཕགས་བོད་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ། གཞན་ཕན་དང༌། བྱམས་པ། སྙིང་རྗེ། འཚེ་བ་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཉམས་ལེན་ཅི་ཐུབ་བྱས་པ་དེར་ངོས་འཛིན་གནང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་ཡོད། ངོས་ནས་འཛམ་གླིང་གི་ས་ཕྱོགས་གང་སར་མནར་གཅོད་འོག་ཚུད་པའི་སྐྱེ་བོ་སྤྱི་དང༌། འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་དང་རང་དབང་གི་དོན་དུ་འབད་བརྩོན་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐྱེ་བོ་ཡོངས། ངོས་རང་ལ་བསླབ་བྱ་དང་སེམས་འགུལ་ཐེབས་སའི་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལག་ལེན་བརྒྱུད་འགྱུར་བ་གཏོང་རྒྱུའི་ལམ་སྲོལ་དེང་དུས་ཡོད་པ་འདི་ཉིད་གསར་གཏོད་གནང་མཁན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གཱན་དྷི་མཆོག ཁྱད་པར་དཀའ་སྡུག་ཚད་མེད་མྱངས་དང་མྱོང་བཞིན་པའི་སྙིང་སྟོབས་ཅན་གྱི་ངོས་ཀྱི་ཡུལ་མི་བོད་མི་ཕོ་མོ་ས་ཡ་དྲུག་གི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་གཟེངས་བསྟོད་ངོས་བཞེས་ཞུ་ཡི་ཡོད།”ཅེས་བཀའ་བསྩལ་པ་བཞིན། རླབས་ཆེ་བའི་གཟེངས་རྟགས་འདི་འབུལ་བཞེས་མཛད་ནས་འཛམ་གླིང་ཤར་ནུབ་ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་དུ་མ་ཞིག་ནས། བོད་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་མང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་བོད་དོན་འཐབ་རྩོད་འཛམ་གླིང་གི་ཁོར་ཡུག་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་པ་མ་ཟད། བོད་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

11

ཡོང་གི་ཡོད་པ་ནི་འཛམ་གླིང་ཤར་ནུབ་ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་ཀུན་ཏུ་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་ཡང་། ༸གོང་ས་

ལྟ་བ་དང་གྲུབ་མཐའ་འདྲ་མིན་ཡོད་ཀྱང༌། བྱམས་པ་དང༌། བརྩེ་བ། བཟོད་སྒོམ། ཆོག་ཤེས། ཚུལ་ཁྲིམས་

མི་རིགས་གཞན་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་ཐུབ་པའི་ནུས་པ་གང་ཡོད་འདོན་དགོས་པ་ནི། མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པས་བཟློག་མེད་ཀྱི་འགན་ཁུར་ཡོད་པ་དང་། མི་རེ་ངོ་རེ་བཞིན་རླབས་ཆེན་གྱི་བཞེད་དགོངས་འདི་ལ་སློབ་སྦྱོང་ དང་། ཉམས་ལེན། ཁྱབ་སྤེལ་བྱེད་དགོས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་ཡོངས་དང་། གང་ཟག་སྒེར་སོ་སོའི་ངོས་ནས་བཤད་ཀྱང་ཚེ་འདི་ཕྱི་གཉིས་ལ་གལ་གནད་ཆེན་པོར་གྱུར་ཡོད།
དེ་རིང་ནི་རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་
ཉིན་མོ་ཡང་ཡིན་སྟབས། རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ནང་བཙན་འཛུལ་ཧམ་བཟུང་བྱས་པར་ཞི་བས་བཅིངས་འགྲོལ་བཏང་ལུགས་ཀྱི་ལོ་ ༧༠ འཁོར་ཟེར་བའི་དུས་དྲན་སྲུང་བརྩི་བྱས་པ་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱབ་ཤ་དཀར་པོ་ཟེར་བའི་དཔེ་དེབ་འགྲེམས་སྤེལ་གྱིས་མི་བདེན་རྫུན་སྒྲིག་དང་ལོ་རྒྱུས་ལ་འཁྱོག་བཤད་སྣ་ཚོགས་བྱས་ཡོད་པ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལོའི་དགུན་དུས་ཨོ་རྩལ་འགྲན་ཚོགས་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་ས་པེ་ཅིང་དུ་འཚོག་འཆར་ཡོད་པ་བཅས་ནི་དྲང་བདེན་དང་བཟང་སྤྱོད་མེད་པའི་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་བ་འདི་རིགས་ལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ངོས་ལེན་ནམ་ཡང་མེད་པ་མ་ཟད་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནས་ཀྱང་དེ་ལུགས་བསམ་གཞིགས་དགོས་པའི་དུས་ལ་བབ་ཡོད་པ་ངོས་འཛིན་ཞུ་བཞིན་ཡོད།རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་དུ་བོད་མི་
རྣམས་ལ་སྡུག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་ཚད་ལས་བརྒལ་བ་གཏོང་བཞིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཤར་ཏུར་ཀི་སི་ཐན། ལྷོ་སོག་པོ། ཧོང་ཀོང་བཅས་སུ་གཞི་རྩའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་བརྡལ་བཤིག་གཏོང་བཞིན། ལྷག་པར་དུ་བོད་ས་སྟོད་སྨད་བར་གསུམ་དུ་དམ་དྲག་ཤུགས་ཆེ་བྱས་ནས་ཆབ་སྲིད་བཙོན་པ་རྣམས་ལ་སྡུག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་ཚད་ལས་བརྒལ་བ་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། དགོན་སྡེ་མང་པོ་ཞིག་གཏོར་བཤིག དགོན་སྡེ་ཁག་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཁྱོན་ཡོངས་སུ་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་གི་འགོ་ཁྲིད་རྣམས་ཀྱི་འདྲ་པར་བཙན་གྱིས་སྒྲིག་གཤོམ་བྱེད་དུ་བཅུག་ཅིང་། དུས་

མཆོག་གི་རླབས་ཆེན་གྱི་དབུ་ཁྲིད་ལམ་སྟོན་འོག བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་འགན་ཁུར་མཁན་རྣམས་དང་། རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་བཅས་ཀྱིས་བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ལ་གྲོས་བསྡུར་སྦྱངས་བཤད་ཀྱི་ཐོག་ནས། ཐོབ་ཐང་ལས་ལས་འགན་གལ་ཆེ་བརྩི་རྒྱུ་དང་། གང་ཟག་ལས་ཁྲིམས་སྒྲིག་གལ་ཆེར་བཟུང་སྟེ་ཡང་དག་པའི་མང་གཙོའི་ལམ་དུ་བསྐྱོད་དགོས་པ་ནི། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་ དང་། མང་གཙོའི་ལེགས་བྱང་བླ་ན་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཀྱང་གལ་གནད་ཆེན་པོར་གྱུར་ཡོད་པས། ཚང་མས་དེ་ལུགས་དམ་དོན་དགོས་པ་ནན་བསྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
གཞན་ཡང་༸གོང་ས་མཆོག་གི་མཛད་རྣམ་
དང་འབྲེལ་བའི་སྙིང་པོ་ཐུགས་བསྐྱེད་དམ་བཅའ་བཞི་ནི། དང་པོ། མགོན་པོ་གང་ཉིད་འགྲོ་བ་མི་ཞིག་ཡིན་པས། འགྲོ་བ་མིའི་རྒྱུད་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་གོང་མཐོར་སྤེལ་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་དང༌། དེ་ཡང་མི་སྒེར་དང༌། ཁྱིམ་ཚང༌། སྤྱི་ཚོགས་བཅས་སུ་བདེ་སྐྱིད་འབྱུང་བའི་གཞི་རྩ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་པ། ཆོས་པ་ཞིག་ཡིན་པས། ཆོས་ལུགས་ཕན་ཚུན་བར་མཐུན་འབྲེལ་གོང་མཐོར་གཏོང་རྒྱུ་དང༌། ཆོས་ལུགས་འདྲ་མིན་ལ་

བཅས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་ཆོས་ལུགས་ཚང་མ་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པ་མ་ཟད། མི་ཚེ་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་ལམ་དུ་འཁྲིད་པའི་ནུས་པའང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པ། གསུམ་པ། བོད་མི་ཞིག་ཡིན་པ་དང་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་མཚན་གནས་ཡོད་པ། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཕྱི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་སེར་སྐྱ་ཡོངས་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་བློ་གཏད་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཆ་ནས། བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་ལ་ཐུགས་ཁུར་དང༌། ཁོར་ཡུག བཙན་འོག་ལ་གནས་པའི་བོད་མི་ཚོའི་རང་དབང་གི་མགྲིན་ཚབ་པ་གནང་རྒྱུ། བཞི་པ། རྒྱ་གར་གནའ་རབས་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་རྗེས་འབྲངས་པ་ཞིག་ཡིན་པས། རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་བོའི་སེམས་ཁམས་རིག་པ་དང་། ཚད་མའི་རྣམ་གཞག ལྟ་གྲུབ་དང་འབྲེལ་བའི་སྒོམ་སྒྲུབ། ཆོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད་བཅས་དེང་གི་ཤེས་ཡོན་ལམ་ལུགས་དང་མཉམ་སྦྲེལ་གྱིས་རྒྱ་གར་ནང་བསྐྱར་གསོ་བྱས་ཏེ། བྱམས་བརྩེ་ལྡན་པའི་འཛམ་གླིང་ཞིག་སྐྲུན་ཐབས་མཛད་བཞིན་ཡོད།
༸གོང་ས་མཆོག་གི་རླབས་ཆེན་གྱི་ཐུགས་
བསྐྱེད་དེ་དག་ནི་བོད་མི་ཡོངས་དང་། ལྷག་པར་དུ་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་མི་སྒེར་སོ་སོའི་ངོས་ནས་བྱེད་ཐུབ་པ་གང་ཡོད་པ་དང་། མི་གཞན་དང་།

འཚམས་འདྲི།

12

རྒྱུན་དམར་པོའི་སློབ་གསོ་སྣ་ཚོགས་སྤེལ་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་རྩ་མེད་གཏོང་བཞིན་ཡོད། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཆེ་ཁག་ཏུ་རྒྱ་མི་གང་མང་གནས་སྤོས་ཀྱིས་གཏན་སྡོད་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ། བོད་མི་ནི་བོད་ས་རང་ནས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་སུ་གྱུར་ཏེ། བོད་མི་རྣམས་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོར་བསྒྱུར་རྒྱུའི་སྲིད་བྱུས་ངན་པ་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་དག་འཕྲལ་དུ་མཚམས་འཇོག་དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།
བོད་གཞུང་མང་གཉིས་ནས་༸གོང་ས་
མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་ཟབ་མོ་བོད་རྒྱ་གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་བརྒྱུད་མ་འོངས་པར་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཕན་གྱི་མདུན་ལམ་ལ་དམིགས་ནས། འཚེ་མེད་ཞི་བའི་རྒྱ་ལས་མི་འདའ་བར་བོད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུའི་འདུན་པ་དང་འཆར་གཞི་གཞིར་བཟུང་མདུན་བསྐྱོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད། རྒྱ་གཞུང་གིས་ཉེ་ཆར་ཡང་༸གོང་ས་མཆོག་སྐུ་སྒེར་གྱི་གནད་དོན་ཙམ་ལས། བོད་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་གང་ཡང་མེད་པའི་ལོག་བཤད་མུ་མཐུད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པས། རྒྱ་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་རྣམས་ལ་བོད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུའི་འདུན་པ་དང་ཆོད་སེམས་གཏན་པོ་

མེད་པ་ཁ་གསལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡང་། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་ཐུགས་བསྐྱེད་མཛད་འཕྲིན་དང་། བོད་ནང་གི་བོད་མིའི་སེམས་ཤུགས་དང་ལ་རྒྱ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་དོན་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་གོ་སྐབས་དང་བསྟུན། བཙན་བྱོལ་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྱོན་དུ་བོད་དོན་ངོ་སྤྲོད་དང་། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཆེད་ལས་འགུལ་སྤེལ་ཏེ། བོད་དོན་འཐབ་རྩོད་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་སྔར་ལྷག་ཡོང་ཐབས་དང་། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་གནས་བབ་སྲ་བརྟན་གཏོང་ཐབས། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མི་བརླག་པའི་ཐབས་ཤེས་གང་ཡོད་ཀྱིས་མདུན་བསྐྱོད་བྱ་དགོས།
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སྐབས་
བཅུ་བདུན་པའི་དམ་འབུལ་ཟིན་ནས། མི་རིང་བར་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ས་གནས་སོ་སོར་འཚམས་གཟིགས་དང་། དེའིེི་རྗེས་སུ་ས་བགོས་ཕྱོགས་བསྐྱོད་བྱ་རྒྱུ་བཅས་གཏན་ཁེལ་ཟིན་པ་བཞིན། ས་གནས་སོ་སོའི་མི་མང་གིས་ཐུགས་སྣང་གནང་སྟེ་མཉམ་ཞུགས་གང་མང་གནང་དགོས་པའི་དྲན་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་ས་གནས་འཐུས་ཚོགས་གཙོས་ས་

གནས་ནས་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་ལས་སྣེ་རྣམས་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལས་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱུས་མངའ་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་ས་གནས་གང་མང་ཞིག་ལ་ཟབ་སྦྱོང་གོ་སྒྲིག་ཞུ་འཆར་ཡོད་ན། ས་གནས་ནས་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་འགོ་ཁྲིད་རྣམ་པས་ཐུགས་སྣང་ཆེན་པོས་མཉམ་ཞུགས་ཡོང་བའི་འབོད་སྐུལ་ཡང་ཞུ་བཞིན་ཡོད།
མཐའ་དོན་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་
མགོན་༸རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་མཆོག་གིས་དབུས། རིས་མེད་ཀྱི་སྐྱེས་ཆེན་རྣམས་ཞབས་པད་བསྐལ་བརྒྱར་བརྟན་ཅིང་ཐུགས་བཞེད་ལྷུན་གྱིས་འགྲུབ་པ་དང་། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ནས་གཞིས་
བྱེས་མཉམ་འཛོམས་ཀྱི་བསྐལ་བཟང་མྱུར་དུ་འཆར་
བའི་སྨོན་འདུན་གྲངས་མེད་ཞུ་རྒྱུ་དང་བཅས།
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་
རབ་གནས་ལྕགས་གླང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་
༡༠ ཉིན།། །།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྐུ་ཞབས་ཨོ་ལ་ཧྥི་ཤོལ་ཛི་མཆོག་འཇར་མན་སྲིད་བློན་དུ་བདམས་ཐོན་བྱུང་བར་འཚམས་འདྲི་ཞུས་པ།

༄༅། ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༩ ཉིན་
དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་
མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་
གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་དང་། སྐབས་བཅུ་བདུན་
པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་
ཞུས་ཏེ། སྐུ་ཞབས་ཨོ་ལ་ཧྥི་ཤོལ་ཛི་ (Olaf Scholz) མཆོག་འཇར་མན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་བློན་དུ་བདམས་ཐོན་བྱུང་བར་དགའ་བསུའི་འཚམས་འདྲི་ཞུས་གནང་འདུགདེ་ཡང་འཚམས་འཕྲིན་ནང་འཁོད་དོན། སྐུ་
ཉིད་ཀྱི་མཁྱེན་ཡོན་དང་། ཉམས་མྱོང་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇར་མན་རྒྱལ་ཁབ་སྔར་ལྷག་ཡར་

རྒྱས་ཕྱོགས་སུ་སྣེ་ཁྲིད་ཐུབ་ངེས་ཡིན་པའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། འཇར་མན་གཞུང་མང་གཉིས་ནས་ད་བར་བོད་ཀྱི་བདེན་པའི་འཐབ་རྩོད་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གི་དབང་བསྒྱུར་འོག་བོད་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་རྣམས་མུ་མཐུད་སྡུག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་ཚད་མེད་མྱོང་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ད་ལྟའི་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་ནི་ཧ་ཅང་ཡ་ང་བ་ཞིག་དང་ཛ་དྲག་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་སོང་། སྐུ་ཉིད་ནས་བོད་ནང་ཡོད་པའི་སྨྲ་བརྗོད་རང་དབང་མེད་པའི་བོད་མི་ཚོའི་མགྲིན་ཚབ་པ་ཞིག་གནང་རྒྱུའི་རེ་བ་ཞུ་ཡི་ཡོད།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

13

དེ་བཞིན་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནི་གཞིས་
ལུས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་སྐུ་ཚབ་ དང་། གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ནི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་སེལ་ཐབས་སླད་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལང་ཕྱོགས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་བོད་མིའི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་འཁྲིད་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་

དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་སྤྱི་མོས་ཐོག་གཏན་འབེབས་གནང་བ་ཞིག་ཡིན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལོའི་ནང་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་དགུ་པ་གནང་བའི་རྗེས་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ་མཚམས་ཆད་པ་དང་། དུས་དེ་ནས་བཟུང་ད་བར་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་འབྲེལ་མོལ་མཐུད་ཐབས་སླད་ཐབས་ཤེས་ཡོད་རྒུ་སྣ་ཚོགས་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱ་

གཞུང་ནས་དེར་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་བརྡ་ལན་ཞིག་རྩ་
བ་ནས་སྤྲད་མེད། དེར་བརྟེན། སྐུ་ཉིད་ནས་བོད་རྒྱ་ཞི་
བའི་འབྲེལ་མོལ་བསྐྱར་གསོ་ཡོང་ཐབས་སླད་རྒྱབ་
སྐྱོར་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་དང་། བོད་མིར་
མུ་མཐུད་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བའི་རེ་སྐུལ་ཞུ་
རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་འཁོད་འདུག་པ་བཅས། །

དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ཧི་མཱ་ལ་ཡའི་དུས་སྟོན་གྱི་མཇུག་བསྡོམས་མཛད་སྒོའི་ཐོག་དམིགས་བསལ་སྐུ་མགྲོན་ཆེད་ཕེབས་གནང་བ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་སྤྱི་
ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་ནོ་

ཤིང་ནགས་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་ར་ཀེ་ཤི་པ་ཐ་ནཡེ་
(Shri.Rakesh Pathania, Minister for Fore-

མཆོག རྡ་ས་ཧིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་ཨ་ཇིཏ་ནེ་རི་ཡ་ (Ajit Nehr-ria) ལགས། རྡ་ས་ས་གནས་འགོ་འཛིན། གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་སྡེ་ཁག་གི་ལས་སྣེ། ས་གནས་མི་མང་བཅས་ཚང་འཛོམས་ཐོག་མཛད་སྒོ་དབུ་འཛུགས་གནང་སོང་།
སྐབས་དེར་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་
འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྐུ་མགྲོན་ཡོངས་ལ་འཚམས་འདྲི་དང་སྦྲགས་གསུང་བཤད་གནང་དོན། སྤྱིར་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་འཕགས་བོད་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་བསྡད་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དེའིེི་རྗེས་སུ་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་གྱར་ནས་ལོ་ངོ་བཅུ་ཕྲག་དྲུག་ལྷག་ཙམ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་རེད། དེའི་དུས་ཚོད་རིང་ལ་རྒྱ་གར་ནི་ང་ཚོའི་ཕ་ཡུལ་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ནས་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་འབྲེལ་བ། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་དབུས་དང་མངའ་སྡེའི་གཞུང་ནས་ང་ཚོར་མཐུན་འགྱུར་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་དགོས་ཁག་ཧ་ཅང་གི་ཚད་མཐོ་པོའི་ཐོག་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་རིང་གི་དུས་དྲན་འདི་ལྟ་བུ་བརྒྱུད་ནས་འཕགས་བོད་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་ལོ་རྒྱུས་དྲན་གསོ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ཕྱོགས་མཚུངས་མ་འོངས་པར་མཛའ་བརྩེའི་འབྲེལ་ལམ་དེ་དམ་ཟབ་ཡོང་རྒྱུར་ཚང་མས་འབད་བརྩོན་གནང་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་རེད།

སྦེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་འབུལ་བཞེས་མཛད་ནས་ལོ་ངོ་ ༣༢ འཁོར་བའི་དུས་དྲན་སྲུང་བརྩི་དང་བསྟུན། རྡ་ས་ཧིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་གོ་སྒྲིག་འོག་ཕྱི་ཚེས་ ༡༠ ནས་ ༡༡ བར་ཉིན་གཉིས་རིང་བོད་ཀྱི་ཟློས་གར་ཚོགས་ཁང་ནང་ཧི་མཱ་ལ་ཡའི་དུས་སྟོན་ཐེངས་ ༢༥ པ་སྲུང་བརྩི་ཞུས་གནང་སོང་།དེ་ཡང་ཕྱི་ཚེས་ ༡༡ ཉིན་གྱི་ཕྱི་དྲོ་ཆུ་ཚོད་
༢།༠༠ པའི་ཐོག་ཧི་མཱ་ལ་ཡའི་དུས་སྟོན་ཐེངས་ ༢༥ པའི་མཇུག་བསྡོམས་མཛད་སྒོ་ཚོགས་ཤིང་། མཛད་སྒོའི་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོར་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་གཞུང་གི་

est, HP) མཆོག་དང་། དམིགས་བསལ་སྐུ་མགྲོན་དུ་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་དང་། རྡ་རམ་ས་ལའི་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཝི་ཤལ་ནེ་རི་ཡ་ (Vishal Neh-hria, MLA Dharamshala)མཆོག གཞན་སྐུ་མགྲོན་དུ་རྡ་ས་གྲོང་སྡེ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱི་ཁྱབ་སྐུ་ཞབས་ཨོན་ཀར་ནེ་རི་ཡ་ (Shri.Onkar Nehria,
Mayor of Dharamshala Municipal Corp-

poration) མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཟླ་བ་ཚེ་རིང་

གསར་འགོད་བསྒྲགས་གཏམ།

14

ལྷག་པར་དུ་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེ་ལྟ་བུར་
མཚོན་པ་ཡིན་ན། སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བཞུགས་སྒར་དང་། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བསྟི་གནས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་གཞུང་མང་གཉིས་ནི་ང་ཚོར་ཧ་ཅང་གི་ཉེ་པོ་དང་། བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་དུས། དེ་རིང་སྡིངས་ཆ་འདིའི་ཐོག་ནས་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་གཞུང་གི་ཤིང་ནགས་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་ར་ཀེ་ཤི་པ་ཐ་ནཡེ་མཆོག་བརྒྱུད་ནས་ཧི་མཱ་ཅལ་གཞུང་མང་གཉིས་ལ་དམིགས་བསལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་ཧི་མཱ་ལ་ཡའི་དུས་སྟོན་གོ་སྒྲིག་གནང་མཁན་ཡོངས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་གནང་སོང་།གཞན་ཡང་མཛད་སྒོའི་ཐོག་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་
གཞུང་གི་ཤིང་ནགས་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་ར་ཀེ་ཤི་པ་ཐ་ནཡེ་མཆོག་དང་། རྡ་ས་ཧིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་

ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་ཨ་ཇིཏ་ནེ་རི་ཡ་ལགས་སོགས་ནས་གསུང་བཤད་གནང་བ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གཞུང་དང་། ས་གནས་ཡུལ་མིའི་རིག་གཞུང་འཁྲབ་སྟོན་གཟིགས་

འབུལ་ཞུས་གནང་སོང་བ་བཅས། །

གསར་འགོད་བསྒྲགས་གཏམ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལོའི་པེ་ཅིང་དགུན་ཁའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཨོ་ལིམ་པིག་རྩེད་འགྲན་འཚོགས་ལ་ཉེ་བ་དང་བསྟུན། རང་དབང་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་གིས་སོ་སོའི་གཞུང་འབྲེལ་མི་སྣ་རྩེད་འགྲན་ཐོག་གཏོང་རྒྱུ་མིན་པའི་ཐག་གཅོད་གནང་ཡོད། དེས་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གལ་ཆེ་བར་བརྩིས་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པར་སོང་། རང་དབང་ལ་དགའ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས་དེ་འདྲའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་པར་ཐོག་མར་དགའ་བསུ་དང་། བསྔགས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ནི་དཔའ་མཛངས་སྙིང་སྟོབས་ལྡན་པའི་གནང་སྟངས་ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལ། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བློ་སྤོབས་ལྡན་པའི་ཐག་གཅོད་ཡོང་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་ལོ་ངོ་བཅུ་ཕྲག་
མང་པོའི་རིང་རྒྱལ་སྤྱིའི་གཞི་རྩའི་འགྲོ་བ་མིའི་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་རིན་ཐང་ཁག་རྩིས་མེད་རྡོག་རོལ་བཏང་སྟེ། བོད་ནང་ཡོད་པའི་ང་ཚོའི་གཞིས་བཞུགས་སྤུན་ཟླ་ཚོར་མུ་མཐུད་སྡུག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་བཏང་དང་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཟད། རྒྱའི་བཙན་འོག་ཏུ་ཡོད་པའི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་གཞན་རྣམས་ནས་ཀྱང་དེ་མཚུངས་མནར་གཅོད་མྱངས་དང་མྱོང་བཞིན་ཡོད། རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་སྨྲ་བརྗོད་རང་དབང་དང་། ཆོས་དད་རང་དབང་། འགྲུལ་བསྐྱོད་རང་དབང་སོགས་གཞི་རྩའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཁག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་འཕྲོག་ཅིང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁེ་ཕན་བསྒྲུབ་ཆེད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འཛུགས་བསྐྲུན་སོགས་ལ་ཁ་གཡར་ནས་བོད་ནང་གི་ཆུ་བོ་ཆེ་ཁག་ལ་ཆུ་མཛོད་བརྒྱབ་སྟེ་ཆུ་ཁ་བསྒྱུར་ཐབས་དང་། ཞིང་

འབྲོག་རྣམས་བཙན་གྱིས་གནས་སྤོས་བྱེད་བཅུག་པ། རང་བྱུང་གཏེར་ཁ་ཚད་ལས་འདས་པ་བསྔོག་འདོན་གྱིས་མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་བཤིག་ཤུགས་ཆེ་བཏང་སྟེ། འཛམ་གླིང་སྤྱིའི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་བབ་ལ་ཉེན་ཁ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཨེ་ཤི་ཡ་ཁུལ་ལ་ཉེན་ཁ་ཚབས་ཆེན་བཟོ་བཞིན་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་མི་སྤྱོད་ལས་འདས་པའི་བྱེད་སྟངས་དེ་ཚོས་བོད་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཙམ་མིན་པར་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་ཡོད། དེར་བརྟེན་རྒྱལ་སྤྱིའི་དབུ་འཁྲིད་རྣམ་པས་རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གཞི་རྩའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་རྡོག་རོལ་བཏང་དང་གཏོང་བཞིན་པའི་ཐོག་ཐུགས་སྣང་དང་། གླེང་སློང་གནང་རྒྱུའི་རེ་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནི་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་
ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་སྐུ་ཚབ་དང་། གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

15

ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ནི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་སེལ་ཐབས་སླད་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལངས་ཕྱོགས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་བོད་མིའི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་འཁྲིད་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་སྤྱི་མོས་ཐོག་གཏན་འབེབས་གནང་བ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལོའིོི་ནང་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་དགུ་པ་གནང་བའི་རྗེས་འབྲེལ་མོལ་མཚམས་ཆད་པ་དང་། དུས་དེ་ནས་བཟུང་ད་བར་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་འབྲེལ་མོལ་མཐུད་ཐབས་སླད་ཐབས་ཤེས་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱ་གཞུང་ནས་དེར་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་བརྡ་ལན་ཞིག་སྤྲད་མེད།
རང་དབང་ལྡན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས་སོ་སོའི་གཞུང་འབྲེལ་མི་སྣ་རྩེད་འགྲན་ཐོག་གཏོང་རྒྱུ་མིན་པའི་ཐག་གཅོད་གནང་བ་དེས་འགྲོ་བ་མིའི་རིན་ཐང་ལས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་མེད་པའི་བརྡ་ལན་གསལ་པོ་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོད།
རང་དབང་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ཁག་གི་དབུ་འཁྲིད་རྣམ་པས་ཀྱང་འགྲོ་བ་མིའི་རིན་ཐང་དང་། བཟང་སྤྱོད། བདེན་པ་བཅས་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་གནང་སྟེ། པེ་ཅིང་དགུན་ཁའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཨོ་ལིམ་པིག་རྩེད་འགྲན་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་མི་སྣ་མཉམ་ཞུགས་གནང་རྒྱུ་མིན་པའི་ཐག་གཅོད་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བའི་འབོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༣ ཉིན།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྣེ་ཁྲིད་པའི་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཁག་ཅིག་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཟུར་ཉན་དུ་ཐེངས་དང་པོ་གདན་ཞུས་ཐོག་གྲོས་ཚོགས་ནས་གཞུང་འབྲེལ་དགའ་བསུ་ཞུས་པ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༠ ནས་ ༡༥
བར་རྡ་སའི་ཉེ་འཁྲིས་ཊ་པུ་ཝན་དུ་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་

སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཁག་ཅིག་དང་། རྡ་སར་ཕྱོགས་
བཞུགས་སྤྱི་འཐུས་ཁག་ཅིག་བཅས་ཧི་མཱ་ཅལ་

position) མཆོག ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་གཞུང་གི་ཤིང་ནགས་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་ར་ཀེ་ཤི་པ་ཐ་ནཡེ་མཆོག མངའ་སྡེའི་གློག་གི་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་སུག་རམ་
(Shri.Sukh Ram, MPP&Power Minister)

མཆོག མངའ་སྡེའིེི་སྤྱི་ཚོགས་དྲང་བདེན་དང་། ནུས་སྟོབས་གོང་སྤེལ་བློན་ཆེན་ལྕམ་སྐུ་སར་ཝན་ཅའོ་དེ་
རི་ (Smt.Sarveen Chaudhary, Social Just-tice& Empowerment Minister) མཆོག་བཅས་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་དང་། དེ་བཞིན་མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་འཚོགས་སྐབས་ཟུར་ཉན་དུ་གདན་ཞུས་ཀྱིས་མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་རེ་རེ་བཞིན་ངོ་སྤྲོད་ཀྱིས་མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་ནས་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་དགའ་བསུའི་འཚམས་འདྲི་ཞུས་གནང་སོང་།
ད་རེས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་
སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཟུར་ཉན་དུ་ཕེབས་ཏེ་གྲོས་ཚོགས་ནས་གཞུང་འབྲེལ་དགའ་བསུ་གནང་བ་དེ་བཞིན་ཐེངས་དང་པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
མཇལ་འཕྲད་སྐབས་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་
གཙོ་མཆོག་གིས་འཚམས་འདྲི་དང་སྦྲགས། སྤྱིར་

སྡེའི་དགུན་ཁའི་གྲོས་ཚོགས་འཚོགས་བཞིན་པ་དང་བསྟུན། ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་གཞུང་གི་ཤིང་ནགས་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་ར་ཀེ་ཤི་པ་ཐ་ནཡེ་ (Shri.Rakesh Pathania, Minister for Forest,HP) མཆོག་གིས་གདན་ཞུས་ལྟར། ཕྱི་ཚེས་ ༡༤ ཉིན་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་སྣེ་ཁྲིད་པའི་

མངའ་སྡེའིེི་གྲོས་ཚོགས་སུ་ཕེབས་ཏེ། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་ཝི་པིན་སིང་པར་མར་
(Shri.Vipin Singh Parmar, Speaker of the Himachal Pradesh Legislative Assemb-

bly) མཆོག་དང་། ཕྱོགས་འགལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་མུ་ཀེ་ཤི་ཨེག་ནི་ཧོ་ཏི་རི་
(Shri.Mukesh Agnihotri, Leader of Opp-

འཚམས་འདྲི།

16

འཕགས་བོད་གཉིས་དབར་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོའི་རིང་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་། ས་མཚམས་བཅས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་བཙན་བཟུང་བྱས་པའི་རྗེས་སུའང། རྒྱ་གར་ནི་བོད་མིའི་ཕ་ཡུལ་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ནས་འཕགས་བོད་གཉིས་དབར་མཛའ་བརྩེའི་འབྲེལ་བ་མུ་མཐུད་གནས་ཡོད་པ། འདས་པའི་ལོ་ངོ་དྲུག་ཅུ་ལྷག་ཙམ་རིང་རྒྱ་གར་གཞུང་མང་གཉིས་ནས་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་རྣམས་ལ་མཐུན་འགྱུར་དང་། རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་གནང་བར་རྒྱ་གར་གཞུང་མང་གཉིས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེ་ནི་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བཞུགས་སྒར་དང་། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བསྟི་གནས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་དུས། ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་གཞུང་མང་གཉིས་ལའང་དམིགས་བསལ་གྱིས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་། དེ་བཞིན་མ་འོངས་པར་མུ་མཐུད་བོད་ཀྱི་བདེན་པའི་འཐབ་རྩོད་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བའི་རེ་སྐུལ་བཅས་ཡིག་ངག་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཞུས་རྗེས། ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའིེི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་ཝི་པིན་སིང་པར་མར་མཆོག་དང་། ཕྱོགས་འགལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་མུ་ཀེ་ཤི་ཨེག་ནི་ཧོ་ཏི་རི་མཆོག ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་གཞུང་གི་ཤིང་ནགས་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་ར་ཀེ་ཤི་པ་ཐ་ནཡེ་མཆོག་བཅས་ལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དྲན་རྟེན་ཕྱག་

རྟགས་ཕུལ་བ་དང་། མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་ཝི་པིན་སིང་པར་མར་མཆོག་གིས་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་གཙོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པར་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་སྲོལ་རྒྱུན་ཞྭ་མོ་དང་། གོས་གཟན་ (Shawl) བཅས་དང་། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་གཙོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པར་ཉིན་གུང་གསོལ་ཚིགས་འདེགས་འབུལ་གནང་སོང་།
དེའི་སྐབས་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་
གིས་སྤྱི་ལྷན་གྲོས་ཚོགས་འཚོགས་སྐབས་དང་བསྟུན། མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ལ་མགྲོན་འབོད་ཀྱང་གནང་ཡོད།
སྐབས་དེར་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་མཁན་པོ་

ཀཿཿ བྲག་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་དགེ་བཤེས་རྔ་བ་གངས་རི་མཆོག སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྒྱལ་ལྡོང་ཕུར་པ་རྡོ་རྗེ་མཆོག སྤྱི་འཐུས་ཟླ་བ་ཚེ་རིང་མཆོག སྤྱི་འཐུས་ཟླ་བ་ཕུན་སྐྱིད་མཆོག སྤྱི་འཐུས་དོན་འགྲུབ་བཀྲ་ཤིས་མཆོགསྤྱི་འཐུས་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་སྲི་ཐར་མཆོག སྤྱི་
འཐུས་པདྨ་མཚོ་མཆོག སྤྱི་འཐུས་བློ་བཟང་ཐུབ་
བསྟན་མཆོག ཚོགས་དྲུང་ཚེ་དབང་དངོས་གྲུབ་
ལགས། དྲུང་འཕར་བསྟན་འཛིན་ཆོས་སྒྲོན་ལགས་
བཅས་ཆེད་ཕེབས་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

ལྕམ་སྐུ་ཨ་ཛི་རཱ་ཛེ་ཡ་མཆོག་ཨ་རིའི་བོད་དོན་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་མཐུད་པར་བསྐོ་གཞག་གནང་བར་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་དགའ་བསུའི་འཚམས་འདྲི་ཞུས་པ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༢༠ རེས་
གཟའ་ཟླ་བའི་ཉིན་ཨ་རིའི་ཕྱི་སྲིད་ལྷན་ཁང་གི་དྲུང་
ཆེ་སྐུ་ཞབས་ཨན་ཊོ་ནེ་བྷི་ལིན་ཀེན་ (Antony J.
Blinken) མཆོག་གིས་ཨ་རིའི་ཕྱི་སྲིད་ལྷན་ཁང་གི་
སྤྱི་དམངས་བདེ་འཇགས་དང་མང་གཙོ། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཚན་པའི་དྲུང་ལས་ལྕམ་སྐུ་ཨ་ཛི་རཱ་ཛེ་

ཡ་ (Uzra Zeya) མཆོག་ཨ་རིའི་བོད་དོན་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་མཐུད་པར་བསྐོ་གཞག་གནང་བར། ཕྱི་ཚེས་ ༢༡ ཉིན་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་དང་། གཞིས་

བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ། ལྕམ་སྐུ་ཁོང་ལ་
དགའ་བསུའི་འཚམས་འདྲི་ཞུས་གནང་ཡོད།
འཚམས་འཕྲིན་ནང་འཁོད་དོན། སྐུ་ཉིད་ཨ་
རིའི་བོད་དོན་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་མཐུད་པར་
བསྐོ་གཞག་གནང་བར་ཐོག་མར་འཚམས་འདྲི་ཞུ་
རྒྱུ་དང་། ཆབས་ཅིག་ཨ་རིའི་གཞུང་ནས་དུས་ཐོག་

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཧི་མ་ཅཱལ་མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཕྱག་རྟགས་འབུལ་སྐབས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

17

བོད་དོན་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་མཐུད་པ་བསྐོ་གཞག་གནང་བ་ལའང་འདི་བརྒྱུད་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
སྐུ་ཉིད་ནས་བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཨ་རིའི་
གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་དང་། ལས་གཞི་ཁག་གི་འབྲེལ་མཐུད་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་པར་ང་ཚོ་ཚང་མ་དགའ་སྤོབས་ཆེན་པོ་བྱུང་། སྐུ་ཉིད་ཀྱིས་ཨ་རིའི་བོད་དོན་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་མཐུད་པའི་ཐུགས་འགན་བཞེས་རིང་བོད་མིའི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་འཁྲིད་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་ཚབ་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དབར་འབྲེལ་མོལ་བསྐྱར་གསོ་ཡོང་རྒྱུའི་ཐོག་འབད་བརྩོན་གནང་སྟེ་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་བསྒྱུར་བ་འགྲོ་རྒྱུར་ང་

ཚོས་རེ་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྐུ་ཉིད་ཀྱི་དུས་ཡུན་རིང་རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གཞི་རྩའི་

འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་རྡོག་རོལ་བཏང་བ་ཁག་ལ་ཨ་རིའི་གཞུང་ནས་བཀག་འགོག་དང་། དེ་བཞིན་མཐོ་
སྒང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་དང་། བོད་ཀྱི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་། ངོ་བོ་
བཅས་སྲུང་སྐྱོབ་ཐོག་ལའང་ཕྱག་ལས་གནང་རྒྱུ་
ཡིན་པའི་རེ་བ་ཞུ་ཡི་ཡོད་ཅེས་འཁོད་འདུག་པ་
བཅས། །

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་འཐུས་མི་སོགས་གནད་ཡོད་མི་སྣ་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ།

༄༅། །སྤྱི་འཐུས་གསེར་རྟ་ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་
དང་། སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་གོ་བོ་བློ་
བཟང་ཕན་བདེ་མཆོག སྤྱི་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་རི་རྣམ་རྒྱལ་
སྒྲོལ་དཀར་མཆོག སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཨ་ཀྲོང་
རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་མཆོག སྤྱི་འཐུས་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་བཅས་ལས་གྲུབ་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིར་དགུན་ཁའི་གྲོས་ཚོགས་འཚོགས་བཞིན་པའི་སྐབས་དང་བསྟུན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༤ ནས་ ༢༣ བར་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་གྲོས་ཚོགས་གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་འཐུས་མི་གྲངས་ ༣༩ དང་། ཕྱི་རྒྱལ་གཞུང་ཚབ་སོགས་གནད་ཡོད་མི་སྣ་ཁག་ཅིག་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༤ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༩།༣༠
ཐོག་སྤྱི་འཐུས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ནས་ལྡི་ལི་དོན་གཅོད་བཀའ་ཟུར་འབྲོང་ཆུང་དངོས་གྲུབ་མཆོག་ དང་། ལྡི་ལི་དོན་ཁང་གི་དྲུང་ཆེ། འཕགས་བོད་འབྲེལ་མཐུད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགན་འཛིན་གཙོས་པའི་

འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་རྣམས་དང་ལྷན་ལས་འགུལ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་བཀའ་བསྡུར་དང་། དེ་རྗེས་ལྡི་ལིར་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ཐའེ་ཝན་གཞུང་ཚབ་ཆེན་མོ་དང་། གཞུང་ཚབ་ཆེན་མོ་གཞོན་པ་བཅས་གཞུང་ཚབ་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་མི་སྣ་རྣམས་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་མ་འོངས་པར་ཐའེ་ཝན་གཞུང་དང་། བོད་

མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་གཉིས་དབར་མཉམ་འབྲེལ་
གནང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཀའ་བསྡུར་གནང་། ཉིན་
གུང་རྒྱ་གར་གཞུང་འཛིན་བྷི་ཇེ་པི་ (BJP) སྲིད་དོན་
ཚོགས་པའི་སྤྱི་ཁྱབ་ཡིག་ཚང་གི་དྲུང་ཡིག་སྐུ་
ཞབས་མཱ་ཧིན་དི་ར་པན་ཌེ་ (Shri Mahendra
Pandey) མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྟེ།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་སྤྱི་ཚོགས་དྲང་བདེན་དང་ནུས་སྟོབས་གོང་སྤེལ་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་རམ་རྡ་སི་ཨ་ཐ་ཝ་ལི་ (Shri Ramdas Athawale, Ministry of Social Justice and Empowerment) མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ།

18

རྒྱ་གར་གཞུང་གི་གྲོས་ཚོགས་གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་འཐུས་མི་རྣམས་ལ་མཇལ་འཕྲད་གནང་ཕྱོགས་

གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་བྷ་ཤི་སེ་ཐ་ན་རེན་སིང་ (Shri Bashistha Narain

མཆོག ༦) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ཡུ་པི་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཨ་ཇེ་ནི་ཤད་ (Shri
Ajay Nishad, Member of the Lok Sabha)

མཆོག ༧) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ཡུ་པི་མངའ་སྡེའིེི་འཐུས་མི་ལྕམ་སྐུ་མ་ནེ་ཀ་གྷན་དཱི་ (Smt.
Maneka Gandhi, Member of the Lok

Sabha) མཆོག ༨) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ཡུ་པི་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཝ་རུན་གྷན་དཱི་
(Shri Varun Gandhi, Member of the Lok

Sabha) མཆོག ༩) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ལ་དྭགས་ཀྱི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་འཇམ་དབྱངས་ཚེ་རིང་རྣམ་རྒྱལ་མཆོག ༡༠) རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་ཁྲིམས་ཀྱི་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་ཀི་རེན་རེ་ཇི་ཇུ་
(Shri Kiren Rijiju, Minister of Law and

Justice of India) མཆོག ༡༡) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་བྷི་ཧར་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་མོ་ཧཱ་མཱད་ཇཱཱ་ཝེད་ (Dr. Mohammad
Jawed, Member of the Lok Sabha) མཆོག
༡༢) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ཀར་ན་ཊ་ཀ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཨ་ནན་དི་ ཀུ་མཱར་ ཧེཀ་རི་ (Shri Anant Kumar Hegde, Lok Sabha Member from Karnataka) མཆོག
༡༣) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་མཱ་ཧཱ་ར་ཤ་ཏྲི་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཝི་ནེ་སཱ་ཧ་ས་ར་བྷུདྡྷེ་
(Shri Vinay P. Sahasrabuddhe, Rajya

Sabha MP from Maharashtra) མཆོག ༡༤) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་བྷི་ཧར་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཇ་ནར་ཌན་སིངྒ་སི་གྷི་རི་ཝལ་
(Shri Janardan Singh Sigriwal, Lok Sabh-

ha Member from Bihar) མཆོག ༡༥) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ཡུ་པི་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་རཱ་ཇེན་ད་རཱ་ཨག་རཱ་ཝལ་ (Shri Raj-
jendra Agrawal, Lok Sabha Member

from UP) མཆོག ༡༦) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ནུབ་བྷེང་གྷལ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སློབ་དཔོན་ཆེན་མོ་སྐུ་ཞབས་སཱོ་གྷཱ་ཏཱ་ རཱོ་ (Prof. Sougata

སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ལམ་སྟོན་དང་རོགས་རམ་ཡོང་བའི་འབོད་སྐུལ་དང་འབྲེལ་བཀའ་བསྡུར་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༤ ནས་ ༢༣ བར་ཉིན་གྲངས་
བཅུའི་རིང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ནས་རིམ་པས་ ༡) མཧ་རཱཤཀྲ་མངའ་སྡེའི་ཁོངས་ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་དབུས་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་དང་། རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་སྤྱི་ཚོགས་དྲང་བདེན་དང་ནུས་སྟོབས་གོང་སྤེལ་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་རམ་རྡ་སི་ཨ་ཐ་ཝ་ལི་ (Shri
Ramdas Athawale, Ministry of Social

Justice and Empowerment) མཆོག་དང་། ༢) བྷི་ཧར་མངའ་སྡེའི་ཁོངས་ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་

Singh, MP of Rajya Sabha from Bihar)

མཆོག ༣) བྷི་ཧར་མངའ་སྡེའི་ཁོངས་ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཀོ་ཤཱ་ལེན་དྷར་ཀུ་མར་ (Shri Kaushalendra
Kumar, MP of Lok Sabha from Bihar)

མཆོག ༤) ཀར་ན་ཊ་ཀ་མངའ་སྡེའི་ཁོངས་ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཀེ་སི་རཱ་མ་མུར་ཐེས་ (Shri K.C. Ramam-
murthy, Member of Rajya Sabha from

karnataka) མཆོག ༥) ཡུ་པི་མངའ་སྡེའི་ཁོངས་
ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་
མི་སྐུ་ཞབས་ཨ་ནེལ་ཨ་གྷར་ཝལ་ (Anil Agrawa-
al, Member of Rajya Sabha from UP)

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་ཁྲིམས་ཀྱི་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་ཀི་རེན་རེ་ཇི་ཇུ་ (Shri Kiren Rijiju, Minister of Law and Justice of India) མཆོག་དང་། རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་ལག་རྩལ་གོང་སྤེལ་དང་། ཚོང་ལས། དེ་བཞིན་འཕྲུལ་རིག་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་རཱ་ཇེབ་ཅནྡྲ་ཤེ་ཀར་ (Shri Rajeev Chandrasekhar, Minister of State for Skill Dev-velopment& Entrepreneurship and Electronics & Information Technology of India)མཆོག་སོ་སོར་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

19

Roy, Lok Sabha MP from West Bengal)

མཆོག ༡༧) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ཨ་རུ་ན་ཅལ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཏཱ་པེར་གྷའོ་
(Shri.Tapir Gao, Lok Sabha member

from Arunachal) མཆོག ༡༨) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་བྷི་ཧར་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་དྷུ་ལལ་ཅནྡྲ་ གྷོ་ས་ཝཱ་མི་ (Shri Dulal
Chandra Goswami, Lok Sabha member

from Bihar) མཆོག ༡༩) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་བྷི་ཧར་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཅན་དྷེ་ཤི་ཝར་ པྲ་སད་ (Shri Chandeshwar
Prasad, Lok Sabha member from Bihar)

མཆོག ༢༠) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཀི་ཤན་ཀ་པུར་
(Shri Kishan Kapoor, Lok Sabha memb-

ber from Himachal) མཆོག ༢༡) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་ལྕམ་སྐུ་རཱ་ནི་ པྲཱ་ཏི་བྷཱ་ སིངྒ་ (Smt Rani Prati-
ibha Singh, Lok Sabha member from Him-

machal) མཆོག ༢༢) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ནུབ་བྷེང་གྷལ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་སཱོ་ཝཱ་པཱན་ དཱསི་གུབྟ་ (Shri Dr. Swapan Dasg-
gupta, Rajya Sabha MP from West Beng-

gal) མཆོག ༢༣) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་གྷུ་ཇུ་རཱ་ཏི་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཇུ་གྷལ་ཇི་མཱ་ཐུར་ཇི་ ཋ་ཀོར་ (Shri.Jugalji Mathurji
Thakor, Rajya Sabha MP from Gujarat)

མཆོག ༢༤) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཨོ་ཌི་ཤ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་སུ་ཇིཏ་ཀུ་མར་
(Shri Sujeet Kumar, Raj Sabha member

from Odisha) མཆོག ༢༥) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ལྡི་ལིའི་འཐུས་མི་དང་། འཕྲོད་བསྟེན་བློན་ཆེན་ཟུར་པ་སྨན་པ་ཧཱར་ཤ་ཝར་ཌཱན་ (Dr. Harsh
Vardhan, Lok Sabha member from Delh-

hi) མཆོག ༢༦) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ནཱ་རེན་དཱར་དྷ་མོ་དཱར་ཇཱཱ་དྷེབ་

(Shri. Narendar Damodar Jadhav, Raj

Sabha member) མཆོག ༢༧) རྒྱ་གར་གྲོས་

མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་རཱ་ཇུ་བྷི་སི་ཏཱ་ (Shri
Raju Bista, Lok Sabha member from

ཚོགས་གོང་མའི་ཀར་ན་ཊ་ཀ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་
སྐུ་ཞབས་ཇཱེ་རམ་རཱ་མེ་ཤི་ (Shri Jairam Ram-
mesh, Raj Sabha member from Karnatak-

ka) མཆོག ༢༨) རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་ལག་རྩལ་གོང་སྤེལ་དང་། བཟོ་ཚོང་། དེ་བཞིན་འཕྲུལ་རིག་བློན་ཆེན་དང་། རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཀར་ན་ཊ་ཀ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་རཱ་ཇེབ་ཅནྡྲ་ཤེ་ཀར་ (Shri Rajeev Chandrasekhar,
Minister of State for Skill Development & Entrepreneurship and Electronics &

Information Technology of India) མཆོག
༢༩) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་སུ་རེ་ཤ་ཀུ་མར་ཀཱ་
ཤཱབ་ (Shri Suresh Kumar Kashyap, Lok Sabha member from Himachal) མཆོག
༣༠) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ནུབ་བྷེང་གྷལ་

West Bengal) མཆོག ༣༡) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་པན་ཇབ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་མཱ་ནེ་ཤི་ཏེ་ཝཱ་རི་ (Shri Manish Tewari, Lok Sabha member from Punjab) མཆོག
༣༢) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ཨོ་དྷི་ཤ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་སཱབ་ཏ་གྷཧི་རི་ ཨུལ་ཀཱ་
(Shri Sabtagiri Ulka, Lok Sabha member

from Odisha) མཆོག ༣༣) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་མ་དེ་ཡ་པར་ཏེ་ཤི་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་སུ་དྷིར་ གུབ་ཏཱ་ (Shri Sudhir
Gupta,Lok Sabha member from MP)

མཆོག ༣༤) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་བྷི་ཧར་
མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་སན་ཏོ་ཤི་ཀུ་མར་
(Shri Santosh Kumar, Lok Sabha memb-

ber from Bihar) མཆོག ༣༥) རྒྱ་གར་གྲོས་
ཚོགས་གོང་མའི་ཡུ་པི་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྒྱ་གར་ཀོང་རེ་སི་ (Congress) སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་དང་། གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་ལྕམ་སྐུ་རཱ་ནི་པྲཱ་ཏི་བྷཱ་སིངྒ་ (Smt Rani Pratibha Singh,Lok Sabha member from Himachal) མཆོག་དང་། རྒྱ་གར་ཇེ་ཌི་ཡུ་ (JDU) སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་དང་། གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་བྷི་ཧར་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་དྷུ་ལལ་ཅནྡྲ་ གྷོ་ས་ཝཱ་མི་ (Shri Dulal Chandra Goswami,Lok Sabha member from Bihar) མཆོག རྒྱ་གར་ཊི་ཨེམ་སི་ (TMC) སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་དང་། ་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ནུབ་བྷེང་གྷལ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་ལྕམ་སྐུ་ཌོ་ལ་སེན་ (Smt. Dola Sen, Member of Rajya Sabha from West Bengal) མཆོག སྲིད་འཛིན་ནས་ཐད་བསྐོས་གནང་བའི་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ནཱ་རེན་དཱར་དྷ་མོ་དཱར་ཇཱཱ་དྷེབ་ (Shri. Narendar Damodar Jadhav, Raj Sabha member) མཆོག་བཅས་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ།

20

ཞབས་ཝི་ཤམ་བྷར་ནི་ཤད་ (Shri Vishambhar
Nishad, Rajya Sabha member from UP)

མཆོག ༣༦) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཨ་སམ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་རི་པུན་བྷོ་རཱ་
(Shri Ripun Bora,Lok Sabha member

from Assam) མཆོག ༣༧) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་བྷི་ཧར་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཨེག་ལི་ཤི་ པར་སཏ་ སིངྒ་ (Akhilesh
Prasad Singh, Member of Rajya Sabha

from Bihar) མཆོག ༣༨) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ནུབ་བྷེང་གྷལ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་ལྕམ་སྐུ་ཌོ་ལ་སེན་ (Smt. Dola Sen, Member of Rajya Sabha from West Bengal) མཆོག
༣༩) རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་ལྷན་ཁང་མང་པོའི་བློན་ཆེན་ཟུར་པ་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་རཱ་ཇི་སི་ཐན་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་དང་། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཕྱི་སྲིད་ལས་དོན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་པི་པི་ཅཱོ་ཏི་རེ་ (Shri P.P. Chaudhary,
Member of Lok Sabha from Rajasthan)

མཆོག་བཅས་དང་ལྷན་སོ་སོར་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་གནང་ཡོད།
བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་
སྐབས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་གཙོ་བོ་རྒྱ་གར་གྲོས་

ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་སླར་གསོ་ཡོང་ཐབས་དང་། དེ་བཞིན་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་རིག་གཞུང་མུ་མཐུད་རྒྱུན་གནས་ཆེད་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་ཏུ་བོད་དོན་གླེང་སློང་ཡོང་བར་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་ཐུགས་འགན་གཙོ་བོ་བཞེས་དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་དབུ་འཁྲིད་རྣམ་པ་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་བོད་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། ཆོས་དད་རང་དབང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་ཚབ་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དབར་ཞི་མོལ་ཡོང་ཐབས། མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་གནམ་གཤིས་དང་ཁོར་ཡུག་གི་

ཚོགས་འདུ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་གང་འདྲ་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་མེད་ཐད་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ཞིབ་འཇུག་ཡོང་ཐབས་བཅས་ཀྱི་སྐོར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་། བོད་ནང་གི་བོད་མི་རྣམས་ལ་ཚད་ལས་བརྒལ་བའི་སྡུག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་གཏོང་བཞིན་པར་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་མཚོན་སླད། དགུན་དུས་ཨོ་ལིམ་པིག་རྩེད་འགྲན་ལ་གཞུང་འབྲེལ་མཛད་གཙོ་རྣམས་མཉམ་ཞུགས་མི་གནང་བའི་འབོད་སྐུལ་བཅས་ཞུས་གནང་ཡོད་འདུགགཞན་ཡང་ཞུ་སྐུལ་སྐབས། སྤྱི་འཐུས་སྐུ་
ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ནས་ཁེ་ན་ཌ་གཞུང་ཚབ་ཀྱི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་ཁག་ཅིག རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་འཐུས་མི་ཟུར་པ་དང་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་རིན་ཆེན་མཁའ་འགྲོ་ཁིར་མེ་ (Shri R. K. Khrimey,
National Convener, Core Group for Tib-

betan Cause) མཆོག བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཚོགས་དང་ཡུན་རིང་ནས་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་འཇར་
མན་རོགས་ཚོགས་ (FNF)ལྷོ་ཤར་ཨེ་ཤི་ཡ་སྡེ་
ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་སྐུ་ཞབས་ཀཱར་སི་ཊེན་ ཀེ་ལེན་
(Dr. Carsten Klein, Head of Regional Off-

fice South Asia, FNF) མཆོག ཨ་རིའི་ལྡི་ལི་

ཨ་རིའི་ལྡི་ལི་གཞུང་ཚབ་ཁང་དུ་གཞུང་ཚབ་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་སྐུ་ཞབས་གྷ་རཱམ་ཌི་མཱེ་ཡེར་ (Graham D. Mayer, Counselor for Political Affairs, U.S Embassy in Delhi) མཆོག་དང་། ཨ་རིའི་གཞུང་ཚབ་ཁང་གི་དྲུང་ཆེ་སྐུ་ཞབས་ཇཱོན་ ཨེན་ ཝིན་སི་ཊཱེཌ་ (John N. Winstead, Secretary, U.S Embassy in Delhi) མཆོག་རྣམ་གཉིས་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ནས་ཐའེ་ཝན་གཞུང་ཚབ་ཆེན་མོ་དང་། གཞུང་ཚབ་ཆེན་མོ་གཞོན་པ་རྣམ་གཉིས་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

21

གཞུང་ཚབ་ཁང་དུ་གཞུང་ཚབ་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་སྐུ་ཞབས་གྷ་རཱམ་ཌི་མཱེ་ཡེར་ (Grah-
ham D. Mayer, Counselor for Political

Affairs, U.S Embassy in Delhi) མཆོག་ དང་། ཨ་རིའི་གཞུང་ཚབ་ཁང་གི་དྲུང་ཆེ་སྐུ་ཞབས་ཇཱོན་ཨེན་ཝིན་སི་ཊཱེཌ་ (John N. Winstead, Secretary, U.S Embassy in Delhi) མཆོག་རྣམ་གཉིས་བཅས་དང་ལྷན་སོ་སོར་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་བོད་དོན་སྐོར་བཀའ་བསྡུར་ལྷུགས་པོ་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༥ ཉིན་གྱི་ཕྱི་དྲོར་རྒྱ་གར་གྲོས་
ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་དང་། རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་སྤྱི་ཚོགས་དྲང་བདེན་དང་ནུས་སྟོབས་གོང་སྤེལ་གྱི་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་རཱམ་ད་སི་ཨ་ཐ་ཝཱ་ལེ་མཆོག་གིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་རྣམ་པར་དགོང་མོའི་གསོལ་སྟོན་བཤམས་པ་དང་། དེའི་སྐབས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་བསྡུར་གནང་བ་དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༡༨ ཉིན་གྱི་དགོང་དྲོ་ཅེཀ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཞུང་ཚབ་ཁང་དུ་མགྲོན་འབོད་ལྟར་ཆེད་ཕེབས་

གནང་སྟེ། ཅེཀ་ཀོ་སི་ལོ་ཝ་ཀི་ཡའི་སྲིད་འཛིན་མཐའ་མ་དང་། ཅེག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་དང་པོ་༸གོང་ས་མཆོག་གི་གྲོགས་པོ་སྐུ་ཞབས་ཝ་ཚི་ལབ་ཧཱ་ཝེལ་ (Vaclav Havel) མཆོག་སྐུ་གཤེགས་ནས་ལོ་ངོ་བཅུ་འཁོར་བའི་དུས་དྲན་མཛད་
སྒོའི་གསོལ་སྟོན་དུ་མཉམ་ཞུགས་གནང་བ་དང་།
སྐབས་དེར་ཅེཀ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཞུང་ཚབ་
ཆེན་མོ་དང་། སི་ལོ་ཝི་ཀི་ཡའི་གཞུང་ཚབ་ཆེན་མོ།

ལཊ་ཝི་ཡའི་གཞུང་ཆེན་མོ་གཞོན་པ་སོགས་གནད་ཡོད་མི་སྣ་མང་དག་ཅིག་དང་མཇལ་འཕྲད་ གནང་ཡོད།
ཐེངས་འདིའི་ཞུ་སྐུལ་སྐབས་ཚོགས་དྲུང་
ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་བསྟན་འཛིན་གསལ་སྒྲོན་
ལགས་དང་། འཕགས་བོད་འབྲེལ་མཐུད་ལས་
ཁུངས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་ཆོས་ཉིད་ཚེ་རིང་
ལགས་རྣམ་གཉིས་མཉམ་བཅར་ཞུས་གནང་ཡོད་པ་

༡) རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་འཇམ་དབྱངས་ཚེ་རིང་མཆོག་དང་། ༢) རྒྱ་གར་བྷི་ཇེ་ཌི་སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་དང་། གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཨོ་ཌི་ཤ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་སུ་ཇིཏ་ཀུ་མར་ (Shri Sujeet Kumar, Raj Sabha member from Odisha) མཆོག་དང་སོ་སོར་མཇལ་འཕྲད་དང་། (༣ ནས་ ༦ བར།) སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཅེཀ་ཀོ་སི་ལོ་ཝ་ཀི་ཡའི་སྲིད་འཛིན་མཐའ་མ་དང་། ཅེག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་དང་པོ་༸གོང་ས་མཆོག་གི་གྲོགས་པོ་སྐུ་ཞབས་ཝ་ཚི་ལབ་ཧཱ་ཝེལ་ (Vaclav Havel) མཆོག་སྐུ་གཤེགས་ནས་ལོ་ངོ་བཅུ་འཁོར་བའི་དུས་དྲན་མཛད་སྒོའི་ཐོག་ཆེད་བཅར་གནང་སྐབས། ཅེཀ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཞུང་ཚབ་ཆེན་མོ་དང་། སི་ལོ་ཝི་ཀི་ཡའི་གཞུང་ཚབ་ཆེན་མོ། ལཊ་ཝི་ཡའི་གཞུང་ཆེན་མོ་གཞོན་པ་སོགས་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

འཇར་མན་རོགས་ཚོགས་ (FNF) ལྷོ་ཤར་ཨེ་ཤི་ཡ་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་སྐུ་ཞབས་ཀཱར་སི་ཊེན་ཀེ་ལེན་ (Dr. Carsten Klein, Head of Regional Office
South Asia,FNF) མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ།

22

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དང་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་རྣམས་དབུ་བཞུགས་ཐོག་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་སླར་གསོ་དང་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་གསར་པ་བསྐོ་གཞག་གནང་བ།
༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༤ ནས་ ༢༢
བར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ནས་
རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིར་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་འོག་

མགྲོན་ཁང་དུ་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་མི་རྣམ་པར་འཚམས་འདྲིའི་གསོལ་ཚིགས་ཤིག་འདེགས་འབུལ་

ཚོགས་ཕེབས་ཆབ་སྲིད་ཚོགས་པ་ཐུན་མོང་ནས་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་སུ་ཇིཏ་ཀུ་མར་ (Shri Sujeet Kumar, Raj Sabha member from Odisha) མཆོག་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོར་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་བསྐོ་གཞག་གནང་སོང་།སྐབས་དེའི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་དང་། རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་ལག་རྩལ་གོང་སྤེལ་དང་། ཚོང་ལས། དེ་བཞིན་འཕྲུལ་རིག་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་རཱ་ཇེབ་ཅནྡྲ་ཤེ་ཀར་ (Shri Rajeev Chandrasekhar, Mini-
ister of State for Skill Development& Entrepreneurship and Electronics & Inf-

formation Technology of India) མཆོག་ དང་། མཧ་རཱཤཀྲ་མངའ་སྡེའི་ཁོངས་ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་གར་དབུས་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་དང་། རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་སྤྱི་ཚོགས་དྲང་བདེན་དང་ནུས་སྟོབས་གོང་སྤེལ་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་རམ་རྡ་སི་
ཨ་ཐ་ཝ་ལི་ (Shri Ramdas Athawale, Minist-try of Social Justice and Empowerment)

གཉིས་ཀྱི་འཐུས་མི་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་སླར་གསོ་ཡོང་ཐབས་སོགས་ཀྱི་བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ་རྒྱ་ཆེ་གནང་བ་ལྟར། ཕྱི་ཚེས་ ༢༡ ཉིན་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ལྡི་ལིར་ཆེད་ཕེབས་གནང་སྟེ། ཕྱི་ཚེས་ ༢༢ ཉིན་སྔ་དྲོར་ལྡི་ལི་དོན་ཁང་དུ་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དང་། ཞུ་སྐུལ་དུ་ཕེབས་པའི་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ། སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་མཆོག དོན་གཅོད་དྲུང་ཆེ། འཕགས་བོད་འབྲེལ་མཐུད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགན་འཛིན་བཅས་ལྷན་ཚོགས་དང་། དགོང་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༧།༠༠ པའི་ཐོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་དང་། འཕགས་
བོད་འབྲེལ་མཐུད་ལས་ཁུངས་བཅས་ནས་གོ་སྒྲིག་
འོག་ལྡི་ལི་ཨིམ་ཕེ་རལ་ (Imperial hotel) གསོལ་

དང་འབྲེལ་ཚོགས་འདུ་ཞིག་ཚོགས་ཏེ། རྒྱ་གར་
གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་
པ་དངོས་སུ་སླར་གསོ་གནང་བ་དང་སྦྲགས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དབུ་བཞུགས་ཐོག་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་སླར་གསོ་བྱུང་རྗེས། རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་སུ་ཇིཏ་ཀུ་མར་མཆོག་གིས་གཙོས་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་རྣམས་ལྷན་སྐུ་པར་ལྷན་སྒྲོན།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

23

མཆོག རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀར་ན་ཊ་ཀ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཀེ་སི་རཱ་

རམ་རཱ་མེ་ཤི་ (Shri Jairam Ramesh, Raj Sabha member from Karnataka) མཆོག རྒྱ་

མི་ལྕམ་སྐུ་རཱ་ནི་ པྲཱ་ཏི་བྷཱ་ སིངྒ་ (Smt Rani Prati-
ibha Singh,Lok Sabha member from Him-

machal) མཆོག་བཅས་དང་། ལྡི་ལིར་ཆེད་ཕེབས་གནང་བའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་གི་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ། གཞན་ཡང་ཕྱོགས་བཞུགས་སྤྱི་འཐུས་དཀོན་མཆོག་ཡང་འཕེལ་མཆོག གཞན་ཡང་རྒྱ་གར་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་རིན་ཆེན་མཁའ་འགྲོ་ཁེར་མེ་ (Shri. R.K khrimey) མཆོག འཕགས་བོད་འབྲེལ་མཐུད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགན་འཛིན་གྱིས་གཙོས་ལས་བྱེད་རྣམ་པ་བཅས་ལྷན་འཛོམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་འཕགས་བོད་འབྲེལ་མཐུད་ཚོགས་པའི་འགན་འཛིན་འཇིགས་མེད་ཚུལ་ཁྲིམས་ལགས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་དེ་སྔོན་བྱུང་རིམ་དང་རྒྱབ་ལྗོངས་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་གནང་།
དེ་ནས་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་ཡོངས་ལ་འཚམས་འདྲི་དང་སྦྲགས་གསུང་དོན། ཁྱེད་རྣམས་ལས་བྲེལ་ཇི་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་དེ་རིང་དུས་ཚོད་བཏང་ནས་འདིར་མཉམ་ཞུགས་གནང་བ་དེས་བོད་དང་བོད་ཀྱི་བདེན་པའི་འཐབ་རྩོད་ཐོག་མུ་མཐུད་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་གི་ཡོད་པ་མཚོན་

མ་མུར་ཐེས་ (Shri K.C. Ramamurthy,
Member of Rajya Sabha from karnataka)

མཆོག རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ཡུ་པི་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་ལྕམ་སྐུ་མོ་ནེ་ཀ་གྷན་དཱི་ (Smt.
Maneka Gandhi, Member of the Lok

Sabha) མཆོག རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་བྷི་ཧར་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཇ་ནར་ཌན་སིངྒ་སི་གྷི་རི་ཝལ་ (Shri Janardan Singh Sigr-
riwal, Lok Sabha Member from Bihar)

མཆོག རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་བྷི་ཧར་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཅན་དྷེ་ཤི་ཝར་ པྲ་སད་
(Shri Chandeshwar Prasad, Lok Sabha

member from Bihar) མཆོག རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ནུབ་བྷེང་གྷལ་མངའ་སྡེའིེི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་སཱོ་ཝཱ་པཱན་དཱསི་གུབྟ་ (Shri Swapan
Dasgupta, Rajya Sabha MP from West

Bengal) མཆོག རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཨོ་ཌི་ཤ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་སུ་ཇིཏ་ཀུ་མར་
(Shri Sujeet Kumar, Raj Sabha member

from Odisha) མཆོག རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཀར་ན་ཊ་ཀ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཇཱེ་

གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་པན་ཇབ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་མཱ་ནེ་ཤི་ཏེ་ཝཱ་རི་ (Shri Mani-
ish Tiwari, Lok Sabha member from

Punjab) མཆོག རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་བྷི་
ཧར་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཅན་དྷེ་ཤི་ཝར་
པྲ་སད་ (Shri Chandeshwar Prasad,Lok
Sabha member from Bihar) མཆོག རྒྱ་གར་
གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་

རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་འཐུས་མི་རྣམས་ལ་དགོང་དྲོའི་གསོལ་ཚིགས་ཤིག་འདེགས་འབུལ་ཞུ་སྐབས་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་འཚམས་འདྲིའི་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིར་བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ་གནང་མཁན་ཚོགས་ཆུང་གི་འགན་ཁུར་བ་སྤྱི་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་རི་རྣམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་དཀར་མཆོག་གིས་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས།

བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ།

24

ཐུབ། བོད་མིའི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་འཁྲིད་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་དུས་རྒྱུན་མགོན་པོ་གང་ཉིད་མཆོག་རྒྱ་གར་གྱི་དུས་ཡུན་རིང་ཤོས་ཀྱི་སྐུ་མགྲོན་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བཙན་བྱོལ་དུ་སླེབས་པ་ནས་བཟུང་ད་བར་ལོ་ངོ་ ༦༠ ལྷག་གི་རིང་རྒྱ་གར་ནི་ང་ཚོའི་ཁྱིམ་ཚང་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དུས་ཡུན་དེའི་རིང་རྒྱ་གར་གཞུང་མང་གཉིས་ནས་བོད་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། བོད་མིར་མཐུན་འགྱུར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་གནང་བར་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།སྤྱིར་ཨ་རི་དང་། ཡུ་རོབ། ཨེ་ཤི་ཡའི་རྒྱལ་
ཁབ་གཞན་ཁག་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་ང་ཚོར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་གནང་དང་གནང་མུས་ཡིན་ཡང་། རྒྱ་གར་ནི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་། བཙན་བྱོལ་བོད་མི་མང་ཤོས་ཀྱི་གནས་ཡུལ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། བོད་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་ཐོག་རྒྱ་གར་གཞུང་མང་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་དགོས་པ་དེ་ལས་ཀྱང་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་ཞུ་བཞིན་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་ནི་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ཁྱེད་རྣམ་པའི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་པ་དེ་ནི་ང་ཚོས་སྤོབས་པ་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།
ཁྱེད་རྣམ་པས་གྲོས་ཚོགས་ཕྱི་ནང་གཉིས་སུ་
མུ་མཐུད་བོད་དོན་ཐོག་གླེང་སློང་གནང་སྟེ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་། དེ་བཞིན་བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་རིམ་ཁག་ལའང་མཉམ་ཞུགས་གནང་སྟེ། ང་ཚོའི་དབར་གྱི་མཛའ་བརྩེའི་འབྲེལ་ལམ་སྔར་ལྷག་རྒྱུན་སྐྱོང་ཐུབ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར། བོད་ནང་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གི་འོག་གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་ཚོ་མུ་མཐུད་སྡུག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་མྱོང་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཆོས་དད་རང་དབང་དང་། སྐད་ཡིག རིག་གཞུང་སྦྱོང་སྤྱོད་ཀྱི་རང་དབང་སོགས་གཞི་རྩའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་

ཁག་གི་རང་དབང་མེད་པ་གྱུར་ཡོད། གཞན་ཡང་མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་ཚད་མེད་གཏོར་བཤིག་བཏང་སྟེ་རྒྱ་གར་གཙོས་པའི་ཉེ་འཁོར་ཁྱིམ་

གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་རྣམ་པས་སྣེ་ལེན་མཇལ་འཕྲད་གང་ལེགས་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་། མ་འོངས་པར་ཡང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐུ་

མཚེས་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ཁག་ལའང་ཉེན་ཁ་ཚབས་ཆེན་བཟོས་དང་བཟོ་བཞིན་ཡོད།
ཁྱེད་རྣམ་པས་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་
འཛུགས་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཐོག་མཁྱེན་རྟོགས་ཡོང་སླད། ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་ཁོངས་རྡ་རམ་ས་ལར་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་སུ་མགྲོན་དུ་འབོད་རྒྱུར་དེ་རིང་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ནས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སླར་ཡང་ཁྱེད་རྣམ་པས་དུས་ཚོད་བཏང་ནས་འདིར་ཕེབས་ཏེ་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་གནང་བ་དང་།
དེ་ནས་བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ་ཚོགས་ཆུང་གི་
འགན་ཁུར་མཁན་སྤྱི་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་རི་རྣམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་དཀར་མཆོག་གིས་སྐབས་ ༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ཐེངས་དང་པོ་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིར་བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ་ཆེད་ཕེབས་སྐབས་རྒྱ་གར་

ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ནས་
དེ་ལྟར་ལས་འགུལ་
སྤེལ་སྐབས་མུ་མཐུད་
རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་སྐྱོང་
ཡོང་བའི་རེ་སྐུལ་ཞུས་
གནང་བ་དང་། དེ་
བཞིན་སྐབས ༡༧ པའི་
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
ལྷན་ཚོགས་ནས་བོད་
དོན་ལས་འགུལ་སྤེལ་
རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་བརྩི་
བཞིན་ཡོད། རྒྱ་ནག་
དམར་གཞུང་གིས་
ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་བོད་
ས་བཙན་འཛུལ་བྱས་
པར་བརྟེན་ནས་བོད་མི་

རྣམས་རྒྱ་གར་ལ་བཙན་བྱོལ་སླེབས་དགོས་བྱུང་སྟེ། ད་ཆ་རྒྱ་གར་ནི་༸གོང་ས་མཆོག་གི་བཞུགས་གནས་དང་། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བསྟི་གནས། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་ཕ་ཡུལ་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་དུས། རྒྱ་གར་གཞུང་མང་གཉིས་ནི་བོད་མི་ཚོར་ཧ་ཅང་གི་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་གནང་བ་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་ནང་བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་གྲོས་ཆོད་སོགས་གཏན་འབེབས་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བའི་འབོད་སྐུལ་བཅས་ཞུས་གནང་སོང་།
དེ་རྗེས་གསར་དུ་བསྐོ་གཞག་བྱུང་བའི་རྒྱ་
གར་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་སུ་ཇིཏ་ཀུ་མར་མཆོག་གིས་ཨུ་ཌི་ཤ་མངའ་སྡེའི་སྤྱི་ཁྱབ་བློན་ཆེན་ཟུར་པ་སྐུ་ཞབས་བྷི་ཇུ་པ་ཊ་ན་ཡག་ (Biju Patn-naik) ལགས་ཀྱི་མཚན་ནས་ཁོང་གི་ཆབ་སྲིད་

རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་སུ་ཇིཏ་ཀུ་མར་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

25

ཚོགས་པ་ (Biju Janata Dal) ཞེས་པའི་མིང་བཏགས་ཡོད་ཚུལ་དང་། དམ་པ་ཁོང་ནི་བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་གནང་མཁན་གྱི་བོད་ཀྱི་གྲོགས་པོ་ཞིག་ཡིན་གནས། དེ་བཞིན་༸གོང་ས་མཆོག་ཨུ་ཌི་ཤ་མངའ་སྡེའི་ནང་ཐེངས་འགའ་ཤས་ཆིབས་བསྒྱུར་གནང་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ཉིད་༸གོང་ས་མཆོག་གི་རྗེས་སུ་འཇུག་ནས་ལོ་ངོ་ ༡༢ ལྷག་ཕྱིན་ཡོད་པ་མ་ཟད། ༸གོང་ས་མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་གནང་མྱོང་ཡོད་པའི་སྐོར། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོར་ཁོང་བོད་ནང་ཕེབས་པའི་སྐོར་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་ཁོང་གིས་རྒྱ་དཀར་ནག་གི་ས་མཚམས་ཟེར་བ་རྩ་བ་ནས་མེད་པ་མ་ཟད། བོད་དེ་དུས་ནམ་ཡང་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་ཤས་མིན་པའི་སྐོར།

༸གོང་ས་མཆོག་ལ་རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་ཆེས་མཐོའི་གཟེངས་རྟགས་ (Bharat Ratna) འབུལ་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་ནས་ཀྱང་ཨ་རིའི་བོད་དོན་སྲིད་བྱུས་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཁྲིམས་ཡིག་ལྟ་བུ་གཏན་འབེབས་གནང་དགོས་སྐོར་སོགས་གསུངས་གནང་སོང་།
དེ་ནས་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་
མི་ཀར་ན་ཊ་ཀ་མངའ་སྡེ་ནས་ཡིན་པ་སྐུ་ཞབས་ཇཱེ་རམ་རཱ་མེ་ཤི་མཆོག་གིས་ཁོང་ཉིད་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་། ལྟ་གྲུབ། ལོ་རྒྱུས། ཁོར་ཡུག་བཅས་ལ་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་ཡོད་སྐོར་དང་། ཁོང་གིས་ལྗགས་རྩོམ་གནང་བའི་ནང་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་དཔེ་དེབ་གསར་པའི་ཐོག་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་ཆེད་བརྗོད་

གནང་བར་དགའ་སྤོབས་ཆེན་པོ་བྱུང་སྐོར། བོད་དེ་ཆབ་སྲིད་ཙམ་མ་ཡིན་པར། རིག་གཞུང་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ནས་རྒྱ་གར་ལ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་གནས། རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་དབར་མུ་མཐུད་མཛའ་བརྩེའི་འབྲེལ་བ་རྒྱུན་གནས་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་གསུངས་གནང་
རྗེས་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་དང་། བོད་མི་
མང་སྤྱི་འཐུས་དབར་མུ་མཐུད་བཀའ་བསྡུར་གནང་
རྗེས་ལྷན་དུ་སྐུ་པར་སྒྲོན་གནང་བ་དང་། ཚོགས་
འདུའི་ལས་དོན་རྣམས་རྒྱལ་ཁའི་ངང་ལེགས་གྲུབ་
བྱུང་བ་བཅས། །

དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ལྷོ་ཨ་ཕི་རི་ཀའི་ཡི་ཤུའི་བླ་ཆེན་ཨར་ཆི་བྷི་ཤོབ་ཌེ་སི་མོན་ཊུ་ཊུ་མཆོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པར་ཐུགས་གསོ་ཞུས་པ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༢༦ ཉིན་ལྷོ་
ཨ་ཕི་རི་ཀའི་ཡི་ཤུའི་བླ་ཆེན་ཨར་ཆི་བྷི་ཤོབ་ཌེ་སི་
མོན་ཊུ་ཊུ་ (Archbishop Desmond Tutu)
མཆོག་དགུང་གྲངས་ ༩༠ ཐོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་
རྫོགས་པའི་ཡིད་སྐྱོའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་པར། དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་
བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་གཞིས་
བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་དང་། སྐབས་ ༡༧ པའི་བོད་མི་
མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ། དམ་པ་
ཁོང་གི་སྲས་མོ་གཙོས་པའི་ཤུལ་ལུས་ནང་མི་ཉེ་

འབྲེལ་ལྟོས་བཅས་ཡོངས་ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུས་གནང་འདུགདམ་པ་ཁོང་གི་སྲས་མོ་ལྕམ་སྐུ་མི་ཧྥོ་ཊུ་ཊུ་
(Rev. Mpho Tutu) ལགས་ལ་བསྐུར་བའི་ཐུགས་གསོའི་འཕྲིན་ཡིག་ནང་འཁོད་དོན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༢༦ ཉིན་མོ་དེ་ནི་འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཡོངས་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་མི་ཚོར་མཚོན་ན། ཧ་ཅང་གི་སེམས་སྐྱོ་དགོས་པའི་ཉིན་མོ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། སྐུ་གཤེགས་དམ་པ་ཨར་ཆི་བྷི་ཤོབ་ཌེ་སི་མོན་ཊུ་ཊུ་མཆོག་ནི་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་། བོད་མིའི་ཧ་ཅང་བློ་ཐག་ཉེ་བའི་མཛའ་གྲོགས་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་མཚོན་རྟགས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན།
ངོས་རང་ལ་མཚོན་ན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལོར་
དམ་པ་ཁོང་བཞུགས་སྒར་དུ་ཕེབས་སྐབས་སྐུ་དངོས་སུ་མཇལ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་། དམ་པ་ཁོང་ནི་༸གོང་ས་མཆོག་དང་དམ་ཚིག་ཟབ་ཅིང་། བོད་དོན་བདེན་པའི་འཐབ་རྩོད་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་སྐུ་འཚོ་བཞུགས་

སྐབས་འགྲོ་བ་མིའི་གཞི་རྩའི་ཐོབ་ཐང་དང་། རིན་ ཐང་། དེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་ཡོང་ཐབས་སླད་ཕྱག་ལས་རྒྱ་ཆེ་གནང་ཡོད།
ཁོང་སྐུ་གཤེགས་པ་དེ་ང་ཚོ་ཚང་མ་བློ་ཕམ་
དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན། ངས་དམ་པ་ཁོང་གི་ཤུལ་ལུས་ནང་མི་ཉེ་འབྲེལ་ལྟོས་བཅས་ཡོངས་ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དམ་པ་ཁོང་གི་བྱམས་བརྩེའི་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་དང་། ཁོང་གིས་བཞག་པའི་མཛད་རྗེས་རྣམས་ང་ཚོས་དུས་རྟག་ཏུ་དྲན་ངེས་ཡིན།
ངས་སླར་ཡང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཚོགས་དང་། བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ། དཀའ་ཚེགས་ཆེ་བའི་དུས་ཚོད་འདིར་ཁྱེད་ནང་མི་ཡོངས་ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་འཁོད་འདུག

ཐུགས་གསོ།

26

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་ཟུར་པ་ཁྲི་འདུ་དཔོན་འཆི་མེད་རྣམ་རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་ཐུགས་གསོའི་གསུང་འཕྲིན་གནང་བ།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཞོན་
ཟུར་པ་ཁྲི་འདུ་དཔོན་འཆི་མེད་རྣམ་རྒྱལ་མཆོག་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༣ ཉིན་གྱི་ཕྱི་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༦
ཡས་མས་ཙམ་ལ་ཨ་རིའི་མེ་སི་ཆུ་སིའི་སྨན་ཁང་དུ་
སྐུ་ཚེ་མ་ཟིན་པའི་ཡིད་སྐྱོའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་འདུགདམ་པ་ཁོང་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༢ ལོར་ཕ་ནམ་
མཁའ་རྡོ་རྗེ་དང་། མ་སྒྲོལ་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འཁྲུངས་པ་དང་། ཕ་ཡུལ་སྒ་བ་ཡུལ་ཤུལ་ཁྲི་འདུ་ནས་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གིས་བོད་ཡིག་སློབ་སྦྱོང་གནང་རྗེས་དྲག་པོའི་དམག་གི་སློབ་སྦྱོང་ཡང་གནང་མྱོང་

ཡོད། ཁོང་ནས་མའི་སོར་སྦེལ་ཀོབ་ལུགས་བསམ་གཞིས་གྲོང་གཉིས་པའི་སྤྱི་མི་དང་མཉམ་སྦྲེལ་འགན་འཛིན་ཚོགས་མི། ས་གནས་མདོ་ཁམས་ཆུ་སྒང་གི་རྒྱུན་ལས། སྐབས་བདུན་པ་དང་སྐབས་བརྒྱད་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སུ་འོས་འདེམས་བྱུང་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་སྐབས་བཅུ་པའི་སྐབས་སུ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པར་བདམས་ཐོན་བྱུང་བ་དང་། དེ་རྗེས་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་མདོ་སྟོད་སྤྱི་འཐུས་ལའང་བདམས་ཐོན་བྱུང་ཡོད་འདུགཡིད་སྐྱོའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་མ་ཐག སྤྱི་
འཐུས་རྒྱུན་ལས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་དམ་པ་གང་གི་ནང་མིར་ཐུགས་གསོའི་ཕྱག་བྲིས་གནང་བའི་ནང་འཁོད་དོན། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བདུན་པ་དང་། བརྒྱད་པ། བཅུ་པ། བཅུ་གཅིག་པ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་འཁུར་བཞེས་ཤིང་། ལྷག་པར་དུ་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་པའི་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པའི་ཐུགས་འགན་བཞེས་མྱོང་མཁན་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་ཟུར་པ་ཁྲི་འདུ་དཔོན་འཆི་མེད་རྣམ་རྒྱལ་མཆོག་འདི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༣ ཉིན་ཨ་རིའི་མངའ་སྡེ་མེ་སི་ཆུ་སིའི་སྨན་ཁང་དུ་སྐུ་ཚེ་མ་ཟིན་པའི་ཡིད་སྐྱོའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་པར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ་ཤིན་ཏུ་ཡིད་སྐྱོ་དང་བློ་ཕམ་

གྱི་གནས་སུ་གྱུར་པ་དང་། དམ་པ་གང་གི་ཤུལ་ལུས་ནང་མི་ཉེ་འབྲེལ་རྣམས་ཀྱང་ཐུགས་ཡིད་གདུང་ཆེན་པོའི་ངང་གནས་ཡོད་ངེས་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་སྐྱེ་འགྲོ་ཀུན་ལ་སྐྱེ་འཆིའི་རང་དབང་མེད་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་དགོངས་རྒྱ་ཆེ་བཞེས་དང་འབྲེལ་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་རྣམ་དཀར་དགེ་ཚོགས་ཀྱི་གནང་སྒོ་རིམ་པ་གནང་བཞིན་ཡོད་པར་གཞིར་བཅས། འདི་ནས་ཀྱང་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བོད་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་དང་། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས། བོད་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་ཞབས་ཞུ་མཐར་སོན་གནང་བའི་མཛད་རྗེས་ལ་ཡི་རངས་བསྔགས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། མཆོག་གསུམ་རྒྱལ་བའི་སྤྱན་སྔར་མཆོད་སྤྲིན་དང་བཅས་གང་གིས་ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་བྱས་བསགས་སྡིག་ལྟུང་རྣམས་བྱང་ཞིང་དག་ཅིང་། འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་པདྨོའི་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ་རྣམ་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་ལ་མྱུར་དུ་རེག་པའི་སྨོན་འདུན་དང་སྦྲགས། ཤུལ་ལུས་ནང་མི་ཉེ་འབྲེལ་ལྟོས་བཅས་ཡོངས་ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུ་རྒྱུ་ཞེས་འཁོད་འདུགདེ་བཞིན་བཀའ་ཤག་གི་བཀའ་ཁྱབ་ལྟར་ཉིན་
རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༢ པར་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་
ལས་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་སྨོན་ལམ་གསུང་འདོན་གནང་
རྒྱུ་དང་། དེ་རྗེས་མྱ་ངན་གུས་འདུད་སླད་དབུས་ཀྱི་
ལས་ཁུངས་ཡོངས་རྫོགས་སྒོ་བཅད་གནང་ཡོད།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་དབུ་བརྙེས་ནས་ལོ་ངོ་ ༡༨ འ ཁོར་བའི་དུས་དྲན་མཛད་སྒོར་ཆེད་ཕེབས་ཀྱིས་གསུང་བཤད་གནང་བ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༥ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་
ཆུ་ཚོད་ ༡༠ པའི་ཐོག་རྡ་ས་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་
གི་ཚོགས་ཁང་ནང་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་
ཚོགས་དབུ་བརྙེས་ནས་ལོ་ངོ་ ༡༨ འཁོར་བའི་དུས་
དྲན་མཛད་སྒོ་ཞིག་ཚོགས་གནང་སོང་།
དེ་ཡང་མཛད་སྒོའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་

མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་དམིགས་བསལ་སྐུ་མགྲོན་དུ་གདན་ཞུས་ལྟར་ཆེད་ཕེབས་དང་། མཛད་སྒོའི་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོར་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་སྤེན་པ་ཚེ་རིང་མཆོག གཞན་སྐུ་མགྲོན་དུ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་

དྲུང་ཆེ་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་ལགས་ཀྱིས་གཙོས་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་དང་དྲུང་ཆེ་ཚོགས་མི་རྣམས་ཆེད་བཅར་གནང་འདུགསྐབས་དེར་ཐོག་མར་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོ་
མཆོག་ནས་སྣང་གསལ་མར་མེ་ཞལ་ཕྱེ་གནང་རྗེས། རིམ་པས་གཡུ་ཐོག་གསོལ་འདེབས་འདོན་པ་དང་།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

27

གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོས་འཚམས་འདྲིའི་གསུང་བཤད་དང་། དྲུང་ཆེ་ནས་ལོ་འཁོར་ལས་བསྡོམས་སྙན་སྒྲོན་གནང་སོང་།

གསོ་རིག་འདི་ཉིད་རིག་གནས་ཆེ་བའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། ལོ་རྒྱུས་གནས་བབ་ཐོག་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ན། རྒྱུད་བཞི་དང་འབུམ་བཞི་ཇི་ལྟར་

པོ་མཆོག་གི་བཀའ་དྲིན་དང་། གསོ་རིག་མཁས་པ་མང་པོས་ཐུགས་འཁུར་ཆེར་བཞེས་གནང་བའི་འབྲས་བུར། ད་ལྟ་ང་ཚོའི་ལམ་ཁ་གསལ་པོར་འདོན་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་། དེའི་ཐོག་ཕྱག་ལས་གནང་མཁན་ཚང་མར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་ཁྲིམས་ཡིག་གཏན་འབེབས་གནང་བ་གཞིར་བཟུང་དང་། བཀའ་ཤག་ནས་མཐུན་འགྱུར་གནང་བ་རྣམས་གསོ་བ་རིག་པའི་ལྷན་ཚོགས་ངོས་ནས་ཆུད་ཟོས་སུ་མ་བཏང་བར་ནུས་པ་གང་ཡོད་ཐོག་ནས་གསོ་རིག་གི་བསྟན་པ་དར་ཁྱབ་ཡོང་ཐབས་དང་། ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱིས་ནད་པ་རྣམས་ལ་ཕན་ཐོགས་རྒྱུ། གསོ་རིག་ཉམས་ལེན་ཚད་ལྡན་ཡོང་བ་བཅས་ལ་ཐུགས་འཁུར་ཆེན་པོ་བཞེས་འདུག་པར་བསྔགས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གཙོ་བོ་མ་འོངས་པར་གསོ་རིག་སྨན་པ་སྐྱེད་བསྲིང་བྱ་རྒྱུ་དང་། དེ་དག་ལ་སློབ་གཉེར་ཚད་ལྡན་ཡོང་ཐབས། དེ་བཞིན་སྨན་སྦྱོར་དང་། བརྟག་དཔྱད། སྨན་བཅོས་ལག་ལེན་གྱི་ཐབས་ལམ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་རྣམ་པ་ཚོས་རྣམ་དཔྱོད་བཏོན་ནས་ལས་འཆར་བང་བསྒྲིག་རྒྱུ་དང་། དངོས་སུ་ལག་བསྟར་གནང་ཐུབ་རྒྱུ་བཅས་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག དེ་བཞིན་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་དང་། གྲོས་ཚོགས་ནས་གསོ་རིག་དང་། རིག་གཞུང་གཞན་ཐོག་རྒྱབ་

མཛད་སྒོའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་
མཆོག་གིས་ཐོག་མར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ། དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་དང་། སྐུ་མགྲོན་རྣམ་པ་དང་། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ཚོགས་གཙོ་གཙོས་ཚོགས་མི་རྣམ་པར་འཚམས་འདྲི་དང་སྦྲགས་གསུང་བཤད་གནང་དོན། སྤྱིར་བཏང་ང་ཚོའི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྐྱབས་བཅོལ་བའི་གནས་སྟངས་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ནའང་། ང་ཚོའི་ལས་དོན་རྣམས་ཆབ་སྲིད་ཁོ་ན་བྱེད་ཀྱི་མེད་པ་གསལ་པོ་རེད། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་ཐོག་ལའང་ཕྱག་ལས་གལ་ཆེ་མང་པོ་གནང་ཡོད། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་དེ་ཡང་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༣ ལོར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་གསོ་རིག་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཡིག་གཏན་འབེབས་གནང་བ་ དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ ནས་གསོ་རིག་ལྷན་ཚོགས་དངོས་སུ་དབུ་བརྙེས་ནས་ད་ལྟ་ལོ་ངོ་ ༡༨ འཁོར་བཞིན་ཡོད། དེ་བཞིན་ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྔ་དང་ཆུང་བ་ལྔ་ཡོད་པ་ལས།

འདོགས་རུང་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོ་ཕྱིན་པའི་རིག་གཞུང་ཞིག་ཡིན། བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོས་རྒྱུད་ལུང་དེ་དག་ལ་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་བརྩམས་པར་བརྟེན། སྨན་བཅོས་ཐོག་དངོས་སུ་ལག་ལེན་འཁེལ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་ནང་ལ་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

28

སྐྱོར་ཤུགས་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། རྣམ་པ་ཚོའི་ལས་འབྲེལ་ཐོག་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཐུགས་ཕན་གསོ་ཐུབ་རྒྱུའི་མཐུན་འགྱུར་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རྒྱུར་ཐེ་ཚོམ་གང་ཡང་མེད། སྤྱིར་གསོ་རིག་འདི་རླབས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན། ལུས་མ་བདེ་བའམ་ན་བ་མི་བྱེད་པ་དང་། ན་བར་གསོ་བར་བྱེད་པ། ཚེ་རིང་བར་གནས་པ་བྱེད་པའི་རིག་གནས་འདི་གསོ་རིག་ནང་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཐུབ་པ་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་བོད་ནང་གི་མཁས་པ་ཚོས་ངོས་འཛིན་གནང་བཞིན་འདུག དར་རྒྱས་ཡོང་བར་བོད་ནང་རེབ་ཀོང་སྨན་པ་མཁས་པ་ཞིག་གིས་བོད་ས་ཁྱོན་ཡོངས་དང་། ནང་སོག་དང་ཤིན་ཅང་སོགས་ལ་གསོ་རིག་སྨན་ཁང་ ༡༠༨ ལྷག་བརྒྱབས་ཐུབ་

འདུག་པས་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ནང་ལའང་རྣམ་དཔྱོད་དང་ནུས་པ་མ་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ལྟོ་གོས་ཙམ་གྱི་དོན་དུ་མ་ཡིན་པར་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཐོག་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་ཞབས་འདེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། མཐའ་དོན་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྐུ་ཚེ་ཡུན་རིང་གནས་པ་དང་གསོ་རིག་བསྟན་པ་གོང་འཕེལ་ཡོང་བ། དེ་བཞིན་བོད་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་ཡོང་བའི་སྨོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་གནང་སོང་།
གཞན་ཡང་མཛད་སྒོའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་སྲིད་
སྐྱོང་མཆོག་གིས་གསུང་བཤད་གནང་བ་དང་། ཏོག་
དབྱིབས་གཉན་རིམས་ ༡༩ ལ་ཉམས་ཞིབ་ཡིག་ཆ་

ཕྱོགས་སྒྲིག་གནང་བའི་དཔེ་དེབ་དབུ་འབྱེད་གནང་སོང་ལ། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་གསོ་རིག་ཆེད་རྩོམ་ཕྱོགས་བསྡུས་ཕྱག་དེབ་དབུ་འབྱེད་གནང་སོང་།
དེ་རྗེས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་དང་འབྲེལ་
ཕྱག་ལས་གནང་མཁན་ཚོར་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོ་དང་དམིགས་བསལ་སྐུ་མགྲོན་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་
ཐུགས་རྗེ་ལེགས་གསོལ་ཕྱག་འཕྱེར་བསྩལ་གནང་
བ་དང་། སྨན་པ་ཐོགས་མེད་ལགས་ནས་ཐུགས་རྗེ་
ཆེ་ཞུའི་གསུང་བཤད་གནང་སྟེ་མཐར་གསོ་རིག་
བསྟན་རྒྱས་སྨོན་ལམ་འདོན་ཟིན་རྗེས་མཛད་སྒོ་
རྒྱལ་ཁའི་ངང་མཇུག་བསྒྲིལ་གནང་སོང་བ་བཅས། །

སྤྱི་འཐུས་དོན་འགྲུབ་བཀྲ་ཤིས་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་རྒྱལ་ ལྡོང་ཕུར་པ་རྡོ་རྗེ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་རྒྱ་གར་བྱང་ཤར་མེའོ་ཆོས་འཕེལ་གླིང་དང་། ཏེ་ཛུ་དར་རྒྱས་གླིང་། ཀྲུ་ ཀྲིང་། ཨི་ཊ་ན་གྷར་སོགས་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༢༧ ནས་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༡ བར་སྐབས་བཅུ་བདུན་

གཞིས་ཆགས་དང་། རྒྱལ་ས་ཨི་ཊ་ན་གྷར་ཁུལ་
དང་། ཁ་ཐོར་མི་མང་འདུ་སྡོད་ཁག་ལ་འཚམས་

ཡོད།
དེ་ཡང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཕྱི་ལོ་
༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལི་ནས་མཁའ་ལམ་བརྒྱུད་ཨ་རུ་ན་ཅཱལ་མངའ་སྡེའི་གྲོང་ཁྱེར་རྡིབ་རུ་གྷར་ (Dibrugarh)ཞེས་པའི་གནམ་ཐང་དུ་ཕེབས་འབྱོར་སྐབས། མེའོ་ཆོས་འཕེལ་གླིང་ས་གནས་འགོ་འཛིན་རྡོ་རྗེ་རིག་འཛིན་ལགས་དང་། ས་གནས་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་རིག་འཛིན་རྡོ་རྗེ་ལགས་རྣམ་གཉིས་ནས་སྣེ་ལེན་ཕེབས་བསུ་དང་། ཉིན་རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༡།༤༠ ཐོག་མེའོ་ཆོས་འཕེལ་གླིང་དུ་ཕེབས་འབྱོར་སྐབས། ས་གནས་ཀྱི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་དང་། མི་མང་བཅས་ཀྱིས་ཁ་བཏགས་བསྣམས་ཏེ་ཕེབས་བསུ་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་ཡོད་འདུགསྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱི་ཚེས་ ༢༩
དང་ ༣༠ བཅས་ཉིན་གཉིས་རིང་། མེའོ་ཆོས་འཕེལ་གླིང་གཞིས་ཆགས་དང་། ས་གནས་སྨན་ཁང་། རྒས་གསོ་ཁང་། མཉམ་འབྲེལ། དེ་བཞིན། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས་དང་། ས་གནས་འཐུས་ཚོགས།

པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་དོན་འགྲུབ་བཀྲ་ཤིས་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་རྒྱལ་ལྡོང་ཕུར་པ་རྡོ་རྗེ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་བྱང་ཤར་ཨ་རུ་ན་ཅཱལ་མངའ་སྡེའི་ནང་ཆགས་པའི་མེའོ་ཆོས་འཕེལ་གླིང་དང་། ཏེ་ཛུ་དར་རྒྱས་གླིང་། ཀྲུ་ཀྲིང་བཅས་ཀྱི་

གཟིགས་དང་། དེ་བཞིན་མངའ་སྡེའི་སྤྱི་ཁྱབ་བློན་
ཆེན་མཆོག་དང་། མངའ་སྡེའིེི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་
ཚོགས་གཙོ་སོགས་གནད་ཡོད་མི་སྣ་རྣམ་པར་
མཇལ་འཕྲད་གནང་བ་བཅས་ཐེངས་འདིའི་གཞུང་
འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་རྣམས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་

སྤྱི་འཐུས་ཙ་ནེ་ཚང་དོན་འགྲུབ་བཀྲ་ཤིས་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་རྒྱལ་ལྡོང་ཕུར་པ་རྡོ་རྗེ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་ཨ་རུ་ན་ཅཱལ་ཁུལ་ལ་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་སྐབས་མངའ་སྡེའི་སྤྱི་ཁྱབ་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་པདྨ་མཁའ་འགྲོ་མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

29

རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་། ཞིང་ཆུ་འདྲེན་གཏོང་ལས་གཞི་ (MI Tank Site) བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་

བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་དང་། སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ལས་

ལགས་རྣམ་གཉིས་ནས་ཕེབས་བསུ་དང་། སྔ་དྲོའིོི་ཆུ་ཚོད་ ༡༡ ཐོག་ཏེ་ཛུ་དར་རྒྱས་གླིང་གཞིས་ཆགས་སུ་ཕེབས་འབྱོར་སྐབས། ས་གནས་ཀྱི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་དང་། མི་མང་བཅས་ནས་ཁ་བཏགས་བསྣམས་ཏེ་ཕེབས་བསུ་ཞུས་ཡོད་འདུགསྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་
༡༢ ཚེས་ ༣༡ ཉིན་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡ ཉིན་བཅས་ཉིན་གཉིས་རིང་། ཏེ་ཛུ་གཞིས་ཆགས་དང་། ས་གནས་འཐུས་ཚོགས། མཉམ་འབྲེལ། སྨན་རྩིས་ཁང་གི་ཡན་ལག་སྨན་ཁང་དང་འཕྲོད་བསྟེན་སྨན་ཁང་། རྒས་གསོ་ཁང་། སམ་བྷོ་ཊ་སློབ་གྲྭ་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་གནང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་༸རྒྱལ་བའི་ཕོ་བྲང་མདུན་ཐང་དུ་མི་མང་ཚོགས་འདུ་དང་། དེའི་རྗེས་སླར་ཡང་ས་གནས་ཀྱི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་རྣམས་དང་ལྷན་དུ་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་གནང་ཡོད་འདུགསྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཕྱི་ཚེས་ ༡ ཉིན་གྱི་སྔ་
དྲོར་ཏེ་ཛུ་ས་གནས་འགོ་འཛིན་གྱི་ཕེབས་སྐྱེལ་འོག་རླངས་འཁོར་བརྒྱུད་ (Pasighat)ཞེས་པར་ཕེབས་འབྱོར་སྐབས། ཀྲུ་ཀྲིང་ས་གནས་འགོ་འཛིན་རིག་འཛིན་རྡོ་རྗེ་ལགས་དང་། ས་གནས་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་སངས་རྒྱས་དོན་འགྲུབ་ལགས་རྣམ་གཉིས་ནས་ཕེབས་བསུ་དང་། ཉིན་དེའི་དགོང་མོ་དབྱིངས་སྐྱོང་ (Yingkiong)ཞེས་པར་

གནང་ཡོད་པ་མ་ཟད། སམ་བྷོ་ཊ་གཞི་རིམ་བར་མའི་སློབ་གྲྭར་གཟིགས་སྐོར་གནང་སྐབས། འཛིན་རིམ་མཐོ་བའི་སློབ་ཕྲུག་ཚོས་འཁྲབ་ཆས་གྱོན་ཏེ། རུ་བསྒྲིགས་རྔ་རོལ་དང་བཅས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ལ་ཕེབས་བསུ་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་ཡོད་པ་དང་། སློབ་སྤྱིའི་ལས་ཚབ་ཀརྨ་ཚེ་བརྟན་ལགས་ཀྱིས་རེ་སྐུལ་ཞུས་དོན་ལྟར། དགེ་ལས་ཡོངས་ལ་གསུང་བཤད་དང་དྲི་བ་དྲིས་ལན་གནང་ཞིང་། སྐབས་དེར་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་མེའོ་ཆོས་འཕེལ་གླིང་གི་སློབ་གྲྭ་དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་དབུས་བོད་སློབ་འཛིན་ཚོགས་ནས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་རྩིས་བཞེས་གནང་ཚུན་ལ་སློབ་མའི་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཤེས་སྤྱོད་དང་། ལྷག་དོན་དུ་བོད་པའི་སྐད་ཡིག་རིག་གཞུང་ཐོག་སྔར་ལྷག་གི་གྲུབ་འབྲས་ལེན་ཐུབ་གནང་དགོས་སྐོར་གསུངས་ཡོད་འདུགཉིན་རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༢ པའི་ཐོག་གཞིས་ཆགས་
ཚོགས་ཁང་དུ་མི་མང་ ༢༠༠ མ་ཟིན་ཙམ་འཛོམས་པའི་ཐོག སྤྱི་འཐུས་དོན་གྲུབ་བཀྲ་ཤིས་མཆོག་གིས་༸གོང་ས་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན་དང་། བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་གནས་བབ་ དང་། སྤྱི་འཐུས་རྒྱལ་ལྡོང་ཕུར་པ་རྡོ་རྗེ་མཆོག་གིས་

རིམ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་མི་མང་ལ་གསུང་བཤད་དང་དྲི་བ་དྲིས་ལན་ཆུ་ཚོད་ ༢ རིང་གནང་ཡོད་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༣༡ ཉིན་གྱི་ཞོགས་པ་སྤྱི་འཐུས་
རྣམ་པ་གཉིས་མེའོ་ས་གནས་འགོ་འཛིན་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོས་ཕེབས་སྐྱེལ་འོག་རླངས་འཁོར་བརྒྱུད་ (Kongmu-Kham)ཞེས་པར་ཕེབས་འབྱོར་སྐབས། ཏེ་ཛུ་དར་རྒྱས་གླིང་གི་ས་གནས་འགོ་འཛིན་བསྟན་འཛིན་རྣམ་རྒྱལ་ལགས་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་བསྟན་འཛིན་རྣམ་གྲོལ་

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

30

ཞག་བཞུགས་གནང་སྟེ། ཕྱི་ཚེས་ ༢ ཉིན་ཀྲུ་ཀྲིང་གཞིས་ཆགས་ནང་ཕེབས་འབྱོར་སྐབས་ས་གནས་ཀྱི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་དང་། མི་མང་བཅས་ཀྱིས་ཁ་བཏགས་བསྣམས་ཏེ་ཕེབས་བསུ་ཞུས་ཡོད་འདུགཀྱིས་ཀྲུ་ཀྲིང་ཁུལ་གྱི་གཞིས་གྲོང་ལཱ་ལི་བྷ་སི་ཊི་ (Lalibasti) དང་། ཨེལ་སི་ལེན། (Alc Line) པི་ཨ་ཡི་ལེན། (Piline)བྷེ་ཧརེ་ལེན།(Bihariline) དེ་བཞིན་ཡན་ལག་སྨན་རྩིས་ཁང་བཅས་ལ་

འོག་ (Pasighat) ལ་ཕེབས་འབྱོར་གནང་སྟེ། དེར་ཞག་སྡོད་གནང་ཡོད་པ་དང་། ཚེས་ ༩ ཉིན་གྱི་ཉིན་གུང་ཆུ་ཚོད་ ༡༢།༣༠ ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཨ་རུ་ན་ཅཱལ་མངའ་སྡེའིེི་རྒྱལ་ས་ཨི་ཊ་ན་གྷར་དུ་ཕེབས་འབྱོར་སྐབས། བསྟན་འཛིན་སྒང་ས་གནས་འགོ་འཛིན་གཡང་སྒྲུབ་ལགས་ཀྱིས་ཕེབས་བསུ་ཞུས་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས་ཨི་ཊ་ན་གྷར་གྱི་མགྲོན་ཁང་ (Hotel Arun Subansire) མདུན་དུ་ཨི་ཊ་ན་གྷར་ཁུལ་གྱི་བོད་རིགས་ཚོང་པ་ཚོས་ཁ་བཏགས་བསྣམས་ཏེ་ཕེབས་བསུ་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་ཡོད་འདུགཉིན་རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༢།༣༠ ཐོག་ཨ་རུ་ན་ཅཱལ་
མངའ་གཞུང་ཆོས་རིག་ལྷན་ཁང་ (Religion and Cultural Affairs) གི་འགན་འཛིན་སྐུ་ཞབས་འཇམ་དཔལ་དབང་འདུས་ (Jamphel Wangd-

due) མཆོག་ལ་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྟེ། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་འཚམས་གཟིགས་ལས་དོན་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་དང་འབྲེལ། བོད་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་། ཨ་རུ་ན་ཅཱལ་ཁུལ་གྱི་བོད་མི་ཚོར་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་གནང་བཞིན་པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་ཡོད་འདུག སྐབས་དེར་སྐུ་ཞབས་འཇམ་དཔལ་དབང་འདུས་མཆོག་གིས་ཁོང་གི་པ་ལགས་བོད་པར་ཤ་ཚ་དང་། བོད་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན་སྐོར་དང་འབྲེལ་ཏེ། ཁོང་གིས་དུས་རྒྱུན་དྷ་རམ་ས་ལའི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་ཐུགས་སྣང་གནང་གི་ཡོད་སྐོར་དང་། བཙན་བྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཆོལ་ཁ་ཆོས་ལུགས་འཐེན་འཁྱེར་ཏོག་ཙམ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་དོན་ཉེ་ལམ་དྷ་རམ་ས་ལར་ལབ་གླེང་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་དག་ནི་བློ་ཕམ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་སྐོར་སོགས་གསུངས་ཡོད་འདུགཕྱི་དྲོའི་ཆུ་ཚོད་ ༤ པའི་ཐོག་ཨ་རུ་ན་ཅཱལ་
མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་ཤཱི་རེ་པ་སངས་རྡོ་རྗེ་མཚོ་སྣ་ (Shri Passang Dorjee Sona) མཆོག་གིས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ལ་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྟེ་ཆུ་ཚོད་ ༡ ལྷག་རིང་བཀའ་མོལ་ཞིབ་ལྷུག་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེར་

ཕྱི་ཚེས་ ༣ དང་ ༤ བཅས་ཉིན་གཉིས་
རིང་། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་ཀྲུ་ཀྲིང་ཁྱབ་ཁོངས་ཀོ་པུ་ (Kopu) དང་། བོ་ན།(Bona) དགེ་གླིང་། (Gelling) བི་ཤིང་། (Bishing)ནོར་བུ་གླིང་ (Norbuling) བཅས་ཀྱི་ཁ་ཐོར་མི་མང་ལ་འཚམས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་ཡོད་པ་དང་། ས་གནས་ཁ་ཤས་ལ་ཉིན་ཕྱེད་རིང་རླངས་འཁོར་དང་། དེ་ནས་ཉིན་ཕྱེད་རིང་ཞབས་ཐང་དུ་ཕེབས་ཏེ། ས་གནས་མི་མང་གི་བདེ་སྡུག་ལ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་ཡོད་པ་རེད། ཀྲུ་ཀྲིང་ས་ཁུལ་ནི་བོད་ཀྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་པདྨ་བཀོད་དང་ས་འབྲེལ་ཆགས་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༥ དང་ ༦ བཅས་ཉིན་གཉིས་རིང་།
སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཉེ་རིང་ (Nyering) དང་། སྨྱུག་ཁང་། (Nyukong) དཔལ་དབྱིངས་སྡེམ། (Payingdem) མན་གྷོ་ཊ། (Mankota)ཡོར་དུང་ (Yortong) བཅས་ཀྱི་ཁ་ཐོར་མི་མང་ལ་འཚམས་

གཟིགས་དང་། མི་མང་བདེ་སྡུག་ལ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་ཡོད་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༧ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་

གཟིགས་སྐོར་དང་། ས་གནས་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཁང་དུ་མི་མང་ཚོགས་འདུ་དང་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་བཅས་བསྐོངས་ཏེ་གསུང་བཤད་དང་དྲི་བ་དྲིས་ལན་གནང་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཞོར་དུ་པདྨ་བཀོད་པ་ཚོས་རང་གི་ཡུལ་སྐད་ཤེས་གལ་ཆེ་ཡང་། བོད་པའི་སྐད་ཡིག་རིག་གཞུང་ཤེས་དགོས་པ་དང་། ལྷག་དོན་དུ་ནང་ཆོས་དང་བླ་མ་མཁན་པོ་དགེ་བཤེས་རྣམ་པའི་གསུང་ཡོངས་རྫོགས་བོད་སྐད་ནང་ཡོད་སྟབས། བོད་པའི་སྐད་ཡིག་རིག་གཞུང་ལ་སྦྱང་བརྩོན་གནང་གལ་ཆེ་སྐོར་འབོད་སྐུལ་ཞུས་ཡོད་
འདུགཀྲུ་ཀྲིང་ཁུལ་གྱི་ལས་དོན་ཡོངས་སུ་ལེགས་
གྲུབ་བྱུང་རྗེས། ས་གནས་མི་མང་གིས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ལ་གསོལ་སྟོན་གོ་སྒྲིག་ཞུས་པའི་ཐོག་གཞོན་སྐྱེས་ཚོས་པདྨ་བཀོད་པའི་འཁྲབ་གཞས་ དང་། སྐོར་གཞས་སོགས་གཟིགས་འབུལ་ཞུས་ཡོད་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༨ ཉིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་
གཉིས་ཀྲུ་ཀྲིང་ས་གནས་འགོ་འཛིན་གྱི་ཕེབས་སྐྱེལ་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

31

སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་གོང་བཞིན་ཐེངས་འདིའི་འཚམས་གཟིགས་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་དང་འབྲེལ། སྤྱིར་རྒྱ་གར་གཞུང་དང་། ཡང་སྒོས་ཨ་རུ་ན་ཅཱལ་གཞུང་

དང་རྒྱ་གར་གྲོང་ཁྱེར་ཁག་ནང་ཚོང་ལས་གཉེར་
མཁན་མང་པོ་ཞིག་ཚོང་ལས་ནང་མགོ་འཁོར་ཏེ། སོ་
སོའི་ཕྲུ་གུའི་བོད་ཡིག་བོད་སྐད་ཐོག་འཐུས་ཤོར་

ནང་གོ་རྟོགས་སྤེལ་གལ་ཆེ་བའི་འབོད་སྐུལ་ཞུས་ཡོད་འདུགསྔ་དྲོའི་ཆུ་ཚོད་ ༡༠།༢༠ ཐོག ཨ་རུ་ན་ཅཱལ་
མངའ་སྡེའི་སྤྱི་ཁྱབ་བློན་ཆེན་པདྨ་མཁའ་འགྲོ་མཆོག་གིས་ཁོང་གི་ལས་ཁུངས་སུ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ལ་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྟེ་སྐར་མ་ ༤༠ རིང་བཀའ་མོལ་ལྷུག་པོ་བྱུང་ཡོད་འདུག སྐབས་དེར་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཐེངས་འདིའི་འཚམས་གཟིགས་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་དང་འབྲེལ། སྤྱིར་རྒྱ་གར་གཞུང་མང་གཉིས་དང་། སྒོས་སུ་ཨ་རུ་ན་ཅཱལ་གཞུང་མང་གཉིས་ཀྱིས་བོད་དོན་དང་བོད་མིར་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བཞིན་པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་། མ་འོངས་པར་ཡང་མུ་མཐུད་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོང་བའི་འབོད་སྐུལ་ཞུས་ཡོད་འདུག སྐབས་དེར་སྤྱི་ཁྱབ་བློན་ཆེན་མཆོག་གིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཕེབས་པར་དགའ་པོ་བྱུང་སྐོར་དང་། སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་དང་། སྐབས་བཅུ་དྲུག་པའི་བཀའ་ཤག་དང་དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་ལ་འཚམས་འདྲི་ཡོད་སྐོར་བཅས་གསུངས་ཡོད་འདུགཉིན་རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༢ པའི་ཐོག་ཨི་ཊ་ན་གྷར་
ཡན་ལག་སྨན་རྩིས་ཁང་དུ་གཟིགས་སྐོར་དང་། ཨེམ་ཆི་དང་ལས་བྱེད་རྣམ་པར་གསུང་བཤད། དེ་བཞིན། མོན་རྟ་དབང་རྣམ་རྒྱལ་ལྷ་རྩེའི་ཡན་ལག་དགོན་པར་མཆོད་མཇལ་བཅས་ཞུས་རྗེས། ཐེངས་འདིའི་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་འཚམས་གཟིགས་ཡོངས་སུ་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་སྟེ། ཕྱིར་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་ཧི་མཱ་ཅལ་བཞུགས་སྒར་རྡ་སར་ཕེབས་ཐོན་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

མང་གཉིས་ཀྱིས་བོད་དོན་དང་བོད་མིར་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བཞིན་པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་། མ་འོངས་པར་ཡང་མུ་མཐུད་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོང་བའི་འབོད་སྐུལ་ཞུས་གནང་ཡོད་འདུགསྐབས་དེར་མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་
གཙོ་མཆོག་གིས། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཕེབས་པར་དགའ་པོ་བྱུང་བ་དང་། ཉིན་དེར་རེས་གཟའ་ཉི་མ་འཁེལ་ཏེ་གསོལ་ཚིགས་ཤིག་ལ་ཕེབས་ཡོད་ཀྱང་བར་གསེང་ནས་དུས་ཚོད་བཏོན་ཏེ། ཆེད་དུ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ལ་མཇལ་འཕྲད་ཞུ་བར་བཅར་བ་ཡིན་སྐོར་གསུངས་པ་དང་། ༸གོང་ས་མཆོག་དང་། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱིས་ཨ་རུ་ན་ཅཱལ་ཁུལ་གྱི་གྲྭ་བཙུན་དང་སློབ་ཕྲུག དེ་བཞིན་རིག་གཞུང་སྡེ་ཚན་མང་པོ་ཞིག་ལ་ས་གནས་ཀྱི་རིག་གཞུང་བསྐྱར་གསོའི་ཐད་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་གནང་བཞིན་པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་ཡོད་འདུགཉིན་དེའི་དགོང་མོའི་ཆུ་ཚོད་ ༨ པའི་ཐོག་བོད་
པའི་ཟ་ཁང་ཞིག་ཏུ། ཨི་ཊ་ན་གྷར་ཁུལ་གྱི་བོད་རིགས་ཚོང་པ་ ༡༤ ཙམ་འཛོམས་པའི་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་དོན་གྲུབ་བཀྲ་ཤིས་མཆོག་གིས་༸གོང་ས་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན་དང་། བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་གནས་བབ་དང་། སྤྱི་འཐུས་རྒྱལ་ལྡོང་ཕུར་པ་རྡོ་རྗེ་མཆོག་གིས་བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་དང་། སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ལས་རིམ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་མི་མང་ལ་གསུང་བཤད་དང་དྲི་བ་དྲིས་ལན་གནང་ཡོད་འདུག དེ་བཞིན་བོད་པའི་ཚོང་པ་ཚོས་ཚོང་བརྒྱབ་སྟེ་དངུལ་བཟོ་རྒྱུ་སྤྱི་སྒེར་གཉིས་ཐད་ནས་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཡང་། དེ་དང་མཉམ་དུ་བོད་པའི་རྩ་དོན་འཐབ་རྩོད་དང་། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལས་དོན་ཐོག་ལ་མཉམ་ཞུགས་གནང་རྒྱུ་ཡང་འཐུས་ཤོར་མེད་པ་གནང་གལ་ཆེ་སྐོར། ལྷག་དོན་དུ་བོད་པ་དགུན་ཚོང་རྒྱག་མཁན་

འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པར་ཐུགས་སྣང་གནང་དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་བཅས་ཞུས་ཡོད་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༡༠ ཉིན་གྱི་ཞོགས་པ་ཆུ་ཚོད་ ༨
པའི་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་སྡོད་གནས་མགྲོན་ཁང་དུ། ཨ་རུ་ན་ཅཱལ་འཕགས་བོད་འབྲེལ་མཐུད་ཚོགས་པ་ (Bharat Tibbat Sahyog Manch)ཞེས་པའི་ཚོགས་གཙོ་དབང་འདུས་རྡོ་རྗེ་ (Wangdu Dorjee Khrimy) ལགས་དང་། ཨ་རུ་ན་ཅཱལ་དང་ཨི་ཊ་ན་གྷར་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་མི་ཉི་མ་སངས་རྒྱས་ལགས་དང་ཨ་ནོཀ་ཝང་སཱ་ (Anok Wangsa) ལགས་བཅས་མི་ ༦ ཙམ་མཇལ་འཕྲད་གནང་ཏེ་ཆུ་ཚོད་ ༡ ཙམ་རིང་བཀའ་མོལ་གནང་ཡོད་འདུག སྐབས་དེར་ཁོང་རྣམ་པས་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ནས་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་ནང་ཁོང་རྣམ་པས་མཉམ་རུབ་ཐོག་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་གཟེངས་རྟགས་མཐོ་ཤོས་བྷ་རཱ་ཏ་རཏྣ་ (Bharat ratna award) ཐོབ་ཐབས་སུ་མཚན་རྟགས་བསྡུ་རུབ་སོགས་ལས་འགུལ་སྣ་ཚོགས་སྤེལ་ཡོད་སྐོར་གསུངས་ཡོད་འདུག སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་ཁོང་རྣམ་པས་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བཞིན་པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་མ་འོངས་པར་མུ་མཐུད་དེ། བོད་པ་སྐྱབས་བཅོལ་བར་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་དང་བོད་པའི་རྩ་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རྒྱུ་དེ། སྤྱིར་ལུང་པ་མེད་པའི་དཀའ་ངལ་ཅན་ལ་རོགས་རམ་གནང་བ་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་འགན་ཡིན་པ་དང་། ལྷག་དོན་དུ་བོད་དང་རྒྱ་གར་གཉིས་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་ལྷག་གི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། མཐའ་མཚམས་བཅས་དང་འབྲེལ་བ་གཏིང་ཟབ་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་པའི་རྩ་དོན་འཐབ་རྩོད་དེ་རྒྱ་གར་གྱི་མཐའ་སྲུང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་སྐོར་སོགས་མི་མང་

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

32

སྤྱི་འཐུས་བསྟན་པ་ཡར་འཕེལ་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་པ དྨ་མཚོ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀོ་ལི་གྷལ་དོན་ལྡན་གླིང་གཞིས་ཆགས་དང་། ཨོ་ཀྲི་བཅས་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ།

༄༅། ། སྐབས་ ༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
བསྟན་པ་ཡར་འཕེལ་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་པདྨ་
མཚོ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡
ཚེས་ ༤ ནས་ ༡༦ བར་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀོ་ལི་
གྷལ་དོན་ལྡན་གླིང་གཞིས་ཆགས་དང་། ཨོ་ཀྲི། (Ooty) བཅས་སུ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།
དེ་ཡང་ཕྱི་ཚེས་ ༥ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་
གཉིས་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལི་ནས་སྦེང་ལོར་དུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས། གནམ་ཐང་དུ་འབྱོར་སྐབས། ལྷོ་སྤྱི་ཐུབ་བསྟན་ཚེ་རིང་ལགས་དང་། ལས་བྱ་སྤེན་པ་ལགས་རྣམ་གཉིས་ནས་ཕེབས་བསུ་སྣེ་ལེན་དང་། ལྷོ་སྤྱི་ལས་ཁུངས་སུ་ཕེབས་འབྱོར་སྐབས། དེ་གའི་ལས་བྱེད་དང་བོད་ཁྱིམ་སྡོད་ཁང་དུ་ཡོད་པའི་སློབ་ཕྲུག་གི་འཐུས་ཚབ་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུ་ཞུས་རྗེས། ལྷོ་སྤྱི་ཐུབ་བསྟན་ཚེ་རིང་ལགས་ནས་སྦེང་ལོར་ལྷོ་སྤྱི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་དང་ལས་ཁུངས་ངོ་སྤྲོད་སོགས་གནང་ཡོད་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༦ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་
སྦེང་ལོར་ནས་ཀོ་ལི་གྷལ་དོན་ལྡན་གླིང་གཞིས་ཆགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་གནས་སུ་འབྱོར་སྐབས། ས་གནས་གཞིས་འགོ་དགེ་ལེགས་འབྱུང་གནས་ལགས་དང་། ས་གནས་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ། རང་བདེན་ཚོགས་གཙོ། མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་གཙོ་དང་དྲུང་ཆེ། སྨན་ཁང་གཉིས་ཀྱི་འགན་འཛིན། དགོན་སྡེ་ཁག་གི་སྐུ་ཚབ། སློབ་སྤྱི། བརྒྱ་དཔོན་ཉེར་གཉིས། ས་གནས་གཞོན་ནུ་དང་བུད་མེད་ཚོགས་གཙོ་སོགས་ནས་ཕེབས་བསུ་སྣེ་ལེན་ཞུས་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༧ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་
ས་གནས་ཀྱི་རྫོགས་ཆེན་དགོན་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་དགོན། དར་རྒྱས་དགོན། ཟེ་ཕུགས་དགོན། སྟག་ཤམ་དགོན། རྟ་རྣ་དགོན། བག་ཡོད་དགོན་བཅས་སུ་

གནས་མཇལ་དང་འཚམས་གཟིགས་གནང་བ་དང་། ཉིན་རྒྱབ་ཀོ་ལི་གྷལ་དོན་ལྡན་གླིང་གཞིས་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་ (East Vally Agro Farms) ཚོགས་པ་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་སྨན་རྩྭ་ (Vetiver grass) འདེབས་ལས་བྱས་པའི་ཞིང་ཁར་གཟིགས་སྐོར་དུ་ཕེབས་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་ཚོགས་པ་དེའི་ཆེད་ལས་མི་སྣ་དང་། གཞིས་ལས་ཁང་གི་སོ་ནམ་ལམ་སྟོན་པ་སོགས་དང་མཇལ་འཕྲད་དང་། དེ་རྗེས་ས་གནས་འཕྲོད་བསྟེན་སྨན་ཁང་དང་སྨན་རྩིས་ཁང་དུ་

གཟིགས་སྐོར་གནང་།
ཕྱི་ཚེས་ ༨ ཉིན་སྔ་དྲོ་ཀོ་ལི་གྷལ་དོན་ལྡན་
གླིང་གི་གསུང་ཆོས་ར་བའི་ནང་དུ། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། ས་གནས་འགོ་འཛིན། ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ། མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་གཙོ། རང་བདེན་ཚོགས་གཙོ། དགོན་པ་ཁག་གི་མཁན་པོ་དང་སྐུ་ཚབ། དེ་བཞིན་ས་གནས་སེར་སྐྱ་མི་མང་བཅས་འདུ་འཛོམས་ཐོག སྤྱི་འཐུས་བསྟན་པ་ཡར་འཕེལ་མཆོག་ནས་སྐབས་ ༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

33

ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ལས་རིམ་སྐོར་དང་། བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་སྐོར་ལ་གསུང་བཤད་དང་། སྤྱི་འཐུས་པདྨ་

ཆགས་ནང་གི་འཚམས་གཟིགས་ལས་རིམ་ཡོངས་སུ་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༠ ཉིན་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་

མཚོ་མཆོག་ནས་༸གོང་ས་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་སྐོར་ལ་གསུང་བཤད་དང་། མི་མང་གི་དྲི་བར་ལན་འདེབས་གནང་། དེ་རྗེས་ས་གནས་ལུས་སྦྱོང་ཁང་དང་། མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་ཁང་ཆེན་མོ་དང་མགྲོན་ཁང་གསར་རྒྱག་ལས་གཞི་དང་། རྒས་གསོ་ཁང་། སཾཾ་བྷ་ཊའི་སློབ་གྲྭ་བཅས་ལ་འཚམས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་གནང་ཡོད་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༩ ཉིན་སྔ་དྲོ་ཀོ་ལི་གྷལ་གཞིས་
ཁོངས་ནང་ཆེན་གྲོང་སྡེ་ (V) ནང་གནས་སྡོད་ཞིང་པ་འགྱུར་མེད་ལགས་ཀྱི་ནང་དུ་སྟོན་འབྲས་དང་བ་ཕྱུགས། རླངས་རྫས་ལས་སྣོན་སོགས་ལ་གཟིགས་སྐོར་དང་། རིམ་པས། ༸རྒྱལ་བའི་གཟིམ་ཆུང་དང་མགོན་ཁང་དུ་གནས་མཇལ་དང་། ས་འགོ་ལས་ཁུངས་དང་། ས་གནས་གྲོས་ཚོགས། རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་། མཉམ་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར། དེ་བཞིན་ཉམ་ཐག་རྒས་གཅོང་ ༥ ཡི་ནང་ལ་ཕེབས་ནས་གནས་སྟངས་གཟིགས་ཞིབ་བཅས་གནང་རྗེས་ཀོ་ལི་གྷལ་དོན་ལྡན་གླིང་གཞིས་

གཉིས་ཀོ་ལི་གྷལ་དོན་ལྡན་གླིང་གཞིས་ཆགས་ནས་ཨུ་ཀྲི་ (Ooty) ཕྱོགས་ལ་ཕེབས་ཐོན་གནང་སྟེ།
ཉིན་རྒྱབ་ཨུ་ཀྲི་སྐྱིད་ཚལ་གླིང་བོད་མིའི་སུད་ཚོང་ས་
གནས་འབྱོར་སྐབས། ཚོགས་གཙོ་བསྟན་པ་དར་
རྒྱས་ལགས་དང་། སོན་རྩ་སློབ་གྲྭའི་ལྟ་གྲུབ་དགེ་
རྒན་སོགས་ལས་བྱེད་རྣམ་པས་སྣེ་ལེན་ཕེབས་བསུ་
གནང་རྗེས་ས་གནས་བོད་མིའི་ཁྲོམ་རར་གཟིགས་

སྐོར་གནང་།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ས་གནས་ཨོ་ཀྲི་བོད་མིའི་
སློབ་ཕྲུག་གི་ཕ་མ་རྣམས་དང་ལྷན་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་ཞིང་། སྐབས་དེར་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་སོན་རྩ་བོད་ཕྲུག་ཚོར་བོད་སྐད་དང་། བོད་ཡིག་གི་སློབ་སྦྱོང་འཐུས་ཤོར་མེད་པར་སྤྲོད་རྒྱུའི་འགན་དེ་ཕ་མ་རྣམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཕྲུ་གུའི་མི་ཚེའི་ནང་གི་དགེ་རྒན་དང་པོ་དེ་ཕ་མ་རྣམ་པ་ཆགས་ཡོད་སྐོར་གྱི་གོ་བསྐོན་སློབ་གསོ་གནང་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཕ་མ་ཚོའི་དྲི་བར་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་རྗེས། ས་གནས་སུ་བོད་ཕྲུག་ཚོར་བོད་ཡིག་འཛིན་གྲྭ་ཞིག་འཚོགས་བཞིན་ཡོད་པར་གཟིགས་སྐོར་གནང་།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༢ ཉིན་ཨོ་ཀྲི་སྐྱེད་ཚལ་གླིང་བོད་
མིའི་ཁྲོམ་རའི་མི་མང་འདུ་འཛོམས་གནང་ཞིང་། སྐབས་དེར་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་ས་གནས་མི་མང་ཡོངས་ལ་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་གནང་རྗེས། ཨོ་ཀྲི་ཁུལ་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་པར་གྲུབ་སྟེ། ཕྱི་ཚེས་ ༡༦ ཉིན་གྱི་ཕྱི་དྲོ་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིར་ཕྱིར་ཕེབས་འབྱོར་བྱུང་བ་དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༡༨ ཉིན་བཞུགས་སྒར་རྡ་སར་ཕེབས་འབྱོར་གནང་ཡོད།
གཟིགས་སྐོར་ཕྱོགས་བསྐྱོད་སྐབས་ས་
གནས་སོ་སོའི་མི་མང་གི་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་ལེན་

ཐུགས་གསོ།

34

དང་། མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གསུང་བཤད་ཐེངས་ ༣ ཙམ་གནང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་མི་མང་དང་། ཁོངས་སོ་སོ་ནས་དཀའ་སེལ་མཇུག་སྐྱོང་དགོས་རིགས་སྙན་ཞུ་དང་། ཉམ་ཐག་གི་གནས་ཚུལ་རྒྱུས་ལོན་དང་དཀའ་སེལ་མཇུག་སྐྱོང་། དགོན་སྡེ་ཁག་དང་། སློབ་གྲྭ། མི་

མང་སོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་གཟིགས་ཞིབ་གནང་བ་སོགས་ལམ་འགོར་བཅས་ཁྱོན་ཉིན་གྲངས་ ༡༣ ཙམ་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་ལས་དོན་ཡོངས་སུ་ལེགས་གྲུབ་གནང་ཡོད་པ་དང་། ད་རེས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ས་བགོས་ལྟར་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་རིང་ས་གནས་སོ་སོ་ནས་

བདེ་སྡུག་ཞུས་ཁག་ལ་འབྲེལ་ཡོད་ལྷན་ཁང་སོ་སོས་
དཀའ་སེལ་དགོངས་བཞེས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱག་
བསྟར་མཇུག་སྐྱོང་གནང་དགོས་རིགས་རྣམས་དོན་
གནད་རེ་རེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་བརྒྱུད་
འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་ཏུ་འབུལ་ལམ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་པ་
བཅས། །

ཕྱོགས་བཞུགས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་རྡོ་རིང་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་མཆོག་ཨོ་གླིང་བོད་རིགས་སྤྱི་མཐུན་ཚོགས་པའི་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཐེངས་དྲུག་པའི་ཐོག་དམིགས་བསལ་སྐུ་མགྲོན་དུ་ཆེད་ཕེབས་གནང་བ།༄༅། ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ པོའི་ཚེས་ ༨ དང་ ༩
བཅས་ཉིན་གཉིས་རིང་ཨོ་གླིང་ནོར་ར་ (Nowra)
ས་གནས་སུ་ནོར་ར་བོད་རིགས་མཐུན་ཚོགས་
ཀྱིས་གོ་སྒྲིག་དང་། ཨོ་གླིང་རྒྱལ་ཡོངས་བོད་རིགས་

ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་ཌེ་ཝི་ཌིས་སྭ་ལི་མཆོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པར་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཐུགས་གསོ་ཞུས་པ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ཡུ་
རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་ཌེ་ཝི་
ཌིས་སྭ་ལི་ (David Sassoli) མཆོག་དགུང་
གྲངས་ ༦༥ ཐོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པའི་ཡིད་
སྐྱོའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་པར། དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ། དམ་པ་ཁོང་གི་སྐུ་ཟླ་མཆོག་གིས་གཙོས་ཤུལ་ལུས་ནང་མི་ཉེ་འབྲེལ་ལྟོས་བཅས་ཡོངས་ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུས་གནང་འདུགདམ་པ་ཁོང་གི་སྐུ་ཟླ་ཨེ་ལཱ་སན་དར་ཝི་ཊོ་རི་
ནི་ (Alessandra Vittorini) མཆོག་ལ་བསྐུར་བའི་ཐུགས་གསོའི་འཕྲིན་ཡིག་ནང་འཁོད་དོན། སྐུ་ཞབས་ཌེ་ཝི་ཌིས་སྭ་ལི་ (David Sassoli) མཆོག་སྐུ་ཚེ་མ་ཟིན་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་འཕྲལ་ང་ཚོ་ཚང་མ་ཤིན་ཏུ་ནས་བློ་ཕམ་བྱུང་། དམ་པ་ཁོང་ནི་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྟེང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཕན་ཚུན་གུས་ཞབས་ལྡན་པ་ཡོང་རྒྱུ་དང་། རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་

བཅས་ཀྱི་ཆེད་རང་དོན་བློས་བཏང་གིས་ཞབས་འདེགས་ཧུར་ཐག་ཞུས་པ་རྣམས་ཚང་མས་རྟག་ཏུ་དྲན་ངེས་ཡིན།
ཡུ་རོབ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་
ནང་བོད་དོན་གླེང་སློང་དང་། རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གཞི་རྩའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་རྡོག་རོལ་བཏང་བ་རྣམས་སྐབས་མཚམས་སོ་སོར་ཐེར་འདོན་གནང་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༤ པའི་ནང་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སུ་རྒྱ་ནག་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་སྟངས་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་དང་། ཡུ་གུར། ཀ་ཛཱག ཡེ་ཤུའི་ཆོས་པ་བཅས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་སྟངས་སྐོར་ཞིབ་ཕྲ་བཀོད་པའི་གྲོས་ཆོད་ཅིག་བཞག་ཡོད་པ་མ་ཟད། གྲོས་ཆོད་ནང་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་བོད་གཙོས་པའི་རྒྱའི་བཙན་འོག་ཏུ་ཡོད་པའི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་རྣམས་ལ་ཉེས་མེད་ཉེས་འགེལ་གྱི་བཙོན་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་འཕྲལ་དུ་འཚམས་འཇོག་དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་བཅས་ཞུས་ཡོད་པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་འཁོད་ཡོད་པ་བཅས། །

ཚང་མས་གཅེས་སྐྱོང་བྱེད་ཐབས་སོགས་འཛམ་གླིང་ཡར་རྒྱས་ཕྱོགས་ལ་འགྲོ་ཐུབ་རྒྱུར་ཡིད་ཆེས་ཆེན་པོ་གནང་མཁན་ཞིག་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ཅིག་གི་ཁེ་ཕན་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཚང་མའི་བདེ་དོན་ཡར་རྒྱས་ཕྱོགས་སུ་འཁྲིད་རྒྱུའི་དཔལ་འབྱོར་འགྲོ་ལུགས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཆེན་པོ་གནང་མཁན་གྱི་ཚད་དང་ལྡན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཡོད་པའི་དབུ་འཁྲིད་ཅིག་ཡིན། དམ་པ་ཁོང་གིས་ཡུ་རོབ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཚོགས་མི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དང་། དེ་དག་གི་མི་མང་

སྤྱི་མཐུན་ཚོགས་པའི་གཙོ་འགན་འོག ཨོ་གླིང་བོད་རིགས་སྤྱི་མཐུན་ཚོགས་པའི་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཐེངས་དྲུག་པ་བསྐོང་ཚོགས་གནང་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེར་ཕྱོགས་བཞུགས་བོད་མི་མང་སྤྱི་

འཐུས་རྡོ་རིང་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་མཆོག་དམིགས་གསལ་སྐུ་མགྲོན་དུ་གདན་ཞུས་ལྟར་ཆེད་ཕེབས་ཀྱིས་ལམ་སྟོན་གསུང་བཤད་གནང་ཞིང་། སྐབས་དེར་སྤྱི་འཐུས་མཆོག་ནས་ཚོགས་འདུར་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

35

གྲོས་ཆོད་གང་བཞག་པ་རྣམས་༸རྒྱལ་བའི་དགོངས་གཞི་དང་། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཁྲིམས་སྒྲིག་དང་མཐུན་པ་དང་། ས་གནས་བོད་རིགས་མཐུན་ཚོགས་ཁག་ནས་བོད་མིའི་གཅིག་སྒྲིལ་དང་བོད་དོན་ལས་འགུལ་ཐད་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་དགོས་པ། དང་བླངས་དཔྱ་དངུལ་དུས་ཐོག་འབུལ་དགོས་པ་མ་ཟད། ཕྱི་རྒྱལ་གནད་ཡོད་རྒྱབ་

སྐྱོར་བ་ཚོར་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་མཚོན་ཆེད་ཀྱི་ལག་དེབ་སྔོན་པོ་གང་མང་བཟོ་ཐུབ་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་གནང་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་གསུང་བཤད་གནང་ཡོད་འདུགསྐབས་དེའི་མཛད་སྒོའི་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོར་
ཨོ་གླིང་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཀརྨ་སེངྒེ་མཆོག་དང་། གཞན་སྐུ་མགྲོན་དུ་དོན་གཅོད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་

ཆེ་ལྷ་དབང་ལགས་བཅས་ཆེད་ཕེབས་གནང་འདུགཐེངས་འདིའི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག ཨོ་གླིང་རྒྱལ་
ཡོངས་བོད་རིགས་སྤྱི་མཐུན་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་དང་། དྲུང་ཆེ་གསར་འདེམས་གནང་ཞིང་། ཀན་བྷི་ར་ས་གནས་བོད་རིགས་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་སྐལ་བཟང་ཚེ་རིང་ལགས་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་གཙོ་དང་། ཎེའུ་ཁང་གསར་ས་གནས་བོད་རིགས་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་གུར་འབུམ་རྒྱལ་ལགས་དྲུང་ཆེར་འོས་འདེམས་བྱུང་བར་འཚམས་འདྲི་དང་། ཚོགས་ཟུར་སྐལ་བཟང་ཡོན་ཏན་ལགས་དང་། དྲུང་ཟུར་གོ་ཚང་ནེ་རྒན་ལགས་རྣམ་གཉིས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ལེགས་འབུལ་གྱི་མཇལ་
དར་བསྒྲོན་གནང་འདུགདེ་བཞིན་ཕྱི་ཚེས་ ༨ དགོང་མོར་ནོར་ར་བོད་
རིགས་རྣམས་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་སྤྱི་འཐུས་
མཆོག་དང་། དོན་གཅོད་རྣམ་གཉིས་ནས་ལམ་སྟོན་
གསུང་བཤད་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་གསར་པར་འཚམས་འདྲི་ཞུས་པ།

༄༅། ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་
དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་
མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་
གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་
འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ། གསར་དུ་

བདམས་ཐོན་བྱུང་བའི་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་ལྕམ་སྐུ་རོ་བྷར་ཊཱ་མེཊ་སོ་ལཱ་ (Ms. Roberta Metsola) མཆོག་ལ་དགའ་བསུའི་འཚམས་འདྲི་ཞུས་གནང་འདུགདེ་ཡང་འཚམས་འཕྲིན་ནང་འཁོད་དོན། སྤྱི་
ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནི་ཡུ་རོབ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྙིང་སྟོབས་ལ་རྒྱུན་ཏུ་ནས་བསྔགས་བརྗོད་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན། ཡུ་རོབ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཐུན་མོང་ཐོག་རང་དབང་དང་། མང་གཙོ། འདྲ་མཉམ་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་ལྟ་
གྲུབ་དང་། དེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་ནང་ཞི་བདེ་ལྷིང་
འཇགས་ཡོང་ཐབས་གནང་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་
བསྔགས་བརྗོད་ཞུ་འོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། ང་
ཚོས་ཀྱང་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ཐབས་ལམ་བརྒྱུད་བོད་

དོན་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ལས་འགུལ་བརྩམས་དང་རྩོམ་མུས་ཡིན།
རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ནང་ལོ་ངོ་
བཅུ་ཕྲག་མང་པོའིོི་རིང་བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གཞུང་རྩ་མེད་བཟོ་རྒྱུའི་སྲིད་བྱུས་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། ད་ལྟའི་ཆར་བོད་ནང་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་། ནང་ཆོས། རིག་གཞུང་། བོད་མིའི་ངོ་བོ་དང་བཅས་པ་རྩ་བརླག་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད། རྒྱ་གཞུང་འོག་བོད་མི་རྣམས་ལ་གཞི་རྩའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་མེད་པ་མ་ཟད། རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་སོ་སོའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁེ་ཕན་བསྒྲུབ་ཆེད་མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཚད་མེད་ཀྱིས་གཏོར་བཤིག་བཏང་དང་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་དེས། ང་ཚོ་ཚང་མ་དངངས་འཚབ་སྐྱེ་དགོས་པ་ཞིག་

རྩིས་སྤྲོད་རྩིས་ལེན།

36

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཆེའི་ལས་དོན་རྣམས་རྩིས་སྤྲོད་རྩིས་ལེན་གནང་བ།

༄༅། །བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་དྲུང་ལས་
ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཆེ་ཚེ་དབང་དངོས་གྲུབ་ལགས་ཕྱི་ལོ་

ཐུབ་ཀྱི་མེད་པར་སོང་། ཕྱི་ཚེས་ ༢༤ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༡༡།༣༠ ནས་འགོ་འཛུགས་ཀྱིས་སྤྲོད་

ལགས་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༨ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་རྡོར་གླིང་དུ་སྐྱེས་ཤིང་། ཀ་སྦུག་གཞི་རིམ་སློབ་གྲྭ་ཐོན་རྗེས་ཤེས་བྱ་དུས་དེབ་བརྒྱུད་ལས་བྱེད་བདག་གཉེར་ཁང་(ད་ལྟ་ལས་བྱེད་འདེམས་བསྐོ་ལྷན་ཁང་) ནས་རྩིས་པའི་ས་མིག་ཐོག་ལས་བྱེད་གསར་འདེམས་གསལ་བསྒྲགས་གནང་དོན་ལྟར་འཛུལ་ཞུགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ ཟླ་ ༧ ནས་ ༡༢ བར་ཟླ་དྲུག་རིང་རྩིས་ཀྱི་ཟབ་སྦྱོང་གོ་སྐབས་ཐོབ། ཟབ་སྦྱོང་རྗེས་སླར་ཡང་འདེམས་རྒྱུགས་ཀྱིས་འདེམས་ཐོན་བྱུང་བ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༨ ནས་གནས་དགུ་པ་གཞོན་དྲུང་གནས་རིམ་ཐོག་ཨོ་རི་ས་ཕུན་ཚོགས་གླིང་བཟོ་གྲྭའི་རྩིས་པར་བསྐོ་གཞག་གནང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༣ ནས་སྦན་ད་ར་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་རྩིས་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༨ ཟླ ༦ ཚེས་ ༡ ནས་རྡ་ས་བདེ་དོན་ལས་ཁུངས་(ད་ལྟ་རྡ་ས་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས།)ཀྱི་ལས་དྲུང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༨ ནས་དྲུང་ལས་གནས་རིམ་ཐོག་གནས་སྤར་གྱིས་ལས་བྱེད་འདེམས་བསྐོ་ལྷན་ཁང་དུ་གནས་སྤོས། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༤ ནས་ལྡི་ལི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་རྩིས་པ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༡ ནས་དྲུང་གཞོན་གནས་རིམ་དུ་གནས་སྤར་གནང་སྟེ་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་སུ་གནས་སྤོས་ཀྱིས་རྩིས་ཁང་འགན་འཛིན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༧ ནས་སྦེལ་ཀོབ་ལུགས་བསམ་ས་གནས་འགོ་འཛིན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༡ ནས་ལྡི་ལི་བོད་སློབ་

ཆགས་ཡོད། བྱས་ཙང་ད་ལྟའི་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་ནི་ཧ་ཅང་ཡ་ང་བ་ཞིག་དང་ཛ་དྲག་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་སོང་། སྐུ་ཉིད་ཀྱི་དབུ་འཁྲིད་འོག་ཡུ་རོབ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནས་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ནང་སྡུག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་གཏོང་རྒྱུ་འཚམས་འཇོག་ཡོང་རྒྱུའི་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རྒྱུའི་རེ་བ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་ད་བར་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ནང་

བོད་དོན་ཐོག་གྲོས་ཆོད་རིམ་པར་བཞག་པ་སོགས་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ནས་བོད་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་གནང་ཡོད་པ་ལྟར། སྐུ་ཉིད་ཀྱི་ལས་ཡུན་རིང་དེ་ལྟར་མུ་མཐུད་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རྒྱུའི་རེ་བ་ཞུའི་ཡོད།
དེ་བཞིན་ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དང་།
ལྷག་པར་དུ་ཡུ་རོབ་ནང་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་མང་པོ་

ཞིག་གཞིས་སྤོས་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཡུ་རོབ་ནི་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་མང་པོ་ཞིག་གི་གནས་ཡུལ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། ཡུ་རོབ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས་བོད་མི་ཚོར་མཐུན་འགྱུར་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་དང་གནང་མུས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་འཁོད་
འདུག་པ་བཅས། །

༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྲི་ཞུའི་ལས་བྱེད་ནས་བགྲེས་ཡོལ་སྔ་སྣུར་ཕེབས་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་ནས་བདེ་སྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་འཕར་བསོད་ནམས་རྡོ་རྗེ་ལགས་དྲུང་ཆེ་གནས་རིམ་དུ་གནས་སྤར་གྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཆེའི་ལས་གནས་ཐོག་ལས་བཅར་ཞུ་དགོས་པའི་ལས་འགན་བཀོད་སྒྲིག་གནང་ཡོད་ཀྱང་། དུས་ཐོག་ལས་བཅར་

དཔང་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ནས་བསྐོ་གཞག་གནང་བའི་སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀཿཿ བྲག་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་མཆོག་དབུ་བཞུགས་ཐོག་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཆེ་ཚེ་དབང་དངོས་གྲུབ་ལགས་དང་། དྲུང་འཕར་ཚེ་བརྟན་སྐལ་བཟང་ལགས་གཉིས་དབར་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་གཞུང་འབྲེལ་ཡིག་ཆ་ཁག་དང་། འཛིན་ཆས་སོགས་རྩིས་སྤྲོད་རྩིས་ལེན་གནང་ཡོད།
དེ་ཡང་ཚོགས་དྲུང་ཚེ་དབང་དངོས་གྲུབ་

ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཆེ་ཚེ་དབང་དངོས་གྲུབ་ལགས་ཀྱིས་ཚོགས་དྲུང་གི་ལས་དོན་རྣམས་རྩིས་སྤྲོད་གནང་སྐབས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

37

སྤྱི་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་རི་རྣམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་དཀར་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་འབུམ་རམས་པ་ རིག་འཛིན་ལྷུན་གྲུབ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་བལ་ཡུལ་སྤོག་ར་ཁྱབ་ཁོངས་གཞིས་ཆགས་ཁག་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ།

༄༅། །སྐབས་ ༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
རྣམ་པས་མཛད་འཁུར་བཞེས་ཟིན་རྗེས། ཐོག་མར་
མང་ཚོགས་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་སུ་

དཀར་མཆོག་ཕྱི་ཚེས་ ༢ ཉིན་གྱི་ཕྱི་དྲོ་བཞུགས་སྒར་རྡ་ས་ནས་ལྡི་ལིར་ཕེབས་ཐོན་དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༤ ཉིན་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལི་ནས་མཁའ་ལམ་བརྒྱུད་བལ་

འགོ་འཛིན་རྣམ་པ་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ། ས་འགོ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་གནང་ཡོད་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༦ ཉིན་ནས་ས་གནས་ཁག་གི་
ལས་རིམ་དབུ་འཛུགས་ཀྱིས་ཐོག་མར་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་སྤོག་ར་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་འཁྱིལ་གླིང་གཞིས་ཆགས་སུ་ཆེད་ཕེབས་ཀྱིས། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས་སུ་འབྱོར་མཚམས། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ཀརྨ་བཟོད་པ་ལགས་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་གཙོས་པའི་གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་འཐུས་མི་རྣམ་པས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་དང་། དེ་ནས་ས་གནས་འགོ་འཛིན་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་བགྲེས་བཞོན་རྣམ་པ་གཉིས། ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་གཙོ། སྤྱི་མི་བརྒྱ་དཔོན། གཞིས་དགོན་སྐུ་ཚབ། མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་གཙོ། གཞིས་སློབ་དགེ་ཆེ། གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་གི་ཚོགས་གཙོ་རྣམས་དང་ལྷན་བཀའ་བསྡུར་དང་། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ནས་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་ཞུས་གནང་རྗེས།
རིམ་པས། ས་འཐུས་ཚོགས་ཁང་དང་། ས་
གནས་རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་གི་ལས་ཁུངས། མཉམ་འབྲེལ་ལས་ཁུངས། གཞིས་དགོན་བྱང་ཆུབ་གླིང་། གངས་དཀར་ཏེ་སེ་ཉིན་སློབ་དང་ཉལ་ཁང་། སྔོན་འགྲོ་སློབ་གྲྭ། ས་གནས་འཕྲོད་བསྟེན་སྨན་ཁང་བཅས་སུ་གཟིགས་སྐོར་གནང་བ་དང་།
སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༡༠།༣༠ ཐོག་ས་གནས་

འཛིན་ཚོགས་འཛིན་སྐྱོང་རྩིས་ལེན་གྱི་ལས་གཞིའི་ཟུང་དྲུང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༣ ནས་དྲུང་འཕར་གནས་རིམ་དུ་གནས་སྤར་གྱིས་ཕྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༧ ནས་འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་འཕར། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༠ ནས་སྤྱི་ཁྱབ་རྩིས་ཞིབ་ལས་ཁང་གི་དྲུང་འཕར། ཕྱི་ལོ་

༢༠༢༠ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡ ནས་དྲུང་ཆེའི་གནས་རིམ་ཐོག་གནས་སྤར་གྱིས་ལོ་དེའི་ཕྱི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༥ ནས་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༤ བར་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཆེའི་ལས་གནས་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་གནང་ཡོད། མདོར་ན་ཚོགས་དྲུང་ཚེ་དབང་དངོས་གྲུབ་ལགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ ཟླ་ ༢

ཚེས་ ༡༨ ནས་ད་བར་ཁྱོན་མི་ལོ་ཧྲིལ་པོ་ ༣༣ ཙམ་གྱི་རིང་། ཐེག་པ་རིམ་འཛེགས་ཀྱིས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་དབུས་ས་གཉིས་སུ་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་ཞབས་འདེགས་ཞུས་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

ཕེབས་རྒྱུའི་ལས་རིམ་ཡོད་པ་ལྟར། སྤྱི་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་རི་རྣམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་དཀར་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་འབུམ་རམས་པ་རིག་འཛིན་ལྷུན་གྲུབ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༣ ནས་ ༡༧ བར་བལ་ཡུལ་སྤོག་ར་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་འཁྱིལ་གླིང་དང་། སྤོག་ར་བཀྲ་ཤིས་གླིང་། གློ་སྒྲིག་ཁྱབ་ཁོངས་དཔལ་འབྱོར་གླིང་དང་། བྱམས་པ་གླིང་། བཀྲ་ཤིས་སྒང་བཅས་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཁག་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།
དེ་ཡང་སྤྱི་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་རི་རྣམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་

ཡུལ་རྒྱལ་ས་ཀཋ་མན་གྲུ་ལ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ཕྱི་དྲོ་ས་གནས་སུ་འབྱོར་ཞིང་། སྤྱི་འཐུས་འབུམ་རམས་པ་རིག་འཛིན་ལྷུན་གྲུབ་མཆོག་ཕྱི་ཚེས་ ༣ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་སྦེང་ལོར་ནས་བྷག་ཌོ་ར་བརྒྱུད་བལ་ཡུལ་རྒྱལ་ས་ཀཋ་མན་གྲུ་ལ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ཕྱི་ཚེས་ ༤ ཉིན་ས་གནས་སུ་འབྱོར་བ་དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༥ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་རྒྱལ་ས་ཀཋ་མན་གྲུ་ནས་མཁའ་ལམ་བརྒྱུད་བལ་ཡུལ་སྤོག་ར་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་སྤོག་ར་གནམ་ཐང་དུ་ཕེབས་འབྱོར་མཚམས། སྤོག་ར་གཞིས་ཁག་གསུམ་གྱི་ས་གནས་

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

38

ཚོགས་ཁང་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་འབར་དུ་མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གསུང་

དང་། ས་གནས་འཕྲོད་བསྟེན་སྨན་ཁང་། ཨེས་ཨོ་ཨེས་བོད་ཁྱིམ་དང་། ཨེས་ཨོ་ཨེས་ལག་ཤེས་ཁང་།

གཟིགས་སྐོར་གནང་། ཕྱི་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༥ པའི་ཐོག་ས་འཐུས་ཚོགས་ཁང་ནང་ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་གཙོས་པའི་དབུས་རྒྱུན་རྣམས་དང་ལྷན་ནང་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཞིག་ཚོགས་གནང་རྗེས། གཞིས་ཆགས་སུ་གསར་དུ་བཞེངས་པའི་སྟོན་པའི་སྐུ་བརྙན་དང་། གཞིས་གྲོང་ཁག་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་གནང་ཡོད་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༩ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༨།༣༠
ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་གློ་སྒྲིག་བྱམས་པ་གླིང་གཞིས་ཆགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་གནས་སུ་འབྱོར་མཚམས། ས་གནས་འགོ་འཛིན་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ། གློ་སྒྲིག་བདེ་དོན་ཚོགས་གཙོ། ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་གཙོ། བརྒྱ་དཔོན། སློབ་གྲྭའི་དགེ་ཆེ། ས་གནས་གཞོན་ནུ་དང་བུད་མེད་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་རྗེས།
ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས་སུ་ས་
གནས་འགོ་འཛིན་ནས་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོས་གློ་སྒྲིག་འཛུགས་དང་། དེའི་ཁྱབ་ཁོངས་གཞིས་ཆགས་བྱམས་པ་གླིང་གི་བྱུང་རབས་སོགས་ངོ་སྤྲོད། གློ་སྒྲིག་བདེ་དེན་ཚོགས་གཙོས་གློ་སྒྲིག་བདེ་དོན་གྱིས་སྒྲུབ་བཞིན་པའི་ལས་དོན་སྐོར་སོགས་ངོ་སྤྲོད་སྙན་སེང་ཞུས་གནང་། དེ་ནས་རིམ་པས། ས་འཐུས་ཚོགས་ཁང་དང་། སོ་ནམ་ཞིང་ལས། གཞིས་ཆགས་

བཤད་དང་། མི་མང་གི་དྲི་བ་དང་དགོངས་འཆར་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཞིང་། ཕྱི་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༥ པའི་ཐོག་ས་གནས་ཀྱི་ཤིང་འབྲས་ཁུ་བ་སོགས་ཐོན་སྐྱེད་གནང་སའི་བཟོ་ལས་ཁང་དུ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་གནང་ཡོད་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༧ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༨ པའི་
ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་སྤོག་ར་བཀྲ་ཤིས་གླིང་གཞིས་ཆགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་གནས་སུ་འབྱོར་མཚམས། ས་གནས་འགོ་འཛིན་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ། ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་གཙོ། ཤྲཱི་དར་རྒྱས་གླིང་དགོན་པའི་སྐུ་ཚབ། བཟོ་འགོ། ཨེས་ཨོ་ཨེས་བོད་ཁྱིམ་དབུ་འཛིན། ཨེས་ཨོ་ཨེས་ལག་ཤེས་ཁང་གི་དབུ་འཛིན། སློབ་སྤྱི། སྤྱི་མི། ས་གནས་གཞོན་ནུ་དང་། བུད་མེད་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་རྗེས། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས་སུ་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྲོན་ལགས་ནས་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་དང་། དེ་བཞིན་ཏོག་དབྱིབས་ནད་ཡམས་སྐབས་ས་གནས་སུ་ནད་ཡམས་ལ་གདོང་ལེན་ཇི་བྱས་སྐོར་གྱི་བརྙན་ཐུང་གཟིགས་འབུལ་དང་། ལས་ཁུངས་ཁག་ངོ་སྤྲོད་གནང་རྗེས། དེ་ནས་རིམ་པས་ས་གནས་བཟོ་གྲྭ་

ས་གནས་སྨན་རྩིས་ཁང་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་དང་། ཤྲཱི་དར་རྒྱས་གླིང་དགོན་པར་གནས་གཟིགས་བཅས་གནང་རྗེས། ས་གནས་ཚོགས་ཁང་འདོད་རྒུ་འཁྱིལ་དུ་མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གསུང་བཤད་དང་། མི་མང་གི་དྲི་བ་དང་དགོངས་འཆར་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཨེས་ཨོ་ཨེས་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭར་དགེ་སློབ་ཚང་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་སློབ་གཉེར་བ་ཚོར་མི་ཚེའི་མདུན་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོར་གསུང་བཤད་གནང་རྗེས། སློབ་གྲྭའི་འཛིན་ཁང་སོགས་སུ་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

39

ཀྱི་གྲོང་ཁྱིམ་ཁག བཀའ་འགྱུར་ལྷ་ཁང་། རྒས་གསོ་ཁང་། ས་གནས་སྨན་ཁང་། སློབ་གྲྭ་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་དང་། དེ་བཞིན་གཞིས་དགོན་དུ་སྟག་ལུང་མ་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་མཇལ་ཁ་ཞུས་པ་དང་སྦྲགས། དགོན་པར་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་གནང་འདུག ཉིན་རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༡།༣༠ ནས་ ༤།༥༥ བར་ས་གནས་མི་མང་གཞིས་ཁང་དུ་མི་མང་ཚང་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་གསུང་བཤད་དང་། མི་མང་གི་དྲི་བ་དང་དགོངས་འཆར་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༡༠ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༩ པའི་
ཐོག་གློ་སྒྲིག་དཔལ་འབྱོར་གླིང་གཞིས་ཆགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་གནས་སུ་འབྱོར་མཚམས། ཤངས་དགའ་ཆོས་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། ས་གནས་འགོ་འཛིན། ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ། གློ་སྒྲིག་བདེ་དོན་ཚོགས་གཙོ། ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་གཙོ། བརྒྱ་དཔོན། སློབ་གྲྭའི་དགེ་ཆེ། གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་གི་ཚོགས་གཙོ་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་རྗེས། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས་སུ་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ནས་གཞིས་ཆགས་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་གནང་།
དེ་ནས་རིམ་པས། ཤངས་དགའ་ཆོས་དགོན་
དུ་གནས་མཇལ་དང་། ས་གནས་སློབ་གྲྭ། ས་གནས་སྨན་ཁང་། གནས་ཡུལ་གྱི་ས་ཁང་ཁྲིམས་སྒྲིག་རྐྱེན་པས་སྡོད་ཁང་བསྐྱར་གསོ་མ་ཐུབ་པར་ལུས་པའི་ས་ཁུལ། རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་དང་། ས་གནས་གཞོན་ནུའི་ཚོགས་ཁང་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་གནང་ཡོད། སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༡༠།༣༠ ཐོག་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ཚོགས་ཁང་ནང་མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་གསུང་བཤད་དང་། མི་མང་གི་དྲི་བ་དང་དགོངས་འཆར་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་། ཉིན་རྒྱབ་གློ་སྒྲིག་བདེ་དོན་ལས་ཁུངས་སུ་ཆེད་ཕེབས་གནང་ཞིང་། དེར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོས་གློ་སྒྲིག་བདེ་དོན་གྱིས་སྤྱི་ཚོགས་ཞབས་ཞུའི་ལས་དོན་

གནང་ཕྱོགས་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་གནང་འདུགཉིན་རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༤ པའི་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་
རྣམ་པ་གཉིས་གློ་སྒྲིག་ཁྱབ་ཁོངས་བཀྲ་ཤིས་སྒང་གཞིས་ཆགས་སུ་ཕེབས་འབྱོར་གནང་ཞིང་། དེར་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ནས་གཞིས་ཆགས་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོས་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་བྱུང་རབས་སྐོར་ཞིབ་ཕྲ་ངོ་སྤྲོད། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་མི་མང་ལ་གསུང་བཤད་དང་། དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད་འདུག བཀྲ་ཤིས་སྒང་གཞིས་ཆགས་སུ་ད་ཡོད་ཁྱིམ་ཚང་དགུ་ལས་མེད་ཀྱང་། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ངོ་བཅར་ཐུབ་པར་གཞིས་མི་རྣམས་ཧ་ཅང་གི་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་གནང་ཡོད་འདུག རིམ་པས། ས་སྐྱ་མ་དགོན་པདྨ་ཚལ་དགོན་པའི་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་མཇལ་འཕྲད་དང་སྦྲགས། དགོན་པར་གནས་མཇལ་དང་། དཔེ་མཛོད་ཁང་ དང་། སློབ་གྲྭ་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་གནང་ཡོད་འདུགགཟིགས་སྐོར་ཕྱོགས་བསྐྱོད་སྐབས་ས་
གནས་སོ་སོའི་མི་མང་གི་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་ལེན་ དང་། མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གསུང་བཤད་ཐེངས་ ༥ ཙམ་གནང་ཡོད་པ་དང་། ཐེངས་འདིའི་མི་མང་འདུ་འཛོམས་སྐབས་སོ་སོར། སྤྱི་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་རི་རྣམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་

དཀར་མཆོག་ནས་བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་དང་། བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་སྐོར་གསུང་བཤད་དང་། སྤྱི་འཐུས་འབུམ་རམས་པ་རིག་འཛིན་ལྷུན་གྲུབ་མཆོག་གིས་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུའི་མཛད་འཕྲིན་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་ ༡༧ པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ལས་རིམ་སྐོར་བཅས་ཀྱི་ཐོག་གསུང་བཤད་གནང་ཡོད་འདུགདེ་བཞིན་མི་མང་དང་། ཁོངས་སོ་སོ་ནས་
དཀའ་སེལ་མཇུག་སྐྱོང་དགོས་རིགས་སྙན་ཞུ་དང་། ཉམ་ཐག་གི་གནས་ཚུལ་རྒྱུས་ལོན་དང་དཀའ་སེལ་མཇུག་སྐྱོང་། དགོན་སྡེ་ཁག་དང་། སློབ་གྲྭ། མི་མང་སོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་གཟིགས་ཞིབ་གནང་བ་སོགས་ལམ་འགོར་བཅས་ཁྱོན་ཉིན་གྲངས་ ༡༥ ཙམ་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་ལས་དོན་ཡོངས་སུ་ལེགས་གྲུབ་གནང་ཡོད་པ་དང་། ད་རེས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ས་བགོས་ལྟར་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་རིང་ས་གནས་སོ་སོ་ནས་བདེ་སྡུག་ཞུས་ཁག་ལ་འབྲེལ་ཡོད་ལྷན་ཁང་སོ་སོས་དཀའ་སེལ་དགོངས་བཞེས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱག་བསྟར་མཇུག་སྐྱོང་གནང་དགོས་རིགས་རྣམས་དོན་གནད་རེ་རེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་བརྒྱུད་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་ཏུ་འབུལ་ལམ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་པ་རེད།

མཛད་སྒོ།

40

སྤྱི་འཐུས་འབུམ་རམས་པ་རིག་འཛིན་ལྷུན་
གྲུབ་མཆོག་ཕྱི་ཚེས་ ༡༦ ཉིན་བལ་ཡུལ་རྒྱལ་ས་ཀཋ་མན་གྲུ་ནས་བྷག་ཌོ་ར་བརྒྱུད་བཞུགས་གནས་

སྦེང་ལོར་ལ་ཕྱིར་ཕེབས་དང་། སྤྱི་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་རི་
རྣམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་དཀར་མཆོག་ཕྱི་ཚེས་ ༡༧ ཉིན་བལ་
ཡུལ་རྒྱལ་ས་ཀཋ་མན་གྲུ་ནས་ལྡི་ལིར་ཕྱིར་ཕེབས་

དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༡༨ ཉིན་བཞུགས་གནས་རྡ་སར་
ཕེབས་འབྱོར་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

རྒྱ་གར་མང་གཙོའི་དུས་ཆེན་ཐེངས་ ༧༣ པ་སྲུང་བ རྩིའི་མཛད་སྒོའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་ རི་རྣམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་དཀར་མཆོག་རྣམ་གཉིས་སྐུ་མགྲོན་དུ་ཕེབས་པ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༦ རེས་
གཟའ་ལྷག་པའི་ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༡༡།༠༠ ཙམ་
ལ་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་ཀངྒ་ར་རྫོང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་
གོ་སྒྲིག་འོག་རྡ་སའི་སྐོར་སྲུང་ཉེན་རྟོག་ཐང་ཆེན་དུ་
རྒྱ་གར་མང་གཙོའི་དུས་ཆེན་ཐེངས་ ༧༣ པ་སྲུང་བརྩི་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་གནང་སོང་།
སྐབས་དེར་ཧི་མཱ་ཅལ་ཀངྒ་ར་རྫོང་སྡེ་ལས་
ཁུངས་ནས་མགྲོན་འབོད་གནང་དོན་ལྟར། མཛད་སྒོའི་སྐུ་མགྲོན་དུ་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཚེ་རིང་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་རི་རྣམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་དཀར་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ཆེད་ཕེབས་གནང་བ་དང་། དེ་བཞིན་མཛད་སྒོའི་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོར་རྒྱ་གར་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་གློག་གི་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་སུག་རམ་ཅའོ་དེ་རི་
(Shri Sukhram Chaudhary, Himachal

Pradesh Power Minister) མཆོག་དང་། གཞན་སྐུ་མགྲོན་དུ་ཀངྒ་ར་ཁྱབ་ཁོངས་རྒྱ་གར་

དབུས་གཞུང་གི་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཀི་ཤན་ཀཱ་པུར་ (Kishan Kapoor,
Member of Parliament of Lok Sabha

from Kangra) མཆོག རྡ་རམ་ས་ལའི་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཝི་ཤལ་ནེ་རི་ཡ་ (Shri Vishal Nehria, MLA Dharamshala) མཆོག་དང་། གཞན་མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་ཁག་ཅིག ཀངྒ་ར་རྫོང་དཔོན་སྐུ་ཞབས་ནི་པུན་ ཇིན་ཌལ་ (Dr. Nipun Jindal) མཆོག རྡ་ས་གྲོང་སྡེ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱི་ཁྱབ་སྐུ་ཞབས་ཨོན་ཀར་ནེ་རི་ཡ་ (Shri.Onkar Nehria,
Mayor of Dharamshala Municipal Corp-

poration) མཆོག རྡ་ས་ཉེན་རྟོག་དཔོན་སོགས་ཕེབས་གནང་འདུགདེ་ཡང་མཛད་སྒོའི་ཐོག་མར་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་
བོ་མཆོག་ནས་རྒྱ་གར་རྒྱལ་དར་མཁའ་དབྱིངས་སུ་སྒྲེང་འཛུགས་གནང་རྗེས། ཉེན་རྟོག་རུ་ཁག་གིས་རུ་

སྒྲིག་གི་ལམ་ནས་ཆེ་མཐོང་ཞུས་གནང་བ་དང་། དེ་ནས་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོ་མཆོག་གིས་མཛད་སྒོ་དང་འབྲེལ་བའི་གསུང་བཤད་གནང་གྲུབ་མཚམས། ས་གནས་མི་མང་ནས་རིག་གཞུང་འཁྲབ་སྟོན་གཟིགས་འབུལ་ཞུས་གནང་སོང་།
དེ་རྗེས་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོ་མཆོག་དང་།
གཞན་སྐུ་མགྲོན་ཁག་ཅིག དེ་བཞིན་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་ནས་ཀངྒ་ར་རྒྱ་གྲམ་དམར་པོའི་ཚོགས་པ་ (Red Cross Society,Kangra) ཡིས་སྤྱི་ཚོགས་ཞབས་ཞུའི་ཆེད་གོ་སྒྲིག་ཞུས་པའི་རྒྱན་ཤོག་འཐེན་གནང་རྗེས་ཐེངས་འདིའི་མཛད་སྒོ་གྲོལ་གནང་སོང་།
གཞན་ཡང་མཛད་སྒོའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་
ཚོགས་གཞོན་མཆོག་གིས་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོ་རྒྱ་གར་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་གློག་གི་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་སུག་རམ་ཅའོ་དེ་རི་མཆོག་དང་། རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཀི་ཤན་ཀཱ་པུར་མཆོག རྡ་རམ་ས་ལའི་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཝི་ཤལ་ནེ་རི་ཡ་མཆོག་བཅས་ལ་འཚམས་འདྲིའི་མཇལ་དར་ཕུལ་བ་དང་། ཆབས་ཅིག་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་དང་། སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་རྒྱ་གར་མང་གཙོའི་དུས་ཆེན་ལ་འཚམས་འདྲི་ཞུས་གནང་སོང་བ་བཅས། །

རྡ་ས་ཉེན་རྟོག་ཐང་ཆེན་དུ་རྒྱ་གར་མང་གཙོའི་དུས་ཆེན་ཐེངས་ ༧༣ པ་སྲུང་བརྩི་ཞུ་སྐབས་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོ་ཧི་མ་ཅཱལ་མངའ་སྡེའི་གློག་གི་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་སུག་རམ་ཅའོ་དེ་རི་མཆོག་སོགས་དང་། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཚེ་རིང་མཆོག སྤྱི་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་རི་རྣམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་དཀར་མཆོག་བཅས་སྐུ་པར་ལྷན་སྒྲོན།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

41

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་དྲུང་ཟུར་པ་ཚེ་དབང་དངོས་གྲུབ་ལགས་ལ་ཕེབས་སྐྱེལ་གསོལ་སྟོན་བཤམས་པ།

༄༅། །བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་
ཚོགས་དྲུང་ཟུར་པ་ཚེ་དབང་དངོས་གྲུབ་ལགས་ཕྱི་

སྐབས་ཕེབས་སྐྱེལ་གསོལ་སྟོན་གོ་སྒྲིག་ཞུ་རྒྱུའི་ལམ་སྲོལ་ཡོད་རེད། དེ་རིང་ང་ཚོ་ཁྱུག་ཙམ་ཞིག་

རྩིས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་གནང་འདུག ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡
ཟླ་ ༣ པའི་ནང་སྐུ་ངོ་མཆོག་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་སུ་ཕེབས་པ་དང་། རྩ་བའི་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་སུ་ཕེབས་ནས་ལོ་ ༢ མ་ཟིན་ཙམ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་ཀྱང་། སྐུ་ངོ་དང་མཉམ་དུ་དངོས་སུ་ང་ཚོ་ཟླ་བ་ཁ་ཤས་མ་གཏོགས་ལས་ཀ་བྱས་ཡོད་མ་རེད། འདས་པའི་ལོ་ ༣༣ རིང་སྐུ་ངོ་མཆོག་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་རང་འཁྲིའི་ལས་གནས་ཐོག་འཐུས་ཤོར་མེད་པར་གནང་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་སྐུ་ངོ་མཆོག་ལ་ལེགས་སོའི་བསྔགས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་།
དེ་བཞིན་སྐུ་ངོ་མཆོག་ལས་ཁུངས་ནས་
བགྲེས་ཡོལ་སྔ་ནུར་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ། བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གནས་བསྡད་དུས། བོད་སྤྱི་པའི་བསྟན་སྲིད་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་རེད། བོད་པའི་ལས་དོན་གང་ཅིའི་ཐོག་ལ་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས་ཕྱག་ལས་གནང་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཡོད་རེད་དྲན་གྱི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་དེ་ཚོ་ཐུགས་ལ་བཅང་དགོས་པ་ཞིག་དང་། ལྷག་པར་དུ་སྐུ་ངོ་སྐུ་སྒེར་དང་། ནང་མིའི་མི་ཚེའི་བྱ་བ་གང་གནང་བ་ཡིན་ནའང་ལམ་ལྷོངས་དང་། བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོང་བའི་རེ་བ་དང་སྨོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་གནང་རྗེས། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཚོགས་དྲུང་ཟུར་པ་ཚེ་དབང་དངོས་གྲུབ་ལགས་ལ་ཕེབས་སྐྱེལ་མཇལ་དར་དང་། གུ་རུའི་སྐུ་ཐང་ཞིག་ཕྱག་རྟགས་སུ་ཕུལ་གནང་བ་དང་། རིམ་པས་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་གིས་གཙོས་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པས་ཕེབས་སྐྱེལ་མཇལ་དར་ཕུལ་གནང་སོང་།
དེ་རྗེས་ཚོགས་དྲུང་ཟུར་པ་ཚེ་དབང་དངོས་
གྲུབ་ལགས་ཀྱིས་ཐོག་མར་འཚམས་འདྲི་དང་སྦྲགས་གསུང་དོན། དེ་རིང་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོ་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ། དེ་བཞིན་ལས་བྱེད་ཚང་འཛོམས་ཐོག་ཚོགས་དྲུང་

ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྲི་ཞུའི་ལས་བྱེད་ནས་བགྲེས་ཡོལ་སྔ་སྣུར་ཕེབས་པར་བརྟེན། དེ་རིང་ཕྱི་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡ ཉིན་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ནས་ཕེབས་སྐྱེལ་གསོལ་སྟོན་ཞིག་གོ་སྒྲིག་ཞུས་གནང་ཡོད།
དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཉིན་གུང་ཆུ་ཚོད་ ༡༢།༣༠
ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཚོགས་ཁང་ནང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོ་མཆོག་གིས་དབུས་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ་ དང་། ཚོགས་དྲུང་ཟུར་པ་ཚེ་དབང་དངོས་གྲུབ་ལགས། ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཟུང་དྲུང་ཡན་གྱི་ལས་བྱེད་རྣམ་པ་བཅས་ཚང་འཛོམས་གནང་ཞིང་། སྐབས་དེར་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་གསུང་དོན། ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར། ཚོགས་དྲུང་ཟུར་པ་བགྲེས་ཡོལ་སྔ་ནུར་ཐོག་ནས་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད། སྔར་སྲོལ་ལྟར་ལས་བྱེད་བགྲེས་ཡོལ་སོགས་ཕེབས་

འཛོམས་རྒྱུའི་ལས་རིམ་བང་བསྒྲིགས་པ་ཡིན། རྩ་བའི་ང་ཚོ་གསོལ་སྟོན་མང་བ་དེ་དགོང་མོ་གོ་སྒྲིག་ཞུ་ཡི་ཡོད་ཀྱང་། དེང་སང་གཅིག་ནས་གནམ་གཤིས་གྲང་མོ་དང་། གཉིས་ནས་ནད་ཡམས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཐོག་ནས་ཡར་མར་ཕེབས་རྒྱུའི་སྐུ་ངལ་ཡོད་རེད་བསམས་ནས། ང་ཚོ་དེ་རིང་ཉིན་གུང་སྐུ་ངོ་འདིར་གདན་འདྲེན་ཞུས། སྐུ་ངོ་ཚོགས་གཞོན་མཚོན་པའི་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ་དང་། ལས་བྱེད་བཅས་ཚང་འཛོམས་གནང་བ་ཡིན་ན་སྟབས་བདེ་བ་འདྲ་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་བསམས་ནས་དེ་རིང་ཉིན་གུང་གསོལ་སྟོན་གོ་སྒྲིག་ཞུས་པ་ཡིན།
ཚོགས་དྲུང་ཟུར་པ་ལྟ་བུར་མཚོན་པ་ཡིན་
ན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ ནས་ ༢༠༢༢ བར་དུ་ལོ་ ༣༣
ཙམ་ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དབུས་ས་གཉིས་སུ་
འགན་ཁུར་ཆེན་པོ་བཞེས་གནང་བ་དང་། ལྷག་པར་
དུ་སྐུ་ངོ་མཆོག་གི་ཆེད་ལས་འདྲ་པོའམ། དམིགས་
བསལ་ཕྱག་ལས་མང་བ་དེ་ལས་ཁུངས་ཁག་ལ་

དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོ་མཆོག་གིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་ཚོགས་དྲུང་ཟུར་པ་ཚེ་དབང་དངོས་གྲུབ་ལགས་ལ་གུ་རུའི་ཞལ་ཐང་འབུལ་སྐབས།

དམ་འབུལ།

42

ལས་ཁུངས་ནས་ཆེ་མཐོང་དང་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་གསོལ་སྟོན་ཞིག་གོ་སྒྲིག་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ང་རང་ཐོག་མར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ ལོར་སྲི་ཞུའི་ལས་བྱེད་ནང་འཛུལ་ཞུགས་གནང་བ་ནས་བགྲེས་ཡོལ་མ་ཕྱིན་བར་དྲང་བདེན་གཞི་ལ་བཞག་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་ཐོག་ནས་ཞབས་ཕྱི་ཞུས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་བདེན་པ་དང་། འཚེ་བ་མེད་པའི་ལྟ་གྲུབ་གཞིར་བཅོལ་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་བསྡད་ཀྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་ལས་བྱེད་རྣམས་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གནང་ཐུབ་ན་དོགས་འདྲི་འདྲ་པོ་ཞིག་སླེབས་པ་ཡིན་ནའང་གདེང་ཚོད་དང་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་གསལ་བཤད་གནང་ཐུབ་རྒྱུའི་དགེ་མཚན་ཡོད་རེད་ཅེས་དང་། དེ་བཞིན་ཚང་མས་བོད་མིའི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་འཁྲིད་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་དང་མཐུན་པའི་ཐོག་ནས་ཕྱག་ལས་གནང་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་ལམ་སྟོན་གཞིར་བཟུང་སོ་སོའི་ཉིན་རེའི་ལས་ཀ་རྣམས་ཧུར་ཐག་བྱས་པ་ཡིན་ན་དེ་ཡང་༸མགོན་པོ་གང་གི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། གཞན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་

ལྷན་ཚོགས་ནས་གྲོས་ཆོད་བཞག་པ་དང་། དེ་གཞིར་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་འཛིན་སྐྱོང་ནས་ཀྱང་ཕྱག་ཡིག་ཐེངས་ཁ་ཤས་ཕེབས་ཡོད་རེད། གཞུང་གི་ཡིག་འབྲེལ་གནང་སྐབས་བོད་ཡིག་གཙོ་འདོན་གནང་དགོས་རེད་ཟེར་བ་དེ་ཧ་ཅང་གི་གནད་འགག་ཆེན་པོ་རེད་འདུག བོད་ཡིག་གཙོ་འདོན་གནང་དགོས་པ་དེ་དཔེ་མི་སྲིད་པའི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས། ཚང་མས་བོད་ཡིག་ཐོག་ལ་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ང་རང་ཚོགས་དྲུང་བྱས་པའི་སྐབས་ལས་བྱེད་ཚང་མས་རང་འཁྲིའི་ལས་དོན་རྣམས་འཐུས་

ཤོར་མེད་པར་ཡག་པོ་གནང་ཡོད་རེད། མཉམ་སྤུངས་ཀྱི་ལས་ཀའི་སྐབས་ཚང་མ་ཧྲ་ཐག་ཐག་བྱས་ནས་ཕེབས་མཁན་ཤ་སྟག་རེད། ད་དུང་ཡིན་ནའང་ལས་བྱེད་རྣམ་པས་མུ་མཐུད་དེ་ལྟར་གནང་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད་ཅེས་དང་། གཞན་ཡང་སྐུ་ངོ་ཐོག་མར་བོད་
མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྲི་ཞུའི་ལས་བྱེད་ནང་འཛུལ་ཞུགས་གནང་སྐབས་ཀྱི་གནས་སྟངས་སྐོར་སོགས་གསུངས་གནང་རྗེས་སྐུ་པར་ལྷན་རྒྱས་བསྒྲོན་པ་
དང་། དེ་རྗེས་ཉིན་གུང་གསོལ་སྟོན་བཤམས་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཛིན་ལགས་ནས་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་ཁུར་དམ་འབུལ་ཞུས་པ།

༄༅། །བོད་མི་མང་དབུས་གཙང་སྤྱི་འཐུས་དོན་
གྲུབ་བཀྲ་ཤིས་མཆོག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་ནས་སྐབས་ ༡༧ པའི་སྤྱི་འཐུས་ནས་རྩ་
དགོངས་ཞུས་པའི་སྙན་ཞུ་འབྱོར་མཚམས། འདི་ནས་ལམ་ལུགས་བཞིན་དེ་འབྲེལ་དབུས་འོས་བསྡུ་
ལས་ཁང་ལ་ཡིག་ཆུང་ཕུལ་བ་དང་། དབུས་འོས་བསྡུ་ལས་ཁང་ནས་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༥༧ པའི་ནང་གསེས་ ༢ པའི་དགོངས་དོན་ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལོའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་ ༡༧ པའི་དབུས་གཙང་སྤྱི་འཐུས་དངོས་གཞིའི་འོས་བསྡུའི་སྐབས་ཀྱི་སྒུག་ཐོའི་བང་རིམ་དང་པོ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཛིན་ལགས་ནས་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་སུ་ལས་ཁུར་དམ་འབུལ་

ཞུ་སྒོ་འབྲེལ་གཏུགས་དགོས་པའི་བརྡ་ཐོ་བཏང་འབྱོར་བཞིན། ཕྱི་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢ ཉིན་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ནས་དམ་འབུལ་ལས་རིམ་བསྒྲིགས་པ་ལྟར། གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་ཁང་ནང་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གི་མདུན་དུ་བདམས་ཐོན་སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཛིན་ལགས་ནས་སྐབས་ ༡༧ པའི་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་ཁུར་དམ་འབུལ་ཞུས་གནང་སོང་།
དེ་ཡང་གོང་ཚེས་ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་
༡༠།༠༠ ཐོག་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ་གྲོས་ཚོགས་རྭ་བར་ལྷན་འཛོམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་༸རྒྱལ་བའི་སྐུ་པར་

མཐོང་གྲོལ་རིན་པོ་ཆེའི་དྲུང་དུ་མཇལ་དར་དང་། མཎྜལ་རྟེན་དོད་ཕུལ་བ་དང་། དེ་རྗེས་བདམས་ཐོན་སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཛིན་ལགས་ནས་ཀྱང་དེ་མཚུངས་ཞུས་གྲུབ་མཚམས་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གི་མདུན་ནས་ལས་ཁུར་དམ་འབུལ་ཞུས་གནང་སོང་།
དེ་ནས་རྟེན་འབྲེལ་གསོལ་ཇ་འབྲས་སིལ་
འདེགས་འབུལ་ཞུས་རྗེས། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་གསུང་བཤད་གནང་དོན། བོད་མི་མང་དབུས་གཙང་སྤྱི་འཐུས་དོན་གྲུབ་བཀྲ་ཤིས་ལགས་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་ཁུར་ནས་དགོངས་པ་ཞུས་ཟིན་པ་དང་། དེ་རིང་ང་ཚོ་གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྦྱོར་དགེ་བའི་ཉིན་ཁྲིམས་སྒྲིག་ཐོག་ནས་བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཛིན་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

43

ལགས་དེ་རིང་དངོས་སུ་སྐབས་ ༡༧ པའི་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་དམ་འབུལ་ཞུས་ཐུབ་པར་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོའི་ངོས་ནས་འཚམས་འདྲིའི་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། རྩ་བའི་འདས་པའི་ཟླ་བ་ཁ་ཤས་རེད། འབྱུང་འགྱུར་ལོ་ལྔའི་ནང་ལོགས་ལ་ང་ཚོ་མཉམ་དུ་ཕྱག་ལས་གནང་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཛིན་ལྟ་བུར་མཚོན་པར་ཡིན་ན། སློབ་སྦྱོང་རེད། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཏན་ཏན་ང་ཚོ་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་ལ་ཐུགས་ཕན་གསོ་ཐུབ་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུགགཙོ་བོ་ང་ཚོ་ཚང་མས་གལ་ཆེ་བ་དེ། བོད་
སྤྱི་པ་དང་། བོད་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ནུས་པ་མཉམ་སྤུངས་དང་། ཕྱར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་ཞུ་ཐུབ་རྒྱུར་ཚང་མས་དགོངས་པར་བཅང་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་ཅེས་དེ་རིང་འཚམས་འདྲིའི་གཏམ་བཤད་དེ་ཙམ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། མཐའ་དོན་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྐུ་ཚེ་ཞབས་པད་བསྐལ་བརྒྱར་བརྟན་པ་དང་། ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་མཐའ་དག་ལྷུན་གྱི་འགྲུབ་པ། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་མྱུར་དུ་གསལ་ནས་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་ཡོང་རྒྱུར་སྨོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་གནང་རྗེས། དམ་འབུལ་དངོས་གཞིའི་མཛད་སྒོ་ལེགས་གྲུབ་གནང་ཡོད།
དེ་རྗེས་ཚོམས་ཆེན་དུ་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་
གཙོ་སྦྲེལ་པོ་མཆོག་གིས་གཙོས་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པས་སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཛིན་མཆོག་ལ་འཚམས་འདྲིའི་མཇལ་དར་ཕུལ་བ་དང་།དེ་ནས་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོ་
མཆོག་གིས་ཚོགས་གཙོའི་ལས་ཁུངས་སུ་སྤྱི་

འཐུས་བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཛིན་མཆོག་ལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་པར་བསྐྲུན་ཞུས་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་། སྒྲིག་གཞིའི་དཔེ་དེབ་སོགས་འགྲེལ་བརྗོད་སྙིང་བསྡུས་དང་བཅས་ཕུལ་གནང་སོང་།
སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཛིན་མཆོག་
ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་བཞུགས་སྒར་རྡ་རམ་ས་ལར་འཁྲུངས་ཤིང་། རྡ་སྟེང་བོད་ཕྲུག་ཁྱིམ་སྡེ་ནས་གཞི་རིམ་སློབ་སྦྱོང་དང་། གོ་པལ་པུར་བོད་ཕྲུག་ཁྱིམ་སྡེ་ནས་འཛིན་རིམ་བཅུ་གཉིས་སློབ་མཐར་སོན་རྗེས། རྒྱ་གར་གྲོང་ཁྱེར་ཅི་ནའི་ (Chenn-nai) ནང་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་མ་དྷ་རཱ་སི་ཡེ་ཤུའི་མཐོ་སློབ་ (Madras Christian College) ནས་ཨིན་ཡིག་རྩོམ་རིག་ཐོག་ཉེ་བའི་གཙུག་ལག་རབ་འབྱམས་པ་དང་། རྒྱ་གར་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིར་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ནེ་རུ་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་ (JNU) ནས་ཨིན་ཡིག་སློབ་ཚན་ཐོག་གཙུག་ལག་རབ་འབྱམས་པའི་སློབ་མཐར་སོན།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༦ ནས་ ༢༠༡༧ བར་དབུས་
བོད་ཀྱི་བུད་མེད་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་འཆར་འགོད་འགན་འཛིན་གྱི་འགན་ཁུར་ཞུསཤིང་། ལས་ཀའི་བརྒྱུད་རིམ་ཁྲོད་ཟབ་འཁྲིད་པའི་ཟབ་སྦྱོང་མང་པོ་ཐོབ་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༧ ནས་ ༢༠༢༠ བར་དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནང་སྲིད་ལྷན་ཁང་གི་ན་གཞོན་རོགས་སྐྱོར་ཚན་པའི་ཁྱབ་ཁོངས་འོག་ཡོད་པའི་བོད་མིའི་མདུན་ལམ་སློབ་སྟོན་ཁང་གི་འགན་འཛིན་གྱི་འགན་ཁུར་ཞུས་གནང་ཡོད། ད་ལྟ་རྡ་སར་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལྟ་གྲུབ་སྦྱོང་བརྡར་བསྟི་གནས་ཁང་དུ་ཕྱག་ལས་གནང་བཞིན་ཡོད།
དེ་བཞིན་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཞབས་
འདེགས་ཞུ་རྒྱུའི་འདུན་པ་ཡོད་པའི་ཐོག་བོད་མིའི་
འདུ་སྡོད་གཞིས་ཆགས་ཁག་ལ་ཐེངས་མང་ཆེད་
བཅར་གྱིས་ན་གཞོན་ནུས་སྟོབས་གོང་འཕེལ་དང་།
ལས་འཚོལ་བའི་རྩལ། ཕོ་མོ་འདྲ་མཉམ་སོགས་ཀྱི་
སྐོར་ཟབ་སྦྱོང་དང་བགྲོ་གླེང་སོགས་ཀྱི་ལས་གཞི་
མང་པོ་བརྩམས་ཐུབ་པ་བྱུང་འདུག་པ་བཅས། །

ཚོགས་གཙོའི་ངལ་སེལ་ཐེབས་རྩ་ནས་ཨམ་བྷ་ལ་སྲི་ཊྲི་པོ་ཏ་ལ་བོད་མིའི་སུད་ཚོང་ཁྲོམ་སར་མེ་སྐྱོན་བྱུང་བར་ཞལ་འདེབས་གནང་བ།༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་ཐོ་རངས་ཆུ་ཚོད་ ༣།༣༠ ཙམ་ལ་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་ཧར་ཡ་ན་མངའ་སྡེའི་ཨམ་བྷ་ལ་སྲི་ཊྲི་པོ་ཏ་ལ་བོད་མིའི་སུད་ཚོང་ཁྲོམ་རར་མེ་སྐྱོན་བྱུང་སྟེ། ཚོང་གཉེར་བ་དུད་ཚང་བརྒྱད་ཀྱི་ཁྲོམ་ས་དང་ཚོང་ཟོག་ཡོངས་རྫོགས་མེས་འཚིགས་ནས་གྱོང་གུན་ཆེན་པོ་ཕོག་ཡོད་པར། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཐུགས་གསོ་དང་འབྲེལ། གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་མཚོན་ཆེད་ཚོགས་གཙོའི་ངལ་སེལ་ཐེབས་རྩ་ནས་ཞལ་འདེབས་ཧིན་སྒོར་ལྔ་ཁྲི་ (༥༠༠༠༠) ཐམ་པ་བསྩལ་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

44

སྤྱི་འཐུས་འཇུ་ཆེན་དཀོན་མཆོག་ཆོས་སྒྲོན་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ད གེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཨ་ཀྲུག་ཚེ་བརྟན་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའིེི་ནང་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་ཅིག་ལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ།

༄༅། །སྐབས་ ༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
འཇུ་ཆེན་དཀོན་མཆོག་ཆོས་སྒྲོན་མཆོག་དང་། སྤྱི་
འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཨ་ཀྲུག་ཚེ་བརྟན་

འབྱོར་མཚམས། སྦིར་སྡེ་དགེ་ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་ཚེ་རིང་རྡོ་རྗེ་ལགས་དང་། སྦིར་ནང་ཆེན་ས་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་པདྨ་དོན་གྲུབ་ལགས། སྦིར་

ཕྱི་ཚེས་ ༡༣ ཉིན་ནས་སྦིར་སྡེ་དགེ་གཞིས་
ཆགས་ནས་ས་གནས་ཁག་གི་ལས་རིམ་དབུ་འཛུགས་གནང་ཞིང་། སྦིར་སྡེ་དགེ་ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་ཚེ་རིང་རྡོ་རྗེ་ལགས་དང་། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཚབ་ལེགས་སྒྲུབ་ལགས་གཉིས་མཉམ་བཅར་ཐོག སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་ཐོག་མར་ཅོན་ཏ་ར་སྨན་རྩིས་ཁང་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་པ་དང་། དེར་སྨན་རྩིས་ཁང་གི་འགན་འཛིན་གཙོས་ལས་བྱེད་རྣམ་པས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་དང་སྦྲགས། སྨན་རྒྱུ་ཉམས་ཞིབ་སྡེ་ཚན་དང་། དཔེ་མཛོད་སོགས་ལ་གཟིགས་སྐོར་གནང་རྗེས། དེ་གའི་ཚོགས་ཁང་ནང་དགེ་ལས་གྲངས་ ༣༥ ཙམ་མཉམ་འཛོམས་ཐོག་ཚོགས་འདུ་ཞིག་ཚོགས་གནང་བ་དང་། སྐབས་དེར་ཐོག་མར་སྨན་རྩིས་ཁང་གི་འགན་འཛིན་ནས་ཕེབས་བསུའི་གསུང་བཤད་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཨ་ཀྲུག་ཚེ་བརྟན་མཆོག་གིས་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན་སྐོར་དང་། ༸མགོན་པོ་གང་གི་བཀའ་དྲིན་ངོ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་༸གོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་ངོ་ལྐོག་རྒྱབ་མདུན་མེད་པར་ཚུལ་བཞིན་བསྒྲུབ་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་སྐོར་གསུང་བཤད་དང་། སྤྱི་འཐུས་འཇུ་ཆེན་དཀོན་མཆོག་ཆོས་སྒྲོན་མཆོག་གིས་སྐབས་ ༡༧ པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ལས་རིམ་དང་། བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་སྐོར། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་སྐབས་མཚམས་སོ་སོར་ཁོངས་སོ་སོའི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་དང་། ས་གནས་འགོ་འཛིན་སོགས་ལ་ད་ལྟའི་ནད་ཡམས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་གོ་བསྡུར་ དང་། གནས་ཡུལ་མངའ་གཞུང་གི་ཁྲིམས་སྒྲིག་དགོངས་དོན་བཀོད་ཁྱབ་ཁག་འགལ་མེད་ཐོག་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་མཛད་རིམ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་སྐོར་བཅས་ཀྱི་གསུང་བཤད་གནང་བ་དང་། མཐར་ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའི་གསུང་

མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༡ ནས་ ༢༧ བར་སྦིར་སྡེ་དགེ་གཞིས་ཆགས་དང་། སྦིར་ཅོན་ཏ་ར་ནང་ཆེན་གཞིས་ཆགས། མཚོ་པདྨ། མན་ཌི། སྤོན་ཊོ་བཀྲ་ཤིས་གླིང་གཞིས་ཆགས། འབུམ་ཐར་ཕུན་ཚོགས་རབ་བརྟན་གླིང་། ཀུ་ལུ་གཡུ་ལོ་བཀོད་བོད་མིའི་སྡོད་སྒར། རྡོ་སྦི་དཔལ་རབ་གླིང་གཞིས་ཆགས། པ་ཏི་ཀུལ། མ་ན་ལི་བཅས་ས་གནས་བཅུའི་ཁྱབ་ཁོངས་དང་བཅས་པར་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཁག་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།
དེ་ཡང་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་
ཨ་ཀྲུག་ཚེ་བརྟན་མཆོག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༧ ཉིན་བཞུགས་གནས་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་མོན་གྷོ་གཞིས་ཆགས་ནས་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིར་ཕེབས་ཐོན་ དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ལྡི་ལི་ནས་བཞུགས་སྒར་རྡ་སར་ཕེབས་ཐོན། ཕྱི་ཚེས་ ༡༢ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་རྡ་ས་ནས་སྦིར་ས་གནས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གནང་ཞིང་། ཀངྒ་ར་དང་མན་ཌི་རྫོང་གི་ས་མཚམས་རྒ་བྲག་ཏུ་ཕེབས་

བོད་ཚོགས་ས་གནས་འཐུས་མི་པདྨ་ལྷ་མོ་ལགས། སྦིར་བོད་ཚོགས་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ཀརྨ་དགེ་ལེགས་ལགས། སྦིར་ནང་ཆེན་ས་གནས་འགོ་འཛིན་མེ་རི་སྐྱབས་ལགས། སྦིར་སྡེ་དགེ་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཚབ་ལེགས་སྒྲུབ་ལགས། སྡེ་ནང་གཉིས་ཀྱི་ཚོགས་པའི་སྐུ་ཚབ་བསོད་ནམས་ལྷ་མོ་ལགས། སྦིར་ནང་ཆེན་ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ་ཀུན་དགའ་མཚོ་མོ་ལགས། སྦིར་བོད་ཚོགས་ཀྱི་ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་དགེ་ལེགས་བཀྲ་ཤིས་ལགས། སྡེ་དགེ་ས་གནས་མདོ་ཁམས་ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་གི་ཚོགས་གཞོན་ཐུབ་བསྟན་ཕུན་ཚོགས་ལགས། ལི་ལི་ཚོགས་པའི་སྐུ་ཚབ་ངག་དབང་རྒྱལ་མཚན་ལགས་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་ཤིང་། སྦིར་ས་གནས་སུ་ཕེབས་འབྱོར་རྗེས། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ལྷན་འཛོམས་ཐོག་འཚམས་གཟིགས་གནང་ཕྱོགས་སྐོར་ལ་བཀའ་བསྡུར་དང་། ས་གནས་སོ་སོར་འབྲེལ་བ་གནང་དགོས་ཁག་གནང་ཡོད་འདུག

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

45

བཤད་གནང་རྗེས། ཚོགས་བཅར་བས་དགོངས་ཚུལ་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་།
དེ་ནས་རིམ་བཞིན་སྨན་ཞིང་དང་། སྨན་རྒྱུའི་
མཛོད་ཁང་། སྨན་རྒྱུ་གསོག་སའི་གྲང་མཛོད་གསར་པ། སྨན་སྦྱོར་ཁང་སོགས་ལ་གཟིགས་སྐོར་དང་། ཟབ་གསང་ཆོས་འཁོར་གླིང་དགོན་པ་དང་། དཔལ་ཡུལ་ཆོས་འཁོར་གླིང་དགོན་པ་བཅས་ལ་མཆོད་མཇལ་དང་། འཚམས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་ཤིང་། དགོན་པ་སོ་སོའི་ཕྱག་མཛོད་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་དགོན་པའི་འཛིན་སྐྱོང་དང་འཆད་ཉན་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་གནང་། ཉིན་རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༣ ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ལི་ལི་གྲོང་སྡེར་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་སྐབས། ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་ཀུན་དགའ་ལགས་དང་། རྒྱུན་ལས་རྣམ་པས་གཙོས་མི་མང་ནས་ཕེབས་བསུ་དང་བཅས། ཚོགས་ཁང་དུ་མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོས་ངོ་སྤྲོད་གསུང་བཤད་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། མང་ཚོགས་ནས་དོགས་འདྲི་དང་དགོངས་ཚུལ་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་། མཐར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའི་གསུང་བཤད་གནང་རྗེས་ཚོགས་འདུ་གྲོལ་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༡༤ ཉིན་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༨།༣༠ ཐོག་
སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་རྫོང་སར་བཤད་གྲྭ་རིགས་གསུམ་སྤྲུལ་པའི་ལྷ་ཁང་བཤད་སྒྲུབ་དར་རྒྱས་གླིང་དུ་མཆོད་མཇལ་དང་། འཚམས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་གནང་བ་དང་། དེ་ནས་བཤད་གྲྭའི་མདུན་ཐང་དུ་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ཚང་འཛོམས་ཐོག སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། གྲྭ་མང་ནས་དགོངས་ཚུལ་དང་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་རྗེས། དེ་གའི་དྲུང་ཡིག་གིས་ལས་ཁུངས་སུ་སྣེ་ལེན་དང་ཆབས་ཅིག སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ལ་བཤད་གྲྭའི་འཛིན་སྐྱོང་གནང་ཕྱོགས་སོགས་ངོ་སྤྲོད་གནང་། སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༡༠།༣༠ ཐོག་དཔལ་སྤུངས་ཤེས་རབ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་འཚམས་གཟིགས་དང་མཆོད་མཇལ་དུ་ཕེབས་སྐབས། དེ་གའི་ཕྱག་མཛོད་སོགས་ཀྱིས་སྣེ་ལེན་ཕེབས་བསུ་ཞུས་རྗེས། གསར་དུ་བཞེངས་པའི་ཚོགས་ཁང་དུ་མཁན་པོ་ལས་ཐོག་ཐུབ་བསྟན་ཀརྨ་མཆོག་དབུ་བཞུགས་དང་། དགེ་འདུན་ཞལ་གྲངས་ ༣༠༠ ལྷག་ཙམ་འདུ་འཛོམས་གནང་བའི་ཐོག ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོས་ངོ་སྤྲོད་གསུང་བཤད་དང་། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད། སྐབས་དེར་མཁན་པོ་མཆོག་གིས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་དཀའ་ངལ་འཛེམས་

མེད་ཐོག་ས་གནས་སུ་ཕེབས་པར་བསྔགས་བརྗོད་དང་འབྲེལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའི་བཀའ་སློབ་གནང་སྟེ་ཚོགས་འདུ་གྲོལ། དེ་ནས་མཁན་པོ་དང་ཕྱག་མཛོད་སོགས་ཀྱིས་སྣེ་ཁྲིད་འོག དགོན་པར་མཆོད་མཇལ་དང་། དགོན་པའི་སྡེ་ཚན་ཁག་གི་ལས་ཁུངས་སོགས་ལ་གཟིགས་སྐོར་གནང་།
ཉིན་རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༢ པའི་ཐོག་སྦིར་སྡེ་དགེ་
དཔལ་ལྡན་ལྷུན་གྲུབ་ཚོགས་ཁང་དུ་སྡེ་དགེ་ཁྱབ་ཁོངས་མི་མང་རྣམས་འདུ་འཛོམས་ཐོག ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོས་ངོ་སྤྲོད་གསུང་བཤད་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། མི་མང་ནས་དོགས་འདྲི་དང་། དགོངས་ཚུལ་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་། ཕྱི་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༤ པའི་ཐོག་རྫོང་སར་བཤད་གྲྭ་དང་། དཔལ་སྤུངས་ཤེས་རབ་གླིང་། དཔལ་ཡུལ་ཆོས་འཁོར་གླིང་། ཟབ་གསང་ཆོས་འཁོར་གླིང་། དེ་བཞིན་བོད་ཁམས་བཟོ་གཞིས་ཚོགས་པ་དང་། ས་གནས་འཐུས་ཚོགས། ས་འགོ་ལས་ཁུངས། སྨན་རྩིས་ཁང་། བོད་ཁྱིམ་སློབ་གྲྭ། རིག་གཞུང་ཚོགས་པ། ས་གནས་ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག ལི་ལི་ཚོགས་པ་བཅས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་དང་འགན་འཛིན། དེ་བཞིན་འཐུས་མི་རྣམ་པ་བཅས་ལྷན་འཛོམས་ཐོག་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པ་དང་། སྐབས་དེར་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ནི་གཙོ་བོ་ས་གནས་མི་མང་གི་དགོངས་ཚུལ་དང་། དཀལ་སེལ་ཇི་དགོས་གསུང་སའི་ཚོགས་འདུ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པས། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ངོས་ནས་དུས་ཚོད་མང་པོ་བཞེས་མི་དགོས་པའི་ཐོག་ནས་ཚོགས་བཅར་བ་ཚོས་དགོངས་ཚུལ་གསུང་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་གནང་བ་ལྟར། ཚོགས་མི་རྣམ་པས་རིམ་པས་དགོངས་ཚུལ་དང་དྲི་བ། དཀའ་སེལ་ཇི་དགོས་སྐོར་གྱི་བཀའ་མོལ་ལྷུག་པོ་གནང་འདུག་པ་དང་། ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་དགོས་རིགས་ལ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་གསལ་བཤད་མཐིལ་ཕྱིན་གནང་རྗེས། སྦིར་སྡེ་དགེ་གཞིས་ཆགས་ཁྱབ་ཁོངས་དང་

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

46

བཅས་པར་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༦ ཉིན་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༩ པའི་ཐོག་
སྦིར་ནང་ཆེན་ས་གནས་འགོ་འཛིན་མེ་རི་སྐྱབས་ལགས་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་པདྨ་དོན་གྲུབ་ལགས། ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ་ཀུན་དགའ་མཚོ་མོ་ལགས་བཅས་མཉམ་བཅར་ཐོག སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་སྦིར་ཅོན་ཏ་ར་ནང་ཆེན་གཞིས་ཆགས་ཁྱབ་ཁོངས་དང་བཅས་པར་འཚམས་གཟིགས་གནང་འགོ་འཛུགས་ཤིང་། སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༩།༣༠ ཐོག་ས་འགོའི་ལས་ཁུངས་མདུན་ཐང་དུ་མི་མང་འདུ་འཛོམས་གནང་བའི་ཐོག ས་གནས་འགོ་འཛིན་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ངོ་སྤྲོད་དང་འབྲེལ་ཕེབས་བསུའི་གསུང་བཤད་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད། མཐར་ས་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའི་གསུང་བཤད་བཅས་གནང་རྗེས་ཚོགས་འདུ་གྲོལ་བ་དང་། དེ་ནས་དཔལ་འབྲི་གུང་བཀའ་བརྒྱུད་བུམ་མང་བྱམས་པ་གླིང་དགོན་པ་དང་། མཆོག་གླིང་དགོན་པ་བཅས་ལ་མཆོད་མཇལ་དང་འཚམས་གཟིགས། དེ་བཞིན་ས་གནས་རྒས་གསོ་ཁང་དང་། འཕྲོད་བསྟེན་སྨན་ཁང་། བུ་བཅོལ་ཁང་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་གནང་ཡོད་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༡༨ ཉིན་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༡༠ ཐོག་
སྦིར་སྡེ་དགེ་ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་དང་། སྦིར་ནང་ཆེན་ས་འཐུས་ཚོགས་གཞོན། སྦིར་ནང་ཆེན་ས་གནས་འགོ་འཛིན། སྦིར་སྡེ་དགེ་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཚབ། སྦིར་ནང་ཆེན་ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ། ལི་ལི་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་བཅས་ཀྱིས་སྦིར་གཞིས་ཆགས་ནས་སྤྱི་ལེ་ལྔ་ཙམ་སར་ཕེབས་སྐྱེལ་གནང་རྗེས། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་མཚོ་པདྨར་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ཉིན་གུང་ཆུ་ཚོད་ ༡ པོ་ཙམ་ལ་གནས་ཆེན་མཚོ་པདྨར་ཕེབས་འབྱོར་སྐབས། ས་གནས་འགོ་འཛིན་སྒྲོལ་མ་ཚེ་རིང་ལགས་དང་། ལས་དྲུང་བསོད་

ནམས་ལགས། རྩིས་པ་སངས་རྒྱས་སྐྱབས་ལགས་བཅས་ཀྱིས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་རྗེས། ས་གནས་འགོ་འཛིན་དང་། ལས་དྲུང་། རྩིས་པ་བཅས་མཉམ་བཅར་ཐོག་སློབ་དཔོན་བཀའ་དྲིན་ཅན་གུ་རུ་པདྨ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྒྲུབ་གནས་བྱིན་ཆེན་དབུ་རྩེ་རི་ཁྲོད་ལ་གནས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་ཤིང་། རི་ཁྲོད་ལ་འབྱོར་མ་ཐག་བཙུན་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཕེབས་བསུ་དང་འབྲེལ་ཚོགས་འདུ་ཞིག་ཚོགས་ཤིང་། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ནས་ངོ་སྤྲོད་དང་ཕེབས་བསུའི་གསུང་བཤད་གནང་གྲུབ་མཚམས། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། ཚོགས་བཅར་བ་རྣམ་པས་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་རྗེས། ཚོགས་འདུ་གྲོལ་བ་དང་། དེ་ནས་གུ་རུའི་སྒྲུབ་ཕུག་དང་། གུ་རུ་སྣང་སྲིད་ཟིལ་གནོན་གྱི་སྐུ་འདྲ་མཐོང་གྲོལ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ལ་མཆོད་མཇལ་ཞུས་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༡༩ ཉིན་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༡༠ ཐོག་
མཚོ་པདྨའི་མང་ཚོགས་འདུ་འཛོམས་ཐོག ས་གནས་འགོ་འཛིན་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ངོ་སྤྲོད་དང་། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད། མང་ཚོགས་ནས་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་རྗེས། འཛི་སྒར་ཨོ་རྒྱན་ཆོས་འཁོར་གླིང་དང་། རྙིང་མ་དགོན་པ། འབྲི་གུང་འོག་མིན་ཐུབ་

བསྟན་བཤད་སྒྲུབ་གླིང་དགོན་པ་བཅས་ལ་མཆོད་མཇལ་དང་། ཉིན་རྒྱབ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་མན་ཌིའི་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་གནས་སུ་འབྱོར་མཚམས། མན་ཌིའི་ས་འཐུས་ནས་ཕེབས་བསུ་དང་འབྲེལ་ས་གནས་བོད་མིའི་དཀའ་ངལ་རྣམས་སྙན་སེང་ཞུས་པ་དང་། དེ་ནས་ས་གནས་བོད་མིའི་ཁྲོམ་སར་གཟིགས་སྐོར་གནང་།
ཕྱི་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༦།༣༠ ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་
གཉིས་ནས་ཟ་ཧོར་རྒྱལ་ཁང་རྙིང་པའི་གསོལ་མགྲོན་ཁང་ (Raj Mahal Hotel) དུ་མན་ཌི་གྲོང་སྡེ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱི་ཁྱབ་གཞོན་པ་སྐུ་ཞབས་ཝི་རན་དྷར་ བྷ་ཏ་ (Shri. Virender Bhatt, Deputy Mayo-or of Mandi Municipal Corporation)

ལགས་དང་། མན་ཌིའི་ཁྱབ་ཁོངས་ཧིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཞོན་སྐུ་ཞབས་ཝི་ཤལ་ ཋ་ཀུར་ (Mr. Vishal Thakur, Vice Presid-dent, ITFA Mandi) ལགས་དང་། ཚོགས་པའི་དྲུང་ཆེ་སྐུ་ཞབས་ཌེ་ནི་ཤི་ ཀུ་མར་ (Mr. Dinesh
Kumar, Secretary, ITFA Mandi) ལགས།

ཚོགས་མི་སྐུ་ཞབས་ན་ཀུལ་ ཀ་པུར་ (Mr. Nakul Kapoor, Member, ITFA Mandi) ལགས་

བཅས་དང་ལྷན་འཛོམས་གནང་ཞིང་།
སྐབས་དེར་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་ཁོང་
རྣམས་ལ་འཚམས་འདྲིའི་མཇལ་དར་དང་། དེ་ནས་མན་ཌིའི་ཁྱབ་ཁོངས་ཧིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

47

པའི་ཚོགས་གཞོན་སྐུ་ཞབས་ཝི་ཤལ་ཋ་ཀུར་ལགས་ཀྱིས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ལ་དགའ་བསུའི་མེ་ཏོག་དང་ཕྱག་རྟགས་ཕུལ་གནང་རྗེས། ཧིན་བོད་མཛའ་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་དང་། མ་འོངས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཕྱོགས་སྐོར་སོགས་ཀྱི་ཐོག་བཀའ་བསྡུར་གནང་འདུགསྐབས་དེར་ས་གནས་དང་། མངའ་གཞུང་གི་
གསར་འགྱུར་སྡེ་ཚན་པན་ཇབ་ཀེ་ས་རི་ (Punjab kesari) དང་། ཨ་མར་ཨུ་ཇ་ལ། (Amar Ujala) ཨེཇ་པི་ ༢༤*༧ (HP 24x7 News) ཁ་བྷར་ན་མ་ (Khabar Nama) བཅས་ཆེད་དུ་ཐེངས་འདིའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བསྡུ་ལེན་ཆེད་སླེབས་ཡོད་པ་ལྟར། གནས་ཚུལ་བརྙན་ལེན་སོགས་གནང་སྟེ་ཚོགས་འདུ་གྲོལ་རྗེས། སྤྱི་འཐུས་འཇུ་ཆེན་དཀོན་ཆོས་སྒྲོན་མཆོག་གིས་གསར་འགོད་པ་རྣམ་པའི་བཅའ་འདྲིར་ལན་འདེབས་གནང་། དེ་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་སྤོན་ཊོ་བཀྲ་ཤིས་གླིང་གཞིས་ཆགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གནང་།
ཕྱི་ཚེས་ ༢༠ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༡༠ ཐོག་
སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་ས་གནས་ལས་ཁུངས་དང་། མ་ཎི་ལྷ་ཁང་། ས་འཐུས་ཚོགས་ཁང་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་དང་། ཉིན་རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༤ ཙམ་ལ་རྡོ་སྦིར་ཕེབས་འབྱོར་མཚམས། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་འཕེལ་ལགས་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་བསྟན་འཛིན་མངོན་དགའ་ལགས་ཀྱིས་གཙོས་ས་འཐུས་ཁག་ཅིག ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་གི་དངུལ་གཉེར་བསྟན་འཛིན་ཁྲིམས་ལྡན་ལགས། ལས་དྲུང་ལྷ་མོ་ལགས། རྩིས་པ་དབྱངས་ཅན་ལགས་བཅས་ཀྱིས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས། ཕྱི་ཚེས་ ༢༡ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ས་གནས་འགོ་འཛིན་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཞོན། རང་ཚོགས་དངུལ་གཉེར། ལས་དྲུང་། རྩིས་པ། བརྒྱ་དཔོན་བཅས་མཉམ་བཅར་ཐོག སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་མ་ན་ལི་དང་། བདེ་སྐྱིད་གླིང་བོད་མིའི་གཞིས་སྒར། དཔལ་ལྡན་འོན་མངའ་རིས་གྲྭ་ཚང་། ས་སྐྱ་ཨེ་ཝམ་བཤད་སྒྲུབ་ཆོས་འཁོར་གླིང་བཤད་

གྲྭ། སམ་བྷོ་ཊ་གཞི་རིམ་འོག་མའི་སློབ་གྲྭ། མེ་ལེ་ ༡༥ བོད་མིའི་སྡོད་སྒར་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་དང་། ཉིན་རྒྱབ་པ་ཏི་ཀུལ་བོད་ཁྱིམ་སློབ་གྲྭ་དང་། པ་ཏི་ཀུལ་བོད་མིའི་སྡོད་སྒར་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༢༢ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༩ པའི་
ཐོག་བོད་ཁྱིམ་ཚོགས་ཁང་དུ་ཀུ་ལུ་རྫོང་ཁོངས་མང་ཚོགས་འདུ་འཛོམས་ཐོག ས་གནས་འགོ་འཛིན་ནས་ཕེབས་བསུའི་གསུང་བཤད་དང་། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད། མི་མང་ནས་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་རྗེས། ས་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའི་གསུང་བཤད་གནང་སྟེ་ཚོགས་འདུ་གྲོལ་བ་དང་། ཉིན་རྒྱབ་སྤང་སྒང་རི་ཁྲོད་ལ་མཆོད་མཇལ་དུ་ཕེབས་སྐབས། དེ་གའི་དགོན་པའི་གྲྭ་མང་ནས་ལག་ཏུ་མཇལ་དར་བསྣམས་ནས་སེར་བང་བསྒྲིགས་ཏེ་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་གནང་རྗེས། དགོན་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། སློབ་གྲྭ། སྐུ་གདུང་མཆོད་རྟེན་སོགས་ལ་མཆོད་མཇལ་ཞུས་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༢༣ ཉིན་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༡༠ པ་ནས་
རྡོ་སྦི་དཔལ་རབ་གླིང་གཞིས་སྒར་ལ་གཟིགས་སྐོར་དང་། མི་མང་ལ་གསུང་བཤད་གནང་། ཉིན་གུང་ཀུ་ལུ་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ཀུ་ལུ་གཡུ་ལོ་བཀོད་

བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་སུ་ཕེབས་འབྱོར་མཚམས། བརྒྱ་དཔོན་སོགས་ཀྱིས་ཕེབས་བསུ་ཞུས་རྗེས། ས་གནས་ཀྱི་གནས་སྟངས་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་སྙན་སེང་དང་། བདེ་སྡུག་དཀའ་སེལ་ཇི་དགོས་སྐོར་ལ་གོ་བསྡུར་གནང་། དེ་རྗེས་ས་གནས་ཀྱི་དགོན་པ་དང་། སློབ་གྲྭ། ལས་ཁུངས། སྡོད་ཁང་ཁག་ཅིག་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༢༤ ཉིན་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༡༠ པའི་
ཐོག་འབུམ་ཐར་ཕུན་ཚོགས་རབ་བརྟན་གླིང་གཞིས་སྒར་གསར་པའི་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་གནས་སུ་འབྱོར་མཚམས། བརྒྱ་དཔོན་སོགས་ཀྱིས་སྣེ་ལེན་ཕེབས་བསུ་ཞུས་རྗེས། ལས་ཁུངས་སུ་ས་གནས་འགོ་འཛིན་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་དང་ཚོགས་མི། རང་ཚོགས་འཐུས་མི། ཨར་པོ་བོགས་ལེན་པ་དང་ཨར་ལས་པ། ལས་དྲུང་། རྩིས་པ། གསར་འབྱོར་སྐྱིད་སྡུག་གི་ཚོགས་གཙོ། དྲུང་ཆེ་སོགས་འགོ་ལས་ཁག་ཅིག་བཅས་མི་གྲངས་བཅུ་དགུ་ཙམ་མཉམ་འཛོམས་ཀྱིས་གཞིས་སྤོས་དང་། སྡོད་ཁང་བཟོ་བཅོས་ལས་གཞིའི་སྐོར་ལ་གྲོས་བསྡུར་གནང་བ་དང་། དེ་རྗེས་བཟོ་བཅོས་ཀྱི་ལས་གཞི་ A ནས་ E བར་དང་། ཚོགས་ཁང་ཐབ་ཚང་སོགས་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་གནང་རྗེས། ཐེངས་འདིའི་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཁག་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།

མཛད་སྒོ།

48

གཟིགས་སྐོར་ཕྱོགས་བསྐྱོད་སྐབས་ས་
གནས་སོ་སོའི་མི་མང་གི་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་ལེན་ དང་། མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གསུང་བཤད་ཐེངས་ ༡༠ དང་། ཚོགས་འདུ་ཐེངས་ ༢ བཅས་ཚོགས་གནང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་མི་མང་དང་། ཁོངས་སོ་སོ་ནས་དཀའ་སེལ་མཇུག་སྐྱོང་དགོས་རིགས་སྙན་ཞུ་དང་། ཉམ་ཐག་གི་གནས་ཚུལ་རྒྱུས་ལོན་དང་དཀའ་སེལ་མཇུག་སྐྱོང་། དགོན་སྡེ་ཁག་དང་། སློབ་གྲྭ། མི་མང་སོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་གཟིགས་ཞིབ་གནང་བ་སོགས་ལམ་འགོར་བཅས་ཁྱོན་ཉིན་གྲངས་ ༡༧ ཙམ་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་ལས་དོན་ཡོངས་

སུ་ལེགས་གྲུབ་གནང་ཡོད་པ་དང་། ད་རེས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ས་བགོས་ལྟར་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་རིང་ས་གནས་སོ་སོ་ནས་བདེ་སྡུག་ཞུས་ཁག་ལ་འབྲེལ་ཡོད་ལྷན་ཁང་སོ་སོས་དཀའ་སེལ་དགོངས་བཞེས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱག་བསྟར་མཇུག་སྐྱོང་གནང་དགོས་རིགས་རྣམས་དོན་གནད་རེ་རེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་བརྒྱུད་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་ཏུ་འབུལ་ལམ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་པ་རེད།
ཕྱི་ཚེས་ ༢༤ ཉིན་གྱི་ཕྱི་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་དགེ་
བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཨ་ཀྲུག་ཚེ་བརྟན་མཆོག་མ་ན་ལི་ནས་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིར་ཕྱིར་ཕེབས་དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༢༥ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་འཇུ་ཆེན་དཀོན་མཆོག་ཆོས་

སྒྲོན་མཆོག་མ་ན་ལི་ནས་བཞུགས་གནས་སྦིར་ལ་ཕེབས་འབྱོར་བྱུང་བ་དང་། སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་
རམས་པ་ཨ་ཀྲུག་ཚེ་བརྟན་མཆོག་སྔ་དྲོ་ལྡི་ལིར་
ཕེབས་འབྱོར་གནང་རྗེས། ཕྱི་ཚེས་ ༢༦ ཉིན་ལྡི་ལི་
ནས་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཧོབ་ལིར་ཕྱིར་ཕེབས་དང་།
ཕྱི་ཚེས་ ༢༧ ཉིན་བཞུགས་གནས་མོན་གྷོར་འདོད་
རྒུ་གླིང་དུ་ཕེབས་འབྱོར་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་འབྲས་ལྗོངས་ས་གནས་ལུགས་གཤའ་མར་བདེ་བར་གཤེགས་པ་༸སྐྱབས་རྗེ་རྡོ་གྲུབ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་རྫོགས་མཆོད་འབུལ་ཐོག་ཆེད་བཅར་གྱིས་གང་གི་ཞལ་སློབ་དང་སྐུ་འཁོར་བཅས་ལ་ཐུགས་གསོ་གནང་བ།

༄༅། ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༨ ཉིན་དཔལ་
ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་

དེ་ཡང་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ཕྱི་
ཚེས་ ༧ ཉིན་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལི་ནས་འབྲས་ལྗོངས་པཱ་

ཚོགས་གཙོ་སོགས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་དང་།
དེ་བཞིན་གནམ་ཐང་ (VIP lounge) ནང་དེ་གའི་གནམ་ཐང་འགན་འཛིན་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་གནང་བ་དང་། དེ་ནས་འབྲས་ལྗོངས་སྒང་ཏོག་བོད་ཀྱི་གསོལ་མགྲོན་ཁང་དུ་ཕེབས་འབྱོར་མཚམས། ས་གནས་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་སྐུ་ཚབ་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་གཙོས་འཐུས་མི་ཁག་ཅིག རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ། ས་གནས་དབུས་གཙང་དང་མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁའི་ཚོགས་གཙོ་དང་། ས་གནས་གཞོན་ནུ་ཚོགས་པ་དང་། བུད་མེད་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་དང་ཚོགས་གཞོན། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་གནང་ཡོད།
དེ་ཉིན་དགོང་མོར་ས་གནས་རང་བདེན་
ཚོགས་ཆུང་དང་། ས་གནས་ཆོལ་ཁ་གསུམ། ས་གནས་གཞོན་ནུ་ཚོགས་པ་དང་། བུད་མེད་ཚོགས་པ་བཅས་ཚོགས་པ་ཁག་དྲུག་གི་ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་གཞོན་སོགས་ལྷན་འཛོམས་ཀྱིས་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ལ་

བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་འབྲས་ལྗོངས་ས་གནས་ལུགས་གཤའ་མར་ (Lugshyama) བདེ་བར་གཤེགས་པ་༸སྐྱབས་རྗེ་རྡོ་གྲུབ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་རྫོགས་མཆོད་འབུལ་ཐོག་ཆེད་བཅར་དང་། གང་གི་ཞལ་སློབ་དང་སྐུ་འཁོར་བཅས་ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུས་གནང་ཡོད།

སྐྱོང་ (Pakyong) གནམ་ཐང་དུ་ཕེབས་འབྱོར་མཚམས། འབྲས་ལྗོངས་མངའ་སྡེའི་ནང་སྲིད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་སྐུ་ཞབས་ནཱ་རཱ་ཡན་པར་དྷན་ (Narayan Pradhan) ལགས་དང་། ས་གནས་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་དྲུང་། ས་གནས་ཆུ་སྒང་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

49

དགོང་དྲོའི་གསོལ་སྟོན་བཤམས་པ་དང་། སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་རིན་ཆེན་ལྷ་མོ་ (Smt.
Rinchen Lhamo, Member of the National Commission For Minorities, Governm-

ment of India) ལགས་དང་། འབྲས་ལྗོངས་གཞུང་གི་ལས་བྱེད། གཞན་ཡང་འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་ཁག་ཅིག་བཅས་ཆེད་བཅར་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༨ ཉིན་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༡༠།༣༠ ཐོག་
འབྲས་ལྗོངས་ས་གནས་ལུགས་གཤའ་མར་ཞིང་གཤེགས་༸སྐྱབས་རྗེ་རྡོ་གྲུབ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་རྫོགས་མཆོད་འབུལ་དང་། དེ་བཞིན་གང་གི་ཞལ་སློབ་དང་སྐུ་འཁོར་བཅས་ལ་ཐུགས་གསོ་བཅས་ཀྱི་སླད་ཆེད་བཅར་གནང་སྐབས། མཆོད་རྟེན་དགོན་པའི་ཚོགས་གཙོ་ལ་ཆུང་སྤྲུལ་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ། འབྲས་ལྗོངས་མངའ་སྡེའི་གཞུང་གི་ཆོས་དོན་ལྷན་ཁང་གི་དྲུང་ཆེ་སྐུ་ཞབས་པ་སངས་ཌི་པེམ་བུ་ (Dr.
Passang D. Phempu, Secretary of Eccles-

siastical Department) ལགས་དང་། ཞིང་གཤེགས་དམ་པའི་སྐུ་སྒེར་དྲུང་ཡིག་བླ་མ་དཀོན་མཆོག་ཡོན་ཏན་ལགས། མཆོད་རྟེན་དགོན་པའི་དགེ་རྩ་ཚོགས་པའི་དགེ་རྩའི་མ་དངུལ་དོ་དམ་པ་སྐུ་ཞབས་སི་ ཨེལ་ འབྲས་ལྗོངས་པ་ (C.L. Denz-
zongpa, Trustee, Dodrupchen Chorten

Trust) སོགས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་གནང་ཡོད།
དེ་ནས་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་
བདེ་བར་གཤེགས་པ་༸སྐྱབས་རྗེ་རྡོ་གྲུབ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཞི་པ་འཇིགས་མེད་ཐུབ་བསྟན་ཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་གདུང་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་དུ་ཕྱག་འཚལ་དང་། སྣང་གསལ་ཞལ་ཕྱེ། མཇལ་དར་ཕུལ་བ་དང་གསོལ་འདེབས་སྨོན་ལམ་བཅས་ཞུས་རྗེས། གཟིམ་ཆུང་གི་ཚོམས་ཆེན་དུ་གོང་གི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་རྣམས་ལྷན་འཛོམས་སར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཐུགས་གསོའི་ཡིག་ཆུང་དང་། དགོངས་རྫོགས་མཆོད་འབུལ་དོད་

བཅས་ཕུལ་ཏེ། གང་གི་འབྲེལ་ཡོད་ཞལ་སློབ་ཡོངས་ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུས་པ་དང་། ༸སྐྱབས་རྗེ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་རྣམས་མུ་མཐུད་ཐུགས་ཁུར་བསྐྱེད་བཞེས་དགོས་པའི་ཞབས་སྐུལ་བཅས་ཞུས་གནང་ཡོད།
སྐབས་དེར་༸སྐྱབས་རྗེ་ཞིང་གཤེགས་དམ་
པའི་སྐུ་སྒེར་དྲུང་ཡིག་བླ་མ་དཀོན་མཆོག་ཡོན་ཏན་ལགས་ནས་་༸སྐྱབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དགོངས་པ་ཇི་ལྟར་རྫོགས་ཚུལ་དང་། གང་གི་ཞལ་སློབ་གཙོ་བོ་ཁག་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཚང་མས་དགོངས་མཐུན་བྱུང་བ་བཞིན་སྐུ་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་དུས་ཇི་སྲིད་བར་བཞུགས་སུ་གསོལ་རྒྱུ་ཡིན་གནས་སྐོར་དང་། ༸སྐྱབས་རྗེ་ཞིང་གཤེགས་དམ་པའི་དགུང་ཞག་ཆ་ཚང་འབྲས་ལྗོངས་མངའ་གཞུང་ནས་འགྲོ་གྲོན་དང་། གོ་སྒྲིག་གི་འགན་བཞེས་བཞིན་ཡོད་པ། འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་དགོན་ཆེན་ཁག་དྲུག་ནས་བདུན་ཕྲག་རེར་དགོངས་རྫོགས་མཆོད་འབུལ་རེས་མོས་འཚོགས་ཀྱི་ཡོད་པ་བཅས་གསུངས་གནང་བ་དང་། དེ་བཞིན་ས་གནས་བོད་མིའི་ཚོགས་པ་ཁག་དྲུག་ནས་དགོངས་རྫོགས་མཆོད་འབུལ་སྐབས་མཆོད་པའི་ཞལ་བཟས་བཞེངས་གནང་བ་སོགས་གང་ལེགས་
གནང་བར་མངའ་གཞུང་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཚང་མར་
ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་གནང་ཡོད།
དེ་རྗེས་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དེ་
གའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་དགོངས་རྫོགས་མཆོད་
འབུལ་ཚོགས་བཞིན་པར་མཇལ་ཁ་ཞུས་གནང་

ཡོད།
ཉིན་རྒྱབ་རྣམ་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཉམས་
ཞིབ་ཁང་དུ་ཆེད་བཅར་གྱིས་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་དུ་སྐུ་རྟེན་རྙིང་པ་དང་། ཞལ་ཐང་། བཀའ་བསྟན་འགྱུར། གསུང་འབུམ་ཁག གཞན་ཡང་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་རྫས་སོགས་ལ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་བ་དང་།

དེ་ནས་རྣམ་རྒྱལ་གསོ་རིག་མཐོ་སློབ་ཁང་དུ་
ཆེད་ཕེབས་གནང་སྟེ། དེ་གའི་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ དང་། གསོ་བཅོས་ཁང་། སྨན་སྦྱོར་གནང་སར་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་ཤིང་། དེ་གའི་འགན་འཛིན་གཞོན་པ་ཆོས་སྐྱིད་ལགས་དང་། སྨན་དགེ་བཅས་ནས་གསོ་རིག་མཐོ་སློབ་ཁང་གི་ལས་འཆར་སོགས་ངོ་སྤྲོད་གནང་རྗེས། གུ་རུ་ལྷ་ཁང་བཅས་ལ་མཆོད་མཇལ་ཕེབས་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༩ ཉིན་སྔ་དྲོ་འབྲས་ལྗོངས་མངའ་
སྡེའི་གཞུང་གི་ནང་སྲིད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་དང་། གནམ་ཐང་གི་འགན་འཛིན། ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ། ལས་དྲུང་བཅས་ནས་འབྲས་ལྗོངས་པཱ་སྐྱོང་ (Pakyo-ong) གནམ་ཐང་ནས་ཕེབས་སྐྱེལ་གནང་སྟེ། རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིར་ཕྱིར་ཕེབས་དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༡༠ ཉིན་སྔ་དྲོ་བཞུགས་སྒར་དུ་ཕེབས་འབྱོར་གནང་ཡོད་པ་
བཅས། །

སྤྱི་འཐུས་ཕྱོགས་ཕེབས།

50

ཕྱོགས་བཞུགས་སྤྱི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་དབང་ཆེན་མཆོག་དང་། ཕྱོགས་བཞུགས་སྤྱི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་མ ཆོག་རྣམ་གཉིས་གཙོས་ཡུ་རོབ་ཁུལ་གྱི་བོད་མི་བརྒྱ་ཕྲག་ལྷག་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཨོ་རྩེད་ལས་ཁུངས་མདུན་དུ་འདུ་འཛོམས་ཀྱིས་ངོ་རྒོལ་སྐད་འབོད་ཀྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་བ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་ཡུ་
རོབ་བོད་རིགས་ཚོགས་པ་ཁག་གིས་ཕ་རན་སི་

སྤྱིའི་ཨོ་རྩལ་ལས་ཁུངས་ (IOC) ཀྱི་ངོས་ནས་སླར་ཡང་རྒྱ་ནག་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཨོ་རྩལ་འགྲན་བསྡུར་

སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཨི་ལི་ཡས་པེན་ཅནཊ་
(Mr. llias Penchant, Municipal Councill-lor of the city of Lausanne (Greens))

མཆོག་གིས་བོད་དང་ཡུ་གུར་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་ཅེས་གསུངས་གནང་བ་ དང་། གཞན་ཡང་ཕྱོགས་བཞུགས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་དབང་ཆེན་མཆོག་དང་། ཕྱོགས་བཞུགས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག སུད་སི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་འཆི་མེད་རིག་འཛིན་ལགས། ཡུ་གུར་བའི་སྐུ་ཚབ། སུད་སི་དང་ལེག་ཏེན་སིཊཡན་བོད་རིགས་མི་མང་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་སྐར་མ་ཆོས་སྐྱིད་ལགས། སུད་སིའི་བུད་མེད་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ། སུད་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ། སུད་སིའི་ཡུ་རོབ་གཞོན་ནུ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་བཅས་ནས་གསུང་བཤད་དང་། ཡུ་རོབ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་འདྲ་མིན་ནས་ཕེབས་པའི་བོད་རིགས་ཚོགས་པ་ཁག་གི་ཚོགས་གཙོ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའི་གནས་ཡུལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྐད་ནང་གསུང་བཤད་གནང་ཡོད་འདུགཕྱི་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༤ ཉིན་ཕྱོགས་བཞུགས་བོད་
མི་མང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་སུད་སིའི་གྲོང་ཁྱེར་ཇི་ནི་ཝ་ (Geneva) ནང་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་སྐུ་ཚབ་དོན་ཁང་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་སུ་ཆེད་ཕེབས་གནང་སྟེ། ཆུ་ཚོད་ཁ་ཤས་རིང་གནད་དོན་རྒྱུས་ལོན་གནང་བ་དང་།
དེ་ཉིན་དགོང་མོ་ཆུ་ཚོད་ ༦།༣༠ ཙམ་ལ་
ཆབ་སྲིད་བཙོན་ཟུར་དོན་གྲུབ་དབང་ཆེན་ལགས་ཀྱིས་བཟོ་བསྐྲུན་བྱས་པའི་འཇིགས་བྲལ་གློག་བརྙན་མང་ཚོགས་སུ་གཟིགས་འབུལ་ཞུས་གྲུབ་མཚམས། བགྲོ་གླེང་གི་དགོང་ཚོགས་སུ་ཡུ་རོབ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། སུད་སི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་གཙོས་

རྒྱལ་ས་ (Paris) ལ་བཞག་པའི་གྲོས་ཆོད་དགོངས་དོན་ལྟར། ཕྱོགས་བཞུགས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་དབང་ཆེན་མཆོག་དང་། ཕྱོགས་བཞུགས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་དང་། སུད་སི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྣེ་འཁྲིད་ལམ་སྟོན་འོག སུད་སི་དང་ལེག་ཏེན་སིཊཡན་བོད་རིགས་མི་མང་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱིས་ས་གནས་སུ་གོ་སྒྲིག་གི་འགན་གཙོ་བཞེས་ཐོག ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༣ ཉིན་ཡུ་རོབ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་འདྲ་མིན་ནས་ཕེབས་པའི་བོད་མི་དང་། བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་བ་བཅས་ཁྱོན་མི་གྲངས་ ༧༠༠ ལྷག་ཙམ་སུད་སིའི་གྲོང་ཁྱེར་ (Laus-sanne) ནང་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཨོ་རྩེད་ལས་ཁུངས་ (IOC) མདུན་དུ་འདུ་འཛོམས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལོའི་པེ་ཅིང་དགུན་ཁའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཨོ་ལིམ་པིག་རྩེད་འགྲན་འཚོགས་རྒྱུར་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ངོ་རྒོལ་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་གནང་ཡོད།
དེ་ཡང་ངོ་རྒོལ་སྐད་འབོད་ལས་འགུལ་ཀྱི་
ཐོག་མར་ཡུ་རོབ་བོད་རིགས་ཐུན་མོང་ནས་རྒྱལ་

འཚོག་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་སྤྲད་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངོ་རྒོལ་དང་བློ་ཕམ་ཡོད་ཅེས་འཁོད་པའི་ཞུ་ཡིག་གཅིག་ཕུལ་གནང་ཡོད། དེ་ནས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་གླུ་བཏང་བ་དང་། དེ་བཞིན་ལས་འགུལ་བ་ཡོངས་ཀྱིས་སྐར་མ་གཅིག་རིང་ངག་བཅད་གནང་སྟེ། རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་ཚོར་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཞུས་རྗེས། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཨོ་རྩལ་ལས་ཁུངས་ (IOC) ནས་ཨོ་རྩལ་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ (Olympic Museum) བར་སྤྱི་ལེ་གསུམ་ཙམ་མི་མང་གིས་ཞི་བའི་གོམ་བགྲོད་གནང་ཡོད་འདུགགཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་བོད་དོན་ལས་འགུལ་དེའི་
ནང་ཡུ་རོབ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་འདྲ་མིན་ནས་ཕེབས་པའི་བོད་རིགས་ཚོགས་པ་ཁག་བརྒྱད་དང་། སུད་སིའི་ས་གནས་གཞོན་ནུ་དང་། བུད་མེད་ཚོགས་པ། དེ་བཞིན་ཡུ་རོབ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་འདྲ་མིན་ནས་སླེབས་པའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་བ་ཚོགས་སྒེར་བཅས་ནས་མཉམ་ཞུགས་གནང་འདུགལས་འགུལ་གྱི་མཛད་རིམ་ཐོག་ལྗང་ཁུ་
ཚོགས་པ་ནས་ཡིན་པའི་སུད་སི་ལའུ་ས་ནེ་གྲོང་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

51

ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་རྣམ་པ་བཅས་མཉམ་ཞུགས་གནང་ཡོད་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༥ ཉིན་གྱི་ཕྱི་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༣ པ་ཙམ་
ནས་སུད་སི་དང་ལེག་ཏེན་སིཊཡན་བོད་རིགས་མི་མང་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་སྐར་མ་ཆོས་སྐྱིད་ལགས་དང་། ཚོགས་གཞོན་བསྟན་འཛིན་དབང་འདུས་ལགས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་མཐུན་འགྱུར་འོག སུད་སིའི་གྲོང་ཁྱེར་ཛུ་རིག་ (Zurich) ཏུ་སནྶ་ པ་པཡེར་ས་ (Sans Papiers) ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་འཕྲིན་ལས་ལགས་ཀྱིས་གཙོས་འཐུས་མི་ ༢༠ ཙམ་དང་། དེ་བཞིན་འདས་པའི་ལོ་ངོ་ ༡༠ ཙམ་ནས་སུད་སྡོད་བོད་རིགས་རྣམས་ལ་ཡུལ་ཁྲིམས་དང་མཐུན་པའི་སྐྱབས་བཅོལ་ལག་ཁྱེར་མ་རག་མཁན་

ཚོ་དང་ལྷན་དུ་ཚོགས་འདུ་ཆུ་ཚོད་གསུམ་རིང་ཚོགས་ཏེ། ཁོང་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་སྡུག་སྐོར་ལ་གསན་ཞིབ་དང་། མ་འོངས་པར་ཁོང་ཚོར་སུད་སིའི་སྐྱབས་བཅོལ་ལག་ཁྱེར་མེད་པའི་དཀའ་སྡུག་ཐད་

མུ་མཐུད་དེ་ལས་དོན་མཇུག་སྐྱོང་གནང་རྒྱུ་ཡིན་
པའི་ཐུགས་གཏན་ཁེལ་ཡོད་པ་བཅས། །

རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༢་་་༢༣ ལོའིོི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྔོན་རྩིས་ཚོད་དཔག་འཆར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་གི་ལས་དོན་དབུ་འཛུགས་གནང་བ།

༄༅། །བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གཞུང་དངུལ་འདུ་
འགོད་དང་། ལོ་འཁོར་སྔོན་རྩིས། དངུལ་རྩིས་
སྟངས་འཛིན་བཅས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་དོན་ཚན་ ༧ (༦)
དགོངས་དོན་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལས་
ཁུངས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༢་་་
༢༣ ལོའི་སྔོན་རྩིས་འཆར་འབུལ་ལ། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོད་དཔག་འཆར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་ཆེད་འཛུགས་ཐོག་ཞིབ་འཇུག་ནན་ཏན་གྱིས་གྲོས་ཚོགས་སུ་གྲུབ་དོན་སྙན་ཐོ་འབུལ་ལམ་ཞུ་སྲོལ་ཡོད་པ་ལྟར། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུའི་འགྲོ་ལུགས་དང་། ལས་

དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི། དོན་ཚན་རེ་དྲུག་པ། ལོ་འཁོར་སྔོན་རྩིས་འཆར་འབུལ་དང་། སྔོན་རྩིས་ཚོད་དཔག་འཆར་རྩིས་ཆོགས་ཆུང་ཞེས་པའི་ནང་གསེས་ ༡ “བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་མ་ལག་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྔོན་རྩིས་འཆར་ལོའི་ཡོང་འབབ་དང་། འགྲོ་སོང་ཇི་ཡོད་ཟུར་འཇོག་བཅས་འཚེམས་ལུས་མེད་པའི་ལོ་འཁོར་སྔོན་རྩིས་འགོད་འབུལ་བྱུང་བ་གྲོས་ཚོགས་སུ་བཀའ་འཁྲོལ་གོ་བསྡུར་ཆེད་སྔོན་རྩིས་ཚོད་དཔག་འཆར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོས་ཚོགས་མི་ཇི་དགོས་དམིགས་འཛུགས་ཀྱིས་བསྐོ་གཞག་བྱ་

དགོས། དེའི་དུས་ཡུན་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོས་གཏན་འབེབས་ཇི་བྱས་ལྟར་ཡིན།” ཞེས་པའི་དགོངས་དོན་གཞིར་བཟུང་། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོ་མཆོག་གིས་རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༢་་་༢༣ ལོའི་སྔོན་རྩིས་ཚོད་དཔག་འཆར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་གི་མི་འགྲོར་སྤྱི་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་རི་རྣམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་དཀར་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཚེ་རིང་ལྷ་མོ་མཆོག སྤྱི་འཐུས་དངོས་གྲུབ་རྡོ་རྗེ་མཆོག སྤྱི་འཐུས་རྒྱལ་ལྡོང་ཕུར་པ་རྡོ་རྗེ་མཆོག སྤྱི་འཐུས་བློ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་མཆོག་བཅས་བསྐོ་འཛུགས་གནང་།
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༧ རེས་གཟའ་
ཕུར་བུའི་ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༩།༣༠ ཙམ་གྱི་ཐོག་ཚོགས་མི་རྣམ་པ་ལྷན་འཛོམས་གནང་སྟེ། ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ་དང་ཚོགས་དྲུང་བསྐོ་གཞག་གནང་རྒྱུ་གནང་བར། ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོར་སྤྱི་འཐུས་དངོས་གྲུབ་རྡོ་རྗེ་མཆོག་དང་། ཚོགས་དྲུང་སྤྱི་འཐུས་ཚེ་རིང་ལྷ་མོ་མཆོག་བཅས་སྤྱི་མོས་ཐོག་ཐུགས་གཏན་འཁེལ་གནང་ཡོད། དེ་རྗེས་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་རྣམས་ཚོགས་གཙོའི་ལས་ཁུངས་སུ་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་སྦྲེལ་པོ་མཆོག་གི་སར་ཆེད་

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

52

བཅར་གྱིས་ལས་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་སྟོན་ཁག་ཞུས་རྗེས་དངོས་སུ་ལས་དོན་དབུ་འཛུགས་གནང་ཡོད། དེ་ཡང་ཚོགས་ཆུང་གི་གྲུབ་དོན་སྙན་ཐོ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༩ འགྱངས་མེད་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་སུ་འབུལ་གནང་ཐུབ་པ་དགོས་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཅས། །

སྐབས་ ༡༧ པ འི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྨོན་ལམ་མཐར་ཕྱིན་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ད ཀོན་མཆོག་ཡང་འཕེལ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་བསུ་ན་མདའ་བཀྲ་ཤིས་གླིང་དང་། རྡོར་གླིང་ས་གནས་འ གོ་འཛིན་ཁྱབ་ཁོངས་བཅས་སུ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ།

༄༅། །སྐབས་ ༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
དགེ་བཤེས་སྨོན་ལམ་མཐར་ཕྱིན་མཆོག་དང་། སྤྱི་

མེག་མ་བཅས་དང། རྡོར་གླིང་སཾཾ་བྷོ་ཊ་སློབ་གྲྭ།
འཇམ་དབྱངས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གཅེས་འཛིན་

འཐུས་དཀོན་མཆོག་ཡང་འཕེལ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་
གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་རྒྱུའི་ས་གནས་ཆ་བགོས་ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༤ ནས་ ༢༠ བར་བསུ་ན་མདའ་བཀྲ་ཤིས་གླིང་དང་། རྡོར་གླིང་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ཁྱབ་ཁོངས་བཅས་སུ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།དེ་ཡང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་
༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༤ ནས་ ༢༠ བར་བསུ་ན་མདའ་བཀྲ་ཤིས་གླིང་གཞིས་ཆགས་སུ་གཟིགས་སྐོར་དང་། དགོན་སྡེར་གནས་མཇལ། རང་ཚོགས་དང་མཉམ་འབྲེལ། སློབ་གྲྭ་སོགས་སྡེ་ཚན་ཁག་ལ་གཟིགས་སྐོར། རྡོར་གླིང་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ཁྱབ་ཁོངས་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་གནས་མཇལ་དང་། རྡོར་གླིང་གྲོང་ཁྱེར་ནང་གི་བོད་མི་འདུ་སྡོད་ཁག་གཙོས་ཁ་འཐོར་མི་རིག་དང་། སུ་ཁེ་ཡ། མ་ཎི་བྷན་ཇང་། ཅི་ཏེ་རི། གུམ། པ་ཤུ་པ་ཏི། སི་མ་ན། ལ་མེ་འདུ་ར།

ཁང་། རང་འཚོ་བཟོ་གྲྭ་བཅས་སུ་ཆེད་ཕེབས་གནང་སྟེ། བོད་མི་གནས་སྡོད་བྱེད་ས་ཡོངས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ལ་རྒྱུས་ལོན་དང་། དགོན་སྡེ་ཁག་ ༡༡ དང་སློབ་གྲྭ་ཁག་ ༤ རྣམས་སུ་ཕེབས་སྐབས་བོད་ཀྱི་

ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ཤེས་ཡོན་གནས་བབ་བཅས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཕྱོགས་སྐོར་བཀའ་བསྡུར་དང་།
ལྷག་པར་དུ་སཾཾ་བྷོ་ཊ་དགེ་ལས་རྣམས་ནས་
རང་མི་རང་ལས་ཀྱིས་འགན་ཁུར་ཆེ་བཞེས་དགོས་སྐོར། མི་མང་འདུ་འཛོམས་སར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོའི་བཀོད་ཁྱབ་དགོངས་དོན་ལྟར། སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན་དང་། བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་གི་བོད་དོན་གནས་བབ། སྐབས་ ༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ལས་རིམ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་དང་། གཞན་ཡང་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་སྐད་ཡིག་རིག་གཞུང་བཅས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཕྱོགས་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་གསུང་བཤད་དང་། དྲི་བ་དང་དགོངས་ཚུལ་རྣམས་ལ་གསལ་བཤད་ལན་འདེབས།
རྒྱུན་དུ་བོད་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་ཆེད་མི་རེ་
ངོ་རེ་ནས་འགན་ཁུར་བླངས་ཏེ་དོན་མེད་དྲ་ལམ་གྱི་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

53

འཆམ་གཏམ་སོགས་ལ་མགོ་འཁོར་མི་ཉན་པའི་ལམ་སྟོན་བཅས་གནང་བ་མ་ཟད། ཁ་འཐོར་མི་ཚང་རེ་གཉིས་ཙམ་ལས་མེད་ས་རྣམས་སུའང་བཞུགས་མོལ་ལྟ་བུའི་བདེ་སྡུག་གསན་འཇོག་དང་གསལ་བཤད་ལམ་སྟོན་དགོས་རིགས་གནང་། ས་གནས་འགའ་ཤས་སུ་འཕྲོད་བསྟེན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ད་དུང་ཡང་མི་མང་འདུ་འཛོམས་མི་ཐུབ་པའི་རིགས་འཐུས་མི་རྣམས་ཉེ་འཁོར་ས་གནས་གཞན་དུ་ཆེད་
བསྐོང་གིས་ཐུག་འཕྲད་སོགས་གནང་སྟེ། དཀའ་
སེལ་མཇུག་སྐྱོང་དགོས་པ་ཁག་ཟུར་འདོན་མཛད་
ཡོད་པ་ལྟར་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་བརྒྱུད་འབྲེལ་
ཆགས་ལས་ཁུངས་སོ་སོར་འབུལ་རྒྱུ་ཡིན་པ་
བཅས། །

སྤྱི་འཐུས་དབུ་དཀར་ཚང་གཡུ་སྒྲོན་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་དབང་འདུས་རྡོ་རྗེ་མ ཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལི་ཁུལ་དང་། ཉེ་འཁོར་སུད་ཚོང་ས་གནས་ཁག་ཅིག་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ།

༄༅། །སྐབས་ ༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
དབུ་དཀར་ཚང་གཡུ་སྒྲོན་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་
དབང་འདུས་རྡོ་རྗེ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་ཕྱི་ལོ་
༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༠ ནས་ ༡༤ བར་རྒྱ་གར་
རྒྱལ་ས་ལྡི་ལི་ཁུལ་དང་། ཉེ་འཁོར་སུད་ཚོང་ས་གནས་གྷུར་གྷའོང་ (Gurgaon) དང་། སོ་ནི་པཏ་ (Sonipat) བཅས་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་ཁྲིམས་ཀྱི་བློན་ཆེན་སོགས་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་ཐེངས་འདིའི་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཁག་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།
དེ་ཡང་ཕྱི་ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ནས་ས་གནས་

ཁག་གི་ལས་རིམ་དབུ་འཛུགས་ཀྱིས་ཐོག་མར་ལྡི་ལི་བསམ་ཡས་གླིང་ས་གནས་འགོ་འཛིན་རྡོ་རྗེ་ལགས་དང་། འཕགས་བོད་འབྲེལ་མཐུད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་ཆོས་ཉིད་ཚེ་རིང་ལགས་བཅས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ལྷན། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་ཁྲིམས་ཀྱི་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་ཀི་རེན་རེ་ཇི་ཇུ་ (Shri Kiren Rijiju,
Hon’ble Union Minister for Law & Just-

tice) མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་ཐོག་མར་འཚམས་འདྲིའི་མཇལ་དར་དང་། དེ་ནས་རྒྱ་གར་གཞུང་དང་། སྐུ་ཞབས་ཁོང་ནས་བོད་དང་བོད་མིར་རྟག་ཏུ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་

ཞུས་པ་དང་སྦྲགས། རྒྱ་གར་གཞུང་གི་ངོས་ནས་རྒྱ་ནག་དང་འབྲེལ་བ་གནང་སྐབས་བོད་ཐོག་འཛིན་པའི་སྲིད་བྱུས་ལངས་ཕྱོགས་བརྟན་པོ་དགོས་པའི་ཞུ་སྐུལ་དང་། ས་གནས་འགོ་འཛིན་རྡོ་རྗེ་ལགས་ནས་ཉེ་ཆར་ཨམ་བྷ་ལ་བོད་མིའི་སུད་ཚོང་ས་གནས་སུ་མེ་སྐྱོན་ཤོར་བའི་སྐོར་སྙན་སེང་དང་། གྱོང་གུད་ཕོག་པ་རྣམས་ལ་དགོས་ངེས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་རོགས་རམ་ཡོང་ཐབས་གནང་རྒྱུའི་རེ་སྐུལ་བཅས་ཞུས་
གནང་འདུགདེ་ནས་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་
མི་དང་། རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་སུ་ཇིཏ་ཀུ་མར་

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

54

(Shri Sujeet Kumar, Hon’ble MP Rajya from Odisha and APIPFT Convener)

མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་ཐོག་མར་སྐུ་

རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་ཚོགས་མི་རྣམ་པ། དབུས་བུད་མེད་ལྷན་ཚོགས་དང་། ས་གནས་བུད་མེད་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུན་ལས་བཅས་ཆེད་བཅར་གནང་འདུགལྟའི་བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་སྐོར་བཅས་ཀྱི་ཐོག་གསུང་བཤད་གནང་བ་དང་།
སྤྱི་འཐུས་དབུ་དཀར་ཚང་གཡུ་སྒྲོན་མཆོག་
གིས་སྐབས་ ༡༧ པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ལས་རིམ་སྐོར་དང་། དེ་བཞིན་ད་ལྟ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྱོན་ཡོངས་ནང་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ལྟ་སྟངས་ཡག་པོ་མེད་པ་དང་། དེ་ནི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་གྱིས་ཚང་མས་བོད་ཀྱི་བདེན་པའི་འཐབ་རྩོད་ཐོག་ནུས་པ་མཉམ་སྤུངས་གནང་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་སྐོར། འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ ༢༠ ལྷག་གིས་ཨོ་རྩེད་འགྲན་ཚོགས་ལ་ངོ་རྒོལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤུགས་ཆེ་བཏོན་ཡོད་པ། བོད་མི་དང་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་ཁག་ནས་ཀྱང་ལས་འགུལ་འདྲ་མིན་སྤེལ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་པ་སོགས་བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་སྐོར་གསུང་བཤད་གནང་། དེ་རྗེས་ལྡི་ལི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཁང་དུ་ཆེད་ཕེབས་ཀྱིས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་དོན་གཅོད་མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ་དང་། དོན་གཅོད་མཆོག་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་དོན་ཁང་གི་ལས་བྱེད་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་ད་ལྟའི་དོན་གཅོད་ཁང་གི་ལས་དོན་གནང་ཕྱོགས་ངོ་སྤྲོད་སྙིང་བསྡུས་གནང་བ་དང་། སྐབས་དེར་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་དོན་གཅོད་མཆོག་ལ་རྒྱ་གར་བློན་ཆེན་དང་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་ཁག་མཇལ་འཕྲད་གནང་བའི་སྐོར་ཞུས་པ་དང་། ཆབས་ཅིག་ལྡི་ལི་བསམ་ཡས་གླིང་དང་། ལ་དྭགས་བྷུ་ཏ་བྷི་ཧར་ཁུལ་གྱི་ས་གནས་མི་མང་ནས་ཞུས་པའི་དཀའ་ངལ་ཁག་སྙན་གསན་ཞུས་འདུགདེ་ནས་རིམ་པས་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་
མའི་ཀར་ན་ཊ་ཀ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཇཱེ་རམ་རཱ་མེ་ཤི་ (Shri Jairam Ramesh, Hon’ble MP Rajya Sabha from Karnataka) མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་ཐོག་མར་སྐུ་ཞབས་ཁོང་ལ་འཚམས་འདྲིའི་མཇལ་དར་དང་། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ལྗགས་རྩོམ་གནང་བའི་བཙན་བྱོལ་ནང་གི་རང་དབང་ཞེས་པའི་

ཞབས་ཁོང་ནས་ཉེ་ཆར་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོའི་ལས་འགན་བཞེས་པར་འཚམས་འདྲི་དང་སྦྲགས། བོད་དོན་ཐོག་བཀའ་བསྡུར་དང་། སྐུ་ཞབས་ཁོང་ནས་འབྱུང་འགྱུར་བོད་དོན་ལས་འགུལ་སྤེལ་ཕྱོགས་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཁག་ཅིག་གསུངས་གནང་འདུགདེ་ཉིན་གྱི་ལས་རིམ་མཐའ་མར་སྤྱི་འཐུས་
རྣམ་པ་གཉིས་དབུ་བཞུགས་ཐོག་ལྡི་ལི་བསམ་ཡས་གླིང་དང་། ལ་དྭགས་བྷུ་ཏ་བྷི་ཧར་ (Ladakh Bodh Vihar) ཁུལ་གྱི་ས་གནས་ལས་སྣེ་རྣམས་དང་ལྷན་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་གནང་ཡོད་པ་དང་། ཚོགས་འདུའི་ཐོག་བསམ་ཡས་གླིང་ས་གནས་འགོ་འཛིན་དང་། བརྒྱ་འཐུས་རྣམ་པ། ས་གནས་

ཕྱི་ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ལྡི་ལི་བསམ་ཡས་གླིང་མི་
མང་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གསུང་བཤད་གནང་བ་དང་། སྐབས་དེར་སྤྱི་འཐུས་དབང་འདུས་རྡོ་རྗེ་མཆོག་གིས་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན་སྐོར་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མི་རིགས་རྩ་མེད་གཏོང་རྒྱུའི་ཆེད་བོད་ནང་སྔར་ལྷག་སྲིད་བྱུས་ངན་པ་བཏིང་བཞིན་ཡོད་གནས། ཉེ་ཆར་
ཁམས་བྲག་མགོ་རུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཐུབ་དབང་
སྐུ་བརྙན་ཧྥི་ཊི་ ༩༩ ཅན་ཞིག་དང་། མ་ཎི་འཁོར་ལོ་
༤༥ རྩ་གཏོར་བཏང་ཡོད་པར་མ་ཟད། སློབ་གྲྭ་སྒོ་
བརྒྱབ་ཏེ་དགེ་རྒན་སོགས་བོད་མི་བཅུ་གྲངས་ཤིག་
འཛིན་བཟུང་བཀག་ཉར་བྱས་ཡོད་སྐོར་སོགས་ད་

སྤྱི་འཐུས་དབུ་དཀར་ཚང་གཡུ་སྒྲོན་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་དབང་འདུས་རྡོ་རྗེ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལི་ཁུལ་གཞུང་འབྲེལ་ཕྱོགས་ཕེབས་གནང་སྐབས་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་ཁྲིམས་ཀྱི་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་ཀི་རེན་རེ་ཇི་ཇུ་མཆོག་དང་། རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་སུ་ཇིཏ་ཀུ་མར་མཆོག་རྣམ་གཉིས་དང་སོ་སོར་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

55

ཕྱག་དེབ་ཕུལ་རྗེས། བོད་ནང་གི་ད་ལྟའི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་སྐོར་ཞུས་གནང་ཡོད་འདུགཀྱིས་གསུང་བཤད་གནང་ཡོད།
དེ་རྗེས་རྒྱ་གར་གྱི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་བྷི་

བཞུགས་སྒར་རྡ་སར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་སྐུ་མགྲོན་དུ་གདན་ཞུས་གནང་ཡོད།
སྐབས་དེར་སྐུ་ཞབས་ཁོང་གིས་མུ་མཐུད་
རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་ནང་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་གླེང་སློང་གནང་རྒྱུ་ཡིན་སྐོར་གསུངས་སོང་། སྐུ་ཞབས་ཁོང་དང་ལྷན་མཇལ་མོལ་གནང་བ་དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་ (ANI) དང་། (Live Cities) གཉིས་ཀྱིས་གསར་འགྱུར་ནང་བཀོད་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༡༣ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་རྒྱ་
གར་སཱ་མཱ་དྷ་སྲིད་དོན་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་ཟུར་པ་ལྕམ་སྐུ་ཇ་ཡ་ ཇེ་ཌི་ལི་ (Smt Jaya Jaitly, Former President of Samata Party) མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་ཐོག་མར་འཚམས་འདྲིའི་མཇལ་དར་དང་། ༸གོང་ས་མཆོག་གིས་ལྗགས་རྩོམ་གནང་བའི་བཙན་བྱོལ་ནང་གི་རང་དབང་ཞེས་པའི་ཕྱག་དེབ་ཕུལ་གནང་ཡོད།
དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་བོད་ཀྱི་གནད་
དོན་ཐོག་གི་སློབ་སྟོན་པ་ཟུར་པ་སྐུ་ཞབས་ཨ་མི་ཏབ་
མ་ཐུར་ (Shri Amitabh Mathur, Former Advisor to the Ministry of Home Affairs,

Govt. of India on Tibetan Affairs) མཆོག་གིས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཉིན་གུང་གསོལ་ཚིགས་ཐོག་མགྲོན་འབོད་གནང་བ་ལྟར་ཆེད་ཕེབས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་བོད་དོན་ཐོག་བཀའ་བསྡུར་ལྷུག་པོ་

དེ་ནས་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ཀེ་རེ་
ལ་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཤ་ཤི་ཐ་རུར་
(Dr. Shashi Tharoor, Hon’ble MP Lok Sabha from Thiruvananthapuram, Keral-

la) མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་ཐོག་མར་འཚམས་འདྲིའི་མཇལ་དར་དང་། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ལྗགས་རྩོམ་གནང་བའི་བཙན་བྱོལ་ནང་གི་རང་དབང་ཞེས་པའི་ཕྱག་དེབ་ཕུལ་རྗེས། བོད་དོན་སྐོར་བཀའ་བསྡུར་དང་། སྐུ་ཞབས་ཁོང་གིས་༧གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུའི་འཕྲོད་བཞེས་སྐོར་ལ་བཀའ་འདྲི་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྤྲུལ་སྐུའི་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་གནང་ཕྱོགས་ཐད་ཐེ་བྱུས་བྱེད་བཞིན་པར་ཐུགས་འཚབ་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡོད་པ་མ་ཟད། ༸རྒྱལ་དབང་ཀརྨ་པ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་སྐོར་ལའང་བཀའ་འདྲི་ཞུས་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༡༢ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ལྡི་ལི་བོད་སྒར་
བསམ་ཡས་གླིང་ས་གནས་འགོ་འཛིན་དང་། དྲུང་ཡིག་བཅས་ཀྱི་ལྷན། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་བོད་མི་སུད་ཚོང་ས་གནས་གྷུར་གྷའོང་ (Sector 5) པ་ དང་། སུད་ཚོང་ས་གནས་ (Sector 51) བཅས་ལ་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་ཏེ། ཁོངས་སོ་སོའི་སུད་ཚོང་འཐུས་མི་དང་། སུད་ཚོང་བ་རྣམས་ཐུག་འཕྲད་

ཧར་མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཨམ་རེནྡྲ་ངྷ་རི་ སིངྒ་ (Shri Amarendra Dhari Singh,
Hon’ble MP Rajya Sabha from Bihar)

མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་གནང་ཞིང་། སྐུ་ཞབས་ཁོང་ནས་ཉེ་ཆར་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་ནང་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་གླེང་སློང་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་། ཧིན་དི་དང་། ཨིན་ཡིག་གཉིས་ནང་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐོག་གི་ཕྱག་དེབ་ཕུལ་རྗེས། བོད་ནང་གི་ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་སྐོར་དང་། རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ནང་འཛུལ་ཞུགས་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བའི་རེ་སྐུལ་ཞུས་གནང་བ་མ་ཟད། སྐུ་ཞབས་ཁོང་

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

56

གནང་ཡོད།
དེ་རྗེས་རྒྱ་གར་གསར་ཁང་ (News X)
ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་བོད་དོན་སྐོར་བཅར་འདྲི་གནང་བར་དང་ལེན་ཞུས་པ་དང་། ཉིན་རྒྱབ་སྤྱི་འཐུས་དབང་འདུས་རྡོ་རྗེ་མཆོག་སུད་ཚོང་ས་གནས་སོ་ནི་པཌ་ (Sonipat) ལ་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་ཏེ། སུད་ཚོང་གི་འཐུས་མི་དང་། སུད་ཚོང་བ་རྣམས་ལ་གསུང་བཤད་གནང་རྗེས་ཐེངས་འདིའི་ས་གནས་ཁག་གི་ལས་རིམ་མཇུག་བསྒྲིལ་གནང་ཡོད།
གཟིགས་སྐོར་ཕྱོགས་བསྐྱོད་སྐབས་ས་
གནས་སོ་སོའི་མི་མང་གི་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་ལེན་

དང་། མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གསུང་བཤད་ཐེངས་ ༤ དང་། བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་ ༡ བཅས་ཚོགས་གནང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་མི་མང་དང་། ཁོངས་སོ་སོ་ནས་དཀའ་སེལ་མཇུག་སྐྱོང་དགོས་རིགས་སྙན་ཞུ་དང་། ཉམ་ཐག་གི་གནས་ཚུལ་རྒྱུས་ལོན་དང་དཀའ་སེལ་མཇུག་སྐྱོང་། སློབ་གྲྭ། མི་མང་སོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་གཟིགས་ཞིབ་གནང་བ་སོགས་ལམ་འགོར་བཅས་ཁྱོན་ཉིན་གྲངས་ ༥ ཙམ་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་ལས་དོན་ཡོངས་སུ་ལེགས་གྲུབ་གནང་ཡོད་པ་དང་། ད་རེས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ས་བགོས་ལྟར་འཚམས་

གཟིགས་ཕེབས་རིང་ས་གནས་སོ་སོ་ནས་བདེ་སྡུག་
ཞུས་ཁག་ལ་འབྲེལ་ཡོད་ལྷན་ཁང་སོ་སོས་དཀའ་
སེལ་དགོངས་བཞེས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱག་བསྟར་
མཇུག་སྐྱོང་གནང་དགོས་རིགས་རྣམས་དོན་གནད་
རེ་རེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་བརྒྱུད་འཛིན་སྐྱོང་
བཀའ་ཤག་ཏུ་འབུལ་ལམ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཅས། །

སྤྱི་འཐུས་སློབ་དཔོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ ཆོས་འཕེལ་ཐུབ་བསྟན་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་གྲོང་ཁྱེར་ཁག་ཅིག་དང་། སྦེལ་ ཀོབ་བདེ་སྐྱིད་སླར་གསོ་གཞིས་ཆགས་བཅས་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ།

༄༅། །སྐབས་ ༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
སློབ་དཔོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་དང་། སྤྱི་

དེ་ཡང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཕྱི་ལོ་
༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་གྲོང་

མཛད་འཕྲིན་སྐོར་དང་། བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་
སྟངས། བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ། སྐབས་ ༡༧ པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ལས་རིམ་སྐོར་བཅས་ཀྱི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། ཚོགས་བཅར་བས་དྲི་བ་ཕུལ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད།
དེ་རྗེས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་བ་ལྕམ་སྐུ་ཨ་ཤ་
རེ་ཌི་ (Asha Reddy) མཆོག་དང་། ས་གནས་མཐོ་སློབ་སློབ་ཕྲུག་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་དང་ཚོགས་གཞོན་བཅས་ཀྱི་ལྷན་མ་རྡ་ར་སི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་གི་འཛིན་སྐྱོང་འགན་འཛིན་འབུམ་རམས་པ་སྐུ་ཞབས་མ་ཐེ་ཝ་ནན་ (Professor Dr.
N. Mathivanan, Director & Head at Univ-

versity of Madras) མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྟེ། ཅེན་ནའི་མཐོ་སློབ་ཁག་ནང་སློབ་སྦྱོང་གནང་བཞིན་པའི་བོད་པའི་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ལ་མཐུན་འགྱུར་རོགས་ཕན་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བའི་འབོད་སྐུལ་ཞུས་གནང་བ་དང་། སྐབས་དེར་སྐུ་ཞབས་ཁོང་གིས་བོད་མི་ཚོས་རང་གི་སྐད་ཡིག་དང་། རིག་གཞུང་གཅེས་འཛིན་གནང་དགོས་པའི་ལམ་

འཐུས་ཆོས་འཕེལ་ཐུབ་བསྟན་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༡ ནས་ ༡༨ བར་ལྷོ་སྤྱི་ཁྱབ་ཁོངས་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་གྲོང་ཁྱེར་ཅེན་ནའི་ (Chennai) དང་། ཨོ་རོ་ཝི་ལེ་ (Auroville) པོན་ཌི་ཅ་རི་ (Pondicherry) བཅས་དང་། དེ་བཞིན་སྦེལ་ཀོབ་བདེ་སྐྱིད་སླར་གསོ་གཞིས་ཆགས་བཅས་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།

ཁྱེར་ཅེན་ནའི་ལ་ཕེབས་འབྱོར་སྐབས། མ་རྡ་ར་སིའི་མཐོ་སློབ་སློབ་ཕྲུག་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་གཞོན་རྣམ་གཉིས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་པ་དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༡༢ ནས་ས་གནས་ཁག་གི་ལས་རིམ་དབུ་འཛུགས་ཀྱིས་ཐོག་མར་ཅེན་ནའི་མཐོ་སློབ་སློབ་ཕྲུག་དང་། སྨན་རྩིས་ཁང་གི་ལས་བྱེད་བཅས་དང་ལྷན་ཐུག་འཕྲད་ཀྱིས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་སྤྱི་ནོར་ྋགོང་ས་ྋསྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

57

སྟོན་སོགས་གནང་། ཉིན་རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༢ པའི་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་ཅེན་ནའི་ཁྲིམས་ཁང་གོང་མའི་ཁྲིམས་རྩོད་པ་སྐུ་ཞབས་ས་ཏི་ཡ་ཀུ་མར་ (Dr. M.

ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་རྗེས། ཕྱི་དྲོ་སྦེང་ལོར་ཕྱོགས་ལ་ཕེབས་ཐོན་གནང་།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༥ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་

གནས་གཟིགས་དང་སྡེ་ཚན་ཁག་ལ་འཚམས་གཟིགས་གནང་བ་དང་། ཉིན་རྒྱབ་སཾཾ་བྷོ་ཊའི་སི་ཝི་པི་སློབ་གྲྭ་དང་། བདེ་སླར་རང་ཚོགས། ས་གནས་མཉམ་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་དང་སྡེ་ཚན་ཁག་ལ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༦ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་བདེ་སྐྱིད་སླར་
གསོའི་མི་མང་ཚོགས་ཁང་ནང་ས་གནས་ཚོགས་སྐྱིད་ཁག་གི་སྐུ་ཚབ་དང་། མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཀྱིས་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་ཤིང་། སྐབས་དེར་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་ཐོག་མར་༸རྒྱལ་བའི་བཞུགས་ཁྲིར་མཇལ་དར་སྒྲོན་འབུལ་ཞུས་རྗེས། ས་གནས་འགོ་འཛིན་འཆི་མེད་རྡོ་རྗེ་ལགས་ནས་ངོ་སྤྲོད་གསུང་བཤད་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། མི་མང་ནས་ཕུལ་བའི་དོགས་འདྲི་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་། མཐར་ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའི་གསུང་བཤད་གནང་སྟེ་ཚོགས་འདུ་གྲོལ་བ་དང་། དེ་རྗེས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཅོ་ཀུར་ཁུལ་དུ་འཚམས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་པ་དང་། སྐབས་དེར་ཅོ་ཀུར་གཞིས་གྲོང་གཉིས་ཀྱི་ཚོགས་ཁང་མདུན་དུ་མི་མང་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་རྗེས། སྨན་ཁང་ དང་། རུམ་གདན་བཟོ་གྲྭ་བཅས་གཉིས་ལ་འཚམས་གཟིགས་དང་། དེ་ནས་དེ་གའི་ཚོགས་ཁང་ནང་མི་མང་འདུ་འཛོམས་གནང་ཞིང་། སྐབས་དེར་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། མི་མང་ནས་ཕུལ་བའི་དོགས་འདྲི་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་རྗེས། གཞིས་གྲོང་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་ཁང་ལ་འཚམས་གཟིགས་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༧ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་
ས་གནས་ཞིང་ལས་སྡེ་ཚན་དང་། སྤྱི་མཐུན་མཉམ་འབྲེལ་ལས་ཁུངས། ཕྱུགས་ལྟོ་སྡེ་ཚན་བཅས་ལ་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་སྐབས། འབྲེལ་ཡོད་སྡེ་ཚན་སོ་སོ་ནས་ཕེབས་བསུ་སྣེ་ལེན་དང་། དེ་བཞིན་སྡེ་ཁག་སོ་སོར་གཟིགས་ཞིབ་གནང་ཡོད།

Sathya Kumar, Advocate in Madras High

Court) མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་འབྱུང་འགྱུར་ཅེན་ནའི་ས་གནས་སུ་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་གསར་འཛུགས་གནང་ཐབས་ཡོང་བའི་འབོད་སྐུལ་ཞུས་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༡༣ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཨོ་རོ་ཝི་
ལེར་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལྟེ་གནས་ཁང་
(Auroville Pavilion of Tibetan Culture)

ལ་གཟིགས་སྐོར་དང་། དེ་རྗེས་དེ་གའི་བོད་ཁང་གི་ལས་བྱེད་དང་། འབྲེལ་ཡོད་མཉམ་ཚོགས་འདུ་དང་། གསུང་བཤད་དང་། ཚོགས་བཅར་བའི་དོགས་འདྲི་

སྦེལ་ཀོབ་བདེ་སྐྱིད་སླར་གསོ་གཞིས་ལས་ཁང་དུ་ཕེབས་འབྱོར་གནང་བ་དང་། སྐབས་དེར་ས་གནས་དགོན་སྡེའི་སྐུ་ཚབ། ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་གཙོ། ས་གནས་མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་གཙོ་དང་དྲུང་ཆེ། སཾཾ་བྷོ་ཊའི་སི་ཝི་པིའི་སློབ་སྤྱི། འོ་མ་མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་གཙོ། རྩེད་མོ་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ། སྤྱི་ཚབ་གཉིས། གཞིས་ལས་ཁང་གི་ལས་བྱེད་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་རྗེས། ༸རྒྱལ་བའི་ཕོ་བྲང་དང་། འབྲི་གུང་བཀའ་བརྒྱུད་དགོན་པ། པདྨ་གསང་སྔགས་ཆོས་གླིང་། གདན་ས་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་དང་དཔེ་མཛོད་ཁང་བཅས་ལ་

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

58

གཟིགས་སྐོར་ཕྱོགས་བསྐྱོད་སྐབས་ས་
གནས་སོ་སོའི་མི་མང་གི་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་ལེན་ དང་། མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གསུང་བཤད་ཐེངས་ ༤ གནང་ཡོད་པ་

དང་། དེ་བཞིན་མི་མང་དང་། ཁོངས་སོ་སོ་ནས་དཀའ་སེལ་མཇུག་སྐྱོང་དགོས་རིགས་སྙན་ཞུ་དང་། ཉམ་ཐག་གི་གནས་ཚུལ་རྒྱུས་ལོན་དང་དཀའ་སེལ་མཇུག་སྐྱོང་། སློབ་གྲྭ། མི་མང་སོགས་ཀྱི་གནས་

སྟངས་ཐོག་གཟིགས་ཞིབ་གནང་བ་སོགས་ལམ་འགོར་བཅས་ཁྱོན་ཉིན་གྲངས་ ༨ ཙམ་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་ལས་དོན་ཡོངས་སུ་ལེགས་གྲུབ་གནང་ཡོད་པ་དང་། ད་རེས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ས་བགོས་ལྟར་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་རིང་ས་གནས་སོ་སོ་ནས་བདེ་སྡུག་ཞུས་
ཁག་ལ་འབྲེལ་ཡོད་ལྷན་ཁང་སོ་སོས་དཀའ་སེལ་
དགོངས་བཞེས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱག་བསྟར་མཇུག་
སྐྱོང་གནང་དགོས་རིགས་རྣམས་དོན་གནད་རེ་རེ་
བཞིན་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་བརྒྱུད་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་
ཤག་ཏུ་འབུལ་ལམ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཅས། །

སྤྱི་འཐུས་ཟླ་བ་ཕུན་སྐྱིད་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ག སེར་རྟ་ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་བཞུགས་སྒར་རྡ་ས་ཁུལ་དུ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ།

༄༅། །སྐབས་ ༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཟླ་
བ་ཕུན་སྐྱིད་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་གསེར་རྟ་ཚུལ་
ཁྲིམས་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༢
ཚེས་ ༡༤ ནས་ ༡༨ བར་བཞུགས་སྒར་རྡ་ས་ས་
གནས་འགོ་འཛིན་ཁྱབ་ཁོངས་ས་གནས་ཁག་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།
དེ་ཡང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱི་
ཚེས་ ༡༤ ཉིན་ནས་ས་གནས་ཁག་གི་ལས་རིམ་དབུ་འཛུགས་ཀྱིས། ཐོག་མར་དེ་ཉིན་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༩ པའི་ཐོག་བཞུགས་སྒར་བོད་ཀྱི་སྨན་རྩིས་ཁང་གི་ཚོགས་ཁང་ནང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལྷན། རྡ་ས་ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་ཟླ་བ་ཚེ་རིང་ལགས་དང་། རྡ་ས་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ཀུན་དགའ་ཚེ་རིང་ལགས། རྡ་ས་ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་གཙོ་བསམ་གཏན་ལྷུན་གྲུབ་ལགས་བཅས་མཉམ་བཅར་ཐོག སྨན་རྩིས་ཁང་གི་དབུ་འཛིན་དང་། དྲུང་ཆེས་དབུས་སྨན་རྩིས་ཁང་གི་ལས་བྱེད་རྣམས་ཚང་

འཛོམས་ཐོག སྤྱི་འཐུས་ཟླ་བ་ཕུན་སྐྱིད་མཆོག་གིས་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན་སྐོར་དང་། སྐབས་༡༧ པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ལས་རིམ་སྐོར་གསུང་བཤད་དང་། སྤྱི་འཐུས་གསེར་རྟ་ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་གིས་བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་སྐོར་

དང་། བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་གནས་བབ་སྐོར་བཅས་ཀྱི་ཐོག་གསུང་བཤད་གནང་བ་དང་། ཚོགས་བཅར་བ་རྣམ་པས་དགོངས་ཚུལ་དང་དྲི་བ་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད།
དེ་རྗེས་རྡ་སྟེང་བོད་ཁྱིམ་སློབ་གྲྭའི་སྤྱི་ཁྱབ་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

59

དབུ་འཛིན་དང་། སྤྱི་ཁྱབ་དྲུང་ཆེས་དབུས་སྤྱི་ཁྱབ་ཡིག་ཚང་གི་འགན་འཛིན་རྣམ་པ་དང་། བོད་ཁྱིམ་

ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་དང་། དེ་རྗེས་སྣེ་ལེན་ཁང་དང་། ཤེས་རབ་དགའ་ཚལ་སློབ་གླིང་།

ལ་གོང་གསལ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་བརྗོད་གཞི་ཁག་གི་ཐོག་ལ་གསུང་བཤད་དང་། སློབ་སྦྱོང་གི་གལ་གནད་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ལ་གསུང་བཤད་མདོར་བསྡུས་རེ་གནང་བ་མ་ཟད། དགེ་ལས་རྣམས་ཀྱིས་དོགས་འདྲི་དང་དགོངས་ཚུལ་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད། དེ་ནས་ཅ་མུན་ཌ་ཚོང་པ་རྣམས་དང་ཐུག་འཕྲད་ཀྱིས་ཁོང་རྣམ་པའི་དགོངས་ཚུལ་གསན་པ་མ་ཟད། བདེ་སྡུག་གནས་སྟངས་དང་དོགས་འདྲི་གནང་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་རྗེས། གསང་ཆེན་རྒྱུད་སྟོད་གྲྭ་ཚང་དུ་མཆོད་མཇལ་དང་། ཉིན་རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༢།༠༠ ཐོག་རྒྱུད་སྟོད་གྲྭ་ཚང་དུ་དགེ་འདུན་པ་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞི་ཁག་གི་ཐོག་ལ་གསུང་བཤད་དང་། དོགས་འདྲི་དང་དགོངས་ཚུལ་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༧ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་
ནས་ཏེ་ལོ་པུར་ཉེ་འགྲམ་དུ་ཡོད་པའི་ཞ་ལུ་དགོན་དང་། བཙུན་དགོན་ཏེ་ལོ་པུར་ཀརྨ་སྒྲུབ་བརྒྱུད་དར་རྒྱས་གླིང་དགོན་པ། བཙུན་དགོན་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་གླིང་བཅས་ལ་མཆོད་མཇལ་དང་། དེ་བཞིན་དགོན་པ་སོ་སོའི་ལས་སྣེ་རྣམས་དང་ལྷན་དགོན་པ་སོ་སོའི་ལས་དོན་དང་གནས་སྟངས་སྐོར་རྒྱུས་ལོན་དང་། དེ་རྗེས་བཙུན་དགོན་ཤུག་གསེབ་ཨོ་རྒྱན་རྫོང་དུ་མཆོད་མཇལ་དང་། དགོན་པའི་བཙུན་མ་རྣམས་ལ་སློབ་གཉེར་སྐོར་གསུང་བཤད་མདོར་བསྡུས་རེ་གནང་བ་མ་ཟད། དྲི་བ་དང་དགོངས་ཚུལ་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད། ཉིན་རྒྱབ་ས་རཱ་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་སློབ་གཉེར་ཁང་གི་ཚོགས་ཁང་དུ་མཐོ་སློབ་ཀྱི་སློབ་སྤྱི་དང་། དགེ་སློབ་ཡོངས་ལ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གོང་ལྟར་བརྗོད་གཞི་ཁག་གི་ཐོག་ལ་གསུང་བཤད་དང་། ལས་བྱེད་དང་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་དྲི་བ་གནང་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད།ཕྱི་ཚེས་ ༡༨ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་རྡ་ས་བོད་ཀྱི་
གསོལ་མགྲོན་ཁང་དུ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་དབུ་

སློབ་གྲྭའི་དགེ་རྒན་ལས་བྱེད་རྣམས་ལ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གོང་གསལ་བཞིན་བརྗོད་གཞི་ཁག་གི་ཐོག་ལ་གསུང་བཤད་དང་། ཚོགས་བཅར་བས་དྲི་བ་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་དང་། ཉིན་རྒྱབ་བོད་ཀྱི་གསོལ་མགྲོན་ཁང་གི་ཚོགས་ཁང་དུ་མེཀ་ལོར་གྷན་ཇི་ཁ་འཐོར་མི་མང་རྣམས་ལ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞི་ཁག་གི་ཐོག་ལ་གསུང་བཤད་དང་། མི་མང་ནས་དགོངས་ཚུལ་དང་། དྲི་བ་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༥ ཉིན་རྡ་ས་ས་གནས་འགོ་འཛིན་
དང་། ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་གཙོ། ས་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་བློ་ཚེ་ལགས་བཅས་མཉམ་བཅར་ཐོག སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྡ་ཤོད་བོད་ཁྱིམ་སློབ་གྲྭར་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞི་ཁག་གི་ཐོག་ལ་གསུང་བཤད་དང་། དགེ་ལས་རྣམས་ཀྱིས་དྲི་བ་ཕུལ་བ་

སམ་བྷོ་ཊ་སྤྱི་ཁྱབ་ཡིག་ཚང་། དཔེ་སྟོན་སློབ་གྲྭ། བཙུན་དགོན་སྒྲོལ་མ་གླིང་བཅས་སུ་གཟིགས་སྐོར་དང་། ཉིན་རྒྱབ་ནོར་གླིང་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གཅེས་སྐྱོང་ཁང་བདེ་ལྡན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མདུན་ཐང་དུ་ནོར་གླིང་གི་ལས་བྱེད་དང་ལས་མི་རྣམ་པ། འཆི་མེད་དགའ་ཚལ་གླིང་དང་། ཇོ་ནང་དུས་འཁོར་སྦྱོར་དྲུག་སྒོམ་གྲྭ་ཆོས་འཁོར་གླིང་། སྙིང་སྟོབས་གླིང་། ནོར་གླིང་གཡས་གཡོན་གྱི་ཁ་འཐོར་མི་མང་བཅས་ལ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞི་ཁག་གི་ཐོག་ལ་གསུང་བཤད་གནང་རྗེས། ཇོ་ནང་དུས་འཁོར་སྦྱོར་དྲུག་སྒོམ་གྲྭ་ཆོས་འཁོར་གླིང་དུ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༦ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་
གཉིས་གྷོ་པལ་པུར་བོད་ཁྱིམ་སློབ་གྲྭར་ཆེད་ཕེབས་ཀྱིས། དེ་གའི་སློབ་གྲྭའི་དབུ་འཛིན་དང་། སློབ་སྤྱི། དགེ་ཆེ། གཞན་ཡང་དགེ་རྒན་དང་ལས་བྱེད་བཅས་

ཚོགས་དྲུང་གསར་པ་བསྐོ་གཞག

60

བཞུགས་ཐོག་རྡ་ས་གནས་འཐུས་མི་རྣམ་པ་དང་། རང་བདེན་ཚོགས་མི་རྣམ་པ། ས་གནས་འགོ་འཛིན་བཅས་ཀྱི་མཉམ་དུ་བཞུགས་སྒར་རྡ་རམ་ས་ལའི་གནས་སྟངས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོར་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཞིག་འཚོགས་གནང་རྗེས། རྡ་ས་ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཡིག་ཚང་དང་། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཆེད་གསར་རྒྱག་ཞུས་པའི་ཁང་བརྩེགས་བཅས་ལ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་གྲུབ་མཚམས། ཉིན་ལྔའི་རིང་གི་རྡ་ས་ཁུལ་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཁག་ཡོངས་

སུ་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།
གཟིགས་སྐོར་ཕྱོགས་བསྐྱོད་སྐབས་ས་
གནས་སོ་སོའི་མི་མང་གི་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་ལེན་ དང་། མི་མང་དང་། སློབ་ཕྲུག་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གསུང་བཤད་ཐེངས་ ༩ ཙམ་དང་། བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་ ༡ ཚོགས་གནང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་མི་མང་དང་། ཁོངས་སོ་སོ་ནས་དཀའ་སེལ་མཇུག་སྐྱོང་དགོས་རིགས་སྙན་ཞུ་དང་། ཉམ་ཐག་གི་གནས་ཚུལ་རྒྱུས་ལོན་དང་དཀའ་སེལ་མཇུག་སྐྱོང་། སློབ་གྲྭ། མི་མང་སོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་གཟིགས་ཞིབ་གནང་

བ་སོགས་ཁྱོན་ཉིན་གྲངས་ ༥ ཙམ་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་ལས་དོན་ཡོངས་སུ་ལེགས་གྲུབ་གནང་ཡོད་པ་དང་། ད་རེས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ས་བགོས་ལྟར་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་རིང་ས་གནས་སོ་སོ་ནས་བདེ་སྡུག་ཞུས་ཁག་ལ་
འབྲེལ་ཡོད་ལྷན་ཁང་སོ་སོས་དཀའ་སེལ་དགོངས་
བཞེས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱག་བསྟར་མཇུག་སྐྱོང་
གནང་དགོས་རིགས་རྣམས་དོན་གནད་རེ་རེ་བཞིན་
སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་བརྒྱུད་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་
ཏུ་འབུལ་ལམ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་པ་རེད།

བསོད་ནམས་རྡོ་རྗེ་ལགས་ཀྱིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཆེའི་ལས་ཁུར་འགོ་འཛུགས་གནང་བ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢༨ རེས་གཟའ་
ཟླ་བའི་ཉིན་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཆེ་
གསར་པ་དང་། དྲུང་ཚབ་དྲུང་འཕར་ཚེ་བརྟན་སྐལ་
བཟང་ལགས་གཉིས་དབར་རྩིས་སྤྲོད་རྩིས་ལེན་
ལེགས་པར་གྲུབ་མཚམས་དྲུང་ཆེ་གསར་པ་བསོད་
ནམས་རྡོ་རྗེ་ལགས་ཀྱིས་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཡིག་ཆེན་མོའི་ལས་ཁུར་འགོ་འཛུགས་གནང་སོང་།
དེ་ཡང་གོང་ཚེས་ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་
༩།༣༠ ཐོག་སྤྲོད་དཔང་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ནས་བསྐོ་གཞག་གནང་བའི་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཨ་ཀྲོང་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་དབུ་བཞུགས་ཐོག་ཚོགས་དྲུང་གསར་པ་བསོད་ནམས་རྡོ་རྗེ་ལགས་དང་། དྲུང་ཚབ་ཚེ་བརྟན་སྐལ་བཟང་ལགས་གཉིས་དབར་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་གཞུང་འབྲེལ་ཡིག་ཆ་ཁག་དང་། འཛིན་ཆས་སོགས་རྩིས་སྤྲོད་རྩིས་ལེན་གནང་ཡོད།
རྩིས་སྤྲོད་རྩིས་ལེན་གྱི་ལས་དོན་ཁག་
ལེགས་པར་གྲུབ་རྗེས། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཚོགས་ཁང་ནང་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ་དང་། ཚོགས་དྲུང་གསར་པ། དྲུང་འཕར་ཚེ་བརྟན་སྐལ་བཟང་ལགས་བཅས་ཚང་འཛོམས་ཐོག་རྟེན་

འབྲེལ་གསོལ་ཇ་འབྲས་སིལ་འདེགས་འབུལ་ཞུས་པ་དང་། སྐབས་དེར་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་

ལྡན་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོ་རྣམ་གཉིས་ནས་ཚོགས་དྲུང་གསར་པར་དགའ་བསུའི་འཚམས་འདྲིའི་

འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་གསར་དུ་ཕེབས་པའི་དྲུང་ཆེ་མཆོག་ལ་འཚམས་འདྲི་དང་། ལས་དོན་ལམ་ལྷོངས་ཡོང་བའི་སྨོན་འདུན་ཞུས་རྗེས། སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ་རེ་རེ་བཞིན་ངོ་སྤྲོད་གནང་སོང་།
དེ་རྗེས་ཚོགས་གཙོའི་ལས་ཁུངས་སུ་དཔལ་

མཇལ་དར་ཕུལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དྲུང་ཆེའི་ལས་ཁུངས་སུ་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ་དང་། སྔོན་རྩིས་ཚོད་དཔག་འཆར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ། དེ་བཞིན་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་རྣམ་པས་ཚོགས་དྲུང་གསར་པར་དགའ་བསུའི་འཚམས་འདྲིའི་མཇལ་དར་ཕུལ་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

61

གནང་ཡོད།
ཚོགས་དྲུང་གསར་པ་བསོད་ནམས་རྡོ་རྗེ་
ལགས་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ལྷ་ས་ཉག་རེ་ཁང་སེར་དུ་འཁྲུངས་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་དྲུང་ལས་གནས་རིམ་ཐོག་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་སུ་ཚོད་ལྟའི་ལས་བྱེད་དུ་བསྐོ་གཞག་དང་། ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༢ ཉིན་གནས་རིམ་རང་འཇགས་ཐོག་ལས་བྱེད་འདེམས་བསྐོ་ལྷན་ཁང་གི་ཚོད་ལྟའི་ལས་བྱེད་དུ་གནས་སྤོས་བསྐོ་གཞག ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་ལས་བྱེད་

འདེམས་བསྐོ་ལྷན་ཁང་གི་དྲུང་ལས་གནས་རིམ་ཐོག་ལས་བྱེད་ངོ་མར་བསྐོ་གཞག་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡ ཉིན་དྲུང་གཞོན་གནས་རིམ་དུ་གནས་སྤར་དང་ལས་འགན་རང་འཇགས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༨ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༢༦ ནས་ལོ་གཉིས་རིང་ཕོགས་མེད་སློབ་སྦྱོང་དུ་བསྐྱོད་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་ནས་མུ་མཐུད་ལས་བྱེད་འདེམས་བསྐོ་ལྷན་ཁང་གི་དྲུང་གཞོན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡ ནས་ཐེ་ཝན་སྐུ་ཚབ་དོན་ཁང་གི་དྲུང་གཞོན་དང་། ཟུང་དྲུང་། དྲུང་འཕར་བཅས་ཀྱི་

གནས་རིམ་ཐོག་རིམ་པས་ཕྱག་ལས་གནང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡ ཉིན་བདེ་སྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་འཕར་དུ་བསྐོ་གཞག་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་
༡ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་
ཆེར་བསྐོ་གཞག་གནང་བ་དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༢༨ ཉིན་
ནས་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཡིག་ཆེན་མོའི་
ཐུགས་འགན་དངོས་སུ་བཞེས་བཞིན་ཡོད་པ་
བཅས། །

ན་གཞོན་གཞས་པ་ཚེ་དབང་ནོར་བུ་ལགས་ཀྱིས་བོད་བསྟན་སྲིད་ཆེད་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་བཏང་གནང་བ་དང་འབྲེལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གསར་འགོད་བསྒྲགས་གཏམ།

བོད་ཀྱི་ན་གཞོན་གཞས་པ་ཚེ་དབང་ནོར་བུ་ལགས་
ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་ལྷ་སའི་པོ་
ཏ་ལའི་མདུན་ཐང་དུ་རྒྱ་གཞུང་ལ་ངོ་རྒོལ་ཆེད་རང་
ལུས་མེར་བསྲེགས་གནང་བ་དང་། ཕྱི་ཟླ་ ༣ ཚེས་
༥ ཉིན་ཁོང་འདས་གྲོངས་སུ་གྱུར་པའི་གནས་ཚུལ་ཕྱི་ལ་ཁྱབ་ཡོད་རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་དམ་དྲག་ཤུགས་ཆེན་ཡོད་པར་བརྟེན་ཐད་ཀར་འབྲེལ་ཡོད་ལ་ཁ་པར་བརྒྱུད་གནས་ཚུལ་འདྲི་རྟོགས་བྱེད་དཀའ་བས། རང་སྲེག་ངོ་རྒོལ་བྱས་རྗེས་འདས་གྲོངས་སུ་གྱུར་ཡོད་མེད་ཞུ་ཚོད་དཀའ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་འདུགབོད་ཀྱི་ན་གཞོན་གཞས་པ་ཚེ་དབང་ནོར་བུ་
ལགས་ཀྱིས་བོད་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་བཏང་བའི་སྐབས་འབོད་ཚིག་དང་། ཞལ་ཆེམས་ག་རེ་ཡོད་མེད་སོགས་རྒྱ་གཞུང་གིས་དམ་དྲག་ལ་བརྟེན་ནས་རྩད་གཅོད་བྱེད་ཐུབ་མེད་པ་རེད། ན་གཞོན་གཞས་པ་ཁོང་ནི། བོད་ལྗོངས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་ནས་སློབ་མཐར་ཕྱིན་ཞིང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་རྒྱ་ནག་གི་གྲོང་ཁྱེར་ཀོང་ཏུང་སྲུང་སྐར་བརྙན་འཕྲིན་ (Guangdong Satellite TV) ལས་རིམ་ནང་རྒྱ་ནག་ནང་གི་བུ་ཡག་པོ་ (Good Boys in China) ཟེར་བའི་གཞས་ཀྱི་

འགྲན་སྡུར་དུ་ཞུགས་འདུག་ལ། ཁོང་ནུབ་བརྒྱུད་སྡེ་ཚན་ནང་གི་རྩེ་ཕུད་སྒྱུ་རྩལ་བ་ ༡༢ ཀྱི་ཁོངས་སུ་ཚུད་པ་དང་། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་རྩེ་ཕུད་ ༤༨ ཁོངས་སུ་འདེམས་སྒྲུག་བྱུང་ཡོད་འདུག ཁོང་གིས་འགྲན་སྡུར་སྐབས་བོད་སྐད་དང་དབྱིན་སྐད་ཐོག་གླུ་གཞས་གཏོང་སྐབས། རྒྱ་གཞུང་གིས་དཔྱད་འདེམས་པས་མི་འདོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་པ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་མང་པོ་སྤྲད་པ་དང་། འགྲན་སྡུར་སྐབས་རང་མིང་བོད་ཡིག་ཐོག་བྲིས་པར་བརྟེན་རྒྱ་གཞུང་གིས་མི་འགྲིག་སྐོར་བཤད་ཀྱང་། དེ་ལ་གདོང་ལེན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡོད་འདུག ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༧ ལོར་རོལ་དབྱངས་ཀྱི་རྒྱལ་ཡོངས་རྣམ་དཔྱོད་འགྲན་སྡུར་སང་ཉིན་གྱི་བུ་ (The Son of Tomorrow)ཞེས་པའི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་འགྲན་སྡུར་ནང་ལ་མཉམ་ཞུགས་སྐབས་རྩེ་ཕུད་ ༩ པའི་ཁོངས་སུ་ཚུད་འདུག ཁོང་གིས་དེང་དུས་ཀྱི་གླུ་གཞས་མང་པོ་བཏང་བའི་ནང་། <<རྩམ་པ་>>དང་། <<གཟབ་མཆོར་>> <<བྱང་ཐང་ལ་བལྟ་བའི་མིག>> <<རང་མ་གཏོགས་>> <<ཁྱིམ་དུ་ལོག>>ཅེས་པ་སོགས་མང་པོ་བཏང་ཡོད་པས་བོད་ཙམ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་སྐམ་སའི་ནང་དུའང་སྐད་གྲགས་ཆེན་པོ་ཡོད་

འདུག ཁོང་གི་པོད་ཕྲན་དྲ་ལམ་ཐོག་རྗེས་འཇུག་པ་མི་ལྔ་འབུམ་དགུ་ཁྲི་ལྷག་ཡོད་འདུག འདས་པའི་ཉིན་གྲངས་ཁ་ཤས་ནང་ཚེ་དབང་ནོར་བུ་ལགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་དྲ་རྒྱ་པོད་ཕྲིན་ (Weibo) དང་། འཁྱུག་དབྱིངས་ (Daoying) ནང་དུ་མཆན་བཀོད་མཁན་མང་པོ་བྱུང་སྟེ། ཁོང་གི་བྱང་བུའི་འོག་ཁྱེད་ཕེབས་ལམ་བདེ་བ་དང་། མྱུར་དུ་བདེ་བ་ཅན་དུ་འཁོད་པར་སྨོན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྨོན་ཚིག་བཀོད་རྗེས། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་དྲ་ལམ་ཁག་ནས་ཁོང་གིས་བཏང་བའི་གླུ་གཞས་མང་པོ་ཞིག་གོ་མི་ཐུབ་པ་བཟོས་ནས་བཀག་འགོག་བྱས་པ་མ་ཟད། ཁོང་གི་དྲ་ཚིགས་ཚང་མ་བཀག་བསྡོམས་བྱས་ཏེ་གཞན་གྱིས་ལྟ་ཀློག་མི་ཐུབ་པ་བཟོས་ཡོད་འདུགགཞས་པ་ཚེ་དབང་ནོར་བུ་ལགས་ནི། ཕྱི་ལོ་
༡༩༩༦ ལོར་བོད་ཀྱི་ནག་ཆུ་གྲོང་ཁྱེར་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། ད་ལྟ་ལོ་ ༢༦ ཡིན་པ་རེད། ཁོང་གི་ཕ་མིང་ལ་ཆོས་རྒན་ཟེར་ཞིང་། ཕ་དཔལ་མགོན་རྫོང་ནས་ཡིན་པ་དང་། ནག་ཆུ་གྲོང་ཁྱེར་ཟློས་གར་ཚོགས་པའི་དགེ་རྒན་ཡིན་འདུག ཁོང་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་རིམ་པ་དང་པོའི་གཞས་གདངས་རྩོམ་པ་པོ་དང་རོལ་དབྱངས་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཁོང་གི་ཨ་མ་ནི་བོད་ཀྱི་གཞས་མ་གྲགས་ཅན་སོག་ཤོད་བསོད་

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

62

ནམས་དབང་མོ་ཡིན་པ་དང་། ཆབ་སྲིད་བཙོན་པ་སོག་མཁར་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ་ནི་སྐུ་གཤེགས་པ་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་ཚེ་དབང་ནོར་བུ་ལགས་ཀྱི་ཨ་ཞང་ཡིན་འདུགཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ནས་བཟུང་ད་བར་ཤེས་
རྟོགས་ར་སྤྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་བ་བོད་ནང་བོད་མི་ ༡༥༦ གིས་རྒྱ་གཞུང་ལ་ངོ་རྒོལ་གྱིས་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་བཏང་གནང་ཡོད། འདི་ལྟ་བུའི་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་ད་དུང་ཡང་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་ཐོན་བཞིན་པར་བརྟེན་རྒྱ་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་པ་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོགས་སྡེ་ཁག་སོགས་ལ་ནན་སྐུལ་བྱ་རྒྱུར།
༡། ད་བར་མི་ལོ་བཅུ་ཕྲག་གཅིག་ལྷག་
ཙམ་རིང་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་གཏོང་གནང་མཁན་བརྒྱ་ཕྲག་གཅིག་དང་ཕྱེད་ལྷག་བྱུང་བ་འདི་ནི་འཛམ་གླིང་གི་ལོ་རྒྱུས་ནང་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་གཏོང་སྟེ་ཞི་རྒོལ་གྱི་ལས་འགུལ་ཡུན་རིང་ཤོས་དང་། གྲངས་ཚད་མང་ཤོས་ཤིག་ཆགས་

ཡོད་པས་རྒྱ་གཞུང་ནས་གོ་མེད་ཚོར་མེད་དུ་མ་བསྡད་པར་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་གཏོང་གནང་མཁན་རྣམས་ཀྱི་མངོན་འདོད་ལ་བདག་སྤྲོད་ཀྱིས་བོད་ཐོག་འཛིན་པའི་དྲག་གནོན་དང་སྡུག་རྩུབ་ཅན་གྱི་སྲིད་བྱུས་མཚམས་འཇོག་ངེས་པར་དུ་བྱ་དགོས།༢། རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་གཏོང་
མཁན་རྣམས་ཀྱི་ལས་འགུལ་འདི་ནི་ཞི་རྒོལ་ཚད་མཐོ་ཤོས་ཤིག་ཆགས་ཡོད་པར་བརྟེན་ཞི་བདེ་དང་
རང་དབང་ལ་དགའ་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གཞུང་དང་།
གྲོས་ཚོགས། སྡེ་ཚན་ཁག་སོགས་ནས་ཐུགས་སྣང་
ཆེར་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཁོང་རྣམས་ཀྱི་རེ་འདུན་ལ་རྒྱབ་

སྐྱོར་གྱིས་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ལ་བདེན་རྒྱབ་དཔུང་རོགས་སྔར་ལྷག་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བ་ཞུ།

༣། མི་ལོ་ ༦༠ ལྷག་རིང་བོད་ནང་བོད་
མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་གཙོས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ཞི་རྒོལ་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་གནང་བཞིན་པ་རྣམས་ལ་རྒྱ་ནག་དབུས་སའི་དཔོན་རིགས་ཁག་གིས་དཔྱད་ཞིབ་མཐིལ་ཕྱིན་པ་ཞིག་
བྱས་ཏེ། དོན་ཕན་ལྡན་པའི་བོད་རྒྱ་གཉིས་སྨན་ཡོང་
ཕྱིར་ཞི་མོལ་གྱི་ལས་དོན་འཕྲལ་དུ་འགོ་འཛུགས་
དགོས་པ་བཅས།
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༧ ལ།།

སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀཿཿ བྲག་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་ ཆོས་འཛིན་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་མོན་གྷོ་གཞིས་ཆགས་དང་། གྷོ་ཝ་ཁུལ་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ།

༄༅། །སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀཿཿབྲག་དངོས་གྲུབ་
བསོད་ནམས་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་

མོན་གྷོ་གཞིས་ཆགས་ཁུལ་ལ་འཚམས་གཟིགས་
དང་། ས་གནས་རྒྱ་གར་དཔོན་རིགས་ཁག་མཇལ་

གཉིས་རིང་གྷོ་ཝ་ཁུལ་ལ་ས་གནས་བོད་རིགས་ཁག་ཅིག་དང་། རྒྱ་གར་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་བཅས་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྟེ། ཐེངས་འདིའི་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཁག་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།
དེ་ཡང་ཕྱི་ཚེས་ ༡༧ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་
༡༠ པའི་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་མོན་གྷོ་ས་གནས་ཀྱི་ཏ་སིལ་དྷར་སྐུ་ཞབས་ཤི་རི་དྷར་མུན་གྷལ་མ་ནི་ (Tahsildar Sridhar Mungalmani) མཆོག་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྟེ། ཏ་སིལ་དྷར་ལས་ཁུངས་བརྒྱུད་ནས་ད་བར་ས་གནས་འདིའི་གཞིས་ཆགས་གྲོང་སྡེ་ཁག་ཡར་རྒྱས་དང་། མཐུན་འགྱུར་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་དང་། གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཚབ་

ཆོས་འཛིན་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢
ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༧ ནས་ ༢༠ བར་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་

འཕྲད་ཀྱིས་མོན་གྷོ་ཁུལ་གྱི་ལས་རིམ་ཁག་གྲུབ་
མཚམས། ཕྱི་ཚེས་ ༢༡ དང་། ༢༢ བཅས་ཉིན་

སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀཿཿབྲག་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཛིན་མཆོག་རྣམ་གཉིས་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་སྐབས་མོན་གྷོ་ས་གནས་ཀྱི་ཏ་སིལ་དྷར་སྐུ་ཞབས་ཤི་རི་དྷར་ མུན་གྷལ་མ་ནི་མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

63

ཞུས་ཏེ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་གནང་ཡོད།
དེ་རྗེས་རིམ་པས་མོན་གྷོ་ཏ་ལུགས་སྨན་ཁང་
གི་འཛིན་སྐྱོང་འགན་འཛིན་སྨན་པ་ཨེ་ཇ་ཨེ་ཕི་ཨིན་

གར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་བཞུགས་སྒར་རྡ་སར་གདན་ཞུས་གནང་ཡོད།
དེ་རྗེས་རང་ཁོངས་དམག་ཟུར་ཚོགས་པའི་

ཚོགས་པའི་ཚོགས་མི་སྐུ་ཞབས་མོ་ཧན་ད་ས་
(Shri Mohan Das, Vishwa Hindu Paris-

shad) མཆོག་སོགས་འཐུས་མི་ལྔ་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྟེ། བོད་དོན་སྐོར་བཀའ་བསྡུར་དང་། འདས་པའི་ལོ་ཟླའི་ནང་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ངོས་ནས་བོད་མིའི་འཐབ་རྩོད་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་ཡོད་པ་དང་། འབྱུང་འགྱུར་ཡང་བོད་དོན་ཐོག་མུ་མཐུད་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བའི་འབོད་སྐུལ་དང་། ས་གནས་སུ་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་གོ་སྒྲིག་འོག་ཚོགས་ཆེན་འཚོག་ཐུབ་རྒྱུར་ལས་རིམ་བང་བསྒྲིག་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་བཅས་བཏང་གནང་འདུག ས་གནས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་གཙོས་རྒྱུན་ལས་ཐུན་མོང་ནས་མགྲིན་གཅིག་ཐོག་མོན་གྷོ་ས་གནས་གཞིས་འགོ་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་ལགས་ནས་ཏོག་དབྱིབས་ནད་ཡམས་ཁྱབ་གདལ་འགྲོ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་གར་ཡུལ་མི་རྣམས་ལ་རོགས་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་གནང་སོང་བར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞེས་ཞུས་འདུག དེ་རྗེས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ (Dalai lama iti) སློབ་གྲྭར་འཚམས་གཟིགས་དང་སློབ་གྲྭའི་དགེ་རྒན་དང་ལས་བྱེད་ཁག་ཅིག་ཐུག་འཕྲད་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༨ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༩ པའི་
ཐོག་སྤྱི་ཁང་དུ་གཞིས་གྲོང་བཅུའི་མང་ཚོགས་འདུ་འཛོམས་ཐོག སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀཿཿ བྲག་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་མཆོག་གིས་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཛད་ཕྲིན་སྐོར་དང་། བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས། སྐབས་ ༡༧ པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་གྲོས་ཆོད་སོགས་ངོ་སྤྲོད་གསུང་བཤད་གནང་བ་དང་། སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཛིན་མཆོག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་ཏུ་བོད་ལ་འཛིན་པའི་སྲིད་བྱུས་སོགས་ངོ་སྤྲོད་གནང་རྗེས། མང་ཚོགས་ནས་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་། ཉིན་རྒྱབ་སཾཾ་བྷོཊ་སློབ་གྲྭར་ཕེབས་འབྱོར་མཚམས། དགེ་སློབ་ཡོངས་ནས་རྔ་རོལ་དང་བཅས་ཕེབས་བསུ་ དང་། དེ་རྗེས་དགེ་སློབ་ཡོངས་ལ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་

གྷལ་ (Rtn. Dr. H. F. Ingle, Administrative Medical officer of Taluk Hospital mundg-

god) མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྟེ། ས་གནས་སུ་གནས་སྡོད་བོད་མི་རྣམས་ལ་འཕྲོད་བསྟེན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་མཐུན་འགྱུར་གནང་བར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ངོས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཏོག་དབྱིབས་ནད་ཡམས་ཁྱབ་གདལ་འགྲོ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་དམིགས་བསལ་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་གནང་བར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞེས་ཞུས་གནང་བ་དང་། དེ་བཞིན་མོན་གྷོ་ས་གནས་ཉེན་རྟོག་སྤྱི་ཁྱབ་དཔོན་སྐུ་ཞབས་སི་དྷ་པ་ ཤི་མ་ནི་ (Siddappa Shimani, Circle Police Inspector, Mundgod) མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྟེ། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་འཚམས་འདྲིའི་མཇལ་དར་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཕྱག་རྟགས་ཕུལ་བ་དང་སྦྲགས། ༸གོང་ས་མཆོག་ས་གནས་སུ་ཆིབས་བསྒྱུར་གནང་སྐབས་༸སྐུའི་སྲུང་བྱའི་ཐོག་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་གནང་རྒྱུས་མཚོན་གཞིས་ཆགས་ཁྱབ་ཁོངས་སུ་བདེ་སྲུང་ཐོག་ཕྱག་རོགས་རྒྱ་ཆེ་གནང་བར། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ངོས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་གནང་ཡོད། མཇལ་འཕྲད་སྐབས་སོ་སོར་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་རྒྱ་

ལས་ཁུངས་དང་། ཚོང་ཁང་སོགས་སུ་འཚམས་གཟིགས་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོའི་མཆོད་རྟེན་མདུན་དུ་མཆོད་མེ་ཞལ་ཕྱེ་དང་བསྔོ་སྨོན་གནང་བ་དང་། དེ་བཞིན་ས་གནས་གྲོས་ཚོགས་ དང་། རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་། མཉམ་འབྲེལ་དང་། ཞི་བ་འཚོ་དཔེ་མཛོད། ས་གནས་གཞོན་ནུ་དང་ལྷ་མོ་ཚོགས་པ་བཅས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་སུ་འཚམས་གཟིགས་གནང་ཡོད། འཚམས་གཟིགས་སྐབས་ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་ཚོགས་གཙོ་དང་དྲུང་ཆེ། རྒྱུན་ལས་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་དང་། དེ་བཞིན་ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་དང་ལས་བསྡོམས་སྒྲོགས་སྦྱང་སོགས་གནང་བ་དང་། ལས་ཁུངས་སོ་སོ་ནས་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་ལན་འདེབས་དང་། མཇུག་གནོན་དགོས་རིགས་བཅས་ལ་ལམ་སྟོན་འཐུས་ཚང་གནང་འདུགདེ་ནས་འཕགས་བོད་འབྲེལ་མཐུད་ཚོགས་
པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་བྷི་ཨེམ་རཡེ་ཀར་
(B.M Raikar, Bharath Tibat Sahayog

Manch) མཆོག་དང་། ཧིན་བོད་མཛའ་འབྲེལ་
ཚོགས་པའི་དྲུང་ཆེ་སྐུ་ཞབས་ཀེ་སི་ ཐོ་མ་ས་ (K.C
Thomas, Indo Tibetan Friendship Socie-

ety) མཆོག ས་གནས་ཝི་ཤ་ཝ་ཧིན་དུ་པ་རི་ཤཏ་

སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀཿཿབྲག་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཛིན་མཆོག་རྣམ་གཉིས་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་སྐབས་རྫོང་དཔོན་སྐུ་ཞབས་མུ་ལེཡེ་ མུཧི་ལན་ (Shri. Mullai Muhilan) མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

64

ཕེབས་སྐབས། བླ་སྤྱིའི་ཕྱག་མཛོད་རྣམ་པས་ཕེབས་བསུ་དང་སྦྲགས། གྲྭ་མང་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་

བཤད་གནང་རྗེས། གཞིས་གྲོང་ ༡ པོ་དང་ ༢ པ། ༩ པ། ༡༠ པ་བཅས་སུ་གཟིགས་སྐོར་གནང་། དགོང་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཨ་ཀྲུག་ཚེ་བརྟན་མཆོག་གིས་གདན་ཞུས་ལྟར་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པའི་དམ་བཅའི་དགོང་ཚོགས་དང་། དཀར་མཛེས་སྤྱི་ཁང་དུ་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པའི་དམ་བཅའ་ཞུ་སར་ཆེད་བཅར་གནང་།
ཕྱི་ཚེས་ ༢༡ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་
ནས་མོན་གྷོ་ནས་གྷོ་ཝའི་ལམ་དུ་ཀར་ན་ཊ་ཀའི་ཨུ་ཊ་ར་ཀ་ན་ཌ་རྫོང་གི་ས་གནས་ཉེན་རྟོག་དམག་མིའི་སྤྱི་ཁྱབ་དཔོན་ལྕམ་སྐུ་སུ་མན་ཌི་པེན་ནི་ཀར་ (Sup-
perintendent of Police Dr. Suman D.

Pennekar, IPS) མཆོག་དང་རྫོང་དཔོན་སྐུ་ཞབས་མུ་ལེཡེ་ མུཧི་ལན་ (Shri. Mullai
Muhilan M P, I.A.S of Uttara Kannada

District, Karnataka) མཆོག་རྣམ་གཉིས་དང་སོ་སོར་མཇལ་འཕྲད་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༢༡ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་
ཕྱག་མཛོད་དང་། དེ་བཞིན་ས་འཐུས་དང་། མཉམ་སྦྲེལ་ཚོགས་གཙོ། ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་གཙོ། ས་གནས་འཕྲོད་བསྟེན་སྨན་ཁང་འགན་འཛིན། སློབ་སྤྱི་དང་དགེ་ཆེ། གཞོན་ནུ་དང་བུད་མེད་ལྷན་ཚོགས། དམག་ཟུར་། ས་གནས་ལས་དྲུང་། ས་གནས་ཆུ་སྒང་བཅས་ཀྱིས་ཕེབས་སྐྱེལ་ཞུས་རྗེས། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་གྷོ་ཝ་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གནང་ཞིང་། ལམ་བར་དུ་ཀར་ན་ཊ་ཀའི་ཨུ་ཊ་ར་ཀ་ན་ཌ་རྫོང་གི་ས་གནས་ཉེན་རྟོག་དམག་མིའི་སྤྱི་ཁྱབ་དཔོན་ལྕམ་སྐུ་སུ་མན་ ཌི་ པེན་ནི་ཀར་ (Superint-
tendent of Police Dr. Suman D. Penneka-

ar, IPS) མཆོག་དང་རྫོང་དཔོན་སྐུ་ཞབས་མུ་ལེཡེ་ མུཧི་ལན་ (Shri. Mullai Muhilan M P,
I.A.S of Uttara Kannada District, Karnat-

taka) མཆོག་རྣམ་གཉིས་དང་སོ་སོར་མཇལ་འཕྲད་གནང་ཡོད།
དེ་ཉིན་ཕྱི་དྲོ་ས་གནས་སུ་ཕེབས་འབྱོར་
མཚམས། གྷོ་ཝ་བོད་མིའི་སྐྱིད་སྡུག་ཚོགས་པའི་

གཉིས་ནས་ཤེས་ཡོན་གལ་ཆེ་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་སྙིང་བསྡུས་གསུངས། རིམ་པས་གཞིས་གྲོང་ ༣ པ་དང་ ༤ པ། ས་གནས་སྨན་རྩིས་ཁང་དང་། རྒས་

ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། དྲི་བ་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་། རིམ་པས། འབྲས་བློ་གླིང་དང་། སྒོ་མང་། རྭ་སྟོད་དང་ས་སྐྱ་བཅས་སུ་གནས་གཟིགས་ཕེབས་ཤིང་། དེའི་སྐབས་སུ་གྲྭ་ཚང་སོ་སོའི་མཁན་པོ་དང་། ཕྱག་མཛོད་རྣམ་པས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་གནང་འདུག དེ་ནས་གཞིས་གྲོང་ ༦ པ་དང་། ༧ པ། ༨ པ་བཅས་ཀྱི་བརྒྱ་དཔོན་དང་། རྒྱུན་ལས་ཚོས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་དང་སྦྲགས་གཞིས་གྲོང་ཁག་ལ་གཟིགས་སྐོར་གནང་རྗེས། བཀའ་བརྒྱུད་དགོན་པར་གནས་གཟིགས་དང་། འབྲས་སྤུངས་ཚན་རིག་བསྟི་གནས་ཁང་དུ་དམིགས་བསལ་གདན་ཞུས་ལྟར་གཟིགས་སྐོར་དུ་ཕེབས་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༢༠ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༩ པའི་
ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་དགའ་ལྡན་བླ་སྤྱིའི་འདུ་ཁང་དུ་ཆེད་ཕེབས་གནང་སྐབས། དགའ་ལྡན་བླ་སྤྱིའི་ཕྱག་མཛོད་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་དང་། འདུ་ཁང་ལ་གནས་གཟིགས་གནང་བ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་དགའ་ལྡན་ཤར་བྱང་གི་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གཉིས་དབུ་བཞུགས་ཐོག་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་གྲྭ་མང་ཡོངས་ལ་གོང་ལྟར་གསུང་བཤད་དང་། དྲི་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་

གསོ་ཁང་། ས་གནས་འཕྲོད་བསྟེན་སྨན་ཁང་། བཙུན་དགོན། གཞིས་གྲོང་ ༤ པ་དང་ ༥ པ་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་གནང་། དེ་ནས་ས་གནས་བུད་མེད་ཚོགས་པའི་གོ་སྒྲིག་འོག སློབ་མཐར་སོན་པའི་མཛད་སྒོའི་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་གདན་ཞུས་ལྟར་ཆེད་བཅར་གནང་སྟེ། སློབ་མཐར་སོན་པའི་སློབ་མ་རྣམས་ལ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་གསོལ་རས་སྩལ། དེ་ནས་བྲག་གཡབ་ཆུང་ཚང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། ཁོང་གི་ཡབ་བཅས་རྣམ་གཉིས་ནས་སྣེ་ལེན་དང་སྦྲགས། གསར་དུ་བཞེངས་པའི་མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ་གྱི་སྐུ་བརྙན་དང་ཁོར་ཡུག་སོགས་ལ་གཟིགས་སྐོར་དང་། མོན་གྷོ་རྩེད་ཐང་དུ་རྩེད་རིགས་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ་གཙོས་པའི་འཐུས་མི་ཁག་ཅིག་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་དང་སྦྲགས། གཟིགས་སྐོར་གནང་བ་དང་། དགོང་མོར་ས་གནས་ཆུ་སྒང་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ལ་དགོང་དྲོའི་གསོལ་ཚིགས་འདེགས་འབུལ་ཞུས་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༩ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༩ པ་
ནས་ས་གནས་འགོ་འཛིན་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ། སྨན་པའི་འགན་འཛིན་བཅས་ཀྱི་ལྷན། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་འབྲས་སྤུངས་བླ་སྤྱིའི་འདུ་ཁང་དུ་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

65

ཚོགས་གཙོ་བསྟན་འཛིན་ལེགས་གྲུབ་ལགས་དང་རྒྱུན་ལས། འབྲེལ་མཐུད་པ་ཨ་ཅག་སྐལ་བཟང་ལགས་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་པ་དང་། དེ་ནས་བོད་མིའི་ཁྲོམ་རྭ་གསར་རྙིང་ཁག་ལ་གཟིགས་སྐོར་གནང་བ་མ་ཟད། ས་གནས་བོད་མིའི་ཁྲོམ་རའི་ས་བདག་མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་དེ་གའི་བོད་མི་རྣམས་ལ་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་གནང་བར་བསྔགས་བརྗོད་དང་། འབྱུང་འགྱུར་མུ་མཐུད་རོགས་སྐྱོར་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བའི་འབོད་སྐུལ་
ཞུས་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༢༢ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༩།༣༠
ཙམ་ལ་གྷོ་ཝ་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་མི་སྐུ་ཞབས་ལལ་ཇི་པ་གྷུ་ཡེ་ (Shri.Lalji pagg-
gui, the Member of Goa Tibetan Support

Group) མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཐོག་གཟིགས་རྟོག་གནང་བ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བར་བསྔགས་བརྗོད་དང་། བོད་མི་རྣམས་ལ་མུ་མཐུད་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བའི་རེ་སྐུལ་ཞུས་གནང་བ་དང་།
དེ་ནས་ས་གནས་བོད་མིའི་ཁྲོམ་ར་རྙིང་པའི་
མདུན་ཐང་དུ་བོད་མི་ ༣༠ ལྷག་ཙམ་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀཿཿ བྲག་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་མཆོག་གིས་གཙོ་བོ་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན་སྐོར་དང་། བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་སྐོར།

སྐབས་ ༡༧ པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ལས་རིམ་སྐོར་གསུང་བཤད་དང་། སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཛིན་མཆོག་གིས་བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་གནས་བབ་སྐོར་བཅས་ཀྱི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། མི་མང་ནས་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་མཐིལ་ཕྱིན་གནང་རྗེས། ས་གནས་བོད་མི་ཚང་མས་ལེགས་གསོལ་སྔགས་བརྗོད་གནང་སྟེ། གྷོ་ཝ་ཁུལ་གྱི་ལས་རིམ་ཁག་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཞིང་། ཕྱི་ཚེས་ ༢༣ ཉིན་གྷོ་ཝ་ནས་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིར་ཕྱིར་ཕེབས་གནང་ཡོད། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གྷོ་ཝ་ཁུལ་འཚམས་གཟིགས་གནང་སྐབས། མོན་གྷོ་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ཡང་མཉམ་བཅར་ཞུས་ཡོད།

ཕྱི་ཚེས་ ༢༤ ཉིན་མདོ་ཁམས་ཆུ་བཞི་སྒང་
དྲུག་དབུས་སྤྱི་ཁྱབ་རྒྱུན་ལས་ཁང་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་དེ་གའི་ལས་ཁུངས་སུ་གདན་ཞུས་ཀྱིས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་ཆེ་བསྟོད་ཕྱག་
རྟགས་ཕུལ་གནང་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༢༦ ཉིན་
རྒྱལ་ས་ལྡི་ལི་ནས་བཞུགས་སྒར་རྡ་སར་ཕྱིར་
ཕེབས་གནང་སྟེ། ཐེངས་འདིའི་གཞུང་འབྲེལ་ཕྱོགས་
བསྐྱོད་ཀྱི་ལས་རིམ་ཁག་ཡོངས་སུ་ལེགས་གྲུབ་
བྱུང་ཡོད་པ་བཅས། །

ཅེག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཚོགས་གཞོན་སྐུ་ཞབས་ཇི་རི་ཨོ་བྷི་ལེ་རྫར་མཆོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་འཚམས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་པ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༩ ཉིན་ཅེག་སྤྱི་
མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཚོགས་
གཞོན་སྐུ་ཞབས་ཇི་རི་ཨོ་བྷི་ལེ་རྫར་ (Jiří Oberf-
falzer, Vice President of the Czech Sena-

ate) མཆོག་དང་། ཁོང་གི་སློབ་སྟོན་པ་སྐུ་ཞབས་པི་ཊར་ ཀོ་ས་ཊ་ཀ་ (Mr. Petr Kostka, Advisor to Jiří Oberfalzer) མཆོག ལྡི་ལིར་རྟེན་གཞི་

བྱས་པའི་ཅེག་གཞུང་ཚབ་ཁང་གི་དྲུང་ཆེ་སྐུ་ཞབས་ཨ་ཌ་མ་ པོ་དྷོ་ལ་ (Mr. Adama Podhola,
Secretary of Czech Embassy in New

Delhi) མཆོག དེ་བཞིན་སྣེ་ལེན་ལས་བྱེད་ལྕམ་སྐུ་ར་དྷ་ཀ་ ཛི་མ་ནོ་ཝ་ (Ms. Radka Zemanová, Protocol Department) ལགས། སྐད་བསྒྱུར་ལས་བྱེད་ལྕམ་སྐུ་ཛུ་ཛ་ན་ ཝོ་ཀུར་ཀོ་ཝ་ (Ms.

Zuzana Vokurková, Interpreter) ལགས་

བཅས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་གནང་སོང་།
དེ་ཡང་གོང་ཚེས་ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་
༩།༠༠ ཐོག་ཅེག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཚོགས་གཞོན་སྐུ་ཞབས་ཇི་རི་ཨོ་བྷི་ལེ་རྫར་མཆོག་གིས་གཙོས་སྐུ་མགྲོན་རྣམ་པ་བོད་མི་

མགྲོན་ཕེབས།

66

མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་ཕེབས་སྐབས། དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཚེ་རིང་མཆོག་རྣམ་

པ་མེད་པའི་མང་གཙོ་ཡིན་སྐོར་སོགས་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་སྐོར་སྙིང་བསྡུས་ངོ་སྤྲོད་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། ཆོས་དད་རང་དབང་སོགས་རྩིས་མེད་རྡོག་རོལ་

རྣམས་སྣེ་ལེན་ཞུ་རྒྱུ་བྱུང་བར་དགའ་སྤོབས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བོད་མི་རིགས་རྩ་མེད་གཏོང་རྒྱུའི་སྲིད་བྱུས་བཟུང་ནས་ད་ཆ་བོད་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ཉིད་རྒྱའི་བཙོན་ཁང་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་བཟོས་ཏེ་བོད་མི་ཚོའི་སྨྲ་བརྗོད་ཀྱི་རང་དབང་ཡོངས་རྫོགས་འཕྲོག་པ་མ་ཟད། མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ཞེས་ཟེར་ནས་བོད་མི་རྣམས་ལ་བཙན་ཤེད་ཐོག་རྒྱ་གཞུང་གིས་བསམ་བློ་བསྒྱུར་བཅོས་ཀྱི་སློབ་གསོ་སོགས་སྤེལ་ཏེ་བོད་རིགས་རྣམས་རྒྱ་རིགས་སུ་བསྒྱུར་ཐབས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པའི་སྐོར། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནས་བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་སེལ་ཐབས་སླད་གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་འཛིན་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་སྤྱི་མོས་ཐོག་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་ཡིན་སྐོར། མང་ཚོགས་ནང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལངས་ཕྱོགས་འདྲ་མིན་ཡོད་རུང་དེར་བརྩི་བཀུར་གནང་གི་ཡོད་པ་སོགས་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་གིས་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ། ཅེག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཞུང་མང་གཉིས་ནས་ད་བར་བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་སྐུ་

གཉིས་ནས་སྣེ་ལེན་དང་། དེ་རྗེས་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཚོགས་ཁང་ནང་མཉམ་འཛོམས་ཐོགདཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་
གཙོ་མཆོག་གིས་ཁོང་རྣམས་བཞུགས་སྒར་རྡ་སར་ཕེབས་པར་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་ཅེག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་དང་པོ་སྐུ་ཞབས་ཝ་ཚི་ལབ་ཧཱ་ཝེལ་ (Vaclav Havel) མཆོག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་བོད་མིའི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་འཁྲིད་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཅེག་གི་རྒྱལ་ས་པ་རག་ (Prague) ལ་གདན་ཞུས་གནང་བ་ནས་བཟུང་སྟེ། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གྲོས་ཚོགས་དང་། ཅེག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་རེད། དེ་བཞིན་བོད་མི་དང་། ཅེག་མི་མང་དབར་བློ་ཉེ་པོ་ཆགས་ཡོད་པ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ཅེག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཕེབས་ནས་དེ་གའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་དང་། ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མི་སྣ་སོགས་མཇལ་འཕྲད་གནང་བའི་སྐོར། གཞན་ཡང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་དང་། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་མང་གཙོ་ནི་སྲིད་དོན་ཚོགས་

བཏང་སྟེ། ད་ལྟའི་ཆར་བོད་ནང་ཛ་དྲག་ཆེ་རུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ། ཅེག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དང་། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་དབར་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཆགས་
བསྡད་ཡོད་སྟབས། མུ་མཐུད་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་
སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་རུ་གནང་རོགས་ཞེས་གསུངས་
གནང་བ་དང་།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་གིས་ད་
རེས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་ཁོང་

ཅེག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཚོགས་གཞོན་སྐུ་ཞབས་ཇི་རི་ཨོ་བྷི་ལེ་རྫར་ (Jiří Oberfalzer, Vice President of the Czech Senate)མཆོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་ཕེབས་སྐབས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོ་མཆོག་དང་། ཅེག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཚོགས་གཞོན་སྐུ་ཞབས་ཇི་རི་ཨོ་བྷི་ལེ་རྫར་མཆོག་དབར་བོད་དོན་སྐོར་བཀའ་བསྡུར་གནང་བཞིན་པ།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

67

ཚབ་ཚོགས་ཆུང་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིར་ཅེག་གཞུང་ཚབ་ཁང་ལ་ཕེབས་སྐབས། དེ་ནས་སྣེ་ལེན་མཐུན་འགྱུར་གཟབ་རྒྱས་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་འབྲེལ། འབྱུང་འགྱུར་མུ་མཐུད་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བའི་རེ་སྐུལ་ཞུས་གནང་སོང་།ཅེག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་
གོང་མའི་ཚོགས་གཞོན་སྐུ་ཞབས་ཇི་རི་ཨོ་བྷི་ལེ་རྫར་མཆོག་གིས་དེ་སྔོན་དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་དང་ལྷན་ཇི་ནི་ཝ་ལ་མཇལ་འཕྲད་གནང་རྗེས། བཞུགས་སྒར་དུ་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སྲུང་

བརྩིའི་མཛད་སྒོའི་ཐོག་མཉམ་ཞུགས་གནང་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་གནང་བ་ཡིན་སྐོར་དང་། གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ནི་ཧ་ཅང་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པར་བརྟེན་ཁོང་བཞུགས་སྒར་དུ་དངོས་སུ་བཅར་བ་ཡིན་སྐོར། དེ་བཞིན་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཉིན་ཅེག་གྲོས་ཚོགས་གོང་མ་དང་། ཅེག་ཁུལ་གྱི་ས་གནས་འདྲ་མིན་ནང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་སྒྲེང་འཛུགས་གནང་གི་ཡོད་པའི་སྐོར་སོགས་གསུངས་གནང་སོང་།
མཐར་སྐུ་མགྲོན་རྣམ་པ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་

ཚོགས་ཁང་ནང་གཟིགས་སྐོར་དང་། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོ་མཆོག་གིས་ཁོང་རྣམས་ལ་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ་དང་། སྔོན་རྩིས་ཚོད་དཔག་
འཆར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་
པ་ངོ་སྤྲོད་གནང་རྗེས། ཅེག་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་གིས་
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོ་མཆོག་སོ་སོར་ཕྱག་
རྟགས་ཕུལ་གནང་སོང་བ་བཅས། །

དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་ཅེཀ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཚོགས་གཞོན་སྐུ་ཞབས་ཇི་རི་ཨོ་བྷི་ལེ་རྫར་མཆོག་ལ་དགོང་དྲོའི་གསོལ་ཚིགས་འདེགས་འབུལ་ཞུས་པ།

༄༅། ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་གྱི་
ཕྱི་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༦།༣༠ ཐོག་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་

ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྡན་
ཚོགས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཚེ་རིང་མཆོག་གིས་གཙོས་

མང་པོ་མཇལ་འཕྲད་བྱུང་ནས་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐོག་བཀའ་མོལ་ལྷུགས་པོ་བྱུང་ཡོད་རེད། བྱས་ཙང་དེ་རིང་མང་པོ་ཞུ་གི་མིན། ད་རེས་སྐུ་ཉིད་དངོས་སུ་བཞུགས་སྒར་དུ་ཕེབས་པ་དེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ནང་འཁོད་རྒྱུའི་དོན་སྙིང་ལྡན་པ་ཞིག་བྱུང་སོང་།
མ་འོངས་པའི་ང་ཚོའི་འབྲེལ་ལམ་དེ་ཡར་
རྒྱས་ཡོང་རྒྱུ་དང་། ཅེཀ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནས་མུ་མཐུད་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོང་ཐབས། ལྷག་པར་དུ་ནད་ཡམས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཡར་རྒྱས་སོང་བ་ཡིན་ན། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ཡུ་རོབ་ནང་བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ་སླད་ཕེབས་རྒྱུའི་ལས་རིམ་བང་བསྒྲིག་བཞིན་ཡོད། དེ་རིང་རྣམ་པ་ཚོས་བོད་མིའི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་འཁྲིད་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་མཇལ་ཁ་ཞུས་པ་དེ་ཧ་ཅང་གི་བསྐལ་པ་བཟང་པོ་རེད་ཅེས་དང་། མཐར་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་བོད་ལ་སྐྱིད་པའི་རང་དབང་མྱུར་དུ་ཐོབ་པ་དང་། ད་ལྟའི་ཤར་ཡུ་རོབ་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཡར་རྒྱས་ཡོང་རྒྱུར་སྨོན་ལམ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་གནང་སོང་།
སྐུ་ཞབས་ཁོང་བཞུགས་སྒར་དུ་ཕེབས་རིང་
བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་མི་

སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་རྡ་ས་མེག་གྷན་བོད་ཀྱི་གསོལ་མགྲོན་ཁང་དུ་ཅེཀ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཚོགས་གཞོན་སྐུ་ཞབས་ཇི་རི་ཨོ་བྷི་ལེ་རྫར་ (Jiří Oberfalzer, Vice Presid-dent of the Czech Senate) མཆོག་དང་། ཁོང་དང་མཉམ་དུ་ཕེབས་པའི་ཕྱག་རོགས་རྣམས་ལ་དགོང་དྲོའི་གསོལ་ཚིགས་ཤིག་འདེགས་འབུལ་ཞུས་གནང་ཡོད།
སྐབས་དེའི་གསོལ་སྟོན་ཐོག་དཔལ་ལྡན་བོད་
མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་

སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ་དང་། ཅེཀ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ཚོགས་གཞོན་སྐུ་ཞབས་ཇི་རི་ཨོ་བྷི་ལེ་རྫར་མཆོག་གི་དབར་གནད་དོན་འདྲ་མིན་ཐོག་བཀའ་བསྡུར་ལྷུགས་པོ་གནང་རྗེས། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྐུ་ཞབས་ཁོང་བོད་མིའི་རང་དབང་སྒེར་ལངས་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐེངས་ ༦༣ པ་གཞུང་འབྲེལ་མཛད་སྒོ་སྲུང་བརྩིའི་ཐོག་ཆེད་མངགས་ཕེབས་པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་སྦྲགས་གསུང་དོན། སྐུ་ཉིད་རྡ་སར་ཉིན་ཤས་བཞུགས་རིང་གནད་ཡོད་མི་སྣ་སོགས་

མགྲོན་ཕེབས།

68

མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་སྣེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་གནང་བར་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞེས་གསུངས་གནང་རྗེས། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་སྐུ་ཞབས་ཁོང་ལ་སྟོན་པའི་སྐུ་ཐང་ཞིག་ཕྱག་རྟགས་སུ་ཕུལ་བ་དང་། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་

གིས་སྐུ་ཞབས་ཁོང་གི་ཕྱག་རོགས་རྣམས་ལ་༧གོང་
ས་མཆོག་གིས་ལྗགས་རྩོམ་གནང་བའི་ཕྱག་དེབ་
ཕུལ་གནང་བ་བཅས། །

རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཨམ་རེནྡྲ་ངྷ་རི་སིངྒ་མཆོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་པ།༄༅། ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༩ ཉིན་གྱི་ཕྱི་
དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༥།༠༠ ཐོག་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་

ཚོགས་དུས་གཉིས་སོགས་ཀྱི་སྐོར་གསུངས་གནང་རྗེས། སྐུ་ཞབས་ཁོང་གིས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པར་བོད་

སྦྲགས་གསུང་དོན། འཕགས་བོད་གཉིས་དབར་
ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། ས་མཚམས་སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བ་གཏིང་ཟབ་ཡོད་པར་བརྟེན། རྒྱ་གར་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐོག་ཐུགས་སྣང་གནང་དགོས་པ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། སྐུ་ཉིད་ནས་ཉེ་ཆར་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་ནང་བོད་དོན་གླེང་སློང་གནང་བར་ང་ཚོས་དོ་སྣང་བྱུང་བ་དང་། དེར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་མ་འོངས་པར་ཡང་མུ་མཐུད་ནས་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ༸གོང་ས་མཆོག་གིས་དུས་རྒྱུན་མགོན་པོ་གང་ཉིད་མཆོག་རྒྱ་གར་གྱི་དུས་ཡུན་རིང་ཤོས་ཀྱི་མགྲོན་པོ་ཡིན་ཞེས་གསུང་གི་ཡོད་པ་ལྟར། ང་ཚོ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བཙན་བྱོལ་དུ་སླེབས་པ་ནས་བཟུང་ད་བར་ལོ་ངོ་ ༦༣ འགྲོ་གི་ཡོད་པ་དང་། དུས་ཚོད་དེའི་རིང་རྒྱ་གར་ནི་ང་ཚོའི་ཕ་ཡུལ་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཡང་གཙོ་བོ་རྒྱ་གར་གཞུང་མང་གཉིས་ཀྱིས་མཐུན་འགྱུར་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བར་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་པས། ངས་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་རྒྱ་གར་གཞུང་མང་གཉིས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་གནང་རྗེས། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་སྐུ་ཞབས་ཁོང་ལ་སྟོན་པའི་སྐུ་ཐང་ཞིག་ཕྱག་རྟགས་སུ་ཕུལ་གནང་ཡོད།

མའི་འཐུས་མི་སྐུ་ཞབས་ཨམ་རེནྡྲ་ངྷ་རི་ སིངྒ་
(Shri Amarendra Dhari Singh, Rajya

Sabha MP) མཆོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་འཚམས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་པ་དང་། སྐབས་དེར་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཚེ་རིང་མཆོག་གིས་གཙོས་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པས་རྒྱུན་ལས་ཚོགས་ཁང་ནང་སྣེ་ལེན་མཇལ་འཕྲད་གནང་སོང་།
སྐབས་དེར་ཐོག་མར་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་
གཞོན་མཆོག་གིས་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ་རེ་རེ་བཞིན་ངོ་སྤྲོད་གནང་བ་དང་། དེ་བཞིན་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ། གྲོས་ཚོགས་

ནང་གི་གནས་སྟངས་སྐོར་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པར་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་ལན་འདེབས་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ནང་གི་བོད་མིའི་མི་འབོར་སྐོར་དང་། རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གང་བྱུང་གཏེར་ཁ་བསྔོག་འདོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པའི་སྐོར། བོད་མི་འབྲོག་པ་རྣམས་བཙན་ཤེད་ཐོག་གྲོང་ཁྱེར་ནང་གནས་སྤོས་བྱེད་བཅུག་གི་ཡོད་པའི་སྐོར་སོགས་ཀྱི་ཐོག་བཀའ་བསྡུར་ལྷུགས་པོ་གནང་སོང་།
དེ་ནས་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་
སྐུ་ཞབས་ཁོང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་ཕེབས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ད་རེས་བོད་མིའི་རང་དབང་སྒེར་ལངས་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐེངས་ ༦༣ པ་གཞུང་འབྲེལ་མཛད་སྒོ་སྲུང་བརྩིའི་ཐོག་ཕེབས་པར་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞེས་པ་དང་

བོད་མིའི་རང་དབང་སྒེར་ལངས་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐེངས་ ༦༣ པ འི་ཐོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གསུང་བཤད།

༄༅། །དེ་རིང་གི་ཉིན་མོ་འདི་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩
ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་དགྲ་བོ་རྒྱ་དམར་གྱིས་
བོད་ཡུལ་བཙན་བཟུང་དང་། བོད་མིར་མི་སྤྱོད་

ལས་འདས་པའི་དྲག་གནོན་བྱས་པར་ཆོལ་གསུམ་བོད་མི་སེར་སྐྱ་ཁྲི་ཕྲག་བརྒལ་བས་མ་བགྲོས་བསམ་པ་གཅིག་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་ཞི་བའི་སྒེར་

ལངས་བྱས་ཏེ་མི་ལོ་ཧྲིལ་པོ་ ༦༣ འཁོར་བའི་དུས་དྲན་གྱི་ཉིན་མོ་དང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོའི་ཉིན་མོ་ཡང་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། ད་བར་བོད་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

69

བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་ཀྱི་དོན་དུ་རྩ་ཆེའི་ལུས་སྲོག་ལོངས་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བློས་གཏོང་གནང་མཁན་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་ཡོངས་ཀྱི་སྙིང་སྟོབས་དང་ཆོད་སེམས་ལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་རྗེས་དྲན་གྱིས་གུས་འདུད་དང་སྨོན་ལམ་ཞུ་རྒྱུ་མ་ཟད། རྒྱ་གཞུང་གི་བཙན་འོག་ཏུ་མནར་གཅོད་མྱངས་དང་མྱོང་བཞིན་པའི་བོད་མི་རྣམས་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཞུ་བཞིན་ཡོད།
དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར་རྒྱ་
ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་གཞུང་ཟེར་བ་གསར་དུ་བཙུགས་མ་ཐག་ནས་བོད་ནང་དྲག་པོའི་དམག་དཔུང་བཙན་འཛུལ་གྱི་འགོ་བརྩམས་ཤིང་། བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་འགྲོལ་ཟེར་བ་བསྒྲགས་ཏེ་ཁྱིམ་མཚེས་རྒྱལ་ཁབ་བོད་འདི་བཞིན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་སྒྲིག་ཡོངས་སུ་བརྩི་མེད་ཀྱིས་དྲག་པོས་བཙན་བཟུང་བྱས་ཤིང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ཟེར་བ་བཙན་དབང་གི་འོག་འཇོག་དགོས་བྱུང་བ་མ་ཟད། རིམ་པས་རྒྱ་གཞུང་དབང་འཛིན་པས་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་ཁག་ལ་རྩིས་མེད་ཀྱིས་དམངས་གཙོ་བཅོས་བསྒྱུར་ཟེར་བ་སོགས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མི་འཚམས་པའི་སྲིད་བྱུས་བཙན་འགེལ་ལག་བསྟར་གྱིས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་ལ་རྩིས་མེད་རྡོག་རོལ་དང་། བོད་མི་དམར་གསོད་དང་སུན་གཙེར་ཚད་མེད་བཏང་ཞིང་། ལྷག་པར་དུ་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའིོི་སྐུ་ཕྱྭར་བསྡོ་བའི་བྱ་ངན་བརྩམ་རྩིས་བྱས་པར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་བོད་མི་མང་ཚོགས་ནས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ངོ་རྒོལ་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་དགོས་བྱུང་ཡོད། མི་མང་སྒེར་ལངས་ཀྱི་ཉིན་མོ་དེ་ནས་བཟུང་བོད་མི་རྣམས་ནས་མ་སྐུལ་དྭངས་བླངས་ཐོག་རྒྱ་ནག་དམར་པོའི་གཞུང་གིས་བོད་མི་རིགས་དང་བཅས་པ་རྩ་མེད་གཏོང་རྒྱུའི་གདུག་རྩུབ་ཅན་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་ཞི་བའི་ངོ་རྒོལ་སྣ་ཚོགས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་སྤེལ་བཞིན་ཡོད།

འདས་པའི་ལོ་ངོ་བཅུ་ཕྲག་དྲུག་ལྷག་རིང་རྒྱ་
དམར་གཞུང་གིས་བོད་ནང་ཟིང་འཁྲུག་ལྷིང་འཇགས་དང་། དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྒྱུར། གྲལ་རིམ་འཐབ་རྩོད། མི་དམངས་སྤྱི་ཁང་། རིག་གནས་གསར་བརྗེ། དམག་ཁྲིམས་བསྡམས་པ་ཟེར་བ་སོགས་བརྒྱུད་བོད་མི་ས་ཡ་བརྒལ་བ་དུས་མིན་རྐྱེན་འདས་སུ་བཏང་བ་དང་། དགོན་སྡེ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོ་རྩ་གཏོར་གྱིས་མཚོན་བོད་ཀྱི་སྣོད་བཅུད་རྣམས་གཏོར་བཅོམ་འཕྲོག་གསུམ་ཡ་ང་བ་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མཚོན་པའི་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་། སྐད་ཡིག་སོགས་རྩ་མེད་གཏོང་རྒྱུའི་བྱུས་ངན་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་བཤམས་ཏེ། བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདག་པོ་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་གཞི་རྩའི་རང་དབང་ཚུན་ཆད་བཙན་འཕྲོག་བྱས་ཏེ་གདུག་རྩུབ་ཅན་གྱི་སྲིད་བྱུས་འོག་དམྱལ་བ་མི་ཡུལ་ལ་འཕོས་པ་ལྟ་བུའི་སྡུག་སྦྱོང་དང་མནར་གཅོད་ཚད་མེད་བཏང་བ་མ་ཟད་བོད་ཡུལ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་སྒྱུར་བཞིན་པའི་གནས་སྟངས་ཧ་ཅང་ཛ་དྲག་ཅན་དུ་གྱུར་ཡོད།
བོད་མི་རྣམས་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ལག་
བསྟར་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པའི་གདུག་རྩུབ་ཅན་གྱི་སྲིད་བྱུས་དེ་དག་ལ་འདོད་མོས་མེད་ཅིང་། ཞི་བའི་ངོ་རྒོལ་གྱི་ལས་འགུལ་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་དུ་སྤེལ་དགོས་བྱུང་བ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་ས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བོད་ཆོལ་ཁ་

གསུམ་གྱི་ས་ཁུལ་ཡོངས་སུ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་བར་རྒྱ་གཞུང་ནས་དྲག་པོའི་དཔུང་དམག་གིས་གོ་མཚོན་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཏེ་ཡ་ང་སྙིང་རྗེ་སྤུ་ཙམ་མེད་པའི་ཚབས་ཆེའི་རྡུང་རྡེག་འོག་རང་རིགས་སེར་སྐྱ་ཕོ་མོ་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་དམར་གསོད་དང་། སྟོང་ཕྲག་མང་པོ་གར་སོང་ཆ་མེད། འཛིན་བཟུང་བཙོན་འཇུག་སོགས་ཀྱིས་མནར་གཅོད་ཚད་མེད་བཏང་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོར་གྲྭ་བཀྲ་བྷེ་ནས་བཟུང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་གཞས་པ་ཚེ་དབང་ནོར་བུས་ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལའི་མདུན་ཐང་དུ་རྒྱ་གཞུང་ལ་ངོ་རྒོལ་གྱིས་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་བཏང་ཡོད། ད་བར་བོད་མི་གྲངས་ ༡༥༦ གིས་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་བཏང་སྟེ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་བོད་ལ་གདན་འདྲེན་ཞུ་དགོས། བོད་མིར་རང་དབང་དགོས་པ་སོགས་དགོས་འདུན་བཏོན་ཅིང་དེ་སྔོན་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བྱུང་མྱོང་མེད་པའི་བློས་གཏོང་ཆེན་པོ་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱ་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོས་བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་སེལ་ཐབས་ལ་བསམ་ཞིབ་བྱ་རྒྱུ་ལས་ལྡོག་སྟེ། བོད་ནང་གི་དངོས་ཡོད་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་རྣམས་རྫུན་སྒྲིག་འཁྱོག་བཤད་ཁོ་ནས་རྒྱ་མི་རིགས་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་འགེབས་སྲུང་བྱས་ཏེ་དྲིལ་བསྒྲགས་གང་བྱུང་བྱེད་བཞིན་ཡོད།
དེང་གི་རྒྱ་ནག་སྲིད་འཛིན་ཞི་ཅིན་ཕིང་གིས་
དམར་པོའི་རིང་ལུགས་དྲིལ་བསྒྲགས་དང་བསམ་བློ་

70

གསུང་བཤད།

གཅུན་སྡོམ་གྱི་ལས་ཀའི་ནུས་ཤུགས་འཕར་མ་ལག་བསྟར་བྱས་ཏེ། དབང་ཆ་གཅིག་སྡུད་ཀྱི་འགན་དབང་ལ་འགོག་རྐྱེན་མི་ཡོང་བའི་ཕྱིར་དྲྭ་རྒྱའི་སྟངས་འཛིན་གྱི་ལྟ་སྲུང་ནན་པོ་དང་། ཚད་མཐོའི་འཕྲུལ་རིགས་ལ་སྔར་ལྷག་མ་འཇོག་བྱས་ཏེ། རྒྱ་ནག་ནང་དྲྭ་རྒྱའི་བཀོལ་སྤྱོད་རང་དབང་ལ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་སྟངས་འཛིན་དང་། མི་མང་གི་སྨྲ་བརྗོད་རང་དབང་ལ་སྔར་ལས་སྡུག་པའི་བཀག་སྡོམ། དེ་བཞིན་དྲྭ་རྒྱའི་ནང་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་ཁག་ལ་དམ་དྲག་གི་སྲིད་བྱུས་ལག་བསྟར་བྱེད་པ་བརྗོད་བཞིན་ཡོད། ཚད་མཐོའི་འཕྲུལ་རིགས་དེ་དག་གི་ལམ་ནས་བོད་གཙོས་པའི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་རྣམས་ཀྱི་མི་མང་གི་སེམས་ཁམས་དང་འགྲོ་འདུག་སྤྱོད་གསུམ་ལ་ལྡབ་འགྱུར་གྱིས་དམ་དྲག་ལག་བསྟར་དང་། ཆེད་མངགས་སྟངས་འཛིན་གྱིས་ལྟ་རྟོག་ནན་པོ་བྱས་ཏེ་འགྲོ་བ་མིའི་གཞི་རྩའི་རང་དབང་ཡེ་ནས་མེད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ཏུ་འགྱུར་བཞིན་ཡོད།
བོད་ནང་བསམ་བློའི་སློབ་གསོ་དང་། སྐད་
གཉིས་ཤེས་ཡོན་སློབ་གསོ་ཟེར་བའི་སྲིད་བྱུས་ལག་བསྟར་བྱས་ཤིང་། བོད་ཕྲུག་འབུམ་ཕྲག་མང་པོ་རྒྱ་ནག་ཏུ་འཁྲིད་དེ་ཁྱིམ་མི་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པར་སློབ་ཚན་ཆ་ཚང་རྒྱ་ཡིག་ཁོ་ནའི་ཐོག་སློབ་ཁྲིད་བྱས་ཏེ་བོད་ཕྲུག་རྣམས་རྒྱ་མིའི་ངོ་བོར་བསྒྱུར་རྒྱུ་དང་། བོད་མིའི་སྒེར་གྱི་སློབ་གྲྭ་ཁག་ཆེད་མངགས་སྒོ་རྒྱག་བཅུགས་ཏེ། དམར་པོའི་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་དང་རྒྱ་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོའི་གཏམ་བཤད་ལ་སློབ་སྦྱོང་ཟུར་དུ་སྤྲད་དེ་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་རིག་གཞུང་རྒྱུད་འཛིན་བྱེད་མཁན་མེད་པ་བཟོ་བཞིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལ་ལས་ཀའི་གོ་སྐབས་ཧ་ལམ་ཐོབ་རྒྱུ་མེད་པའི་སྲིད་བྱུས་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད།
རྒྱ་གཞུང་ནས་ཆོས་དད་རང་མོས་ཡིན་ཚུལ་
བརྗོད་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་དོན་དུ་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་ནང་དོ་དམ་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ཟེར་བ་སོགས་གསར་འཛུགས་ཀྱིས་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་རྣམས་ལ་དོ་དམ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༧ ལོར་བཀའ་རྩ་ཨང་ལྔ་པ་

ཟེར་བ་གསལ་བསྒྲགས་ཀྱིས་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་བླ་སྤྲུལ་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཕྱོགས་ལ་དམ་དྲག་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལོའི་རྒྱབ་ཤ་དཀར་པོའི་དེབ་ཟེར་བའི་ནང་གསལ་བ་ལྟར་ན་རྒྱ་གཞུང་གིས་སྤྲུལ་སྐུ་གྲངས་ ༣༥༨ ངོས་ལེན་ཞུས་ཚུལ་སོགས་བཀོད་ཡོད། དེ་ནི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡང་སྲིད་རྩད་འཚོལ་ལམ་ལུགས་དང་ཡོངས་སུ་རྒྱབ་འགལ་ཕྱིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་རང་ལོ་ ༡༨ མ་སོན་པར་གྲྭ་བཙུན་དུ་འཛུལ་ཞུགས་མི་ཆོག་པ་བཟོས་པ་དང་། དགོན་པའི་འདུ་ཁང་ནང་དུ་རྒྱ་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོའི་འདྲ་པར་གཤོམ་དགོས་པ། ལྷག་པར་དུ་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ཀྲུང་གོ་ཅན་དུ་བསྒྱུར་དགོས་པའི་བྱེད་སྒོ་མང་པོ་སྤེལ་བཞིན་པ་སོགས་ནི་ཆོས་ལུགས་རང་དབང་ལ་དམ་དྲག་བྱས་ཤིང་། བོད་ཀྱི་ཐུན་མིན་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལག་ལེན་རྣམས་རྩིས་མེད་རྡོག་རོལ་གཏོང་བཞིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱ་ཐུབ།
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༡༢ པའི་ནང་རྒྱ་གཞུང་
ནས་བོད་ཁམས་བྲག་མགོ་རུ་དགའ་ལྡན་རབ་བརྟན་རྣམ་རྒྱལ་གླིང་དགོན་པའི་ཐུབ་དབང་སྐུ་བརྙན་མཐོ་ཚད་ཁྲུ་དགུ་བཅུ་གོ་དགུ་ཅན་ཞིག་དང་། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་སྐུ་བརྙན། མ་ཎི་དུང་འཁོར། སློབ་གྲྭ་བཅས་གཏོར་བཤིག་བཏང་ཡོད་པ་མ་ཟད། སླར་ཡང་རྙིང་མ་ཆ་ནང་དགོན་གྱི་གུ་རུའི་སྐུ་བརྙན་ཐོག་བརྩེགས་གསུམ་ཅན་ཞིག་ཀྱང་གཏོར་བཤིག་བཏང་ཡོད། དུས་སྐབས་དེར་བྲག་མགོ་དགོན་པའི་མཁན་པོ་དཔའ་དགའ་སོགས་བོད་མི་མང་པོ་ཞིག་འཛིན་བཟུང་བཀག་ཉར་སོགས་བྱས་པ་དེ་དག་གིས་ནང་པའི་རྗེས་འཇུག་མང་པོའི་ཆོས་དད་རང་དབང་ལ་དོ་ཕོག་བཏང་བ་མ་ཟད། གདུག་རྩུབ་ཅན་གྱི་སྲིད་བྱུས་དེ་དག་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཟེར་བའི་ངོ་བོ་བསྐྱར་སློག་བརྒྱབ་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༠ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༢༦ ཉིན་བོད་
ཀྱི་རྩོམ་པ་པོ་གྲགས་ཅན་སྒོ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་བདེ་འཇགས་མི་སྣས་ཁྲིན་ཏུའུ་གྲོང་ཁྱེར་ནས་འཛིན་བཟུང་བཙན་ཁྲིད་བྱས་ཏེ་ལོ་གཅིག་

ལྷག་རིང་གར་ཡོད་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༢ པའི་ནང་ལྷ་སར་རྒྱ་གཞུང་གི་ཁྲིམས་ཁང་ཞིག་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཁ་བྲལ་བཏང་བའི་ཉེས་བཙུགས་འོག་ལོ་བཅུ་རིང་བཙོན་འཇུག་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་ཡོད། ཁོང་ལ་གློ་ནད་ཡོད་པ་དང་བཙོན་ཁང་དུ་མཐུན་རྐྱེན་ཞན་པའི་ཐོག་ཉེས་རྡུང་བཏང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ད་ལྟའི་གཟུགས་གཞིའི་གནས་བབ་ཇེ་སྡུག་ཏུ་ཕྱིན་ཡོད། དེ་བཞིན་རྒྱ་གཞུང་གིས་ཉེས་མེད་འཛིན་བཟུང་བཙན་ཁྲིད་བྱས་པའི་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གཅིག་པ་དགེ་འདུན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་དུས་ད་ལྟའང་གར་ཡོད་གནས་སྟངས་ཆ་མི་འཚལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཉེས་མིང་བཀལ་ཏེ་བོད་མི་འཛིན་བཟུང་བཙོན་འཇུག་བྱས་པ་རྣམས་མགྱོགས་ནས་མྱུར་དུ་གློད་འགྲོལ་གཏོང་དགོས་པ་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་བཙན་གནོན་འོག་མྱངས་དང་མྱོང་བཞིན་པའི་བོད་དང་། ཤར་ཏུར་ཀིསྠིན། ནང་སོག་བཅས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་བཙོན་པའི་གནས་སྟངས་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་། ཆོས་དད་རང་དབང་བཅས་ལ་འཛམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་གཙོས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཚོགས་པ་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་གཞུང་དང་གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་ནས་དོ་ཁུར་ཆེ་བཞེས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་དྲི་བ་དང་། གླེང་སློང་བྱས་ཏེ་གུ་ཡངས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ལག་བསྟར་ཡོང་ཐབས་བྱ་དགོས།
མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་རྒྱལ་རབས་ལོ་
རྒྱུས་དང་། ས་ཁམས། མི་རིགས། རིག་གཞུང་། སྐད་ཡིག ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་གང་ཐད་ནས་ཡོངས་སུ་ཐ་དད་ཀྱི་རང་དབང་རང་བཙན་ལྡན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ཉིད། ད་ཆ་རྒྱ་གཞུང་གི་རྒྱ་སྐྱེད་རིང་ལུགས་འོག་ཏུ་ཚུད་ནས་མི་ལོ་བདུན་ཅུ་བརྒལ་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། དེང་གི་འཛམ་གླིང་སྤྱིའི་གནས་སྟངས་མང་པོར་འགྱུར་བ་འགྲོ་བཞིན་པ་དང་། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དགོངས་བཞེད་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་གཉིས་ཕན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་དགོངས་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

71

དོན་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ་ཡོང་བར་རྒྱ་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོར་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་དེ་སླར་ཡང་ནན་སྐུལ་བྱེད་བཞིན་ཡོད།
བོད་ཀྱི་བདེན་དོན་འཐབ་རྩོད་ལ་འཛམ་གླིང་
རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་གཞུང་དང་། གྲོས་ཚོགས། གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག མི་སྒེར་བཅས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་དང་གནང་བཞིན་པ་མ་ཟད། ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་དང་མང་གཙོ་དོན་གཉེར་ཅན། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་རིགས་གཟུར་གནས་ཤེས་ཡོན་ཅན་མང་པོས་ཡི་རངས་བསྔགས་བརྗོད་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བཞིན་ཡོད། དེ་བཞིན་ཨ་རིའི་གཞུང་གིས་བོད་དོན་ཐོག་ཁྲིམས་ཡིག་གཏན་འབེབས་གནང་བ་དང་། ཡུ་རོབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་གྲོས་ཚོགས་ དང་། ཉི་ཧོང་གྲོས་ཚོགས། རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་བཅས་སུ་བོད་དོན་གླེང་སློང་གནང་དང་གནང་བཞིན་པ་བཅས་ཀྱིས་བོད་དོན་འདི་བཞིན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་གི་གནས་ཚུལ་གལ་ཆེ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བཞིན་པར་བོད་མི་རྣམས་ལ་དགའ་སྤོབས་སྐྱེ་གཞི་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་ཅིང་། རང་ཅག་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་ཉེས་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་རྣམ་དཔྱོད་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དགོངས་བཞེད་བཞིན་བོད་མིའི་ནང་ཁུལ་མཐུན་སྒྲིལ་དང་།

བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཆེད་ནུས་པ་གང་ཡོད་བཏོན་ཏེ། བོད་བསྟན་སྲིད་ཆེད་ནུས་པ་མཉམ་སྤུངས་དང་འགན་ཁུར་སྔར་ལྷག་ཡོང་བའི་ལྷག་བསམ་དང་སེམས་ཤུགས་ཀྱི་ནུས་པ་ཆིག་སྒྲིལ་ཡོང་ཐབས་བྱ་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་ནན་པོ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་མཛད་འཁུར་བཞེས་
ཟིན་པའི་རྗེས། ཐོག་མར་མང་ཚོགས་ལ་འཚམས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་རྒྱུའི་ལམ་སྲོལ་ཡོད་པ་བཞིན། སྐབས་ ༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ས་གནས་ཆ་བགོས་ཀྱིས་བོད་མིའི་གནས་ཡུལ་ས་ཆ་ཕལ་ཆེ་བར་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ནས་འཚམས་འདྲི་གཟིགས་སྐོར་ལས་རིམ་གང་ལེགས་བསྐྱངས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། དེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ལྔ་ལས་གྲུབ་པའི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་ལྡི་ལིར་བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་ཏེ། རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་སླར་གསོ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང་། མ་འོངས་པར་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་གྲོས་ཚོགས་གཙོས་བོད་དོན་ཐད་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་འབྲེལ་ལམ་རྒྱ་སྐྱེད་ཡོང་ཆེད་ལས་འཆར་སྒྲིག་བཞིན་ཡོད་པས་འབྲེལ་ཡོད་ཚང་མས་མཐུན་འགྱུར་ཡོང་བའི་རེ་བ་དང་འབོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
འདས་པའི་ཉིན་བཅུ་ཕྲག་སྔོན་ལ་ཡུཀ་རན་

གྱི་མི་མང་གིས་དཀའ་སྡུག་མྱངས་པ་བཞིན། ལོ་ངོ་བདུན་ཅུ་གོང་དུ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཟེར་བས་བོད་ནང་བཙན་འཛུལ་གྱིས་དྲག་སྤྱོད་སྤེལ་ཏེ་བོད་མིས་དཀའ་སྡུག་མྱངས་པ་དང་ཆ་འདྲ་བ་ཡོད་སྟབས། ཉེས་མེད་དཀའ་སྡུག་མྱོང་བཞིན་པའི་ཡུཀ་རན་མི་མང་ལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། གང་མགྱོགས་མནར་གཅོད་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་བའི་སྨོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
གཞན་ཡང་ཨ་རིས་གཙོས་གཞུང་དང་།
གྲོས་ཚོགས། གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་གར་གཞུང་མང་གཉིས་ནས་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་མཐུན་འགྱུར་གནང་བ་བཅས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
མཐའ་དོན། སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་ཚེ་༸ཞབས་པད་བསྐལ་བརྒྱར་བརྟན་ཅིང་། རླབས་ཆེན་ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་རྣམས་ལྷུན་གྱིས་འགྲུབ་པ་དང་། བོད་དོན་
བདེན་མཐའ་མྱུར་དུ་གསལ་ཞིང་གཞིས་བྱེས་མཉམ་
འཛོམས་ཐོག་བོད་ལ་སྐྱིད་པའི་ཉི་མ་མྱུར་དུ་འཆར་
བའི་སྨོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་བཅས། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
ལྷན་ཚོགས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠
ལ།། །།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་ལྕམ་སྐུ་ཀིམ་བྷར་ལེ་ཀིཊ་ཆིན་མཆོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པར་ཐུགས་གསོ་ཞུས་པ།

༄༅། ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ཨོ་
སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་ལྕམ་
སྐུ་ཀིམ་བྷར་ལེ་ཀིཊ་ཆིན་ (Kimberley Kitchi-
ing) མཆོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པའི་ཡིད་སྐྱོའི་
གནས་ཚུལ་ཐོན་པར། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་
མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་
གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་
འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ། དམ་པ་ཁོང་གི་
སྐུ་ཟླ་སྐུ་ཞབས་ཨན་ཌི་རེའོ་ལན་ཌར་ཡོ་ (And- drew Landeryou) ལགས་ཀྱིས་གཙོས་ནང་མི་

ལྷན་རྒྱས་ཡོངས་ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུས་གནང་འདུགདམ་པ་ཁོང་གི་སྐུ་ཟླ་སྐུ་ཞབས་ཨན་ཌི་རེའོ་
ལན་ཌར་ཡོ་ལགས་ལ་བསྐུར་བའི་ཐུགས་གསོའི་འཕྲིན་ཡིག་ནང་འཁོད་དོན། སྐུ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཟླ་ལྕམ་སྐུ་ཀིམ་བྷར་ལེ་ཀིཊ་ཆིན་མཆོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་འཕྲལ་ང་ཚོ་ཚང་མ་ཧ་ཅང་གི་བློ་ཕམ་བྱུང་། ངས་ཁྱེད་ནང་མི་ལྷན་རྒྱས་ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
ལྕམ་སྐུ་ཁོང་ནི་ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་གྲོས་ཚོགས་

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

72

བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་མི་ཡིན་པ་མ་ཟད། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། མང་གཙོའི་འཐབ་རྩོད་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། དེ་བཞིན་དམ་པ་ཁོང་སྐུ་འཚོ་བཞུགས་སྐབས་བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་གནང་ཡོད་ཅིང་། བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་འགུལ་ཐོག་ཆ་ཤས་མང་པོ་བཞེས་མཁན་གྱི་བོད་ཀྱི་བློ་ཉེ་བའི་གྲོགས་པོ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བ་དེས། ཁོང་ནི་དྲང་བདེན་ཕྱོགས་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་པོ་མཚོན་ཐུབ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༡༡ པའི་ནང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ་ཕེབས་སྐབས་ལྕམ་སྐུ་ཁོང་དང་ལྷན་མཇལ་མོལ་གནང་རྒྱུ་བྱུང་བ་མ་ཟད། སྐབས་དེར་ཁོང་གིས་བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་ཀྱང་གནང་ཡོད།
ལྕམ་སྐུ་ཀིམ་བྷར་ལེ་ཀིཊ་ཆིན་མཆོག་སྐུ་གཤེགས་པ་དེས་ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་གཞུང་མང་གཉིས་ལ་གྱོང་གུད་ཆེན་པོ་ཕོག་པ་ཟད། བོད་མི་རྣམས་ལའང་དེ་ལྟར་
གྱོང་གུད་ཕོག་ཡོད་ཅེས་འཁོད་འདུག་པ་བཅས། །

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་གོ་བོ་བློ་བཟང་ཕན་བདེ་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་འ ཇིགས་བྲལ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་སྡེ་ར་ལྡུན་ཁུལ་གྱི་བོད་མི་གནས་སྡོད་གཞིས་ཆགས་ཁག་ལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ།

༄༅། །བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་
རམས་པ་གོ་བོ་བློ་བཟང་ཕན་བདེ་མཆོག་དང་། སྤྱི་
འཐུས་བསྟན་འཛིན་འཇིགས་བྲལ་མཆོག་རྣམ་
གཉིས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༣ ནས་
༢༦ བར་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ར་ལྡུན་ཁྱབ་ཁོངས་བོད་མིའི་གནས་སྡོད་གཞིས་ཆགས་ཁག་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཁག་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།
དེ་ཡང་ཕྱི་ཚེས་ ༡༣ ཉིན་གྱི་དགོང་དྲོ་སྤྱི་
འཐུས་རྣམ་པ་བདེ་སྐྱིད་གླིང་གཞིས་ཆགས་སུ་ཕེབས་འབྱོར་སྐབས། སྡེ་ར་ལྡུན་ས་གནས་འགོ་འཛིན་དང་། བྱང་ཕྱོགས་སྐོར་བསྐྱོད་ཁྲིམས་ཞིབ་པ། བདེ་སྐྱིད་གླིང་ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ། སྡེ་ར་ལྡུན་ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་གཙོ། ས་གནས་སྤྱི་མི། གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་སྡེ་ཁག་གི་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་གནང་།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༤ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་
པས་ས་སྐྱ་སྒྲོལ་མ་ཕོ་བྲང་དུ་དཔལ་ས་སྐྱའི་སྐྱབས་མགོན་༸གོང་མ་ཁྲི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། དཔལ་ས་སྐྱའི་༸ཁྲི་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་མཇལ་བཅར་ཞུས་པ་དང་། དེ་རྗེས་བདེ་སྐྱིད་གླིང་ས་སྐྱ་བཙུན་དགོན་དུ་དཔལ་ས་སྐྱའི་༸གོང་མ་ཁྲི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། ས་སྐྱ་༸ཁྲི་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ཆིབས་བསྒྱུར་གནང་སྐབས་སུའང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཕེབས་

བཅར་ཞུས་གནང་འདུགདེ་ནས་བདེ་སྐྱིད་གླིང་ས་གནས་འགོ་འཛིན་
ལས་ཁུངས་སུ་ཆེད་ཕེབས་ཀྱིས་ཐེངས་འདིའི་ཁྱབ་

དགེ་འཕེལ་གླིང་གཞིས་སྒར་དུ་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་སྐབས། ས་གནས་མི་མང་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་དང་། དེ་བཞིན་བརྒྱ་དཔོན་ནས་ས་གནས་

ཁོངས་ས་གནས་ཁག་གི་ལས་རིམ་ཐོག་བཀའ་བསྡུར་གནང་རྗེས། རིམ་པས་ས་གནས་དམག་ཟུར་ལས་ཁུངས་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་ཁང་དང་རྒྱུན་ལས་ཁང་། ས་གནས་འཕྲོད་བསྟེན་སྨན་ཁང་། ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་། བྱང་ཕྱོགས་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་། སྐོར་བསྐྱོད་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་བཅས་ལ་འཚམས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་ཤིང་། དེའི་སྐབས་ཁོངས་སོ་སོའི་འབྲེལ་ཡོད་ནས་སྣེ་ལེན་དང་། ལས་དོན་གནང་ཕྱོགས་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ངོ་སྤྲོད་སྙན་སེང་ཞུས་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༡༥ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་

དེར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་པ་ཐེངས་དང་པོ་རེད་ཅེས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་སྦྲགས། གཞིས་སྒར་ངོ་སྤྲོད་དང་བཅས་ཉེ་འཁོར་ཁོར་ཡུག་ལ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་རྗེས། བོད་ཁྱིམ་ཉིན་སློབ་ཀྱི་འཛིན་ཁང་དང་། དཔེ་མཛོད་ཁང་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་དང་། དེ་ནས་སློབ་སྤྱིའི་ལས་ཁུངས་ནང་བོད་ཁྱིམ་སྤྱི་ཁྱབ་དྲུང་ཆེ་དང་། ས་གནས་འགོ་འཛིན་བཅས་ལྷན་འཛོམས་ཐོག་སློབ་གྲྭའི་ནང་མ་འོངས་པར་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཕྱོགས་ཐད་བཀའ་བསྡུར་དང་། དེ་བཞིན་འཕྲོད་བསྟེན་ཁྱབ་ཁོངས་མངོན་དགའ་སློབ་གྲྭར་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

73

འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་ཏེ། སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ཐུག་འཕྲད་དང་། འཛིན་ཁང་། ཉལ་ཁང་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་གནང་རྗེས། འགན་འཛིན་ལས་ཁུངས་སུ་དགེ་རྒན་རྣམས་དང་། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལྷན་འཛོམས་ཐོག དེ་གའི་ཁྱབ་ཁོངས་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་སློབ་གྲྭ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་ལུས་སེམས་གཉིས་ལ་དཀའ་ངལ་ཡོད་མཁན་ཤ་སྟག་ཡིན་སྟབས། ལས་བྱེད་རྣམ་པས་བྱམས་སྐྱོང་དང་གཟིགས་རྟོག་གང་ལེགས་གནང་དགོས་པ་གལ་ཆེ་ཡིན་སྐོར་གྱི་ལམ་སྟོན་དང་། མ་འོངས་ལས་དོན་གནང་ཕྱོགས་ཐད་བཀའ་བསྡུར་གནང་།
དེ་རྗེས་རིམ་པས་བདེ་སྐྱིད་གླིང་ལག་ཤེས་
བཟོ་ལས་ཁང་དང་། འཇམ་དབྱངས་ལག་ཤེས་བཟོ་ལས་ཁང་། ས་གནས་སྨན་རྩིས་ཁང་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་དང་། ཉིན་རྒྱབ་བདེ་སྐྱིད་གླིང་དང་། དགེ་འཕེལ་གླིང་གཞིས་སྒར་ཁྱབ་ཁོངས་མི་མང་འདུ་འཛོམས་གནང་བའི་ཐོག ས་གནས་འགོ་འཛིན་དོན་གྲུབ་རྒྱལ་པོ་ལགས་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་འཚམས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་དགོས་པའི་དམིགས་ཡུལ་དང་། ས་གནས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ངོ་སྤྲོད་སྙིང་བསྡུས། དེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ངོ་སྤྲོད་གནང་རྗེས། སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་གོ་བོ་བློ་བཟང་ཕན་བདེ་མཆོག་གིས་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་

༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན་ དང་། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་བཙུགས་དགོས་པའི་དམིགས་ཡུལ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་འཇིགས་བྲལ་མཆོག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་བབ་དང་། ད་ལྟའི་བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གསུང་བཤད་གནང་རྗེས། ས་གནས་མི་མང་ནས་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༡༦ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཚེ་རིང་
དོན་ལྡན་གླིང་གཞིས་ཆགས་སུ་ཕེབས་ཤིང་། ས་གནས་སུ་འབྱོར་སྐབས་མང་ཚོགས་ནས་སྣེ་ལེན་ཕེབས་བསུ་ཞུས་རྗེས། གཞིས་ཆགས་ཀྱི་སྤྱིའི་གནས་སྟངས་ཐོག་གཟིགས་ཞིབ་དང་། གཞིས་ཁོངས་མི་མང་རྣམས་ལ་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། མང་ཚོགས་ནས་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་། དེ་ནས་གླིང་ཚང་གཞིས་ཆགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གནང་བ་དང་། དེར་དཔལ་ངོར་ཨེ་ཝཾཾ་ཆོས་ལྡན་དགོན་པའི་མཁན་པོ་མཆོག་གིས་གཙོས་དགེ་འདུན་པ་རྣམ་པས་ཕེབས་བསུ་ཞུས་རྗེས། དགོན་པར་ཆོས་མཇལ་དང་། རིམ་པས་རྫ་སྨོན་རྒྱལ་གཡུང་དྲུང་དགོན་པ་དང་། དཔལ་ས་སྐྱའི་གསང་སྔགས་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་གྲྭ། དཔལ་ས་སྐྱའི་བརྩེ་ཆེན་བཤད་

སྒྲུབ་བསམ་གཏན་ཕུན་ཚོགས་གླིང་བཙུན་དགོན། རྫོགས་ཆེན་མདོ་སྔགས་ཆོས་གླིང་རྙིང་དགོན་བཅས་ལ་ཆོས་མཇལ་བཅས་ཞུས།
དེ་ནས་ས་གནས་མི་མང་རྣམས་འདུ་
འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། མང་ཚོགས་ནས་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་རྗེས། གླིང་རྗེ་གེ་སར་ལྷ་ཁང་དུ་ཆོས་མཇལ་དང་། ཉིན་དེར་གླིང་རྗེ་གེ་སར་གྱི་འཁྲུངས་སྐར་འཁེལ་ཡོད་སྟབས། བོད་སྲོལ་ལྟར་གྲོ་སོ་ཕྱེ་མར་མཆོད་རྗེས། མདོ་ཁམས་ཆུ་སྒང་དམག་ཟུར་ཨོ་རྒྱན་འཇིགས་མེད་ལགས་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་འཚམས་འདྲིའི་མཇལ་དར་དང་། ཆུ་སྒང་བསྟན་སྲུང་དང་བླངས་དམག་གི་ལོ་རྒྱུས་སྙིང་བསྡུས་ཤིག་གསུངས་པ་དང་། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་སྤྱིར་རྒན་རབས་པ་ཚོ་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཡིན་གནས་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རང་སྲོག་བློས་གཏོང་གནང་མཁན་གྱི་ཆུ་སྒང་དཔའ་བོ་ཚོར་རྒྱུན་ལྡན་ནས་གུས་ཞབས་ཞུ་བཞིན་ཡོད་སྐོར་ཞུས་རྗེས། སྤྱི་ཟུར་གླིང་ཚང་ཚེ་རྡོ་ལགས་ཀྱིས་གླིང་ཚང་གཞིས་ཆགས་ནང་གི་ལག་ཤེས་ཐོན་རྫས་དྲིལ་བུ་དང་། རྡོ་རྗེ་བཅས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་ཕྱག་རྟགས་སུ་ཕུལ་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༡༧ ཉིན་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་
དོན་གྲུབ་གླིང་གཞིས་ཆགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་གནས་སུ་འབྱོར་སྐབས། ས་གནས་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་དང་། ས་གནས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཆེ་དང་། དྲུང་ཆེ་ལས་རོགས། ས་གནས་བུད་མེད་ཚོགས་གཙོ། སློབ་གྲྭའི་སློབ་སྤྱིས་གཙོས་དགེ་ལས་རྣམས་ཀྱིས་ཕེབས་བསུ་ཞུས་རྗེས། མི་མང་ཚོགས་འདུར་ཕེབས་ཏེ། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། མང་ཚོགས་ནས་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་། དེ་རྗེས་མདོ་ཁམས་ཆུ་སྒང་རྒས་གསོ་ཁང་དུ་ཕེབས་ཏེ། རྒན་རབས་རྣམ་པར་ཐུག་འཕྲད་དང་། སྐབས་དེར་ཆུ་སྒང་དབུས་རྒྱུན་ཨོ་

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

74

རྒྱན་འཇིགས་མེད་ལགས་སོགས་ནས་སྣེ་ལེན་དང་། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་རྒས་གསོ་ཁང་ཐོག་མར་བཙུགས་དགོས་པའི་དམིགས་ཡུལ་དང་། ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་བཅས་ངོ་སྤྲོད་སྙན་སེང་དང་། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་སྔར་བཞིན་ལས་དོན་མཇུག་སྐྱོང་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་གནང་རྗེས། རྒས་གསོ་ཁང་གསར་རྒྱག་ལས་གཞིར་གཟིགས་ཞིབ་གནང་། རིམ་པས་སྨིན་གྲོལ་གླིང་དགོན་པ་དང་། བཀྲིས་འཁྱིལ་དགོན་པ་བཅས་ལ་ཆོས་མཇལ་དང་། ས་གནས་སྨན་རྩིས་ཁང་བཅས་ལ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་། དེ་ནས་ཅན་ད་མན་ས་གནས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས། དེར་འབྱོར་སྐབས་ས་གནས་མི་མང་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུས་རྗེས། མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། མི་མང་ནས་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༡༨ ཉིན་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་མ་
སུ་རི་བོད་ཁྱིམ་སློབ་གྲྭར་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་དེར་འབྱོར་སྐབས། དྲུང་ཆེ་དང་། སློབ་སྤྱིས་གཙོས་དགེ་ལས་ཡོངས་ནས་སྣེ་ལེན་ཕེབས་བསུ་ཞུས་རྗེས། དྲུང་ཆེ་ནས་སློབ་གྲྭ་ཐོག་མ་འཛུགས་སྟངས་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་སྙིང་བསྡུས་ཞུས་རྗེས། བོད་ཁྱིམ་སློབ་གྲྭ་དང་། བོད་ཁྱིམ་སྔོན་གྲོའི་སློབ་གྲྭ རིག་གཞུང་སྡེ་ཚན།

འཛིན་གྲྭ བུའི་སྡོད་ཁང་བཅས་ལ་གཟིགས་ཞིབ་ དང་། དེ་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བོད་ཁྱིམ་དགེ་སློབ་རྣམས་ལ་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། དགེ་སློབ་རྣམས་ཀྱི་དོགས་འདྲི་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་རྗེས། མ་སུ་རི་བོད་ཁྱིམ་ཁྱབ་ཁོངས་རྒས་གསོ་ཁང་ལ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་། ཉིན་རྒྱབ་མ་སུ་རི་སམ་བྷོ་ཊ་གཏན་སློབ་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་སྐབས། དེ་གའི་སློབ་སྤྱི་དང་དགེ་སློབ་ཡོངས་ནས་སྣེ་ལེན་ཕེབས་བསུ་ཞུས་རྗེས། སློབ་སྤྱི་ནས་སློབ་གྲྭ་རྩིས་ལེན་གང་ལེགས་བྱུང་ཡོད་སྐོར་སོགས་ངོ་སྤྲོད་སྙིང་བསྡུས་ཞུས་རྗེས། སློབ་གྲྭའི་སྡེ་ཚན་ཁག་ལ་གཟིགས་ཞིབ་དང་། སློབ་གྲྭའི་ཚོགས་ཁང་དུ་སློབ་སྤྱིས་གཙོས་དགེ་ལས་ཡོངས་ལ་གསུང་བཤད་དང་། ཚོགས་བཅར་བས་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་བ་དང་། ཕྱི་དྲོ་དེ་ཁུལ་ཁ་ཐོར་མི་མང་རྣམས་ཐུག་འཕྲད་གནང་ཡོད་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༡༩ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་
ར་ཇ་སྤུར་བོད་ཁྱིམ་སློབ་གྲྭར་ཕེབས་པ་དང་། སྐབས་དེར་བོད་ཁྱིམ་སྤྱི་ཁྱབ་དྲུང་ཆེ་དང་། སློབ་སྤྱིས་གཙོས་དགེ་ལས་རྣམས་ནས་ཕེབས་བསུ་ཞུས་རྗེས། སློབ་གྲྭའི་སྡེ་ཚན་ཁག་དང་། སྨན་ཁང་། སྡོད་ཁང་བཅས་ལ་གཟིགས་ཞིབ་དང་། དེ་ནས་སློབ་གྲྭའི་དགེ་

ལས་རྣམས་དང་ལྷན་ཕན་ཚུན་དགོངས་ཚུལ་བརྗེ་ལེན། དེ་བཞིན་བོད་ཁྱིམ་དྲུང་ཆེ་དང་། སློབ་སྤྱི། ས་གནས་འགོ་འཛིན་བཅས་དང་ལྷན་སློབ་གྲྭའི་འཛིན་སྐྱོང་དང་ཤེས་ཡོན་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཕྱོགས་ཐད་བཀའ་བསྡུར་གནང་། དེ་རྗེས་ར་ཇ་སྤུར་བུད་མེད་བཟོ་གཞིས་ཁང་དུ་ཕེབས་ཏེ། བཟོ་གཞིས་འགན་འཛིན་དང་། བུད་མེད་ཚོགས་གཙོ། ས་གནས་མི་མང་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུ་ཞུས་རྗེས། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། མང་ཚོགས་ནས་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང། དེ་ནས་ར་སྤུར་གནས་ཞུགས་བོད་པ་ཡེ་ཤུ་རྗེས་འབྲངས་པ་སེ་ཡེ་ཤེས་ལགས་དང་ཐུག་འཕྲད་ཀྱིས་བོད་དོན་སྐོར་དང་། ཆོས་ཕྱོགས་ཐད་དགོངས་ཚུལ་བརྗེ་ལེན་གནང་འདུག ཉིན་རྒྱབ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་དཔལ་ས་སྐྱའི་མཐོ་སློབ་ཏུ་ཕེབས་པ་དང་། སྐབས་དེར་མཁན་པོ་མཆོག་གིས་ཕེབས་བསུ་ཞུས་རྗེས། དེ་གའི་མཐོ་སློབ་ཚོགས་ཁང་ནང་དགེ་འདུན་པ་འདུ་འཛོམས་ཐོག མཁན་པོ་མཆོག་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ངོ་སྤྲོད་སྙིང་བསྡུས་ཞུས་རྗེས། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གོང་བཞིན་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། དེ་ནས་སྡེ་ར་ལྡུན་ཆོལ་གསུམ་གསར་འབྱོར་སྐྱིད་སྡུག་གི་ཚོགས་གཙོ་དང་། ཚོགས་གཞོན་གཙོས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པས་སྙན་ཞུ་དང་། ངག་ཐོག་བདེ་སྡུག་གང་ཞུས་ལ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༢༠ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་
ན་ནི་ཏལ་ལ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་གནས་སུ་འབྱོར་སྐབས། ཁ་ཐོར་མི་མང་གི་ཚོགས་གཙོ་དང་། རྒྱུན་ལས་རྣམ་པས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༢༡ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་སྒོ་མང་དགའ་ལྡན་ཀུན་ཁྱབ་གླིང་དུ་ཆོས་མཇལ་ཞུས་ཤིང་། སྐབས་དེར་དགོན་པའི་མཁན་པོ་མཆོག་གིས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་སྣེ་ལེན་དང་སྦྲགས་འདས་པའི་དགོན་པའི་བྱུང་རིམ་དང་། ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་སྐོར་སྙན་སེང་དང་། དེ་རྗེས་ཁ་ཐོར་མི་མང་རྣམས་ལ་ཐུག་འཕྲད་ཀྱིས་མི་མང་གི་སྤྱིའི་བདེ་

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་གོ་བོ་བློ་བཟང་ཕན་བདེ་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་འཇིགས་བྲལ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་སྡེ་ར་ལྡུན་ཁུལ་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་སྐབས་ཨུ་ཏར་ཁན་ཌི་མངའ་སྡེའི་སྤྱི་ཁྱབ་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་པུ་ཤི་ཀར་ སིངྒ་ དྷ་མི་(Shri Pushkar Singh Dhami, Chief Minister of Uttarakhand) མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

75

སྡུག་གསན་ཞིབ་དང་། དེ་བཞིན་མང་ཚོགས་ནས་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་རྗེས། ས་གནས་བོད་མིའི་ཚོང་ཁང་ཁག་ལ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་།
ཉིན་རྒྱབ་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་པདྨ་ཤྲི་རི་
གཟེངས་རྟགས་བཞེས་མྱོང་མཁན་ལོ་རྒྱུས་ཉམས་ཞིབ་པ་དང་། སྲོལ་རྒྱུན་རི་མོ་མཁས་ཅན་འབུམ་རམས་པ་སྐུ་ཞབས་ཡ་ཤོ་དྷར་མ་དྷ་པལ་ (Dr. Yashodar Mathpal) མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས། སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་འཇིགས་བྲལ་མཆོག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་བབ་དང་འབྲེལ། བོད་དོན་འཐབ་རྩོད་སྐོར་དང་། དམིགས་བསལ་༸གོང་ས་མཆོག་སྐུ་གཟུགས་བདེ་ཐང་ཡིན་སྐོར་སོགས་ཞུས་རྗེས། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ། ༸གོང་ས་མཆོག་གིས་ལྗགས་རྩོམ་གནང་བའི་བཙན་བྱོལ་ནང་གི་རང་དབང་ (Freed-dom in Exile)ཞེས་པའི་ཕྱག་དེབ་ཕྱག་རྟགས་སུ་ཕུལ། དེ་ནས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་སྐུ་ཞབས་ཁོང་གིས་གསར་འཛུགས་གནང་བའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། སྲོལ་རྒྱུན་རི་མོའི་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་དུ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་པ་དང། ཐོག་བརྩེགས་གསུམ་ཅན་གྱི་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་དེའི་ཁང་ཐོག་གསུམ་པ་དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༢༤ ཉིན་སྔ་དྲོ་སྡེ་ར་ལྡུན་ཁྱབ་
ཁོངས་ཚོགས་སྡེ་ཁག་གི་ལས་སྣེ་རྣམས་དང་ལྷན་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཞིག་ཚོགས་པ་དང་། དེའི་སྐབས་གཙོ་བོ་བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་འཐབ་རྩོད་སྐོར་སོགས་ལ་བཀའ་བསྡུར་དང་། དྲི་བ་དྲིས་ལན་གནང། ཉིན་རྒྱབ་རྒྱ་གར་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་བ་ཞིག་དང་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས། ༸གོང་ས་མཆོག་གིས་ལྗགས་རྩོམ་གནང་བའི་བཙན་བྱོལ་ནང་གི་རང་དབང་ (Freedom in Exile)ཞེས་པའི་ཕྱག་དེབ་ཕུལ་རྗེས། བོད་དོན་ཐོག་བཀའ་བསྡུར་ལྷུགས་པོ་གནང་། དེ་ནས་འབྲི་གུང་བཀའ་བརྒྱུད་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་དང་། སྲོང་བཙན་དཔེ་མཛོད་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་པ་དང་། ཕྱི་དྲོ་བོད་དོན་རྒྱབ་

སྐྱོར་ཚོགས་པ་བྷ་ར་ཏ་ཏི་བྷཏ་ས་མན་ཡ་སང་ (Bharat Tibbat Samanvaya Sangh) ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་དང་། ཚོགས་གཞོན་གཙོས་ཚོགས་མི་བཅུ་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་གོ་བོ་བློ་བཟང་ཕན་བདེ་མཆོག་གིས། སྤྱིར་རྒྱ་གར་གཞུང་མང་གཉིས་ནི་བོད་མི་ཚོར་ཧ་ཅང་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་

ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བྷ་ར་ཏ་ཏི་བྷཏ་ས་མན་ཡ་སང་དབུས་ས་གཉིས་ནས་ད་བར་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་གནང་བར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞུས་པ་དང་སྦྲགས། གནས་ཆེན་གངས་རིན་པོ་ཆེ་ནི་བོད་དང་རྒྱ་གར་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་རྩ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་དུས། ཐུན་མོང་ཐོག་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་རྩོད་དགོས་སྐོར་སོགས་གསུངས་གནང་བ་དང་། སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་འཇིགས་བྲལ་མཆོག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟེང་གི་མཁས་པ་ཚོས་བོད་ཀྱི་ཐོག་གཟིགས་སྟངས་དང་། བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གི་གནས་སྟངས་ཐོག་གསུངས་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༢༥ ཉིན་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་
གཉིས་ནས་ཨུ་ཏར་ཁན་ཌི་མངའ་སྡེའི་སྤྱི་ཁྱབ་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་པུ་ཤི་ཀར་སིངྒ་དྷ་མི་ (Shri Pushk-
kar Singh Dhami, Chief Minister of Utt-

tarakhand) མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་
མངའ་སྡེའི་གཞུང་མང་གཉིས་ནི་བོད་མི་ཚོར་ཧ་ཅང་

གི་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་། ད་དུང་ཡང་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་མ་བྱུང་བར་མཐུན་འགྱུར་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བའི་རེ་སྐུལ་ཞུས་
གནང་འདུགགཟིགས་སྐོར་ཕྱོགས་བསྐྱོད་སྐབས་ས་
གནས་སོ་སོའི་མི་མང་གི་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་ལེན་ དང་། མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་

གཉིས་ནས་གསུང་བཤད་ཐེངས་ ༡༠ དང་། བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་ ༡། དེ་བཞིན་མངའ་སྡེའི་སྤྱི་ཁྱབ་བློན་ཆེན་སོགས་མཇལ་འཕྲད་གནང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་མི་མང་དང་། ཁོངས་སོ་སོ་ནས་དཀའ་སེལ་མཇུག་སྐྱོང་དགོས་རིགས་སྙན་ཞུ་དང་། ཉམ་ཐག་གི་གནས་ཚུལ་རྒྱུས་ལོན་དང་དཀའ་སེལ་མཇུག་སྐྱོང་། སློབ་གྲྭ། མི་མང་སོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་གཟིགས་ཞིབ་གནང་བ་སོགས་ལམ་འགོར་བཅས་ཁྱོན་ཉིན་གྲངས་ ༡༣ ཙམ་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་ལས་དོན་ཡོངས་སུ་ལེགས་གྲུབ་གནང་ཡོད་པ་དང་། ད་རེས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ས་བགོས་ལྟར་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་རིང་ས་གནས་སོ་སོ་ནས་བདེ་སྡུག་ཞུས་ཁག་ལ་འབྲེལ་ཡོད་ལྷན་ཁང་སོ་སོས་དཀའ་སེལ་དགོངས་བཞེས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱག་བསྟར་མཇུག་སྐྱོང་གནང་དགོས་རིགས་རྣམས་དོན་གནད་རེ་རེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་བརྒྱུད་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་ཏུ་འབུལ་ལམ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཅས། །

76

གསུང་བཤད།

སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གཉིས་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གི་ཚོགས་འདུ་དབུ་འཛུགས་ཀྱི་གསུང་བཤད།

༄༅། །དེ་རིང་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཚོགས་
ཚོགས་དུས་གཉིས་པའི་ཐོག་ལ་ཆིབས་བསྒྱུར་

འདས་གྲོངས་སུ་འགྱུར་བ་གསལ་པོ་ཤེས་རྟོགས་ཡོང་གི་འདུག ཁོང་གི་ཆེད་དུ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀྱི་

གནས་སྟངས་ཤིག་ཡིན། དེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་ཟུར་པ་ཁྲི་འདུ་དཔོན་འཆི་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ལགས། དེ་ག་ནང་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་ཟུར་པ་འབྲོག་སྨད་ཚེ་བརྟན་ནོར་བུ་ལགས། ཁོང་རྣམ་པའི་ཆེད་དུ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀྱི་གྲོས་འཆར་རིམ་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་ལས་རིམ་གལ་ཆེ་བ་གཅིག་
དེ། བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར་དེ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ནས་བཟུང་སྟེ་ད་ལྟ་བར་དུ་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར་དེ་ཚོགས་དུས་ཉིན་དང་པོའི་ཐོག་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་ཡོང་བསྡད་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ནང་དོན་དེ་དག་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། རྒྱ་ནག་གི་གནས་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། ལྷག་པར་དུ་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་རེད། དེ་བཞིན་ཁོར་ཡུག་རེད། ཆབ་སྲིད་བཙོན་པའི་གནས་སྟངས་སྐོར་རེད། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་གཞི་རྩའི་རང་དབང་གི་གནས་བབ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་གླེང་སློང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་ནས་དེའི་ཐོག་ལ་ཏན་ཏན་ཐུགས་སྣང་གནང་གི་རེད་ལ། དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད་ཅེས་སྙན་སེང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་རིང་ང་ཚོའི་ལས་རིམ་ཐོག་ནས་དུས་ཚོད་
མང་བ་གཏོང་ས་དེ། ལས་བསྡོམས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། རྩ་བའི་ལས་བསྡོམས་དེ་བཀའ་ཤག་གོང་མའི་ལས་བསྡོམས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་བར་སྐབས་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཤིག་གི་ཐོག་ནས་དེ་ད་ལྟ་བར་དུ་བསྐྱང་མ་ཐུབ་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་

གནང་མཁན་དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་གིས་དབུས་པའི་དཔལ་ལྡན་བཀའ་བློན་རྣམ་པ་དང་། དེ་ག་ནང་བཞིན་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པས་དབུས་པའི་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཡོངས་ལ་ཐོག་མར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་དེ་རིང་ང་ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་
དུས་གཉིས་པའི་ཚོགས་མི་ནང་ནས་སྤྱི་འཐུས་གཅིག་ཙམ་མ་གཏོགས་སྤྱི་འཐུས་ཚང་མ་མཉམ་ཞུགས་ཞུ་ཐུབ་ཡོད་ཅེས་སྙན་སེང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་རིང་ང་ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་ཐེངས་གཉིས་པའི་ལས་རིམ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། དང་པོ་དེར་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་ཁག་ཅིག་དང་། དེ་བཞིན་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ལས་བསྡོམས་བཅས་ཆགས་བསྡད་ཡོད། མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་ནང་ལ་ཉེ་ཆར་ཕྱི་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་བོད་ནང་དུ་གཞས་པ་ཚེ་དབང་ནོར་བུས་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་བཏང་ནས། ད་ལྟའི་ཆར་ཁོ་རང་

གྲོས་ཆོད་གཅིག་དང་། དེ་བཞིན་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཐུགས་ཉེ་བའི་གྲོགས་པོ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་དོན་ཐོག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་ཡི་ཤུའི་བླ་ཆེན་ཨར་ཆི་བྷི་ཤོབ་ཌེ་སི་མོན་ཊུ་ཊུ་མཆོག་སྐུ་ཚེ་འཕེན་པ་རྫོགས་པ་དེའི་ཆེད་དུ་ང་ཚོས་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་ཅིག་ཁུར་ཡོད། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་གནས་ཡུལ་མངའ་སྡེའི་གཞུང་གི་སྤྱི་ཁྱབ་བློན་ཆེན་ཟུར་པ་སྐུ་ཞབས་ར་ཇཱཱ་

ཝིར་བྷདྲཱ་སིངྒ་མཆོག དངོས་གནས་བྱས་ན་ཁོ་རང་འདས་གྲོངས་ཟིན་ནས་དུས་ཚོད་གང་ལ་གང་འཚམ་ཕྱིན་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་སྐབས་སུ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་ཁུར་དགོས་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་སྐབས་དེ་དུས་ང་ཚོས་དྲན་གསོ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་བྱུང་མེད་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་འདུག དེ་ཡིན་དུས་དེ་རིང་ང་ཚོས་ཁོང་ལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་ཅིག་ཁུར་བའི་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

77

བསྡད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་འགྲོ་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དེའང་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་དུས། ང་ཚོས་འདི་གཙང་མ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་ན་བསམས་ནས་དེ་རིང་ང་ཚོས་ལས་བསྡོམས་གྲོས་ཚོགས་དེ་དུས་ཚོད་ཐུང་ཐུང་ཞིག་ནང་དུ་གཙང་མ་བཟོ་ཐུབ་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་ཞུས་ནས་དེ་བསྣམས་ཡོང་བ་ཞིག་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ལས་བསྡོམས་འདི་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༠༌༌༌༢༠༢༡ གི་ལས་བསྡོམས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་ལྷན་ཁང་ཁག་བདུན་གྱི་ལས་བསྡོམས་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་དྲི་བ་དྲིས་ལན་རེད། གསལ་བཤད་ཞུ་དགོས་རྒྱུ་རེད། དེ་འདྲ་ཡོང་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་ཤིག་དང་། དེ་ནས་གྲོས་ཚོགས་གཞུག་མ་དེ་དུས་ཚོད་མི་རིང་བ་ཞིག་ལ་བསླེབ་ཡོང་དུས། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ད་ལྟའི་བཀའ་ཤག་གི་ཕྱག་ལས་གནང་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་བ་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་གླེང་སློང་ཞུ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ལས་ཁུངས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་དེ་ཚོའི་གྲས་དེ་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་མཁྱེན་པ་གནང་དགོས་པར་སོང་། དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན།
དེ་ནས་བར་སྐབས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་
སྟངས་ཐོག་ལ་ཉེ་ཆར་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་གྱི་གསུང་བཤད་དང་། དེ་བཞིན་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གི་གསུང་བཤད་ཕེབས་ཚར་ཙམ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་དེ་མཇུག་ལ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་ང་རང་ཚོའི་གནས་བབ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས། དེ་འདྲ་ཡོང་བསྡད་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་གྲོས་ཚོགས་སུ་དང་པོ་ལྷང་ཙམ་ཞུ་དགོས་རྒྱུ་ཞིག་ལ། ཉེ་ཆར་ཁམས་བྲག་མགོའི་གནས་སྟངས་དེ་ཧ་ཅང་ཛ་དྲག་ཆེ་བ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་འདུག ཐུབ་པའི་སྐུ་བརྙན་གཏོར་བ་དང་། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་
མགོན་པའི་སྐུ་བརྙན་གཏོར་བ། གུ་རུའི་སྐུ་བརྙན་
གཏོར་བ། མཆོད་མེ་ལྷ་ཁང་གཏོར་བ། དེ་དང་འབྲེལ་

ཆགས་ཀྱི་མི་མང་པོ་ཞིག་བཀག་ཉར་དང་འཛིན་བཟུང་བྱས་པའི་གནས་སྟངས། ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་ཛ་དྲག་གི་གནས་སྟངས་འགྲོ་བཞིན་པ་ཆགས་བསྡད་འདུགདེ་བཞིན་ང་ཚོའི་རྩོམ་པ་པོ་གྲགས་ཅན་སྒོ་
ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལགས། ཁོ་རང་གིས་བོད་བསྟན་སྲིད་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱག་ལས་ཤུགས་ཆེན་པོ་གནང་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་རྩོམ་གྱི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། གསུང་བཤད་གནང་རྒྱུའི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། གང་ལྟར་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དུ་ནུས་པ་ཐོན་པའི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལའང་རྒྱ་མིས་མ་ཉེས་ཁ་ཡོག་གི་ཐོག་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱས། ད་ལྟ་ལོ་བཅུའི་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་འདུགདེ་བཞིན་གོང་དུ་ཞུས་མ་ཐག་ཡིན། པོ་ཏཱ་
ལའི་མདུན་ཐང་དུ་གཞས་པ་ཚེ་དབང་ནོར་བུ་ལགས་ཀྱིས་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་བཏང་བའི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཆགས་བསྡད་འདུག དེ་བཞིན་གསུམ་བཅུ་དུས་དྲན་གཡས་གཡོན་ནང་བོད་ནང་དུ་བཀག་འདོམས་དང་། ཛ་དྲག་གི་གནས་སྟངས་ཧ་ཅང་གི་ཤུགས་ཆེན་པོ་རེད་འདུག དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་ཐུགས་དྲན་གསོ་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་མཐོང་བསྡད་རྒྱུ་དང་རིག་བསྡད་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ལའང་འགྱུར་བ་འགྲོ་བཞིན་པའི་སྐབས་རྒྱ་ནག་གི་ཆབ་སྲིད་ལའང་རང་བཞིན་གྱིས་ཤུགས་མ་ཐུབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆགས་བསྡད་པ། དེ་འདྲའི་འགྱུར་བ་འགྲོ་དགོས་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་རྒྱ་ནག་གི་ད་ལྟའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབུ་འཛིན་དེའི་གནས་སྟངས་དེ་ཚོ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ནང་དུ་འགྱུར་བ་འགྲོ་རྒྱུའི་རིགས་གཅིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། འགྱུར་བ་མེད་པར་མུ་མཐུད་ནས་གཙོ་འཛིན་གནང་ནས་སྡོད་ཀྱི་རེད་ཟེར་ནས་གླེང་སློང་ཡོང་གི་

ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་གི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་རེད། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྟངས་རེད། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་སྟངས་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་ཐུགས་སྣང་གནང་ནས། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་དེ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་དུ་ཞུ་གཏུག་གནང་དགོས་རྒྱུ། བོད་མི་སྒེར་སོ་སོའི་ངོས་ནས་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཞུ་གཏུག་གི་ལས་འགུལ་ཡིན་ནའང་འདྲ་འདུག སོ་སོས་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་ལས་འགུལ་ག་རེ་སྤེལ་ནའང་། སྐབས་དང་དུས་ལ་འཚམ་པ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུ་ཞིག ང་ཚོའི་ངོས་ནས་གོ་སྐབས་དེ་འཛིན་ཐུབ་རྒྱུ་དེ་གནས་སྟངས་གལ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་དེ་རིང་ལྷང་ཙམ་ཞིག་ཞུས་ན་བསམས་སོང་།
འདས་པའི་དུས་ཚོད་ནང་དུ་གནད་དོན་ཆེ་
ཁག་གསུམ་འདྲ་པོ་ཞིག་རྣམ་པ་ཚོར་དྲན་གསོ་ཞུས་ན་བསམས་བྱུང་། དང་པོ་དེ་ག་རེ་ཡིན་ཞུས་ན། ཕྱི་ཟླ་ ༡༢ ནང་དུ་དྷ་ས་ཊ་པུ་ཝན་དུ་ཧི་མ་ཅཱལ་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་པ་རེད། སྐབས་དེ་དུས་ཧི་མ་ཅཱལ་གྱི་ཤིང་ནགས་བློན་ཆེན་སྐུ་ཞབས་ར་ཀེཤ་པཱ་ཐཱ་ནཡེ་ (Rakesh Pathania) ལགས་ནས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་རེད། བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ་རེད། དྷ་རམ་ས་ལར་བཞུགས་མཁན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་རིགས་ཤིག་མ་གིར་ཧི་མ་ཅཱལ་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་མགྲོན་འབོད་ཞུས་པ་དང་། མགྲོན་འབོད་གནང་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཧི་མ་ཅཱལ་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཏེ། ཚང་མར་ངོ་སྤྲོད་གནང་ནས། མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་ཚང་མར་འགྲེལ་བཤད་གནང་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་གཞུང་འཛིན་ཆབ་སྲིད་ཚོགས་པ་ཡིན་ནའང་འདྲ་འདུག ཕྱོགས་འགལ་ཆབ་སྲིད་ཚོགས་པ་ཡིན་ནའང་འདྲ། ང་རང་ཚོར་ཚང་མས་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་ཐོག་ནས་ཕྱག་བརྡབ་པ་དང་། ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་གསོལ་ཚིགས་མཆོད་པ། སྐུ་པར་བསྒྲོན་པ། འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག རྩ་བའི་སྤྱི་ནོར་

78

གསུང་བཤད།

༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཐུགས་རྗེ་བཀའ་དྲིན་རེད། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་མཛད་གཙོ་རྣམ་པས་ཐུགས་འགན་བཞེས་པའི་ཐོག་ནས། ང་ཚོའི་འབྲེལ་བ་དེ་ཤུགས་ཆེ་རུ་དང་། གང་ལྟར་གནས་བབ་དེ་ཕན་ཚུན་ཆེ་མཐོང་དང་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས། ང་ཚོའི་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་མ་གསལ་བའི་བར་དུ་གནས་དགོས་དུས། ཆེ་མཐོང་དང་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་གནས་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་གནས་བབ་དེ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཐུབ་པ། སྤྱི་ཚོགས་གཞན་ནས་ཡིན་ནའང་ང་ཚོར་ཆེ་མཐོང་སླེབས་ཐུབ་པ། དེ་འདྲའི་གནས་སྟངས་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་དུས། དེ་རིང་འདིར་ཤིང་ནགས་བློན་ཆེན་མཆོག་རེད། མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་རེད། འབྲེལ་ཡོད་ཚང་མར་བསྐྱར་དུ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཤིག་ཟིན་ན་བསམས་སོང་།
དེ་བཞིན་གནད་དོན་གཉིས་པ་དེ། རྩ་བའི་ང་
ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ། ཧ་ལམ་ལུང་པ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཙམ་ལ་གྲོས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་བཙུགས་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་དེ་བདུན་ཅུ་དོན་གྲངས་ནས་འགོ་བཙུགས་ནས་སླེབས་བསྡད་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་བར་སྐབས་ནད་ཡམས་དང་། འོས་བསྡུའི་དུས་ཚོད་ཁེལ་ནས་བསྐྱར་གསོ་མ་ཐུབ་པ་དེ་འདྲ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་གོ་སྐབས་དེ་ང་ཚོས་མུ་མཐུད་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ། སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཐུབ་དགོས་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་དུས། ང་ཚོའི་རྒྱུན་ལས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐུ་ཚབ་འཐུས་མི་གྲངས་ ༥ ཆེད་མངགས་ལྡི་ལིར་ཕེབས་ནས། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཞུ་གཏུག་གནང་རྒྱུ། དེའི་ཐོག་ནས་གྲོས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་སླར་གསོ་ཡོང་ཐུབ་པ་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚབ་ནས་ང་ཚོ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མི་སྣ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཡི་གེ་བཏང་། དེའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་མང་པོའི་ནང་དུ་གླེང་སློང་

ཤུགས་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། གནད་ཡོད་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཐུགས་སྣང་གནང་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཆགས་སོང་། སྐབས་དེ་དུས་བཅར་མཁན་རྒྱ་གར་གྱི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་རྣམ་པས་གསུང་བཤད་གནང་བ། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དྲི་བར་ལན་འདེབས་གནང་བའི་ཐོག་ནས། བོད་དོན་གྱི་ཐོག་ལ་མུ་མཐུད་རྒྱ་གར་གྱི་ཐོག་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་དེ་ཤུགས་ཆེ་རུ་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུར། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་འབྲེལ་མཐུད་ཞུ་ཐུབ་རྒྱུ་དང་། རྒྱ་གར་གཞུང་དང་མང་ཚོགས། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མུ་མཐུད་ནས་བོད་དོན་གྱི་ཐོག་ལ་ཐུགས་སྣང་གནང་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་གོ་སྐབས་དེ་འདྲ་ཞིག་བསྐྲུན་སོང་བསམ་པའི་ཚོར་སྣང་ཞིག་བྱུང་སོང་། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་རྒྱ་གར་གཞུང་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། རྩ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཚང་མ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ། གཅིག་ལས་གཅིག་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་དེ། རྒྱ་གར་གཞུང་དང་གྲོས་ཚོགས་དེ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད་དུས། ང་རང་ཚོས་མ་འོངས་པར་ཡིན་ནའང་འབྲེལ་ལམ་དམ་ཟབ་མཐུད་ཐུབ་རྒྱུ་དང་། ང་ཚོས་ཞུ་གཏུག་གནང་ཐུབ་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་གནད་དོན་གསུམ་པ་དེ། རྒྱ་གར་
རྗེས་ལ་ང་ཚོར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་ཤོས་གནང་མཁན་ཨ་རིའི་གཞུང་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། ཨ་རིའི་གཞུང་གིས་ཁྲིམས་ཡིག་གཏན་འབེབས་གནང་བ། དེ་བཞིན་ད་ལྟ་ངས་ཞུ་རྒྱུ་གཙོ་བོ་དེ་ག་རེ་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ཟེར་ན། ཨ་རིའི་གཞུང་གི་བོད་དོན་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་མཐུད་པ་ལྕམ་སྐུ་ཨ་ཛི་རཱ་ཛེ་ཡ་ (Uzra Zeya) མཆོག་བསྐོ་གཞག་གནང་བ། ཁོང་གི་ཡིན་ནའང་བོད་དོན་གྱི་ཐོག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་མུ་མཐུད་ནས་གནང་གི་ཡོད་པ། དེ་བཞིན་ཨ་རིའི་གཞུང་གི་ཁྲིམས་ཡིག་གཏན་འབེབས་གཞིར་བཟུང་གི་ཐོག་ནས། ཨ་རིའི་གཞུང་གིས་བོད་དང་རྒྱ་ནག་

དབར་འབྲེལ་མོལ་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུ་དང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། སྐད་ཡིག་གོམས་གཤིས། ངོ་བོ་དེ་ཚོ་མ་བརླག་པའི་ཐོག་ནས་ཨ་རིའི་གཞུང་གིས་ཡིན་ནའང་མཐུན་འགྱུར་ཤུགས་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡིན་ཞེས་ཞལ་བཞེས་གནང་བ་གཞིར་བཟུང་གི་ཐོག་ནས། ང་ཚོས་སྐབས་དེ་དུས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའི་འཚམས་འདྲི་ཕུལ་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ལན་དུའང་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་ཡིན་ནའང་འདྲ་འདུག གྲོས་ཚོགས་ལ་ཡིན་ནའང་འདྲ། ལན་ཁ་གསལ་པོ་ཞེ་དྲག་ཚུར་གནང་ཡོད་པ་རེད། དེ་རིང་གོ་སྐབས་འདིའི་བརྒྱུད་ནས་ཨ་རིའི་གཞུང་དང་། དམིགས་བསལ་འབྲེལ་མཐུད་པ་ལྕམ་སྐུ་མཆོག་རེད། རྣམ་པ་ཚོ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་དང་། ང་རང་ཚོས་མ་འོངས་པར་གནས་སྟངས་དེ་ཚོའི་གྲས་མུ་མཐུད་ནས་གོ་སྐབས་འཛིན་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་བཞིན་ང་རང་ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ནང་དུ་ཆ་ཤས་བཞེས་ཕྱོགས། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་རྣམ་པ་རེད། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་རྣམ་པ་ཟེར་དུས་དེའི་ནང་དུ་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་རེད། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་ཚང་མ་ཚུད་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་གནད་དོན་མང་པོའི་ཐོག་ལ་གླེང་སློང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། གླེང་སློང་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ་གཙོ་བོ་ང་ཚོའི་ཚོགས་འདུའི་འགྲོ་ལུགས་དང་། ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་གཞིར་བཟུང་ཕེབས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་བཀའ་མོལ་གསུང་ཕྱོགས་རེད། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་འདྲ་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་གླེང་སློང་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས། མཚམས་རེར་ཚིག་ཆ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་སྟངས། དེ་བཞིན་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་འདོན་སྟངས། དེ་ཚོ་གྲས་ཏོག་ཙམ་ཐལ་ཆ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་ང་ཚོས་ཐོག་མར་འབོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུར། ང་ཚོས་ཚུལ་དང་མཐུན་པ། རྒྱུ་མཚན་དང་ལྡན་པ། ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུར་འབོད་སྐུལ་ཞུ་བཞིན་ཡོད། རྩ་བའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཆེ་མཐོང་དང་། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་ཟེར་དུས་ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

79

གཞོན་གཅིག་པུར་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུ་མེད་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་རེད། འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་རེད། ཚང་མ་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་བསྡད་དུས། ཚང་མའི་ཐོག་ནས་ནུས་པ་མཉམ་སྤུངས་དང་ཕྱར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་གནང་རོགས་ཟེར་ནས་འབོད་སྐུལ་གྱི་ཚུལ་དུ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ནས་ངས་ཚོགས་གཙོའི་ཚོགས་འདུ་དབུ་འབྱེད་ཀྱི་གཏམ་བཤད་འདི་ནས་མཇུག་བསྡུས་པ་ཡིན། མཐའ་དོན་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྐུ་ཚེ་ཞབས་པད་བསྐལ་བརྒྱར་བརྟན་པ་དང་། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་མྱུར་དུ་གསལ་ནས་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་ཀྱི་ཉི་མ་མྱུར་དུ་ཤར་བའི་སྨོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དཔལ་ས་སྐྱའི་ཁྲི་འཛིན་ ༤༣ པ འི་མཛད་སྒོར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གསུང་བཤད།
༄༅། །༸སྐྱབས་མགོན་ས་སྐྱ་༸གོང་མ་ཁྲི་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་དབུས་དཔལ་ས་སྐྱའི་ཕོ་བྲང་
རྣམ་གཉིས་ཀྱི་འཁོན་གདུང་བགྲེས་གཞོན་རྣམ་པ་
དང་། རྗེ་བཙུན་མ་རྣམ་པ། བླ་ཆེན་ཁག་དང་། རྒྱལ་
ཡུམ་ཆེན་མོ་དང་བདག་མོ་སྐུ་ཞབས་ལྷན་རྒྱས། གཞན་ཡང་མཁན་སྤྲུལ་རྣམས་དང་། སྐུ་མགྲོན་རྣམ་པ། འདུས་ཚོགས་ལྷན་རྒྱས་ལ་དེ་རིང་ནི་༧སྐྱབས་མགོན་༧གོང་མ་ཛྙ་ན་བཛྲ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དཔལ་ས་སྐྱའི་ལུགས་གཉིས་གསེར་གྱི་ཁྲི་འཕང་མངོན་པར་མཐོ་བར་མངའ་གསོལ་རྟེན་འབྲེལ་ཞུ་རྒྱུའི་དུས་བཟང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཉིན་ཕྲན་ནས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་སྒོ་གསུམ་གུས་པས་འཚམས་འདྲིའི་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
བོད་གངས་ཅན་ཞིང་དུ་ཆོས་རྒྱལ་མེས་
དབོན་རྣམ་གསུམ་དང་། མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ་སོགས་རིམ་པར་བྱོན་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ལོ་པཎ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུགས་བསྐྱེད་མཛད་ཁུར་བླ་མེད་བསྐྱངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ནས་བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་སུ་དར་རྒྱས་བྱུང་བ་ནི་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་འགྲོ་སྤྱི་དང་། དེང་གི་འཛམ་གླིང་གོ་ལའི་ཁྱོན་དུ་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོང་བཞིན་ཡོད། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱིས་བོད་ཙམ་མ་ཟད་ཆེན་པོ་ཧོར་སོགས་བརྒྱུད་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེར་དད་གུས་ཆེན་པོས་བོད་སོག་མཆོད་ཡོན་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བཙུགས་ཏེ་བསྟན་འགྲོར་ཕན་པའི་མཛད་རྗེས་བླ་མེད་བསྐྱངས་ཡོད། དེ་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༢༤༠ ལོར་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་

ཆིང་གེ་སེ་ཁང་གི་ཚ་བོ་གོ་དན་ཁང་གིས་བོད་ལ་དམག་དཔུང་དྲངས་ཏེ་སྐབས་དེའི་བོད་ཀྱི་བླ་ཆེན་གྲས་ནས་མཚན་སྙན་ཆེ་བ་འཇམ་མགོན་ས་སྐྱ་པཎྡིཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གདན་འདྲེན་ཞུས། དེ་ནས་བོད་དང་སོག་པོའི་དབར་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་འགོ་ཚུགས། གོ་དན་ཁང་གི་རྗེས་སུ་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཀུབ་ལའི་ཁང་གིས་ནང་ཆོས་ལ་དད་ནས་ས་པཎ་གྱི་སྐུ་ཚ་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་བླ་མར་བསྟེན་ཏེ་ནང་པའི་ཆོས་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆོས་སུ་ཁས་བླངས། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་དབུ་བླར་བཀུར། ཕྱི་ལོ་ ༡༢༥༤ ལོར་ཀུབ་ལའི་ཁང་གིས་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ལ་བཀའ་དྲིན་གསོ་ཕྱིར་དབང་ཡོན་དུ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་བདག་དབང་ཆ་ཚང་ཕུལ་ཏེ་མཚན་བསྟོད་གནང་བ་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ལ་དབང་བསྒྱུར་གྱིས་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་རྒྱལ་བསྟན་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱིས་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་མཛད་ཡོད།
དེ་རྗེས་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་ལ་འགྱུར་བ་

སྔ་རྗེས་བྱུང་བ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༦༤༢ ལོ་ནས་༸གོང་ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་པ་ནས་བཟུང་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱིས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ལ་དབང་བསྒྱུར་མཛད་ཅིང་བོད་གཙོས་ཁྱིམ་མཚེས་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོར་བསྟན་འགྲོར་ཕན་པའི་རྨད་བྱུང་གི་མཛད་རྗེས་བསྐྱངས་ཡོད།
སྟབས་ཉེས་པ་ལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར་རྒྱ་
དམར་གྱིས་བོད་ནང་དྲག་པོའི་བཙན་འཛུལ་དཔུང་འཇུག་གིས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་ཛ་དྲག་ཇེ་ཆེར་གྱུར་སྟབས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོར་༸སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་ ༡༤ པ་ཆེན་པོ་མཆོག་དགུང་གྲངས་ ༡༦ ལས་མ་ཕེབས་ཀྱང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཏེ། བོད་ཀྱི་གནས་བབ་སྔ་སོར་ཆུད་ཐབས་སུ་རྒྱ་གཞུང་ལ་འབྲེལ་ལམ་རིམ་བསྟུད་གནང་ཡང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དྲག་ཤུགས་ཁོ་ནའི་བྱེད་བབ་དབང་གིས་མཐར་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཁྱིམ་མཚེས་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་གར་འཕགས་

80

གསུང་བཤད།

པའི་ཡུལ་དུ་སྲིད་དོན་སྐྱབས་བཅོལ་ལ་ཕེབས་དགོས་བྱུང་བ་དང་། གང་གི་ཕེབས་རྗེས་སུ་འབྱོར་བའི་བོད་མི་སྐྱབས་བཅོལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་གནས་བབ་སོགས་ལ་ཐུགས་ཁུར་ཆེ་བཞེས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་འབྲེལ་ལམ་གོ་བསྡུར་རིམ་པ་བརྒྱུད་དེ་བཙན་བྱོལ་དུ་གཞིས་ཆགས་ཁག་དང་། སློབ་གྲྭ་ཁག་གསར་འཛུགས། དགོན་སྡེ་ཁག་གསར་བཞེངས་སོགས་ལྷག་པར་བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་རང་བཞིན་མང་གཙོ་ཅན་དུ་བསྒྱུར་རྒྱུའི་དགོངས་བཞེད་སྔོན་ཡོད་ལྟར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ལོར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་གསར་འཛུགས་གནང་བས་མཚོན་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་སྲ་བརྟན་ཚགས་ཚུད་མཛད་པ་སོགས་ནི་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་རླབས་ཆེན་གྱི་དགོངས་བཞེད་ལས་བྱུང་བ་མ་ཟད། གང་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ནས་ཆབ་སྲིད་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྐུ་དབང་མང་ཚོགས་ཀྱི་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་འགོ་འཁྲིད་རྣམས་ལ་གསོལ་སྩལ་མཛད་ནས་བོད་མིའི་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་། སྐད་ཡིག བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག ཆོས་ལུགས་མཐུན་སྒྲིལ། འགྲོ་བའི་མིའི་བྱམས་བརྩེ་སོགས་ཀྱི་ཐད་འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྲུ་གང་སར་མུ་མེད་པར་མཛད་འཕྲིན་བསྐྱངས་དང་སྐྱོང་བཞིན་པར་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་གང་ས་ནས་སྐྱེ་བོ་འབུམ་ཕྲག་མང་པོས་བསྔགས་བརྗོད་དང་གུས་བཀུར་བླ་མེད་དུ་ཞུ་བཞིན་ཡོད།
གང་གི་གསང་གསུམ་མཛད་འཕྲིན་ལ་དབུ་
འོག་དཔུང་འདེགས་ཞུ་མཁན་དཔལ་ས་སྐྱའི་༸སྐྱབས་མགོན་༸གོང་མ་ཁྲི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ངག་དབང་ཀུན་དགའ་ཐེག་ཆེན་དཔལ་འབར་འཕྲིན་ལས་བསམ་འཕེལ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གིས་ཐུགས་བསྐྱེད་མཛད་འཕྲིན་ཆེས་ཆེར་རྒྱས་ཏེ། བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པའི་མདོ་སྔགས་ཀྱི་བཤད་སྒྲུབ་ཟུང་དང་། མཐུན་མིན་མཐོང་བ་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་བཞེས་རྣམས་ཉམས་པ་སླར་གསོ་དང་མི་ཉམས་གོང་སྤེལ་གྱི་ཐུགས་འགན་བསྐྱེད་བཞེས་མཛད་དེ་ཆོས་ཀྱི་བསྟི་གནས་གདན་ས་ཁག་གསར་བཞེངས་དང་། རྒྱལ་ཕྱི་ནང་

གི་ཆོས་ཚོགས་ཁག་གསར་འཛུགས་བཅས་ཀྱིས་བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་གྱི་མཛད་འཕྲིན་བསྐྱངས་དང་སྐྱོང་བཞིན་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཀྱི་དུས་ཚོད་ཉག་ཕྲ་བའི་དུས་སྐབས་འདིར་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་གང་ཅིར་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་རམ་འདེགས་མཛད་དང་མཛད་བཞིན་པ་སོགས་ལ། དེ་རིང་གི་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་དེ་དད་གུས་ཆེན་པོས་བཀའ་དྲིན་བླ་མེད་དུ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱིས་ཐུགས་འགན་གཙོ་
བཞེས་མཛད་པའི་དཔལ་ས་སྐྱའི་ཁྲི་འཛིན་གྱི་ཕེབས་ཕྱོགས་ལམ་ལུགས་གསར་གཏོད་མཛད་པ་འདི་ཉིད་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་གནས་མཆོག་ལུམྦི་ནིའི་ཚལ་དུ་ས་སྐྱ་སྨོན་ལམ་འདུས་ཚོགས་སུ་ཡོངས་ཁྱབ་ཕྱིར་བསྒྲགས་མཛད་དོན་བཞིན། དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཁྲི་འཛིན་གྱི་མཚན་གནས་བཞེས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་འགྱུར་བ་གནང་སྟེ། མཁྱེན་ཡོན་གྱི་ཆ་རྐྱེན་དང་བཅས་པའི་ཕོ་བྲང་གཉིས་ཀའི་གདུང་སྲས་རྣམས་བགྲེས་རིམ་བཞིན། ལོ་གསུམ་རེའི་རིང་བསྟན་བདག་ཁྲི་འཛིན་གྱི་མཚན་གནས་བཞེས་སྐྱོང་མཛད་རྒྱུ་ཐག་གཅོད་མཛད་གནང་བ་དང་། དེ་བཞིན་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལའང་དེ་དོན་༸སྙན་གསན་ཞུས་པར་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་”འདི་ནི་དུས་མཐུན་གྱི་དགོངས་བཞེས་ཧ་ཅང་ལེགས་པོ་བྱུང་འདུག་པར་ཡི་རངས་བསྔགས་བརྗོད་ཡོད་”ཅེས་བསྟོད་བཀུར་བསྔགས་བརྗོད་བཅས་གནང་སྟེ་ཐུགས་དགྱེས་ཚོར་མཛད་པ་སོགས་དུས་བསྟུན་རླབས་ཆེན་གྱི་མཛད་བཟང་འདི་ལ་ཀུན་གྱིས་བཀུར་ཞིང་ཀུན་གྱིས་མངོན་པར་བསྟོད་བཞིན་ཡོད། ༸སྐྱབས་མགོན་༸ས་སྐྱ་༸གོང་མ་ཁྲི་འཛིན་ ༤༢ པ་རཏྣ་བཛྲ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་ཁྲི་འཛིན་གྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་པའི་རིང་ལ་བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལ་རླབས་ཆེན་གྱི་མཛད་བཟང་བསྐྱངས་པ་རྣམས་ལ་གུས་བཀུར་བསྔགས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། སླད་མར་བསྟན་འགྲོའི་དོན་དུ་སྐུ་ཚེ་ཞབས་པད་སྐལ་བརྒྱར་བརྟན་ཅིང་

ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་རྣམས་ལྷུན་གྱིས་འགྲུབ་པའི་གསོལ་འདེབས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
བར་སྐབས་འཛམ་གླིང་ཀུན་ལ་ནད་ཡམས་
ཀྱིས་དཀའ་ངལ་ཆེར་བྱུང་བས་དུས་མཚམས་སུ་ཁྲི་འཛིན་ ༤༣ པའི་མཛད་སྒོར་དུས་འགྱངས་མི་ཞུ་ཀ་མེད་ཆགས་ཀྱང་དེ་རིང་གི་དུས་བཟང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཉིན་མོ་འདིར༸སྐྱབས་མགོན་༸ས་སྐྱ་༸གོང་མ་ཛྙ་ན་བཛྲ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དཔལ་ས་སྐྱའི་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྲི་འཛིན་ ༤༣ པར་གསེར་གྱི་ཁྲི་འཕང་མངོན་པར་མཐོ་བར་མངའ་གསོལ་གཟེངས་བསྟོད་གནང་བར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་གུས་པ་ཆེན་པོས་འཚམས་འདྲིའི་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་བཞིན་ཡོད།
འདི་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ལའང་གལ་ཆེ་
བའི་དུས་ཚོད་ཅིག་ཆགས་ཡོད། ༸སྐྱབས་མགོན་ས་སྐྱ་༸གོང་མ་ཛྙ་ན་བཛྲ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་དཔལ་སྐྱའི་ཁྲི་འཛིན་ ༤༣ པའི་མཛད་ཁུར་བདག་གིར་བཞེས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་དཔལ་ས་སྐྱ་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་བོད་ཀྱི་དུས་ཚོད་ཉག་ཕྲ་བའི་དུས་སྐབས་འདིར་བོད་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་དང་བཅས་པར་ཐུགས་བསྐྱེད་གོ་ཆ་བཙན་པོ་བདག་གིར་བཞེས་ཏེ་རླབས་ཆེན་མཛད་བཟང་སྐྱོང་བཞེས་ཡོང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པའི་བསྟན་པའི་སྐྱེས་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་དབུས་རྗེས་འཇུག་སེར་སྐྱ་མང་ཚོགས་དང་བཅས་པས་གང་ཉིད་ཀྱི་མཛད་བཟང་ལ་ཡི་རངས་དགའ་གུས་ཆེན་པོས་བཀུར་ཞིང་། བསྟན་འགྲོར་ཕན་པའི་མཛད་འཕྲིན་རྣམས་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་རྒྱུ་དང་། གང་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་རྣམས་ཇི་བཞིན་འགྲུབ་པའི་རེ་སྨོན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
མཐའ་དོན་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་
ཆེན་པོ་མཆོག་དང་། ༸ས་སྐྱ་ཁྲི་ཆེན་༸གོང་མ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་དབུས་རིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་རྣམས་སྐུ་ཚེ་ཞབས་པད་བསྐལ་བརྒྱར་བརྟན་ཅིང་ཐུགས་བཞེད་མཐའ་དག་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

81

ལྷུན་གྱིས་འགྲུབ་པ་དང་། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་མྱུར་དུ་གསལ་ཏེ་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་ཡོང་བ་དང་། དཔལ་ས་སྐྱ་༸གོང་མ་ཁྲི་འཛིན་ཛྙ་ན་བཛྲ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་སྐུའི་གསང་གསུམ་གྱི་མཛད་འཕྲིན་རྣམས་དབྱར་གྱི་ཆུ་བོ་བཞིན་རྒྱས་པའི་སྨོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་བཅས། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༡༤༩ རབ་གནས་ཆུ་སྟག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༧ ལ།། །།

སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གཉིས་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གི་ཚོགས་འདུ་མཇུག་བསྡོམས་གསུང་བཤད།

༄༅། །དེ་རིང་ང་ཚོ་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་
ཚོགས་ཚོགས་དུས་གཉིས་པའི་ལས་རིམ་ཁག་

སུ་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་དོན་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་པ་ཞིག ལས་ཉིན་མང་བ་དེའི་ཐོག་ལ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།

མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར་དེ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ ༤༠ བསྟུད་མར་ཆ་ཤས་བཞེས་མཁན་ཁ་ཤས་བྱུང་ཡོད་པ་རེད་མ་གཏོགས། སྤྱི་འཐུས་ ༤༠ ལྷག་ཙམ་གྱིས་ཆ་ཤས་བཞེས་སོང་། དེ་བཞིན་དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་རེད། འཛིན་སྐྱོང་ནས་གསལ་བཤད་ལན་འདེབས་གནང་དགོས་པ། དེ་འདྲ་གནང་བའི་ཐོག་ནས་ལས་རིམ་འདི་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་། དེ་བཞིན་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་གཉིས་ཙམ་གྱིས་གྲོས་ཆོད་ལའང་བཟོ་བཅོས་གྲོས་ཆོད་ཕེབས་པ། དེ་ནས་གྲོས་ཆོད་བདུན་ཆ་ཚང་སྤྱི་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གཏན་འབེབས་བྱུང་ཐུབ་པའི་གནས་སྟངས་དེ་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་། གཙོ་བོ་གྲོས་ཆོད་དགོངས་དོན་གཞིར་བཟུང་སྟེ་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་བཟང་དུ་འགྲོ་ཐུབ་པ། དེའང་རྒྱ་ནག་གི་ད་ལྟའི་དབང་འཛིན་པའི་མཉམ་དུ་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཆགས་སྡོད་དུས། རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་བསམ་བློ་གཏོང་ཕྱོགས་ཡིན་ནའང་། ང་ཚོས་ཏོག་ཙམ་གུ་ཡངས་བ། གཙོ་བོ་ང་ཚོས་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ་དང་། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་བོད་དོན་དཀའ་རྙོག་སེལ་ཐུབ་པར་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་རྒྱུའི་འབོད་བསྐུལ་བསྐྱར་དུ་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་རེད།
དེ་བཞིན་ང་ཚོར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་གྲོས་
ཚོགས་དང་། སྒེར། གཞུང་དེ་ཚོ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་ཞིག་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་འཐབ་རྩོད་ཡིན་ནའང་འདྲ། དེ་བཞིན་ཆོས་དང་རིག་ གཞུང་། ག་རེའིེི་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་། གཙོ་བོ་བོད་མི་རང་གིས་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་རྒྱུ། དེའི་ཐོག་ནས་རྣམ་དཔྱོད་བཏོན་པའི་ཐོག་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་འཚོལ་

ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ཚོགས་གཙོས་དེ་རིང་མར་གཏམ་བཤད་གནང་རྒྱུ་དེ། བཀོད་ཁྱབ་འདྲ་པོ་དང་། ལམ་སྟོན། ཐག་གཅོད་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མ་རེད། ཚོགས་འདུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ལས་རིམ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་དང་། གནད་དོན་ཁག་ཅིག་སྙན་སེང་ཞུ་དགོས་པ་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ཚོགས་གཙོས་སྙན་སེང་ཞུ་རྒྱུར། ད་ལྟ་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ལས་ཉིན་ལྔ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ན་ནིང་དང་པོའིོི་སྐབས་སུ་རྩ་བའི་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་དོན་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་མ་རེད། བཀའ་བློན་གྱི་འོས་འདེམས་ཙམ་མ་གཏོགས། དེ་མ་ཡིན་པའི་བོད་ནང་གི་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར་དང་། དེ་འདྲའི་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་དུས་ཚོད་མང་བ་བཏང་ཡོད་པ་རེད། དེ་རིང་ཚོགས་ཐེངས་གཉིས་པ་དེར་དངོས་

དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོས་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གཉིས་པའི་ཉིན་དང་པོའི་ཐོག་རྩ་བའི་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་བཞི་འཇོག་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་རེད། ང་ཚོའི་སྤྱི་འཐུས་ཟུར་པ་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་བོད་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་སྙན་གྲགས་ཅན་གྲོགས་པོ་གཉིས་འདས་གྲོངས་སུ་གྱུར་བ་དེ་ལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་འཇོག་གནང་བ་དང་། གྲོས་ཆོད་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་ཡིན་ནའང་། བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་དགོངས་ཚུལ་གསུངས་པ་གཞིར་བཟུང་། ང་ཚོས་གྲོས་ཆོད་དེ་ཚོ་ཨིན་ཡིག་ཐོག་ལ་བསྒྱུར་ཆེད་འཛིན་སྐྱོང་ལ་ཡར་ཕུལ་ཟིན་པ་ཡིན། རིང་མིན་ཁུངས་སོ་སོར་འབུལ་གཏོང་ཞུ་རྒྱུ་དང་། མཇུག་སྐྱོང་བྱ་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་ལས་རིམ་གལ་ཆེ་བ་གཅིག་དེ། བོད་
ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གདུང་སེམས་

82

གསུང་བཤད།

ཐུབ་དགོས་པ། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ནག་གི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྟངས་དེར་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཐུབ་དགོས་རྒྱུའི་གནས་བབ་བཟོ་ཐུབ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་བསྡད་པའི་རྣམ་འགྱུར་འདྲ་པོ་དེ་གྲོས་ཆོད་རིམ་པ་འདིའི་ཐོག་ནས་གསལ་པོ་བྱུང་ཡོད། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།དེ་བཞིན་ང་ཚོས་ལས་ཉིན་མང་བ་དེ་ལྷན་
ཁང་ཆེ་ཁག་བདུན་གྱི་ལས་བསྡོམས་སྙིང་བསྡུས་ཐོག་བགྲོ་གླེང་དང་། དེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀྱིས་ལྷན་ཁང་ཆེ་ཁག་བདུན་གྱི་ཁྱབ་ཁོངས་དང་བཅས་པའི་ལས་བསྡོམས་རྒྱས་པར་ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་སྙན་ཐོ་དེའང་དེ་རིང་འདིར་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་བགྲོ་གླེང་དང་། འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གི་ཐོག་ནས་གསལ་བཤད་ལན་འདེབས། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་འདི་ཚགས་ཚུད་པོ་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་བསམ་པའི་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ལ་དེ་འདྲའི་ཚོར་བ་བྱུང་། དེ་བཞིན་རྩ་བའི་ལས་བསྡོམས་ལྟ་བུ་མཚོན་པ་ཡིན་ན། བཀའ་ཤག་གོང་མའི་ལས་བསྡོམས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་། ད་ལྟའི་བཀའ་ཤག་གསར་པའི་ཐོག་ནས་འགན་འཁུར་བའི་ཐོག་ནས། ལས་དོན་རྒྱུན་སྐྱོང་བྱ་རྒྱུའི་གཞི་ལྟ་བུ་ཟིན་ས་འདྲ་པོ་ཞིག རྩ་བའི་ལས་བསྡོམས་དེ་ཚོའི་གྲས་ལས་རིམ་ནང་འཁོད་པ་གཞིར་བཟུང་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་དགོངས་ཚུལ་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད། ལས་རིམ་ནང་འཁོད་ལས་བསྡོམས་ནང་དུ་ལྷན་ཁང་སོ་སོའི་ལས་འཆར་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་པ་དེ་ཚོ་རྒྱ་སྐྱེད་གཏོང་དགོས་ནའང་འདྲ་འདུག དེ་བཞིན་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་ནའང་འདྲ། གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་ལ་འཛིན་སྐྱོང་ལའང་ཏན་ཏན་ཐུགས་ཕན་གསོས་པ་ཞིག་དང་། བཀའ་ཤག་གོང་མས་ཕྱག་ལས་གང་གནང་བ་དེ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ནང་དུ་ལྷག་ཐུབ་པ་ཞིག མང་ཚོགས་ནང་དུའང་གནད་དོན་གང་ལ་གང་འཚམ་གསལ་པོ་མཁྱེན་ཐུབ་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་ཡོད་རེད། ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ལ་དེ་འདྲའི་བསམ་ཚུལ་བྱུང་།

དེ་ནས་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་བགྲོ་གླེང་གནང་
བའི་སྐབས་སུ། དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བསྡོམས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས། ཁྱབ་ཁོངས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་གཅིག་ཙམ་ལ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་ཆུང་བཙུགས་ན། འཛིན་སྐྱོང་གིས་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་ཆུང་གང་བཙུགས་པའི་སྙན་ཐོ་གཞིར་བཟུང་ལག་བསྟར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཀའ་གསལ་པོ་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད། དེ་གཞིར་བཟུང་ང་ཚོས་འབྲེལ་བ་ག་པར་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེར་གོ་བསྡུར་ཞུས་ནས་ང་ཚོས་མཇུག་སྐྱོང་བྱེད་ཕྱོགས་དེ། གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་གཅིག་སྙན་སེང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
གཞན་ཞིག་ལ། ཁྲིམས་ཞིབ་པ་ཆེ་བའི་འོས་
མི་འདེམས་སྒྲུག་ཚོགས་ཆུང་གི་སྙན་ཐོ་དེའང་འདིར་སླེབས་བསྡད་ཡོད་རེད། སྙན་ཐོའི་ནང་དུ་རྣམ་པ་ཚོས་མཁྱེན་པ་གཞིར་བཟུང་རེད། ཁྲིམས་ཞིབ་པ་ཆེ་བའི་འོས་ཆོས་ཚང་བའི་འོས་མི་མ་རག་པའི་གནས་སྟངས་ཁ་གསལ་པོ་བྱས་ནས་འདིར་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད། དེའི་རྗེས་འབྲས་ཁ་སང་ངས་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་སྙན་སེང་ཞུས་པ་ཡིན། དེའི་མཇུག་སྐྱོང་བྱེད་སྟངས་དེའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་གོ་བསྡུར་བྱས་ནས། དེའང་མཇུག་སྐྱོང་ཞུ་རྒྱུ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་བཞིན་གོང་དུ་མཛད་གཙོ་རྣམ་པའི་ཕོགས་
རིམ་ཚད་འཛིན་གྱི་སྒྲིག་གཞི་དེ་རེད། རྩ་བའི་ཕོགས་ཀྱི་ཕོགས་རིམ་དེ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༤ ནས་ལག་བསྟར་བྱས་བཞག་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་། ཚད་འཛིན་སྒྲིག་གཞི་གཞིར་བཟུང་གི་ཐོག་ནས་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་སྙན་སེང་བཀའ་འཁྲོལ་ཞུ་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་དུས། དེ་གོང་དུ་སྒྲིག་གཞི་གཞིར་བཟུང་སྤྱི་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གཏན་འབེབས་མོས་མཐུན་བྱུང་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་རེད། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་ད་ལྟ་ང་ཚོས་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་
དུས་གཉིས་པ་སྐྱོང་པའི་སྐབས་སུ། ནམ་རྒྱུན་འདྲ་

ཡིན་ན་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་ཚིག་ཆ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་སྟངས་རེད། ལྷག་པར་དུ་སྤྱི་འཐུས་ནང་ཁུལ་ཚིག་བེད་སྤྱོད་གཏོང་སྟངས་དེ་འདྲ་ཡང་སེ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་། ད་ལྟའི་གྲོས་ཚོགས་ལྟ་བུ་མཚོན་པ་ཡིན་ན་དེ་འདྲ་ཞེ་དྲག་ཅིག་བྱུང་མ་སོང་། གང་ལ་གང་འཚམ་ཆེ་མཐོང་དང་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་བསམ་པའི་ཚོར་སྣང་བྱུང་། མ་འོངས་པར་ཡིན་ནའང་དེ་འདྲའི་དགོངས་པ་བཅང་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུགདེ་ནས་བགྲོ་གླེང་གི་དྲི་བ་དྲི་བའི་སྐབས་སུ་
ཡིན་ནའང་འདྲ་འདུག དགོངས་ཚུལ་གསུང་པའི་སྐབས་སུ་ཡིན་ནའང་འདྲ། འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐོག་ནས་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་བའི་སྐབས་སུ་ཡིན་ནའང་འདྲ། ཏོག་ཙམ་གནད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་དུས་ཚོད་མང་ཉུང་གཏོང་དགོས་པ་ཡང་སེ་ཡོང་གི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཀའ་བློན་རྣམ་པ་གསར་པ་ཕེབས་ཚར་ཙམ་རེད། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་ཡིན་ནའང་དངོས་སུ་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་དོན་ལ་ཞུགས་པ་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན་ཙང་། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཏོག་ཙམ་གུ་ཡངས་པོ་འདྲ་པོ་ཞིག་བྱེད་པའི་བསམ་བློ་ཡིན། ཡང་ཐད་ཀར་བཀའ་མོལ་གསུང་སྟངས་རེད། ཆ་ཤས་བཞེས་སྟངས་རེད། དེ་ཚོར་ཐད་ཀར་སྟངས་འཛིན་འདྲ་བྱས་བསྡད་པ་ཡིན་ན། ཡང་ཏོག་ཙམ་སེམས་འཚབ་འདྲ་བའི་ཐོག་ནས་ལས་རིམ་ཐོག་ལ་ཏོག་ཙམ་བར་ཆད་ཀྱི་རྣམ་པ་འདྲ་པོ་ཆགས་མི་ཡོང་བསམ་པ་ཞིག་བྱུང། དེ་ཡིན་དུས་ག་ཚོད་ཐུབ་ཐུབ་གུ་ཡངས་སུ་བཏང་བའི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཞུས་ཡོད། མ་འོངས་པར་གཙོ་བོ་ཚོགས་འདུའི་འགྲོ་ལུགས་དང་། ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་གཞིར་བཟུང་དགོངས་ཚུལ་གསུངས་པ་ཡིན་ནའང་འདྲ། དྲི་བ་བཏོན་པ་ཡིན་ནའང་འདྲ། གསལ་བཤད་ལན་འདེབས་ག་རེ་གནང་བ་ཡིན་ནའང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཐོག་ལ་གོ་སྐབས་འཛིན་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

83

གཉིས་པ་འདི། རྩ་བའི་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ཀྱིས་གོ་བསྡུར་བྱས་པ་ལ། ཕྱི་ཟླ་ ༡༢ འདྲ་པོ་ཞིག་ལ་ཚོགས་ན་བསམས་པ་རེད། ཡིན་ནའང་གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ཕར་ཚུར་གོ་བསྡུར་བྱེད་དུས། ད་ལྟ་ཕྱི་ ལོ་ ༢༠༢༢ ནང་དུ་སླེབས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། དེའང་གཙོ་བོ་ག་རེ་རེད་ཟེར་ན། བར་སྐབས་ཤིག་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ལའང་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་དུས། དེའི་གནས་སྟངས་དེ་རྒྱུན་འདྲ་པོ་ཞིག་མཐུད་པར་ལས་སླ་པོ་ཞིག་མི་འདུག དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་སྡོད་ཀྱི་འདུག ཡིན་ནའང། དཀའ་ངལ་དེ་ཚོ་བཟང་ཕྱོགས་ནས་གདོང་ལེན་བྱས་ནས། ད་ལྟ་མཆོད་རྟེན་མགོ་མཇུག་ཟློག་ན། བང་རིམ་བརྒྱའི་སྐེད་པ། ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་དཔེ་ཞིག་ཡོད་རེད། དཀའ་ངལ་ག་ཚོད་འཕྲད་པ་ཡིན་ནའང་སེམས་པ་བཞག་ས་འདྲ་པོ་ཞིག་དང་། གཞི་འཛིན་ས་འདྲ་པོ་ཞིག་བཟོ་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཆེ་མཐོང་རེད། ལྷག་པར་དུ་ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་མཁན་བོད་མི་མང་ཚོགས་རེད། ང་ཚོར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་ཕྱི་རྒྱལ་ཡིན་ནའང་འདྲ། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་གྲོགས་པོ་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། ང་ཚོར་ཡིད་ཆེས་དང་སེམས་ཤུགས་སླེབ་ཐུབ་པ་ཞིག ང་ཚོའི་ལས་དོན་ཐོག་ལ་སེམས་འགུལ་ཐེབས་ཐུབ་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་དེ་བཟོ་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ་དེ། ང་

ཚོ་འདིའི་ནང་དུ་བཞུགས་མཁན་ཚོའི་ལས་འགན་ཆགས་དུས། དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོང་བ་ལ་ང་ཚོ་ཚང་མས་འབད་བརྩོན་ཞུ་དགོས་རེད།
དེ་རིང་གི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གཉིས་
པའི་ཐོག་ལ་གཙོ་བོ་ང་ཚོའི་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ་རེད། དེ་བཞིན་དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་རེད། ཚང་མས་མཐུན་འགྱུར་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་གནང་སོང། དེ་ཡིན་དུས་འབྲེལ་ཡོད་ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་གཅིག་དང་། དེ་རིང་ང་ཚོས་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གཉིས་པ་སྐྱོང་པའི་སྐབས་སུ། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་མཐུན་འགྱུར་ཞུ་མཁན་གཙོ་བོ་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྒྲ་བརྙན་སྡེ་ཚན། ཁོང་རྣམ་པས་གྲོས་ཚོགས་ལས་རིམ་དེ་ཚོ་ཐད་གཏོང་ཞུ་བཞིན་ཡོད་རེད། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་སྐད་སྦུག་དེ་ཚོ་དུས་ནས་དུས་སུ་ཁོང་རྣམ་པས་བཟོ་བཅོས་བརྒྱབ་ནས་འཐུས་ཤོར་མེད་པ་གནང་གི་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ཕྱི་དྲིལ་སྒྲ་བརྙན་སྡེ་ཚན་རེད། དེ་བཞིན་འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་མཁའ་རླུང་གཙང་མ་བཟོ་ཆེད་ཀྱི་འཕྲུལ་ཆས་དེ་འདྲ་བཙུགས་ཡོད་རེད། དེ་བཞིན་སྔ་དྲོ་ང་ཚོ་ཡར་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཡིན་ནའང་། ཕྱག་དུག་སེལ་གནང་རྒྱུ། དེ་བཞིན་ཚ་བ་བརྟག་དཔྱད་གནང་རྒྱུ། གང་ཅིའི་ཐོག་ནས་མཐུན་

འགྱུར་གནང་བསྡད་པ་དེ་ཚོ་འཕྲོད་བསྟེན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་མཐུན་འགྱུར་གནང་བ། དེ་བཞིན་བདེ་སྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཕྱི་མི་ལྟ་རྟོག་བྱ་རྒྱུ། དེ་བཞིན་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་རྒྱལ་སྒོ་ཁག་སྲུང་རྒྱུ་ དང་། བདེ་སྲུང་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ལས་འགན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་འགན་འཁུར་གྱི་ཡོད་རེད།
དེ་བཞིན་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་ཡིག་ཆ་བཟོ་
རྒྱུ་རེད། དེ་ཚོ་ཚང་མ་ང་ཚོའི་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཚོགས་དྲུང་མཆོག་དང་། དྲུང་འཕར་རྣམ་པ་གཉིས། གཤམ་འོག་ལས་བྱེད་ཡོངས་ཀྱིས་འགན་འཁུར་ཆེན་པོ་ཞིག་བཞེས་ནས་ཕྱི་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་ལྷག་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། ད་ལྟའང་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་ཡིག་ཆ་ཁག་གྲ་སྒྲིག་བྱས་ནས་ལྷག་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་འགན་འཁུར་ཆེན་པོ་བཞེས་གནང་སོང་། དེ་ཡིན་དུས་དེ་རིང་གི་གོ་སྐབས་འདིའི་བརྒྱུད་ནས་གོང་གསལ་ལྷན་ཁང་ཁག་རེད། ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་
ལས་བྱེད་ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
མཐའ་དོན་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྐུ་ཚེ་༸ཞབས་པད་བསྐལ་
བརྒྱར་བརྟན་པ་དང་། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་མྱུར་དུ་
གསལ་བའི་སྨོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གི་ཚོགས་འདུ་དབུ་འཛུགས་ཀྱི་གསུང་བཤད།

༄༅། །ལྷར་བཅས་སྲིད་གཞིའི་གཙུག་རྒྱན་
ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་
བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་ཁྲིད་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་སྒོ་གསུམ་གུས་ཕྱག་སྔོན་
དུ་ཕུལ་བའི་ཐོག་ནས། དེ་རིང་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་ཐོག་ལ་ཕེབས་མཁན་དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྡན་བཀའ་བློན་རྣམ་པ། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པས་དབུས་པའི་བཀུར་འོས་གྲོས་

ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་རྣམ་པ་ཚང་མར་ཐོག་མར་ཚོགས་གཙོས་མཛའ་ཞིང་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་འཚམས་འདྲིའི་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
ད་རེས་ཉིན་གཉིས་ཀྱི་སྔོན་ལ་སྐབས་བཅུ་
བདུན་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གཉིས་པའི་ལས་རིམ་བསྐྱངས་ཚར་ཙམ་རེད། རྩ་བའི་དེའི་ནང་ལ་བོད་ནང་གི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་གང་ལ་གང་འཚམ་བགྲོ་གླེང་ཤུགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་བོད་ནང་གི་ཛ་

དྲག་གནས་སྟངས་དེ་མུ་མཐུད་ནས་གནས་བཞིན་པ་དང། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གི་ཐོག་ལ་ཉམས་ཆག་ཤུགས་ཆེན་པོ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ། དེ་བཞིན་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ཀྲུང་གོ་ཅན་དུ་བསྒྱུར་རྒྱུ་ཡིན་ཟེར་ནས། ཆོས་ལུགས་ཐོག་ལ་ཧ་ཅང་ཉེན་ཁ་དང་ཛ་དྲག་ཚབས་ཆེན་འགྲོ་བཞིན་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཞུ་བཞིན་ཡོད།
དེ་རིང་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་
ཐོག་ལའང་ལས་རིམ་རིམ་པས་ཕེབས་ཡོང་གི་ཡོད་

84

གསུང་བཤད།

རེད། གཙོ་བོ་ང་ཚོ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྐྱབས་བཅོལ་བའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་དགུང་ལོ་ ༡༦ ནས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ནས། ད་ལྟ་བར་དུ་བོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་རེ་བའི་བློ་དང་མིག་འབུར་གཏད་ས་ཞིག་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་ཉིད་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ཁོང་གི་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་དང་བཀའ་དྲིན་ཉག་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས། ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ཐོག་མར་ཉིད་ནས་མང་གཙོ་ཅན་དུ་བསྒྱུར་བ། དེ་ནས་ང་ཚོས་ཡོངས་གྲགས་སུ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་མང་གཙོ་གསོལ་རས་གནང་བ་རེད་ཟེར་ནས། ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢ ནས་ནམ་རྒྱུན་དུ་ང་ཚོས་དུས་དྲན་སྲུང་བརྩི་ཞུས་པ་དེ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། རྩ་བའི་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ལ་ཐད་ཀའི་མང་གཙོ་དང་། སྐུ་ཚབ་ཀྱི་མང་གཙོ། དེ་འདྲ་བཤད་སྲོལ་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་དང་། སྲིད་འཛིན་གྱི་ལམ་ལུགས། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྟངས་མི་འདྲ་བ་རྒྱལ་སྤྱིའི་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་ནང་ལ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་། ང་ཚོ་སྐྱབས་བཅོལ་བའི་གནས་སྟངས་ཤིག་གི་ཐོག་ནས་དེ་ཚོ་ཚང་མ་ནས་ལེགས་ཆ་ལེན་པའི་ཐོག་ནས་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཤིག་ཆགས་བསྡད་པ་དེ་ཕལ་ཆེར་གསལ་པོ་རེད་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་མང་གཙོ་དབུ་བརྙེས་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་ལོ་ ༦༠ ལྷག་ཙམ་ཕྱིན་ཡོད་པ་རེད། ལུང་པ་འགའ་ཤས་ཀྱི་མང་གཙོ་གསར་པ་ང་ཚོ་ལས་གཞོན་པ་འདྲ་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་རེད། གཙོ་བོ་མང་གཙོའི་ནང་ལ་ལོ་བཅུ་ཕྲག་དྲུག་ཟེར་དུས་གང་ལ་གང་འཚམ་རྒན་པ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་མང་ཚོགས་ཀྱིས་འོས་བསྡུ་བྱས་པའི་འཐུས་མི་རྣམ་པ་ཡིན་ནའང་། མང་གཙོའི་ལྟ་གྲུབ་སེམས་ལ་ངེས་
དགོས་པ་ཞིག་དང་། གཞི་རིམ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་
ནས་ཡིན་ནའང་། མང་གཙོའི་ཐོག་ལ་བསམ་བློ་དང་།
བསམ་ཚུལ་འདོན་ཕྱོགས་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ང་

ཚོས་དུས་རྒྱུན་དུ་ད་དུང་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་རེད་འདུག དེ་གཅིག་ཞུ་འདོད་བྱུང་།

པའི་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ནང་ལ་འཛམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱིས་ཁོར་ཡུག་གོ་ལའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་ ༢༦ པ་དེ་སི་ཁོ་ཊི་ལནཌ་གྱི་ས་གནས་གྷི་ལ་

དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་མང་གཙོའི་སྒྲིག་འཛུགས་
ཀྱི་གཞི་འཛིན་ས་དེ་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེའི་ནང་ལ་ང་ཚོར་འགན་དབང་བསྐུར་བ། ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་དེ། གཙོ་བོ་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས། དེ་ནས་བཙན་བྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་བདེ་ཐབས། གནས་སྐབས་སུ་བོད་ནང་གི་བོད་མི་དེ་ཚོ་དཀའ་ངལ་ལས་སྐྱོབ་ཐབས་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་ཞུ་སྐུལ་དང་། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་གླེང་སློང་ཞུ་ཐུབ་དགོས་པ། བཙན་བྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་འདི་ཡིན་ནའང་འདྲ་མཉམ་དང་། དྲང་བདེན། དཔལ་འབྱོར་ལ་ཁེ་ཕན་ཡོད་ནའང་སྤྱི་སྙོམས་ཡོང་ཐུབ་པར། སྲིད་བྱུས་འཛིན་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ། གཙོ་བོ་ང་ཚོར་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྐུར་བའི་འགན་དབང་དེ་ཚོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་ལག་བསྟར་ཞུ་ཐུབ་དགོས་པ་དེ། འདིར་བཞུགས་མཁན་བཀུར་འོས་རྣམ་པ་ཚང་མས་དགོངས་པར་བཅང་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག དེ་གཅིག་ཞུ་འདོད་བྱུང་།
དེ་ནས་དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་ལྟ་བུ་མཚོན་པ་
ཡིན་ན། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་ཛ་དྲག་གི་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར་ཞིག་ཁུར་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་འདས་

སི་གྷོའི་གྲོང་ཁྱེར་ལ་ཚོགས་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེ་དུས་ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་མི་སྣ་ དང་། དེ་བཞིན་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་གིས་ཕར་བཅར་ནས། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་གང་ལ་གང་འཚམ་གོ་རྟོགས་སྤེལ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དེ་རིང་འདིའི་ཐོག་ལ་གྲོས་ཆོད་དེ་བསྣམས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ནས་བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་གྲོས་ཆོད་རིམ་པ་ཁུར་བསྡད་ཡོད་རེད། ཉིན་གཉིས་སྔོན་ལ་གྲོས་ཚོགས་གཉིས་པ་ཚར་ཙམ་ཡིན་དུས། དེའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་ཐོག་ལ་བགྲོ་གླེང་དང་གོ་བསྡུར་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་ཁུར་ཚར་ཙམ་ཡིན་དུས། བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་གྲོས་ཆོད་ཅིག་ཁུར་ན་ཟེར་ནས་བཀའ་མོལ་བྱུང་བ་ནང་བཞིན། དེ་རིང་འདིར་བསྣམས་ཕེབས་པ་རེད། དེའང་ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ལ་དམིགས་བསལ་འགན་དབང་བསྐུར་བའི་ལས་འགན་ཞིག་ཆགས་བསྡད་དུས། དེ་རིང་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་རེད། དེ་ནས་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་གོ་རྟོགས་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་པ་དང་།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

85

དེའི་བརྒྱུད་ནས་གཞི་རིམ་མང་ཚོགས་རེད། དེ་བཞིན་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་ལ་གོ་རྟོགས་སྤེལ་རྒྱུ་དང་། ལས་འགུལ་སྤེལ་རྒྱུ་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་ཡོང་ཐུབ་པའི་དམིགས་ཡུལ་དེ་བཟུང་ནས། དེ་རིང་འདི་བསྣམས་ཕེབས་པ་ཡིན། དེ་གཅིག་སྙན་སེང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་རིང་ལས་རིམ་གལ་ཆེ་བ་གཅིག དཔལ་
ལྡན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་མཆོག་གི་སྔོན་རྩིས་ཀྱི་གསུང་བཤད་རེད། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་ལྷན་ཁང་རེ་རེའི་སྔོན་རྩིས་ཐོག་ལ་བགྲོ་གླེང་དང་། གཏན་འབེབས་གནང་རྒྱུ་དེ་ཚོ་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཚོད་དཔག་འཆར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་། ཁོང་རྣམ་པ་མི་འགྲོ་ལྔས་ཉིན་གྲངས་བཅུ་ཕྲག་ལྷག་ཙམ་ཞིག་ཞིབ་ཚགས་པོའི་ཐོག་ནས་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གིས་ལྷན་ཁང་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་དཔལ་འབྱོར་འཆར་འབུལ་བྱས་པ་དང་། རྒྱབ་གཉེར་བྱས་པ་དེ་ཚོར་ཞིབ་ཚགས་པོའི་ཐོག་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་སྙན་ཐོ་དེ་གྲོས་ཚོགས་འདིའི་ནང་དུ་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་ཁྲིམས་སྒྲིག་བསྐྱར་བཅོས་རིགས་
གཅིག་ཡོང་གི་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལའང་དགོངས་པ་བཞེས་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད།
དེ་བཞིན་དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་ནས་བཀའ་

ཤག་གི་གསལ་བཤད་གཅིག་དང་། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་བབ་ཐོག་ལ་སྙན་ཐོ་ཞིག་བསྣམ་ཕེབས་ཀྱི་ཡིན་གསུངས་པ་རེད། དེའང་གྲོས་ཚོགས་འདིའི་ནང་ལ་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལའང་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཚང་མས་ཆ་ཤས་བཞེས་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཞུ་བཞིན་ཡོད།
དེ་ནས་ལས་རིམ་ནང་དུ་སྤྱི་ཡོངས་ནས་དེ་
ཙམ་ཆགས་ཀྱི་འདུག མཚམས་རེ་ལས་རིམ་གསར་པ་དེ་འདྲ་ཡོང་སྲིད་པ་རེད། ད་ལྟ་བར་དུ་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་སྐར་རྟགས་ཅན་གྱི་དྲི་བ་དྲིས་ལན་དེ་འདྲ་གཅིག་ཀྱང་བྱུང་མ་སོང་། བསྣམ་ཕེབས་མཁན་འདྲ་ཡོད་ན་སྒྲིག་གཞི་གཞིར་བཟུང་གནང་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་བཞིན་ཐུགས་སྣང་གཞེན་སྐུལ་རེད། གཞུང་འབྲེལ་གྱི་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར་རིགས་གཅིག་བསླེབ་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་རིམ་པས་ལས་རིམ་ནང་བཅུག་ཡོད་དུས་རྣམ་པ་ཚོས་མཁྱེན་གྱི་ཡོད་རེད། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
ལས་རིམ་ནང་དུ་ཆ་ཤས་བཞེས་པའི་སྐབས་
སུ། རྩ་བའི་ཁ་སང་ཚོགས་དུས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་བསྔགས་བརྗོད་ཞུས་པ་ཡིན། དེ་ཡིན་དུས་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡག་པོ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་བྱུང་། ད་ལྟ་སྔོན་རྩིས་གྲོས་ཚོགས་འདི་ལྟ་བུ་མཚོན་པ་ཡིན་ན། ལས་ཉིན་བཅུ་འདྲ་པོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་ནང་ལ་ཆ་ཤས་བཞེས་མཁན་བཀུར་འོས་སྤྱི་

འཐུས་རྣམ་པ་དང་། འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག གང་ལྟར་ང་ཚོས་གཙོ་བོ་དེ་སྤྱི་སེམས་དེ་སེམས་ལ་བཅངས་ནས་བསམ་ཚུལ་འདོན་ཐུབ་དགོས་པ། བགྲོ་གླེང་གོ་བསྡུར་ལ་ཆ་ཤས་བཞེས་ཐུབ་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་རེད་འདུག དེ་མ་ཡིན་པར་ཚོར་བ་ཞིག་གི་དབང་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ན། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ལའང་འགལ་རྐྱེན་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེ་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དུའང་བརྡབ་གསིག་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེ་ཚོའི་ཐོག་གྲོས་ཚོགས་ར་བ་འདི་ནས་དགོངས་པ་བཞེས་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུགདེ་ནས་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཡིན་
ནའང་ཉེ་ཆར་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་ཚར་ཙམ་རེད། མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐུགས་ལ་བསམ་ཚུལ་གང་འདྲ་ཡོད་མེད། རེ་བ་གང་འདྲ་ཡོད་མེད་རྣམ་པ་ཚོས་མཁྱེན་གྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་གྲས་ཆ་ཚང་སེམས་ལ་བཅངས་ནས་ལས་རིམ་གྱི་ཆ་ཤས་བཞེས་རོགས་གནང་། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
མཐའ་དོན་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྐུ་ཚེ་ཞབས་པད་བསྐལ་
བརྒྱར་བརྟན་ཅིང་། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་བ་
དང་། ད་རེས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་ཉིན་བཅུ་འདི་དོན་
དང་ལྡན་པ་ཡོང་བའི་ཚང་མས་ཐུགས་སྨོན་དང་།
འགན་འཁུར་བཞེས་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། བཀྲ་
ཤིས་བདེ་ལེགས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོ་མཆོག་སོགས་ནས་ཨ་རིའི་རོགས་ཚོགས་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ།

༄༅། །ཨ་རིའི་རོགས་ཚོགས་ (USAID) ཀྱི་སྐུ་
ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་བཞུགས་སྒར་རྡ་སར་ཉིན་
གྲངས་བཞིའི་རིང་གཟིགས་སྐོར་དུ་ཕེབས་ཡོད་པ་
ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་གྱི་ཕྱི་དྲོ་
ཆོས་ནོར་གསོལ་མགྲོན་ཁང་དུ། དཔལ་ལྡན་བོད་མི་
མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་
བསྟན་འཕེལ་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་

གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཚེ་རིང་མཆོག དེ་བཞིན་ཕྱི་རྒྱལ་གནས་སྡོད་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས། སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་དང་ལྷན་དགོང་དྲོའི་གསོལ་སྟོན་ཐོག་མཇལ་འཕྲད་གནང་ཡོད།
མཇལ་འཕྲད་ཐོག་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་
སྦྲེལ་པོ་མཆོག་གིས་བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་

ལས་དོན་གནང་ཕྱོགས་སྐོར་སོགས་ངོ་སྤྲོད་གནང་བ་དང་། དེ་བཞིན་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་གནས་སྡོད་བོད་མིའི་གནས་སྟངས་སོགས་ཀྱི་ཐོག་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོ་མཆོག་གིས་གཙོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་བ་དང་། གཞན་ཡང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་

གློག་པར་འཕྲུལ་ཆས་དབུ་འབྱེད།

86

ཚགས་ཚུད་དང་། ཡར་རྒྱས་ཡོང་ཐབས་སུ་ཨ་རིའི་རོགས་ཚོགས་ངོས་ནས་མཐུན་འགྱུར་གང་སྦྱར་
དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་བཀའ་བསྡུར་གནང་ཡོད།
གཞན་ཡང་སྐབས་དེའི་མཇལ་འཕྲད་ཐོག་ཨ་
རིའི་རྒྱལ་ཡོངས་མང་གཙོ་བསྟི་གནས་ཁང་ (Nat-
tional Democratic Institute) ཀྱི་ལས་བྱེད་
རྣམས་ཀྱང་ཕེབས་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

བདེ་ལེགས་སྨན་ཁང་གི་ཊི་སྦི་རྩ་འགོག་ལས་གཞིའི་ཆེད་ཉི་འོང་རྒྱལ་ཁབ་ནས་གསར་ཉོ་གནང་བའི་འཁྱེར་སྤྱོད་བདེ་བའི་དེང་དུས་ཚད་མཐོའི་གློག་པར་འཕྲུལ་ཆས་ཤིག་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་དབུ་འབྱེད་གནང་བ།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་
འཛམ་གླིང་ཊི་སྦི་ཉིན་མོ་དང་སྟབས་བསྟུན། དཔལ་
ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་
བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་རྡ་སྟེང་བོད་
ཁྱིམ་དུ་བདེ་ལེགས་སྨན་ཁང་ནས་ཊི་སྦི་རྩ་འགོག་གི་
ལས་གཞིའི་ཆེད་ཉི་འོང་རྒྱལ་ཁབ་ནས་གསར་ཉོ་གནང་བའི་འཁྱེར་སྤྱོད་བདེ་བའི་དེང་དུས་ཚད་མཐོའི་གློག་པར་འཕྲུལ་ཆས་ (Fuji film portab-ble X-ray machine) ཤིག་དབུ་འབྱེད་གནང་སོང་།
གློག་པར་འཕྲུལ་ཆས་དབུ་འབྱེད་གནང་གྲུབ་
མཚམས། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་གསུང་དོན། དེ་རིང་འཛམ་གླིང་ཊི་སྦི་ཉིན་མོ་དང་བསྟུན། བདེ་ལེགས་སྨན་ཁང་གི་ལས་འཆར་འདིའི་ཐོག་ནས་ང་རང་རྡ་ས་བོད་ཁྱིམ་སློབ་གྲྭའི་ནང་བཅར་རྒྱུ་བྱུང་བ་རེད། འདིར་ཕེབས་པའི་བདེ་ལེགས་སྨན་ཁང་གི་འགན་འཛིན་སྤྱི་འཐུས་ཟླ་བ་ཕུན་སྐྱིད་མཆོག་དང་། བོད་ཁྱིམ་གྱི་མཛད་གཙོ་རྣམ་པ། གསར་འགོད་པ་རྣམ་པ། ལྷག་པར་དུ་ལས་གཞི་འདི་དང་འབྲེལ་བའི་འགན་ཁུར་མཁན་གྱི་སྨན་པ་དང་། ནད་གཡོག་བཅས་ཚང་མར་ཐོག་མར་འཚམས་འདྲིའི་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། རྩ་བའི་འཕྲུལ་ཆས་དེ་སྒམ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་རེད་འདུག་ཀྱང་། འགྲོ་སོང་འབུམ་དྲུག་ཅུ་ལྷག་ཙམ་བཏང་འདུག་པ་དང་། དེ་ནི་འགྲོ་སོང་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། ལས་གཞི་

འདིས་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཊི་སྦི་རྩ་འགོག་བཟོ་རྒྱུའི་དམིགས་ཡུལ་ཟིན་པ་དེ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག ཁ་སང་གྲོས་ཚོགས་མ་ཚུགས་པའི་སྔོན་ནས་ལས་གཞི་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད། དེར་ཡོང་རོགས་གནང་ཞེས་གསུངས་སོང་། ལས་གཞི་འདི་འདྲའི་ཐོག་ལ་དངོས་སུ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་མཐུན་རྐྱེན་སྦྱར་རྒྱུ་མིན་འདུག་ཀྱང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་ཡོང་རྒྱུའི་ཆེད་རྒྱབ་སྐྱོར་མཚོན་ཆེད་དུ་དེ་རིང་འདིར་བཅར་རྒྱུ་བྱུང་བར་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་བྱུང་། སྐུ་ངོ་མཆོག་ལ་དམིགས་བསལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དུས་ཚོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན། ད་ལྟ་དུས་
རབས་ ༢༡ ནང་འགྲོ་གི་ཡོད་རེད། མིའི་ལག་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་དཔྱོད་ཡིན་ནའང་ཕྱུག་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་འཕྲུལ་ཆས་ཀྱི་ནུས་པ་དང་། བེད་སྤྱོད་

གཏོང་སྟངས་དེ་ཚོ་ཚགས་ཚུད་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད་རེད། ད་ལྟ་གློག་པར་བརྒྱབ་རྒྱུ་འདྲ་པོ་ཡིན་ན། སྐར་མ་ཁ་ཤས་ནང་གྲུབ་འབྲས་བཏོན་ཐུབ་པ། ནམ་རྒྱུན་འདྲ་ཡིན་ན་ཆུ་ཚོད་ཁ་ཤས་སྒུག་དགོས་པ་མ་ཟད། སྨན་ཁང་སོགས་ལ་ཕར་ཚུར་འགྲོ་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དུས་ཚོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་གྲུབ་འབྲས་མྱུར་པོ་བཏོན་ཐུབ་པ་དེས། ཏན་ཏན་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གི་ཊི་སྦི་རྩ་འགོག་གི་ལས་གཞི་རེད། དེ་མ་ཡིན་པའི་གློག་པར་བརྒྱབ་རྒྱུའི་ན་ཚ་གཞན་མཚོན་པའི་ཚང་མ་ལོགས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེར་བརྟེན་འབྲེལ་ཡོད་མཐུན་འགྱུར་གནང་མཁན་དང་། འགན་ཁུར་གནང་མཁན་ཚང་མ་ལོགས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
ད་རེས་ཀྱི་ལས་འཆར་འདིའི་ཐོག་འགྲོ་སོང་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

87

ཕོན་ཆེན་པོ་ཞིག་བཏང་བ་གཞིར་བཟུང་མང་ཚོགས་ངོས་ནས་ཀྱང་མཉམ་ཞུགས་གནང་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཐུགས་སྣང་གནང་ཐུབ་དགོས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་མི་འབོར་ཉུང་ཉུང་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། མི་འབོར་གང་ཡོད་པ་དེའི་ལུས་སེམས་བདེ་ཐང་དང་། འཚར་ལོངས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཡིན་ནའང་རེད། དེ་བཞིན་མི་གཅིག་གི་ཚེ་སྲོག་དང་། མི་

གཅིག་གི་ལུས་སེམས་ཀྱི་གནས་སྟངས་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་དུས། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་གཅེས་སྤྲས་དང་། རྩ་ཆེན་པོར་བརྩིས་ནས་ལས་འཆར་འདིའི་ཐོག་ནས་ཐུགས་ཕན་གསོ་ཐུབ་པ་ཞིག་དང་། མང་ཚོགས་ངོས་ནས་ཡིན་ནའང་། འདིར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་། མཉམ་ཞུགས་བྱེད་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། མཐའ་དོན་ལས་འཆར་འདིའི་ཐོག་མཐུན་འགྱུར་གནང་མཁན་རྣམ་པ་ཚོ་

ཚང་མ་དང་། འདིར་ཕེབས་མཁན་ཡོངས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་གནང་སོང་།
གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་བདེ་ལེགས་སྨན་
ཁང་གི་འགན་འཛིན་སྤྱི་འཐུས་ཟླ་བ་ཕུན་སྐྱིད་
མཆོག་གིས་ལས་འཆར་དེའི་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་དང་། སྨན་
པ་བསོད་ནམས་ལགས་ཀྱིས་གློག་པར་འཕྲུལ་ཆས་
ཀྱི་དམིགས་བསལ་ཁྱད་ཆོས་སྐོར་གསུངས་གནང་
བ་བཅས། །

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དང་དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་སོགས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྒྲ་སྒྱུར་དང་ཉམས་ཞིབ་ལྷན་ཁང་ནས་ཨིན་སྐད་ནང་ཡོད་པའི་༸རྒྱལ་བའི་གསུང་རྩོམ་བོད་འགྱུར་ཞུས་པའི་ཕྱག་དེབ་བདུན་དབུ་འབྱེད་གནང་བ།

༄༅། ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་གྱི་
སྔ་དྲོ་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་
མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་དང་།
དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་སྤེན་པ་ཚེ་རིང་མཆོག ཡུ་རོབ་
དང་ཨ་ཕི་རི་ཀའི་ཁུལ་གྱི་སྤྱི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་དབང་ཆེན་མཆོག་དང་སྤྱི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་བཅས་ནས་རྡ་ས་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་དགེ་རྩ་ཚོགས་པའི་མཐུན་སྦྱོར་འོག བོད་ཀྱི་སྒྲ་སྒྱུར་དང་ཉམས་ཞིབ་ལྷན་ཁང་གིས་ཨིན་སྐད་ནང་ཡོད་པའི་༸རྒྱལ་བའི་གསུང་རྩོམ་བོད་འགྱུར་ཞུས་པའི་ཕྱག་དེབ་བདུན་དབུ་འབྱེད་གནང་སོང་།
དབུ་འབྱེད་མཛད་སྒོའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་བོད་
མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཐོག་མར་ཚང་མར་འཚམས་འདྲི་དང་སྦྲགས་གསུང་དོན། དེ་རིང་ལས་རིམ་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་བཅར་རྒྱུ་བྱུང་བར་བསྐལ་པ་བཟང་པོ་བྱུང་། ད་ལྟ་གོང་ལ་སྒྲ་སྒྱུར་དང་ཉམས་ཞིབ་ལྷན་ཁང་གི་འགན་འཛིན་ནས་གསུངས་པ་གཞིར་བཟུང་། སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན་ དང་། དགོངས་གཞི་གང་ཡིན་པ་དེ་གཙོ་བོ་མགོན་པོ་གང་གི་གསུང་གི་ཐོག་ནས་རྟོགས་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་དུས། ༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའིེི་གསུང་དེ་ཡོངས་ཁྱབ་སྒྲ་སྒྱུར་གྱི་ཐོག་ནས་ཡིན་

ནའང་འདྲ། དེ་མ་ཡིན་པར་འགྲེམས་སྤེལ་གནང་རྒྱུའི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། དེ་འདྲ་གནང་ཐུབ་པ་དང་། གནང་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་བསྡད་ཀྱི་ཡོད་

ནང་ཕར་བསྒྱུར་རྒྱུ་སོགས་ལས་གཞི་དེ་རྒྱ་ཆེ་རུ་གཏོང་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། དེང་སང་འཛམ་གླིང་ནང་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་མཚན་མ་ཐོས་མཁན་

རེད། དེ་ཡིན་དུས་འབྲེལ་ཡོད་ཚང་མར་དེ་སྔོན་ཕྱག་ལས་གནང་ཟིན་པ་དང་། མ་འོངས་གནང་འཆར་བཅས་ཚང་མ་ལ་བསྔགས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། མུ་མཐུད་སེམས་ཤུགས་མ་ཆག་པའི་ཐོག་ནས་ལས་འགན་དེ་རྒྱ་ཆེ་རུ་གཏོང་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག ང་ཚོས་གཙོ་བོ་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ཨིན་ཡིག་ནས་བོད་ཡིག་ཐོག་བསྒྱུར་བ་ཙམ་མ་ཟད། བསྒྱུར་ཟིན་པ་རྣམས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་གནང་རྒྱུ་དང་། དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕ་རན་སི་དང་། སི་པན། རྒྱ་ཡིག ཉི་ཧོང་སྐད་ཡིག་སོགས་ཀྱི་

མེད་པའི་གནས་སྟངས་འདྲ་པོ་ཆགས་བསྡད་དུས། གསུང་དེ་རིན་ཐང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་འགྲོ་ཡི་རེད་ལ། འགྲོ་བ་སྤྱི་ལ་ཕན་ཐོགས་ཐུབ་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒེར་སོ་སོའིོི་མི་ཚེའི་འཚོ་བ་བསྐྱལ་རྒྱུར་ཡང་ཕན་ཐོགས་ཐུབ་པ་སོགས་ཞེ་དྲག་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ལས་གཞི་དེ་རྒྱ་སྐྱེད་གནང་ཐུབ་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་ཅེས་དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་བཞིན་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་
གསུང་ཆེ་བ་འདྲ་པོ་དེ་ང་ཚོས་ཞུ་ཐུབ་ཐབས་མེད་

དཔེ་དེབ་དབུ་འབྱེད།

88

པའི་གནས་སྟངས་འདྲ་པོ་ཞིག་རེད། མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐུབ་རྣམས་སྡིག་པ་ཆུ་ཡི་མི་འཁྲུ་ཞིང་། །འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཕྱག་གིས་མི་སེལ་ལ། །ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་གཞན་ལ་སྤོ་མིན་ཏེ། །ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་བསྟན་པས་གྲོལ་བ་གྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་འཇིག་རྟེན་འདིར་བྱོན་ནས་ལོ་ ༢༥༠༠ ཙམ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་རེད། དེའི་གསུང་འདི་ང་ཚོས་ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་ཐོས་བསམ་གནང་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། མིའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་དེ་ཚོའི་གྲས་ཉོན་མོངས་མངོན་འགྱུར་གྱི་རྣམ་པ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་འཛམ་གླིང་འདིའི་ནང་ཞི་བདེ་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུ། མི་སྒེར་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་སྤྱི་ཚོགས་ནང་འཚོ་བ་ཞི་བའི་ཐོག་བསྐྱལ་ཐུབ་རྒྱུ། ལྷག་པར་དུ་སོ་སོ་ནང་པ་འདྲ་ཡིན་ན། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་ལ་འགྲོ་ཐུབ་རྒྱུ། ༧སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་གཞི་གཙོ་བོ་དེ་ཐུགས་བསྐྱེད་དམ་བཅའ་བཞིའམ་ཡང་ན་མཛད་འགན་བཞི་ཞེས་ཡོངས་གྲགས་འདྲ་པོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་༧གོང་ས་མཆོག་མི་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལ་ཕན་ཚུན་བྱམས་བརྩེ་དང་། བརྩེ་བ། ཞི་བདེ་སྤེལ་ཐུབ་ཐབས། དེ་བཞིན་ནང་པའི་ཆོས་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་འཛམ་གླིང་ནང་ཆོས་ལུགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཚང་མ་ཕན་ཚུན་འཆམ་མཐུན་ཡོང་ཐབས། རྩ་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཐོག་ནས་བཤད་ཚུལ་མ་འདྲ་བ་ཡོད་ནའང་། གཞི་རྩའི་བྱམས་པ་དང་། བཟོད་བསྲན་ལྟ་བུ་གཅིག་གྱུར་ཆགས་བསྡད་དུས་དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་ཚང་མས་མཉམ་རུབ་ཀྱི་ནུས་པ་འདོན་ཐུབ་ཐབས། དེ་བཞིན་བོད་མི་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་བོད་ཀྱི་བདེན་དོན་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དང་། སྐད་ཡིག རིག་གཞུང་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ལ་འཛམ་གླིང་ནང་དོ་སྣང་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུ་དང་། ང་ཚོ་བོད་པ་ཚོར་ཡིན་ནའང་། དེ་ཚོའི་རིན་ཐང་རྙེད་ཐུབ་རྒྱུ་སོགས་དུས་རྒྱུན་ནས་བཀའ་སློབ་ཕེབས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་ནང་ཆོས་ལྟ་བུར་ཆ་བཞག་ན། གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་གཞུང་། དེ་ཡང་ནཱ་ལེན་

ཌ་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་དུས། རྒྱ་གར་ནང་སླར་གསོ་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་མཛད་འགན་བཞེས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་འཛམ་གླིང་འདིའི་ཐོག་འགྲོ་བ་མི་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། རིགས་རུས་དང་། ཕོ་མོ། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་འདྲ་མཉམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུའི་དགོངས་པ་བཞེས་བསྡད་དུས། དེ་འདྲའི་གསུང་དེ་མི་སུ་ལ་ཡིན་ནའང་འཚོ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་བསྐྱལ་རྒྱུའི་སླད་དགོས་མཁོ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་དུས། དགོས་མཁོ་བསྐོང་ཐུབ་རྒྱུར་འབྲེལ་ཡོད་ཚོས་ཤུགས་བརྒྱབ་ནས་དོ་སྣང་ཡོང་ཐབས་བཟོ་དགོས་པ། དེང་སང་གོ་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཐོག་ནས་ཕར་ཚུར་འགྲོ་བསྐྱོད་རེད། འབྲེལ་བ་དེ་སྟབས་བདེ་རུ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་གནས་སྟངས་དང་། རྒྱབ་ལྗོངས་ཆ་ཚང་མ་མཁྱེན་མཁན་མང་པོ་ལྷག་བསྡད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ངོ་སྤྲོད་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་གནང་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་སྐད་ཡིག་གཅིག་ནས་གཞན་ནང་བསྒྱུར་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ང་ཚོ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་གསུང་ཡིན་ནའང་། ཐོག་མར་བཀའ་ཆོས་གསུང་སྐབས། ལྷ་ཡི་སྐད་དང་ཀླུ་དང་གནོད་སྦྱིན་སྐད། །གྲུལ་བུམ་དག་དང་མི་ཡི་སྐད་རྣམས་དང་། །འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་སྒྲ་རྣམས་ཇི་ཙམ་པར། །ཐམས་ཅད་སྐད་དུ་བདག་གིས་ཆོས་བསྟན་ཏོ། །གསུངས་པ་ནང་བཞིན་ཚང་མར་དགོས་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་དུས། འཛམ་གླིང་སྐད་རིགས་མི་འདྲ་བ། དེ་ཡང་བེད་སྤྱོད་གང་མང་བ་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དེ་དག་ནང་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་དང་། བཀའ་སློབ་ཕེབས་པ་རྣམས་བསྒྱུར་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུགང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལ་བདག་ཅག་སྟོན་
པའི་གསུང་འདྲ་པོ་ཡིན་ན། བཀའ་འགྱུར་པོད་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་དང་། བསྟན་འགྱུར་པོད་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་རེད། རྗེས་འཇུག་མཁས་པ་ཚོས་བརྩམས་པ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོ་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་དངོས་སུ་དེ་ཚོར་སློབ་སྦྱོང་གནང་མཁན་དང་། ཐུགས་སྣང་གནང་མཁན་དགོན་སྡེ་ཁག་ནང་སློབ་སྦྱོང་གནང་

ནས་སྡོད་མཁན་མ་གཏོགས། སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་ལ་དེ་ཙམ་ཁྱབ་ཐུབ་ཀྱི་མེད་དུས། དགོན་སྡེའི་ནང་ལ་དེ་ཚོའི་གྲས་ཐུགས་སྣང་དང་། དཔེ་ཀློག་གནང་གི་ཡོད་པ་མ་ཟད། གྲུབ་འབྲས་ཀྱང་གང་ཙམ་ཐོན་གྱི་ཡོད་རེད། ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་དཔེ་ཀློག་བྱེད་ཐུབ་རྒྱུའི་དོ་སྣང་སླེབས་ཐུབ་ཐབས་ཀྱི་ལས་རིམ་འདྲ་པོ་ཤུགས་ཆེ་རུ་སྤེལ་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུགརྣམ་པ་ཚོར་བྱིས་སྒྲུང་བསྒྱུར་རྒྱུའི་ལས་གཞི་
གཅིག་འདུག དེ་ཚོའི་གྲས་གཞི་རིམ་གྱི་དཔེ་ཀློག་བྱེད་ཐུབ་ཐབས་འདྲ་པོ་ཞིག་ཡིན་དུས། དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་དོ་སྣང་འདྲ་པོ་སླེབས་པ་ཡིན་ན། རྒྱ་ཆེ་རུ་བཏང་ནས་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་དཔེ་ཀློག་གནང་རྒྱུས་མཚོན་པའི་དེ་ཚོའི་ཐོག་བགྲོ་གླེང་འདྲ་པོ་གོ་སྒྲིག་བྱས་པ་ཡིན་ན། དཔེ་ཀློག་བྱ་རྒྱུའི་འདུན་པ་ཤུགས་ཆེ་རུ་སླེབས་ཐུབ་པ། དེ་ཡང་དེབ་གཅིག་ཀློག་པ་ཡིན་ན། མུ་མཐུད་དེབ་གཞན་ཞིག་གམ། ཆ་ཚང་ཀློག་དགོས་པ་འདྲ་པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དཔེ་ཀློག་བྱ་རྒྱུའི་དོ་སྣང་སླེབས་ཐུབ་དགོས་པ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག དགོན་སྡེ་ཁག་ནང་གང་ལ་གང་འཚམས་གཞུང་ཆེན་ཁག་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཞོར་དུ་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་དེ་ཚོར་ཐུགས་སྣང་གནང་ཐུབ་དགོས་པ། དེ་བཞིན་སློབ་གྲྭ་ཁག་ཡིན་ནའང་། སོ་སོའི་སློབ་ཚན་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར། དུས་ཚོད་སྟོང་པ་ག་དུས་རག་པ་ཡིན་ནའང་། ༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་སྐད་ཡིག་གང་གི་ཐོག་ལ་ཡོད་ནའང་། སྐད་ཡིག་ཤེས་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཐུགས་སྣང་གནང་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་ཧ་ལས་པའི་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག དེ་ཡིན་དུས་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་དེ། གཙོ་བོ་གཞི་རིམ་མིའི་བདེ་སྐྱིད་གོང་སྤེལ་གཏོང་ཐབས་སྐོར་ལ་རེད། གང་ལ་གང་འདུལ་དེ་ལ་དེར་སྟོན་པ། །ཟེར་བ་ལྟར་གང་ལ་གང་དགོས་པ་དེ་གནང་ཐུབ་པ་དེ་གསུང་གི་ཁྱད་ཆོས་འདྲ་པོ་ཆགས་བསྡད་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

89

ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་གཞི་རིམ་མིའི་བདེ་སྐྱིད་གོང་སྤེལ་གཏོང་ཐུབ་དགོས་པ། ལྷག་པར་དུ་ནང་པ་ཞིག་ཡིན་ན། བྱམས་པ་དང་། སྙིང་རྗེ་སྒོམ་པའི་ཐོག་ནས་སོ་སོའི་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་མར་མགོ་གནོན་བྱེད་ཐུབ་དགོས་པ། ཉོན་མོངས་དེ་རྩ་བ་ནས་སྤོང་བར་བྱེད་པར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དེའི་ཐོག་ནས་འགྲོ་དགོས་པ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ནང་གསུངས་པ་ལྟར། བྱམས་སོགས་རྨོངས་དང་འགལ་མེད་ཕྱིར། །ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་ཚར་གཅོད་མིན། །ཞེས་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཙམ་དེས་ཉོན་མོངས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མ་རིག་པའི་དངོས་གཉེན་

བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། ཉོན་མོངས་ཉོན་མོངས་ཤེས་རབ་མིག་གིས་སྤང་། ། ཉོན་མོངས་དེ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེས་པའི་ཐོག་ནས་སྤང་དགོས་ཀྱི་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ལ་ཁྱད་ཆོས་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཡོད་རེད། གོ་བདེ་པོ་དང་། འཇུག་བདེ་པོ། བློ་ལ་འཆར་བདེ་པོ། དེ་ཡན་དུས། ༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་གི་ཁྱད་ཆོས་ཆེ་བ་དེ་ཚོའི་གྲས་སྤྱི་
ཚོགས་ནང་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་ལས་རིམ་འདྲ་པོ་བཟོ་ཐུབ་ན་
རང་བཞིན་གྱི་དེབ་བཀླག་རྒྱུ་དང་། དེབ་དེ་ལ་འདུན་
པ་སླེབས་རྒྱུར་ཏན་ཏན་ཕན་ཐོགས་ཀྱི་རེད་བསམ་

གྱི་འདུག རྣམ་པ་ཚོ་ཕྱག་ལས་གནང་མཁན་ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་གནང་སོང་།
གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་
སྤེན་པ་ཚེ་རིང་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་དབང་ཆེན་མཆོག སྤྱི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་
མཆོག་བཅས་ནས་གསུང་བཤད་དང་། བོད་ཀྱི་སྒྲ་
སྒྱུར་དང་ཉམས་ཞིབ་ལྷན་ཁང་གི་འགན་འཛིན་དགེ་
བཤེས་ལུང་རྟོགས་དགེ་འདུན་ལགས་ནས་ལས་
རིམ་དི་ཉིད་ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས་དང་། ལས་དོན་
སྐོར་སྙན་སེང་ཞུས་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

འཇར་མན་རོགས་ཚོགས་ (FNF) ལྷོ་ཨེ་ཤི་ཡའི་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་མཆོག་བཞུགས་སྒར་དུ་ཕེབས་སྐབས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་སྣེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་པ།

༄༅། ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༨ ཉིན་གྱི་
ཕྱི་དྲོ་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
ནས་བོད་ཀྱི་ཟློས་གར་ཚོགས་ཁང་དུ་འཇར་མན་
རོགས་ཚོགས་ (FNF)ལྷོ་ཨེ་ཤི་ཡའི་སྡེ་ཚན་གྱི་
འགན་འཛིན་སྐུ་ཞབས་ཀཱར་སི་ཊེན་ ཀེ་ལེན་ (Dr.
Carsten Klein, Head of Regional Office

South Asia, FNF) མཆོག་དང་། དཔལ་འབྱོར་འགན་འཛིན་སྐུ་ཞབས་པན་ཀ་ཇ་ ཀུ་མར་ (Pank-kaj Kumar, Finance Manager) མཆོག རྩིས་ཞིབ་པ་ལྕམ་སྐུ་ཇེ་ཁེ་ལིན་ བྷག་ཤི་ (Ms. Jacquel-
line Bakshi, Regional Internal Auditor)

མཆོག་བཅས་ལ་དགོང་དྲོའི་གསོལ་སྟོན་དང་། རིག་གཞུང་གཞས་སྣ་གཟིགས་འབུལ་ཞིག་གོ་སྒྲིག་ཞུས་གནང་ཡོད།
སྐབས་དེར་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཁན་
པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཚེ་རིང་མཆོག དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་སྤེན་པ་ཚེ་རིང་མཆོག་གིས་གཙོས་དཔལ་ལྡན་བཀའ་བློན་རྣམ་པ། སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་བཅས་ཆེད་བཅར་གནང་ཡོད།

དེ་ཡང་ཐོག་མར་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཞོན་
སྒྲོལ་མ་ཚེ་རིང་མཆོག་གིས་འཇར་མན་རོགས་ཚོགས་ (FNF)ནི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་

བརྒྱབ་རྗེས། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ལ་མུ་མཐུད་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་མང་གཙོ་སྲ་བརྟན་དང་ཚགས་ཚུད་ཡོང་སླད་མཐུན་འགྱུར་གནང་གི་

ཚོགས་ལ་དུས་ཡུན་རིང་ཤོས་ཀྱི་མཐུན་འགྱུར་གནང་མཁན་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཡང་འཇར་མན་རོགས་ཚོགས་ (FNF) ནས་ཐོག་མར་བོད་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་དང་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་ལ་མཐུན་འགྱུར་གནང་བ་དང་། ཕྱིས་སུ་བོད་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་དང་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་སྒོ་

ཡོད་པ་སོགས་ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས་དང་། འཚམས་
འདྲིའི་གསུང་བཤད་གནང་བ་དང་།
དེ་རྗེས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དཔལ་
ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་སྤེན་པ་ཚེ་རིང་མཆོག་གིས་འཇར་
མན་རོགས་ཚོགས་ (FNF) དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་
འཐུས་ལྷན་ཚོགས་དབར་ཐོག་མར་འབྲེལ་བ་བྱུང་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་འཇར་མན་རོགས་ཚོགས་ (FNF)ལྷོ་ཨེ་ཤི་ཡའི་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་སྐུ་ཞབས་ཀཱར་སི་ཊེན་ ཀེ་ལེན་ (Dr. Carsten Klein, Head of Regional Office South Asia) མཆོག་ལ་དགོང་དྲོའི་གསོལ་སྟོན་བཤམས་རྗེས་སྐུ་ཞབས་ཁོང་དང་། དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོ་མཆོག་གིས་གཙོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་དང་ལྷན་སྐུ་པར་ལྷན་སྒྲོན།

མགྲོན་ཕེབས།

90

སྟངས་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་ཐོག་མར་འབྲེལ་བ་འགོ་འཛུགས་པ་ནས་བཟུང་འཇར་མན་རོགས་

འཛུགས་ནས་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཚད་དང་ལྡན་པ་ལག་བསྟར་གནང་བཞིན་ཡོད་པར་བསྔགས་

རོགས་ཚོགས་ (FNF) ལྷོ་ཨེ་ཤི་ཡའི་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་སྐུ་ཞབས་ཀཱར་སི་ཊེན་ཀེ་ལེན་མཆོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་སྐབས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཟུར་ཉན་དུ་ཕེབས་ཤིང་། གྲོས་ཚོགས་ནས་ཁོང་ལ་འཚམས་འདྲི་ཞུས་རྗེས། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཚེ་རིང་མཆོག་གིས་ཚོགས་གཞོན་ལས་ཁུངས་སུ་སྣེ་ལེན་མཇལ་འཕྲད་དང་། སྐབས་དེར་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་གིས་ (FNF)རོགས་ཚོགས་ནས་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་རིང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ལ་མཐུན་འགྱུར་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་སྦྲགས། བོད་ནང་སྨྲ་བརྗོད་དང་། འགྲུལ་བཞུད་ཀྱི་རང་དབང་མེད་པ་སོགས་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་སྤྱི་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་མུ་མཐུད་གཏོར་སྐྱོན་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པའི་སྐོར། ཉེ་ཆར་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་ཐོག་སྤྱི་མོས་གཏན་འབེབས་གནང་བའི་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གི་གྲོས་ཆོད་སྐོར་དང་། དེ་བཞིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་རྒྱ་གར་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་བོད་དོན་ཞུ་སྐུལ་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་བཞིན་ཡོད་པ་སོགས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་སོགས་ངོ་སྤྲོད་སྙིང་བསྡུས་དང་། སྐུ་ཞབས་ཁོང་གིས་བཙན་བྱོལ་ནང་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནས་མང་གཙོ་ཚད་ལྡན་ལག་བསྟར་གནང་བཞིན་ཡོད་པར་བསྔགས་བརྗོད་དང་། བོད་དོན་ཐོག་མུ་མཐུད་མཐུན་འགྱུར་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་གནང་སོང་བ་བཅས། །

ཚོགས་ (FNF)ཡིས་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་མང་གཙོ་སྲ་བརྟན་སླད་མཐུན་འགྱུར་གནང་བཞིན་ཡོད་པའི་སྐོར་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་འཇར་མན་རོགས་ཚོགས་ (FNF) ཀྱི་སྐོར་དང་། དེའི་ལྷོ་ཨེ་ཤི་ཡའི་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་སྐུ་ཞབས་ཀཱར་སི་ཊེན་ ཀེ་ལེན་མཆོག་ནི་བོད་དོན་ཐོག་དམིགས་བསལ་དོ་སྣང་དང་། བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་སེམས་ཐག་ཉེ་པོ་གནང་མཁན་དང་། བོད་པའི་རྩ་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རྒྱུའི་ཐོག་སེམས་ཁུར་ཆེན་པོ་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན་པའི་སྐོར་སོགས་ངོ་སྤྲོད་གནང་སོང་།
འཇར་མན་རོགས་ཚོགས་ (FNF)ལྷོ་ཨེ་ཤི་
ཡའི་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་སྐུ་ཞབས་ཀཱར་སི་ཊེན་ ཀེ་ལེན་མཆོག་གིས་ཁོང་ཉིད་བཞུགས་སྒར་རྡ་སར་ཕེབས་ནས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་རྣམས་དང་མཇལ་འཕྲད་བྱུང་བར་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དང་། བཙན་བྱོལ་ནང་བོད་མིའི་སྒྲིག་

བརྗོད་དང་། འཛམ་གླིང་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཡུ་རོབ་ནང་གི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་གང་མང་མང་རྒྱ་གར་ནང་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་བོད་མིའི་འདུ་སྡོད་ཁག་ལ་ཕེབས་རྒྱུའི་ལས་རིམ་བཟོས་ཏེ་བཙན་བྱོལ་ནང་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཚད་ལྡན་ལག་བསྟར་གནང་བཞིན་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ་པ་བཟོ་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་གནང་གི་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་མ་ཟད། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་མུ་མཐུད་མཐུན་འགྱུར་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རྒྱུར་འདུན་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་སྐོར་བཅས་གསུངས་གནང་རྗེས། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་སྐུ་ཞབས་ཁོང་དང་། ཁོང་གི་ཕྱག་རོགས་ལས་བྱེད་རྣམ་གཉིས་ལ་འཚམས་འདྲིའི་མཇལ་དར་སྒྲོན་འབུལ་དང་། དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་གིས་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྐུ་ཐང་ཞིག་ཕྱག་རྟགས་ཕུལ་གནང་སོང་།
དེ་ཉིན་ཆུ་ཚོད་ ༢།༣༠ ཐོག་འཇར་མན་

གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གི་ཚོགས་འདུ་མཇུག་བསྡོམས་གསུང་བཤད།

༄༅། །དེ་རིང་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་
སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་
ཉིན་མཐའ་མ་དང་། མཇུག་བསྡོམས་ཆགས་བསྡད་
ཡོད་རེད། རྩ་བའི་དེ་རིང་ཚོགས་གཙོའི་མཇུག་

བསྡོམས་གཏམ་བཤད་ལ་སྐད་ཆ་རིང་པོ་ཞུ་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་མེད། དེ་ཡིན་དུས་མདོར་བསྡུ་བྱས་ནས་མར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དང་པོ་འདི་སྙན་སེང་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་
དང། སྔོན་དུ་ཞུ་རྒྱུར། ཁ་སང་ཕྱི་ཚེས་ ༣༠ རེས་

གཟའ་ལྷག་པར་བོད་ཁམས་སྐྱེ་རྒུ་མདོ་ལ་དམག་སྒར་ཞིག་ཡོད་ས་རེད། དེའི་ཉེ་འགྲམ་ལ་བོད་མི་ཞིག་གིས་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་བཏང་བ་དངོས་བདེན་བྱུང་འདུག དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་ཚོགས་དུས་གཉིས་པའི་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཚེ་རིང་མཆོག་གིས་འཇར་མན་རོགས་ཚོགས་ (FNF)ལྷོ་ཨེ་ཤི་ཡའི་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་སྐུ་ཞབས་ཀཱར་སི་ཊེན་ ཀེ་ལེན་མཆོག་ལ་བོད་དོན་སྐོར་སོགས་ངོ་སྤྲོད་གནང་སྐབས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

91

སྐབས་སུ་ཕྱི་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢༥ ལ་གཞས་པ་ཚེ་དབང་ནོར་བུས་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་བཏང་བའི་གནད་དོན་བྱུང་བ་དང། ཁོང་འདས་གྲོངས་སུ་ཕྱིན་པའི་གནས་སྟངས་ཆ་ནས་ང་ཚོས་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་ཅིག་ཁུར་ཡོད་རེད། ད་ལྟ་སྐྱེ་རྒུ་མདོ་རུ་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་གཏོང་མཁན་ཁོང་གི་མཚན་དང་། ལོ་རྒྱུས་དེ་ཚོ་གང་ཡང་རག་གི་མི་འདུག ཡིན་ནའང། ཁོང་རྣམ་པས་བོད་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བློས་བཏང་ཆེན་པོ་ཞིག་གནང་བ་ཡིན་དུས། ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཁོང་རྣམས་ཀྱིས་བློས་བཏང་དེ་དག་དོན་དང་ལྡན་པར་ཡོང་བར་ཤོག་ཟེར་བ་གཅིག་དང་། ལྷག་པར་དུ་སོ་སོའི་ངོས་ནས་བོད་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ལྷག་བསམ་འཇུག་པ་ཆེར་སྐྱེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཞབས་འདེགས་ཞུ་ཐུབ་དགོས་རྒྱུའི་ཆོད་སེམས་དང་། དམ་བཅའ་འདྲ་པོ་ཞིག་ལེན་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་ཡིན་ནའང་འདྲ། གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཡིན་ནའང་འདྲ། དོན་དང་ལྡན་པ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་དང་པོ་སྙན་སེང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་
ཐོག་ནས། ཐོག་མར་དེ་བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར་ཞིག་ཁུར་ཡོད་རེད། ང་དྷ་རམ་ས་ལའི་གྲོས་ཚོགས་ར་བ་ལ་སླེབས་ནས་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་གྲོས་ཆོད་ཁུར་བ་དེ་ཕལ་ཆེར་ཐོག་མ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད། དེ་ཡིན་དུས་ཁ་སང་གྲོས་ཚོགས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ནས་ད་ལྟའི་བར་དུ་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་དེ་ཁུར་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ནས་ཉིན་འགའ་ཤས་ཀྱི་མཚམས་རེད། དེའི་རྗེས་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་དེ་བཞག་ཚར་ཙམ་ཡིན་དུས། ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་གྲོས་ཆོད་ཅིག་འཁུར་ཐུབ་ན་བསམས་ནས། ཚོགས་གཙོ་སྦྲེལ་པོར་གོ་བསྡུར་བྱས། དེ་ག་ནང་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་མཉམ་དུ་གོ་བསྡུར་བྱས་ནས་ང་ཚོས་གྲོས་ཆོད་དོན་ཚན་ལྔ་ཞིག་གྲོས་ཚོགས་ར་བ་འདི་

ནས་སྤྱི་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འཇོག་ཐུབ་པ་བྱུང་སོང་། དེ་ལ་དམིགས་བསལ་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་བྱུང་།

དབུས་དང་། ཁྱབ་ཁོངས་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་ལོ་ངོ་ཡིན་ན་ལོ་ ༢༡ དང་། ལོ་རང་ཡིན་ན་འདས་པའི་ལོ་

ཡིན་ནའང་། སྐབས་དེ་དུས་ཞན་ཆ་ཞིག་དང་། ཐུགས་སྣང་ཡོང་སའི་གནས་སྟངས་གཉིས་ཤིག་ཞུས་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་དམིགས་བསལ་གྲོས་ཆོད་ཅིག་འཁུར་ཡོང་དུས། ཚང་མས་ཐུགས་སྣང་གནང་རྒྱུ་དང་། དེའི་ཐོག་ལ་བགྲོ་གླེང་གསར་པ་དང་། བློ་སྐྱེད་གསར་པ་དེ་འདྲ་བྱུང་བ་གསལ་པོ་ཆགས་སོང་བསམ་གྱི་ཡོད། ང་ཚོར་ཞན་ཆ་དེ་ག་རེ་བྱུང་སོང་ཞེ་ན། ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་ཉམས་ཞིབ་ཚད་ལྡན་མེད་པ། ལྷག་པར་དུ་ཕྱི་དྲིལ་ཁོར་ཡུག་ཚན་པའི་ཐོག་ནས་བརྒྱ་ཆ་བསྐོར་ཕྱོགས་དེ་ཚོ། ལུང་འདྲེན་དེ་ཚོ་ཁུངས་ག་པར་ཡིན་མིན། ཁུངས་དེ་ལའང་ཞིབ་འཇུག་ཚད་ལྡན་ག་ཚོད་ཙམ་བྱས་ཡོད་མེད། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཞིབ་འཇུག་གི་གནས་སྟངས་མ་འདང་བའི་ཆ་དེ་འདྲ་སླེབས་སོང་། དེ་ཡིན་དུས་ཡིག་ཆ་བཟོ་བའི་སྐབས་སུ་དཀའ་ངལ་ཞིག་བྱུང་སོང་། དེ་ཡིན་དུས་མ་འོངས་པར་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་ཁུངས་འདྲེན་ཐུབ་པ་དང་། ཞིབ་འཇུག་ཚད་ལྡན་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུར་འབད་བརྩོན་ཞུ་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ག་ནང་བཞིན་དཔལ་ལྡན་དཔལ་འབྱོར་
བཀའ་བློན་མཆོག་གིས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་

༢༠ ཡི་མ་དངུལ་གྱི་སྙན་ཐོ་ཞིག་ཁུར་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ནས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་བབ་དེ་གང་ལ་གང་འཚམ་གསལ་པོ་ཆགས་སོང་བསམ་གྱི་ཡོད། དེ་ཡང་གལ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། འགྲོ་སོང་གཏོང་ཆོག་ཡིན་ནའང་འདྲ་འདུག ལས་འཆར་སྒྲིག་སྟངས་ཡིན་ནའང་འདྲ། རོགས་དངུལ་ཐབས་འཚོལ་བྱེད་ཕྱོགས་ཡིན་ནའང་འདྲ། གཞི་རྩ་དེར་བཟུང་ནས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་དོན། ལས་འཆར་སྒྲིག་སྟངས། དེ་ཚོ་གྲས་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་དུས། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཆ་ཤས་བཞེས་པ་དང་། དཔལ་ལྡན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་མཆོག་གིས་གསལ་བཤད་ཡག་པོ་གནང་སོང་། དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་གྲོས་ཚོགས་ར་བའི་ནང་དུ་བློ་སྐྱེད་རག་རྒྱུ་ཞིག་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ཆེ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཐུགས་སྣང་གནང་མཁན་ཡོད་ན། ཏན་ཏན་ཐུགས་ཕན་གསོས་སོང་བསམ་གྱི་ཡོད།
དེ་ནས་དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་གི་གཞུང་
འབྲེལ་གསལ་བཤད་དེ་རེད། གཙོ་བོ་གཞུང་འབྲེལ་གསལ་བཤད་ཀྱི་ནང་དོན་འདྲ་པོ་ཡིན་ན། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་སྐོར་དང་། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་བདེ་དོན་སྐོར་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་མང་པོ་

92

གསུང་བཤད།

ཞིག་གིས་ཆ་ཤས་བཞེས་གནང་སོང་། བཀའ་ཤག་གིས་ཡིན་ནའང་གསལ་བཤད་ལན་འདེབས་གནང་བའི་ཐོག་ནས། ང་ཚོའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ། རྒྱལ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ནག་གི་གནས་སྟངས། བོད་པའི་ངོས་ནས་འབད་བརྩོན་ག་རེ་ཞུ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་མེད། ལྷག་པར་དུ་བཙན་བྱོལ་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་སྲ་བརྟན་གནས་པར་ཚང་མས་ནུས་པ་མཉམ་སྤུངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གནང་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ། བཀའ་ཤག་གི་དགོངས་ཚུལ་གསལ་པོ་བྱུང་བ་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་ཆ་ཤས་བཞེས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཐུགས་སྣང་གནང་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་ང་ཚོའི་ཁྲིམས་བཟོའི་ལས་དོན་སྐོར་
ལ་རེད། རྩ་བའི་གྲོས་ཚོགས་འདིའི་ནང་ལ་ཁྲིམས་བཟོའི་ལས་དོན་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་མ་རེད། ཡིན་ནའང་། བཀའ་ཤག་གིས་འདེམས་བསྐོ་ལྷན་ཁང་གི་སྒྲིག་གཞི་དོན་ཚན་ཁག་ཅིག་ལ་བསྐྱར་བཅོས་ཁུར་ཡོད་རེད། དེའི་ནང་ནས་དོན་ཚན་ ༡༦ དང་དོན་ཚན་ ༡༩ ཡི་ནང་གསེས་ཁག་ཅིག་ཐོན་ཐུབ་ཡོད་རེད། དེ་ནས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱར་བཅོས་དོན་ཚན་རེ་གསུམ་པའི་ནང་གསེས་ག་པའི་ཐོག་ལ་གཅིག་ཁུར་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་། དེ་འགྲོ་ཐུབ་ཡོད་པ་མ་རེད།
ང་ཚོ་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་ཚང་
མ་རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་པ་རེད། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་དཔྱོད་དེ་ལའང་བརྩི་བཀུར་ཞུ་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་། བར་སྐབས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་རེད། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དཀའ་ངལ་ཞིག་ཡོང་བསྡད་ཀྱི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་དཔལ་
ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་གིས་བཀའ་ཤག་གི་གསལ་
བཤད་ལན་འདེབས་ནང་དུ་གསུངས་པ་ནང་བཞིན།
འདས་པ་འདས་པ་རེད། མ་འོངས་པར་བཟང་ཕྱོགས་
ལ་ང་ཚོ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཐུབ་པ་ཚང་མས་འབད་
བརྩོན་ཞུ་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུགདེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་དང་མཉམ་དུ་ཁ་སང་དཔལ་ལྡན་བཀའ་
ཤག་གི་གསལ་བཤད་ནང་དུ། དེ་རིང་གྲོས་ཚོགས་འདིའི་ནང་དུ་ཁྲིམས་སྒྲིག་བསྐྱར་ཞིབ་ཚོགས་ཆུང་འཛུགས་རྒྱུའི་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར་འཁུར་རྒྱུའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་གསུངས་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ཐོག་མར་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ཀྱིས་གོ་བསྡུར་བྱས་ནས། ང་ཚོས་གྲོས་ཆོད་རགས་ཟིན་ཞིག་བཟོས་ཟིན་པ་ཡིན། གྲོས་ཆོད་རགས་ཟིན་དེ་རྒྱུན་ལས་ནང་དུ་ཁུར། རྒྱུན་ལས་ནང་དུ་གོ་བསྡུར་གནང་ཡོང་དུས་ང་ཚོས་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་ག་རེ་བྱུང་བ་ལ་གཟིགས་ནས། དེ་བཏང་ན་ཞེས་འདི་གོ་བསྡུར་བྱུང་བ་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་འདི་གནས་སྐབས་ངང་འཐེན་བྱས་ཡོད། མ་འོངས་པར་ང་ཚོའི་གནས་སྟངས་བཟང་ཕྱོགས་འགྱུར་བ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ན། འདིའི་ཐོག་ལ་གྲོས་ཚོགས་ནས་ཏན་ཏན་དགོངས་པ་བཞེས་རྒྱུ་དང་། ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་གཞོན་རེད། རྒྱུན་ལས་མཉམ་དུ་གོ་བསྡུར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་འདི་འདྲ་བའི་ཐོག་ནས་ཚོགས་ཆུང་བཙུགས་པ་ཡིན་ན། ཚོགས་ཆུང་གི་ལས་དོན་དང་དུས་ཚོད། འགྲོ་གྲོན་མང་པོ་ཞིག་ཚད་ལྡན་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུར་ཐེ་ཚོམ་འདྲ་པོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་ཁྲིམས་འཆར་ག་རེ་ཁུར་བ་ཡིན་ནའང་། གཏན་འབེབས་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་གང་འདྲ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་མེད་ཚོད་དཔག་ཞུ་ཚོད་ཐིག་གི་མི་འདུག ཡིན་ནའང་མ་འོངས་པར་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྱུར་བ་འགྲོ་བའི་གནས་སྟངས་འདི། ཏོག་ཙམ་ལྷིང་འཇགས་སོང་ན་ང་ཚོས་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་ཡོད། འདི་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ག་ནང་བཞིན་ང་ཚོས་གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་
ཆོད་གྲོས་འཆར་ཁག་ཅིག་ཁུར་ཡོད་རེད། གཅིག་དེ་མང་ཚོགས་རྩིས་ཁྲའི་ཚོགས་ཆུང་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པ་བསྐོ་འཛུགས་གནང་རྒྱུའི་གྲོས་ཆོད་རེད། དེ་བཞིན་གངས་ལྗོངས་དཔལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་

མུ་མཐུད་ནས་ཐོག་མའི་དམིགས་ཡུལ་གཞིར་བཟུང་ཡོང་ཐུབ་མིན་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་ཆུང་འཛུགས་རྒྱུ་གཏན་ཁེལ་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ག་ནང་བཞིན་སྣར་ཐང་པར་ཁང་མུ་མཐུད་ནས་གནས་ཐབས་ཡོང་རྒྱུའི་གྲོས་ཆོད་ཅིག་འཇོག་ཐུབ་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་བཀའ་ཤག་གི་ཟླ་བ་བཞིའི་བར་བརྒལ་བཀའ་འཁྲོལ་ཞུ་བའི་སྐོར་ལ་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་གྲོས་ཆོད་འཇོག་ཐུབ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་ད་ལྟ་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་གཅིག་གིས་བཟོ་བཅོས་གྲོས་འཆར་དེ་འདྲ་གསུངས་སོང་། དེར་དགོངས་སེལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ལེན་ཐུབ་མ་སོང་། ཡིན་ནའང་། བཀའ་ཤག་གིས་ཁྲིམས་སྒྲིག་ཅིག་ལ་འབྲེལ་བ་བཏགས་ནས་གནང་བསྡད་པ་རེད། ང་ཚོས་དམིགས་བསལ་གནས་བབ་ཅིག་གི་ཐོག་ནས་བྱུང་བ་ལ་ངོས་འཛིན་གྱི་ཐོག་ནས། དེ་འདྲའི་གྲོས་ཆོད་དེ་མང་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གཏན་འབེབས་བྱུང་བ་ཡིན་དུས། དེ་ཡང་འགྲིག་སོང་བསམ་གྱི་ཡོད།
སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་
དུས་གསུམ་པའི་ལས་ཉིན་མང་བ་དེ། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྔོན་རྩིས་ཀྱི་ཐོག་ལ་དུས་ཚོད་བཏང་ཡོད་རེད། གཙོ་བོ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༢༌༌༌༢༠༢༣ བཀའ་ཤག་གི་སྔོན་རྩིས་གཏམ་བཤད་རེད། དེ་ག་ནང་བཞིན་ཚོད་དཔག་འཆར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་གིས་ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་སྙན་ཐོ། དེ་ཚོ་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས་ང་ཚོས་ལས་ཁུངས་གོ་རིམ་བཞིན་སྔོན་རྩིས་གཏན་འབེབས་གནང་རྒྱུ། ལྷག་པར་དུ་ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་ལས་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་བགྲོ་གླེང་གོ་བསྡུར་གནང་རྒྱུ། དེ་ག་ནང་བཞིན་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གི་ཐོག་ནས་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་རྒྱུ། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་དབུས་དང་ཁྱབ་ཁོངས་རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༢༌༌༌༢༠༢༣ གྱི་རྒྱུན་གྲོན་དང་། དམིགས་བསལ། ཟུར་བཀོལ་བཅས་ལ་ཧིན་སྒོར་བསྡོམས་ས་ཡ་ ༢༥༣༥༌༡༤ ལྷག་ཙམ། དེ་ལ་སྤར་ཆ་ཏོག་ཙམ་ཕྱིན་ཡོད་རེད། དེ་བསྡོམས་ཡོད་མ་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་བཀའ་འཁྲོལ་གཏན་འབེབས་བྱུང་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

93

ཐུབ་ཡོད། གཙོ་བོ་དེ་འདྲའི་བརྒྱུད་ནས་ལས་འཆར་དེ་དག་འགན་འཁུར་གནང་མཁན་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དབུས་དང། ས་གནས་ཀྱི་ལས་བྱེད་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་གྲས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལས་འཆར་དེ་དག་དོན་དང་ལྡན་པ། ཚགས་ཚུད་པོ་ཡོང་རྒྱུར་འགན་འཁུར་ལྷག་བསམ་ཆེ་བཞེས་གནང་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་ཐོག་མར་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ཀྱིས་
ལས་རིམ་བསྒྲིགས་པ་གཞིར་བཟུང་། དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་གི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། བཀའ་བློན་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། དེ་ག་ནང་བཞིན་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པའི་ཆ་ཤས་བཞེས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། དགོངས་ཚུལ་གསུང་རྒྱུ། བསམ་ཚུལ་སྤུང་རྒྱུ། དེ་དག་གི་ཐོག་ནས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོང་ཚགས་ཚུད་ཡོང་རྒྱུ། ལྷག་པར་དུ་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ལ་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས་ཐུགས་ཕན་གསོ་བའི་རེ་བ་དང་ཡིད་ཆེས་ཞུ་བཞིན་ཡོད། འདིའི་བརྒྱུད་ནས་དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་དང་། བཀའ་བློན་རྣམ་པ། བཀུར་འོས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་རྣམ་པ་ཚང་མར་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་ཞན་ཆ་གཅིག་གི་ཐོག་ནས་ཞུས་པ་
ཡིན་ན། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ར་བའི་ནང་དུ་ཆ་ཤས་བཞེས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ། རྩ་བའི་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཚང་མ་རེད། དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་རེད། སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ལམ་ཡག་པོ་ཞེ་དྲག་གནང་སོང་། དེ་ཚོ་ལ་གང་ཡང་ཞུ་རྒྱུ་མེད། ཡིན་ནའང་། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་དེ་ཚོ་ཡོང་བའི་རིགས་གཅིག་གཏམ་དཔེ་འདྲེན་ཡོང་དུས། གཏམ་དཔེ་སྣ་ཚོགས་པ་རེད། གཏམ་དཔེ་ཡག་པོ་དེ་ཚོ་འདིའི་ནང་དུ་འདྲེན་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་དེ་ཡོང་གི་མ་རེད། གཏམ་དཔེ་འདྲེན་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་བཏོན་བསྡད་པ་དེ་འདྲའང་ཡོང་གི་འདུག དེ་ག་ནང་བཞིན་གཏམ་བཤད་ཞུས་ཡོང་དུས་དྲི་བ་ལ་

ལན་ཡོང་དང་མ་ཡོང། ལན་གྱི་ཐོག་ནས་ཚིག་རྩུབ་པོ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་ཡོང་དུས། ཡང་ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་དེ་འདྲ་ཡོང་སྡོད་ཀྱི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་མ་འོངས་པར་ཚང་མས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་འགྲོ་ལུགས་དང་། ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་གཞིར་བཟུང་གྱི་ཐོག་ནས། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་གི་ཐོག་ནས་ཆ་ཤས་བཞེས་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་ཏོག་ཙམ་ཐུགས་སྣང་གནང་དགོས་འདུག དེ་ག་ནང་བཞིན་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གྲོས་ཚོགས་འདི་ནས་བོད་སྤྱི་པའི་བདེ་དོན་གླེང་རྒྱུའི་སྡིངས་ཆ་འདྲ་པོ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་བོད་སྤྱི་པ་རང་གི་ཆེད་དུ་དོན་དང་ལྡན་པ་ཡོང་ཐུབ་པ་ལ་ཚང་མས་འགན་འཁུར་ཞུ་ཐུབ་དགོས་པ་དེ། ང་རང་ཚོའི་ལས་འགན་གལ་ཆེ་ཤོས་དེ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ག་ནང་བཞིན་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཆེ་མཐོང་ཡང་དེ་ནས་སླེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད། བོད་བསྟན་སྲིད་ལ་ཕན་པ་ཡིན་ནའང་དེ་ནས་སླེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། སྐད་ཡིག་གོམས་གཤིས་ཚང་མ་འདི་ནས་མར་མེ་ལོང་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་སྡོད་དུས། ང་ཚོས་འགོ་འཛུགས་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ཟླ་བ་འདིའི་ནང་དུ་ང་ཚོས་ལས་ཉིན་བཅོ་ལྔའི་རིང་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་ཡོད་པ་རེད། ཆོས་ཕྱོགས་ནས་ཞུས་པ་ཡིན་ན་དགེ་བ་རླབས་པོ་ཞིག་བསགས་ཡོད་པ་རེད། ཆབ་སྲིད་ཐོག་ནས་ཞུས་པ་ཡིན་ནའང་། ང་ཚོས་བོད་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་དངོས་གནས་སྐུ་ལས་བསྐྱོན་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་ཚང་མ་དོན་དང་ལྡན་པ་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུ་ཆགས་ཡོད་རེད། མ་འོངས་པར་དེ་འདྲའི་འགན་འཁུར་བཞེས་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ག་ནང་བཞིན་གྲོས་ཚོགས་འདི་གྲོལ་བའི་
རྗེས་སུ་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་ས་བགོས་ཕྱོགས་བསྐྱོད་ལ་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ང་ཚོས་ལས་རིམ་བསྒྲིགས་པ་ནང་བཞིན་བྱས་ན་དབྱར་ཁ་ཕེབས་པ་ཡིན་ན་ཕྱི་ཟླ་ ༤ པ་ནས་འགོ་འཛུགས་རྒྱུ། དགུན་ཁ་ཕེབས་པ་ཡིན་ན་ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ པའི་ནང་ཕེབས་རྒྱུ། ལོ་རེར་ཐེངས་གཅིག་ཕེབས་རྒྱུའི་ལས་

འཆར་བསྒྲིགས་ཡོད་རེད། དེའི་སྐབས་སུ་ཡིན་ནའང་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཆ་ཤས་བཞེས་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ། ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཡིན་ནའང་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་རེད། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་རེད། ང་ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ངོ་སྤྲོད་ཞུ་རྒྱུ། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གོ་རྟོགས་སྤེལ་རྒྱུ། དེ་ག་ནང་བཞིན་ས་གནས་ལ་ཡིན་ནའང་། གཞིས་ཆགས་སྲ་བརྟན་གང་འདྲ་ཡོང་གི་འདུག འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་གནས་སྟངས་གང་འདྲ་ཡོང་གི་འདུག ཤེས་ཡོན་གྱི་གནས་སྟངས་གང་འདྲ་ཡོང་གི་འདུག དེ་ག་ནང་བཞིན་ཉམ་ཐག་གི་གནས་སྟངས་དེ་ཚོ་འདུག་དང་མི་འདུག དེ་ཚོ་ཚང་མར་རྟོག་ཞིབ་གནང་ནས་ཡར་སྙན་ཐོ་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད། རྒྱུན་ལས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཕར་འཛིན་སྐྱོང་ལ་ཞབས་སྐུལ་ཞུས་ནས། དེ་ཚོའི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐུབ་པར་འཛིན་སྐྱོང་གི་ངོས་ནས་དགོངས་པ་བཞེས་རྒྱུའི་སླད་ཞབས་སྐུལ་ཞུ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་མི་མང་རྣམ་པས་ཆ་ཤས་བཞེས་ཕྱོགས་ལ་ཧ་ལས་པའི་གནད་འགག་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཚགས་ཚུད་པོ་ཡོང་རྒྱུ་དང་། གང་ལྟར་འཆམ་མཐུན་ཡོང་རྒྱུ་དེ་ཚོ་ཚང་མ་མི་མང་གིའི་འགན་འཁུར་ཞུ་ཕྱོགས་རེད། དེ་ག་ནང་བཞིན་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་རྣམ་པའི་འགན་འཁུར་ཞུ་ཕྱོགས་རེད། དེ་ཚོ་གྲས་གནད་འགག་ཆགས་བསྡད་འདུག དེ་ཡིན་དུས་སོ་སོ་སྒེར་གྱི་ཚོར་བ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། བོད་སྤྱི་པ་རང་གི་ཐོག་ལ་བསམ་བློ་བཏང་ནས་ཆ་ཤས་བཞེས་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཆགས་བསྡད་འདུག དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་དེ་རིང་འདི་གསར་པ་འདྲ་ཞིག་
ཆགས་བསྡད་ཡོད། ཕྱི་རྒྱལ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་དེའི་སྔོན་དུ་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་རྒྱུའི་ལམ་ལུགས་འདྲ་པོ་དང་། ས་བགོས་ཕྱོགས་བསྐྱོད་འགྲོ་རྒྱུའི་ལམ་ལུགས་དེ་མི་འདུག བར་སྐབས་ཤིག་ནས་ཁོང་རྣམ་པས་དེ་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཟེར་ནས་ཡང་སེ་ཞུ་སྡོད་ཀྱི་འདུག སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ལའང་གོ་བསྡུར་ཞུས་པ་ཡིན། ང་ཚོའི་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་དེ་ག་པར་ཆགས་

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

94

ཀྱི་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། དཔལ་འབྱོར་གྱི་འགྲོ་གྲོན་གྱི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཉམ་དུ་གོ་བསྡུར་ཞུས་ཡིན། གོ་བསྡུར་ཞུས་པའི་རྗེས་སུ་དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་ནས་ལོ་ལྔའི་ནང་དུ་ས་གནས་ཚང་མར་ཐེངས་རེར་སྐོར་བསྐྱོད་གནང་ཐུབ་ན་ཞེས་གསུངས་སོང་། དེ་ནང་བཞིན་ཉེ་ཆར་ཕྱི་རྒྱལ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ལྔ་དང་། ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་གཞོན་ནས་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་ཡིན། ཁོང་རྣམ་པ་ལ་དེ་འདྲའི་ལས་འཆར་བཟོས་ནས་གཏོང་ཤོག་ཞུས་པ་ཡིན། དེའི་རྗེས་འབྲེལ་གྱི་རྒྱུན་ལས་ནང་དུ་གོ་བསྡུར་ཞུས་ནས་གཏན་འབེབས་ཡོང་གི་རེད། དེ་ནང་བཞིན་ཕྱི་རྒྱལ་དོན་གཅོད་རྣམ་པ་རེད། བོད་རིགས་ཚོགས་པ་ཁག་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་དགོངས་པ་བཞེས་རྒྱུ་དང་། མཉམ་རུབ་ཀྱིས་ནུས་པ་ག་རེ་སྤུང་ཐུབ་པ་ཡིན་ནའང་དེ་རིང་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་སྡིངས་ཆ་འདིའི་བརྒྱུད་ནས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ག་ནང་བཞིན་གྲོས་ཚོགས་ལས་རིམ་སྐྱོང་
བའི་སྐབས་སུ་མཐུན་འགྱུར་གནང་མཁན། སྔོན་རྩིས་སྐོར་གཙོ་བོ་དེ་ཚོད་དཔག་འཆར་རྩིས་ཚོགས་

ཆུང་གི་ལས་དོན་དེ་ཚོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ཚོད་དཔག་འཆར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ་དང་། ཚོགས་མི་ལྔས་ཉིན་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ཞིག་ཞིབ་ཚགས་པོའི་ཐོག་ནས་ལས་དོན་དེ་སྐྱོང་ཐུབ་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་ཚོགས་གཙོ་གཙོས་པའི་ཚོགས་མི་ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ག་ནང་བཞིན་བདེ་སྲུང་ལས་ཁུངས་དང་།
ཕྱི་དྲིལ་སྒྲ་བརྙན་སྡེ་ཚན། འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས། དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་ནད་ཡམས་སྔོན་འགོག་བྱ་རྒྱུ། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཐད་གཏོང་གནང་རྒྱུ། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ཀྱི་ཐོག་ལའང་ཐུགས་སྣང་གནང་རྒྱུ། དེ་བཞིན་དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གཏོང་ལེན་ཁྲིམས་ཡིག་བཟོ་རྒྱུར་མཐུན་འགྱུར་གནང་སོང། དེ་ཡིན་དུས་འབྲེལ་ཡོད་ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་དང། ལྷག་པར་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ངོས་ནས། མདང་དགོང་ལྟ་བུ་མཚོན་པ་ཡིན་ན་ཕལ་ཆེར་ཕྱག་ཚོད་ ༡༢།༡༡ དེ་འདྲ་ལྷག་བསྡད་རེད། ལས་རིམ་ཆ་ཚང་དཔར་བརྒྱབ་ནས་བཀྲམ། དེ་འདྲ་གནང་ཡོང་དུས་སྐུ་ལས་ཞེ་དྲག་སྐྱོན་གནང་སོང་། དེ་ཡིན་དུས་ཚོགས་དྲུང་

དང་། དྲུང་འཕར་གཉིས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་ཚང་མ་ལ་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་གྲོས་ཚོགས་འདི་གྲོལ་ནས་ཟླ་བ་
དྲུག་རྗེས་ལ་བསྐྱར་དུ་འཛོམས་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཞབས་བཀྱག་གསར་པ་མངགས་ཡོད། ཞབས་བཀྱག་མགྱོགས་པོ་སླེབ་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ག་ནང་བཞིན་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ཏོག་ཙམ་མི་འདྲ་བ་ཆགས་ཀྱི་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོ་ཟླ་བ་དྲུག་རྗེས་ལ་ཡང་བསྐྱར་ང་ཚོ་ཚང་མ་སྐུ་གཟུགས་བདེ་ཐང་གི་ཐོག་ནས་མཉམ་འཛོམས་ཡོང་རྒྱུར་སྨོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
མཐའ་དོན་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྐུ་ཚེ་ཞབས་པད་བསྐལ་
བརྒྱར་བརྟན་ཅིང་ཐུགས་བཞེད་ལྷུན་གྱི་འགྲུབ་པ་
དང་། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་མྱུར་དུ་གསལ་བའི་སྨོན་
འདུན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཐུགས་རྗེ་
ཆེ།

སྤྱི་འཐུས་ཚེ་རིང་དབྱངས་ཅན་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་གྲོང་ཁྱེར་ཁག་ཅིག་ དང་། སྦེལ་ ཀོབ་ལུགས་བསམ་གཞིས་ཆགས་བཅས་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ།

༄༅། ། སྤྱི་འཐུས་ཚེ་རིང་དབྱངས་ཅན་མཆོག་
དང་། སྤྱི་འཐུས་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་རྣམ་
གཉིས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༠ ནས་
༢༥ བར་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་མེངྒ་ལོར་དང་། སྦེལ་
ཀོབ་ལུགས་བསམ་གཞིས་ཆགས། མའེ་སོར། སྦེང་
ལོར་བཅས་སུ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་གནང་ཡོད།
དེ་ཡང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཕྱི་ཚེས་ ༡༢ ཉིན་
སོ་སོའིོི་བཞུགས་གནས་ནས་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་གྲོང་ཁྱེར་མེངྒ་ལོར་དུ་ཕེབས་འབྱོར་མཚམས། ས་གནས་སློབ་ཕྲུག་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་གཙོས་སློབ་ཕྲུག་ཡོངས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་པ་དང་། ཉིན་

རྒྱབ་ས་གནས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ལ་རྒྱུས་ལོན་དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༡༣ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ས་གནས་གཞོན་ནུའི་གོ་

སྒྲིག་འོག་ (Comforts Inn) ཞེས་པའི་མགྲོན་ཁང་གི་ཚོགས་ཁང་ནང་མེངྒ་ལོར་ས་གནས་ཀྱི་སྨན་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

95

ཞབས་སློབ་མ་ཡོངས་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གསུང་བཤད་དང་། སློབ་ཕྲུག་

poya Nursing College) ཀྱི་སློབ་སྤྱི་སྨན་པ་
ལྕམ་སྐུ་ལེ་ནཱ་ (Dr. Leena K. C.) ལགས་དང་།

འདུགཕྱི་ཚེས་ ༡༥ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་
ནས་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས་དང་། མཉམ་འབྲེལ། ས་གནས་སྨན་རྩིས་ཁང་། འཚོ་བྱེད་སྨན་ཁང་། ལྷོ་ཕྱོགས་བོད་མིའི་ས་གནས་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་། རྒས་གསོ་ཁང་། ཞིང་གྲོང་སྡེ་ཚན་དང་། ཚེ་རིང་དགེ་འཕེལ་གླིང་བགྲེས་ཤག མཉམ་འབྲེལ་སྤོས་བཟོ་ཁང་། སྤྱི་མཐུན་མཉམ་འབྲེལ་ལས་ཁང། མཉམ་འབྲེལ་རྡོ་སྣུམ་དང་འཕྲུལ་རྨོ་སྡེ་ཚན། ཉམ་ཐག་ཁང་པ་ཉམས་བཟོའི་ལས་གཞི་ཟིན་པ་དང་། འགྲོ་མུས། མ་འོངས་བྱེད་འཆར། གྲོང་མཐའ་ན་ཡོད་པའི་ཁྱིམ་ཚང་གཅིག་བཅས་ལ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་། ཕྱི་ཚེས་ ༡༦ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་
གཉིས་ནས་སྦེལ་ཀོབ་སམ་བྷོ་ཊ་སློབ་གྲྭར་གཟིགས་སྐོར་དང་། དགེ་ལས་སློབ་ཕྲུག་ཁྱོན་ ༡༨༠ ལྷག་ཡོད་པ་འདུ་འཛོམས་ཐོག་འཚམས་འདྲིའི་གསུང་བཤད་གནང་བ་དང་། རིམ་པས་སམ་བྷོ་ཊ་གོ་ལ་ཐ་ལ་དང་། ཀ་རུ་ན་ཕན་བདེ་དགའ་ཚལ། བོད་ཕྲུག་ཁྱིམ་སྡེ། སམ་བྷོ་ཊ་ཀེ་ལ་ཤ་སྤུ་ར། སམ་བྷོ་ཊ་ཨར་ལི་ཀུ་མ་རི། ས་གནས་རྩིས་ཞིབ་ཁང་། ཉམ་ཐག་ཁྱིམ་ཚང་སོགས་ལ་གཟིགས་སྐོར་དང་། གནས་སྟངས་རྒྱུས་ལོན་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༧ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་
ནས་དཔལ་ལྡན་འབྲུག་དཀར་སྒྲུབ་བརྒྱུད་ཐོས་བསམ་དར་རྒྱས་གླིང་དང་། དཔལ་ས་དགོན་བརྩེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་གླིང་། སྦེལ་ཀོབ་༸རྒྱལ་བའི་ཕོ་ བྲང་། བཀའ་བརྒྱུད་ནཱ་ལེནྜ་ལུང་རྟོགས་བསྟན་རྒྱས་གླིང་། ཐེག་ཆེན་ཆོས་གླིང་དང་། སེ་ར་ཐེག་ཆེན་གླིང་བླ་སྤྱི། སེར་སྨད་ཐོས་བསམ་ནོར་གླིང་གྲྭ་ཚང་། སེར་བྱེས་མཁས་སྙན་གྲྭ་ཚང་། ཐེག་མཆོག་རྣམ་གྲོལ་བཤད་སྒྲུབ་དར་རྒྱས་གླིང་བཅས་ལ་གནས་གཟིགས་གནང་བ་དང་། ཉིན་རྒྱབ་ས་གནས་ཀྱི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་རྣམས་དང་ལྷན་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ལུགས་བསམ་གཞིས་མི་མང་ཚོགས་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་གསུང་བཤད་དང་། མི་མང་གི་

རྣམ་པའི་དྲི་བར་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་། ཉིན་རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༡།༣༠ ཐོག་སྤྱི་ལེ་བཅུ་ཙམ་སར་ཡོད་པའི་མེངྒ་ལོར་ཁྱབ་ཁོངས་ས་གནས་མ་ནི་པལ་ (Manipal) ལ་ཡོད་པའི་བོད་པའི་སློབ་མ་གྲངས་ ༡༦ ཙམ་ཡོད་སར་ཆེད་ཕེབས་གནང་སྟེ་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ཐུག་འཕྲད་ཀྱིས་གསུང་བཤད་སོགས་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༡༤ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་སྨན་ཞབས་མཐོ་
སློབ་ (NITTE Usha Institute of Nursing Sciences) ཀྱི་སློབ་སྤྱི་སྨན་པ་འབུམ་རམས་པ་ལྕམ་སྐུ་ཧྥ་ཏི་མ་ ཌི་སི་ལི་ཝ་ (Dr.(Prof.) Fatima Dsilva) ལགས་དང་། དེ་བཞིན་སྨན་ཞབས་མཐོ་སློབ་ (General Nursing and Midwifery) ཀྱི་སློབ་སྤྱི་ལྕམ་སྐུ་སི་ལི་ཊ་ པིན་ཊོ་ (Cleeta Pinto) ལགས་བཅས་དང་ལྷན་སོ་སོར་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས། བོད་པའི་སྨན་ཞབས་སློབ་མ་དང་། དེ་གའི་འཛིན་སྐྱོང་བཅས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ལ་རྒྱུས་ལོན་དང་། མ་འོངས་པར་སྔར་ལྷག་བོད་པའི་སློབ་མ་ཚོར་གཟིགས་སྐྱོང་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བའི་རེ་སྐུལ་ཞུས་པ་ལྟར། ཁོང་རྣམ་པས་ཞལ་བཞེས་གནང་འདུག རིམ་པས་སྨན་ཞབས་མཐོ་སློབ་ (Yenep-

སློབ་སྤྱི་གཞོན་པ་འབུམ་རམས་པ་ལྕམ་སྐུ་ཇ་ནེ་ཊི་ མི་རན་ཌ་ (Professor Janet Miranda) ལགས་རྣམ་གཉིས་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་། ཉིན་རྒྱབ་སྨན་ཞབས་མཐོ་སློབ་ (Indira Nursing College) ཀྱི་འགན་འཛིན་ལྕམ་སྐུ་གྷ་རེ་ཤམ་ ཇེ་སི་ (Gresham Jase) ལགས་དང་། སློབ་སྤྱི་སྐུ་ཞབས་ཤེ་ཌི་ ནི་ཛ་མུ་དིན་ (Dr. Syed Nizamudin) ལགས་རྣམ་གཉིས་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྟེ། བོད་པའི་སློབ་ཕྲུག་ཚོའི་སློབ་སྦྱོང་གི་གནས་ཚད་དང་། སྤྱོད་ལམ། དེ་བཞིན་ཕྱོགས་གང་ཐད་ནས་གོ་བསྡུར་ལྷུགས་པོ་གནང་ཡོད་པ་མ་ཟད། མཐོ་སློབ་དེ་ནས་བོད་པའི་སློབ་མ་ཚོར་སློབ་ཡོན་ཐོག་ལོ་རེར་ཧིན་སྒོར་ཆིག་ཁྲི་རེ་ཆག་ཡང་གནང་བཞིན་ཡོད་པ་སོགས་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་གནང་ཡོད། མེངྒ་ལོར་ཁུལ་གྱི་ལས་རིམ་གྲུབ་རྗེས། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་སྦེལ་ཀོབ་གཞིས་ཆགས་སུ་
ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་གནས་སུ་འབྱོར་སྐབས།
ལུགས་བསམ་ས་གནས་འགོ་འཛིན་དང་། རང་
བདེན་ཚོགས་གཙོ། མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་གཙོ། སྤྱི་
ཚབ། ས་གནས་གཞོན་ནུ་དང་། བུད་མེད་ཚོགས་
གཙོ་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་གནང་

སྤྱི་འཐུས་ཚེ་རིང་དབྱངས་ཅན་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཁུལ་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་སྐབས། མའེ་སོར་རྫོང་དཔོན་སྐུ་ཞབས་བྷ་གྷ་དི་ གྷའོ་ཏམ་ (Shri Dr. Bagadi Gautam, DC) མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

96

དགོངས་ཚུལ་གསན་ཞིབ་བཅས་གནང་རྗེས་སྦེལ་ཀོབ་ལུགས་བསམ་ཁུལ་གྱི་ལས་རིམ་ཁག་ལེགས་

ནས་སྔ་དྲོ་ལྷོ་སྤྱི་ལས་ཁུངས་དང་། བོད་ཁྱིམ་སྡོད་ཁང་། སྦེང་ལོར་ཀོ་ར་མངྒ་ལ་སྨན་རྩིས་ཁང་། དྷུ་

ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་། མ་འོངས་པར་ཡང་སྔར་ལྷག་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བར་ཞུས་པར་སྐུ་ཞབས་ཁོང་ནས་ཞལ་བཞེས་གནང་བ་དང་། རིམ་པས་མངའ་གཞུང་གི་ཁྲལ་བསྡུ་དྲུང་ཆེ་སྐུ་ཞབས་ཏུ་ཤར་ གྷི་རི་ ན་དྷ་ (Shri Tushar Giri Nath,
Revenue Principal Secretary of Karnatak-

ka) མཆོག་དང་། མའེ་སོར་རྫོང་དཔོན་སྐུ་ཞབས་བྷ་གྷ་དི་ གྷའོ་ཏམ་ (Shri Dr. Bagadi Gautam, DC Mysore) མཆོག ཨ་རི་དང་རྒྱ་ནག ཤི་རི་ལངྐ་བཅས་ལ་རྒྱ་གར་དོན་གཅོད་ཀྱི་ཕྱག་ལས་གནང་མྱོང་བ་དང་། རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག་དབར་དེ་སྔོན་ཕྱི་སྲིད་འབྲེལ་བ་གནང་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་བའི་དཔེ་དེབ་ ‘The Fractured Himalaya’ ཞེས་པའི་རྩོམ་པ་པོ་ལྕམ་སྐུ་ནི་རུ་པ་མ་ རའོ་ (Smt.
Nirupama Rao, author of ‘The Fractured

Himalaya’) མཆོག་བཅས་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་གནང་འདུག ཕྱི་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་སྦེང་ལོར་བོད་ཁྱིམ་སྡོད་ཁང་དུ་ས་གནས་བོད་རིགས་མི་མང་དང་། སློབ་མ་རྣམས་ལ་གསུང་བཤད་དང་། དྲི་བར་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད།
གཟིགས་སྐོར་ཕྱོགས་བསྐྱོད་སྐབས་ས་
གནས་སོ་སོའི་མི་མང་གི་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་ལེན་ དང་། མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གསུང་བཤད་ཐེངས་ ༧ གནང་ཡོད་པ་དང་། གསུང་བཤད་གཙོ་བོ་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན་སྐོར་དང་། བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་སྐོར། བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་སྐོར། སྤྱི་སྐབས་ ༡༧ པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ལས་རིམ་སྐོར་བཅས་ཀྱི་ཐོག་གསུངས་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

གྲུབ་བྱུང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༨ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་
སྦེལ་ཀོབ་ནས་མའེ་སོར་ལ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་གནས་སུ་འབྱོར་མཚམས། ས་གནས་སྨན་རྩིས་ཁང་ཡན་ལག་ཁང་དུ་གཟིགས་སྐོར་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་འབྲས་ནད་ཚོགས་པ་དང་། མའེ་སོར་བོད་ཀྱི་སྡོད་ཁང་སོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་རྒྱུས་ལོན་གནང་རྗེས། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་བོད་ཀྱི་འབྲས་ནད་ཚོགས་པས་ནད་པ་མྱུར་སྐྱོབ་ཆེད་གསར་ཉོ་གནང་བའི་འཕྲུལ་རྟ་འཁོར་ལོ་གཉིས་དབུ་འབྱེད་གནང་། ཉིན་རྒྱབ་མའེ་སོར་རྫོང་དཔོན་སྐུ་ཞབས་བྷ་གྷ་དི་ གྷའོ་ཏམ་ (Mysore DC Dr. Bagadi Gautam) ལགས་དང་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་འཚམས་འདྲི་དང་སྦྲགས། མའེ་སོར་ས་གནས་བོད་རིགས་དང་། ལྷག་དོན་སློབ་ཕྲུག་ཚོར་གཟིགས་རྟོག་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་། མ་འོངས་པར་མུ་མཐུད་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བའི་རེ་སྐུལ་ཞུས་གནང་འདུག ཕྱི་དྲོ་ (JSS)ཁྲིམས་ཀྱི་མཐོ་སློབ་ཚོགས་ཁང་དུ་བོད་པའི་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ལ་གསུང་བཤད་དང་། དྲི་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༩ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་

བཡེ་པ་ལཱ་ཛ་ (Dubai Plaza) ནང་ཡོད་པའི་བོད་པའི་ཚོང་ཁང་གྲངས་བཅུ་ཙམ་ཡོད་པར་གཟིགས་ཞིབ་དང་། ཉིན་རྒྱབ་ཤི་ཝ་ཇི་ནགྷར་ (Shiva Jin-nagar) ནང་ཡོད་པའི་བོད་མིའི་ཁྲོམ་ས་གྲངས་སུམ་ཅུ་ཙམ་ཡོད་པར་གཟིགས་ཞིབ་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༢༠ ཉིན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཐོ་སློབ་སློབ་
གཉེར་ཁང་དུ་ཕེབས་ཤིང་། དེ་གའི་འགན་འཛིན་ དང་། སློབ་སྤྱི། ལས་བྱེད་རྣམས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་དང་། མཐོ་སློབ་ཏུ་འཚམས་གཟིགས། དགེ་ལས་སློབ་ཕྲུག་ཡོངས་ལ་གསུང་བཤད་དང་། དྲི་བར་ལན་འདེབས་གནང་བ་དང་། ཉིན་རྒྱབ་སྨན་རྩིས་མཐོ་སློབ་ཁང་དང་། ནི་ལ་མང་ག་ལར་བཅས་ལ་རིམ་པས་ཕེབས་ཏེ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་ཡོད་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༢༡ ཉིན་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་
གཉིས་ནས་སྦེང་ལོར་ཁུལ་གྱི་རྫོང་དཔོན་སྐུ་ཞབས་ཇེ་ མན་ཇུ་ནཱ་ཏ་ (Shri J Manjunath, Deputy
Commissioner Bengaluru Urban) ལགས་

དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་ཞིང་། སྐབས་དེར་ཀར་ན་ཊ་
ཀའི་མངའ་གཞུང་གིས་ལྷོ་སྤྱིའི་ཁྱབ་ཁོངས་བོད་
གཞིས་ཁག་ལ་ད་བར་ཕྱོགས་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་
གཟིགས་རྟོག་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་དང་གནང་མུས་ལ་

སྤྱི་འཐུས་ཚེ་རིང་དབྱངས་ཅན་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་སྦེང་ལོར་ཁུལ་གྱི་རྫོང་དཔོན་སྐུ་ཞབས་ཇེ་ མན་ཇུ་ནཱ་ཏ་ (Shri J Manjunath, Deputy Commissioner Bengaluru Urban) མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

97

སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་འཇམ་དཔལ་བསྟན་འཛིན་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ད གེ་བཤེས་ཨ་ཀྲོང་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་རྣམ་གཉིས་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་གཞིས་ཆགས་ཁག་ཅིག་དང་ཁྱབ་ཁོངས་བཅས་ལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ།

༄༅། ། སྐབས་ ༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
རྣམ་པས་མཛད་འཁུར་བཞེས་ཟིན་རྗེས། ཐོག་མར་
མང་ཚོགས་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་སུ་

སིམ་ལ་ཕྱོགས་ལ་ཕེབས་ཐོན་གནང་བ་དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༡༧ ཉིན་སྔ་དྲོ་ཐོག་མར་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་སྔ་འགྱུར་ཐུབ་བསྟན་རྡོ་རྗེ་བྲག་ལ་

རིག་གཞུང་ཇི་ལྟར་གལ་ཆེན་ཡིན་ཚུལ་སྐོར་ལ་གསུངས་གནང་རྗེས། འཛིན་ཁང་སོགས་ལ་གཟིགས་སྐོར་དང་། རིམ་པས་སངས་རྒྱས་ཆོས་གླིང་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་རྒན་གསོ་ཁང་དང་། རང་བཙན་གྲོང་སྡེ་ཁ་འཐོར་གཞིས་ཆགས། འཆི་མེད་གླིང་ཁ་འཐོར་གཞིས་ཆགས། ཁྲི་བརྟན་གླིང་ཁ་འཐོར་གཞིས་ཆགས། བཀྲ་ཤིས་སྟེང་ཁ་འཐོར་གཞིས་ཆགས་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་ དང་། དེ་བཞིན་ཇོ་ནང་མ་དགོན་རྟགས་བརྟན་ཕུན་ཚོགས་ཆོས་གླིང་དུ་ཆོས་མཇལ་ཞུས་པ་དང་། སྐབས་དེར་དགོན་པའི་མཁན་པོ་ཀུན་དགའ་ཆོས་འཕེལ་ལགས་དང༌། མཁན་ཟུར་ཀུན་དགའ་རིན་ཆེན་ལགས། ཕྱག་མཛོད་སོགས་དང་ལྷན་ཇོ་ནང་གི་སྐོར་བཀའ་མོལ་གནང་འདུགཕྱི་ཚེས་ ༡༨ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ས་གནས་མི་མང་
ཚོགས་ཁང་ནང་གནད་ཡོད་མི་སྣ་རྣམས་དང་ལྷན་དུ་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པ་དང་། དེ་རྗེས་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་སྲིད་སྐྱོང་སྐུ་ཞབས་རཱ་ཇེནྡྲ་ཝིཤྭ་ནཐ་ཨར་ལེ་ཀར་ (Shri. Rajendra Vishw-
wanath Arlekar, the Governor of Hima-

achal Pradesh) མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྟེ། ད་ལྟའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་དང་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་དང༌། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་གཞུང་མང་གཉིས་ནས་ད་བར་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་རོགས་རམ་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང༌སྦྲགས། འབྱུང་འགྱུར་སྔར་ལྷག་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་གནང་རྒྱུའི་རེ་སྐུལ་ཡང་ཞུས་གནང་། དེ་ནས་ཕྱི་དྲོ་སོ་ལན་ (Solan) ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གནང་སྟེ། ཁ་འཐོར་བོད་མིའི་ཁྲོམ་རར་གཟིགས་སྐོར་གནང་རྗེས། ཌོ་ལན་ཇི་བོན་གཞིས་ཐོབ་རྒྱལ་གསར་པར་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་གནས་སུ་འབྱོར་སྐབས། ས་གནས་འགོ་འཛིན་དང༌།

ཕེབས་རྒྱུའི་ལས་རིམ་ཡོད་པ་ལྟར། སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་འཇམ་དཔལ་བསྟན་འཛིན་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཨ་ཀྲོང་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༦ ནས་ ༢༧ བར་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་ཧི་མ་ཅཱལ་མངའ་སྡེའིེི་རྒྱལ་ས་སིམ་ལ་དང་། དེ་བཞིན་ཌོ་ལན་ཇི་བོན་གཞིས་དང་། སྤོན་ཊ་ཆོལ་གསུམ། ཧར་པ་སྤུར། སེ་ལ་ཀུའེ། ས་ཊོན་ཁམས་ཀཿཿ ཐོག ཀུམ་རའོ། སྤུར་ཝ་ལ་ས་སྐྱ་གཞིས་ཆགས། ཨམ་བྷ་ལ། (Amb-bala) བཅས་ལ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།
དེ་ཡང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་སོ་སོའི་
བཞུགས་གནས་ནས་ཅན་ཏི་སྒར་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ཕྱི་ཚེས་ ༡༦ ཉིན་ས་གནས་སུ་ལྷན་འཛོམས་བྱུང་བ་དང་། སྐབས་དེར་སིམ་སྤྱི་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་པའི་ཐོག་ཧི་མཱ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་རྒྱལ་ས་

གནས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་པ་དང་། དེ་རྗེས་བཟོ་གྲྭའི་ཚོགས་ཁང་ནང་སིམ་ལ་ཁྱབ་ཁོངས་ཁ་འཐོར་མི་མང་འདུ་འཛོམས་གནང་བའི་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཨ་ཀྲོང་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་གིས་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན་སྐོར་དང་། སྐབས་ ༡༧ པའི་སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་ལས་རིམ་སྐོར་ ལ་གསུང་བཤད་དང་། སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་འཇམ་དཔལ་བསྟན་འཛིན་མཆོག་གིས་བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་དང༌། བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་སྐོར་ལ་གསུང་བཤད་དང་། མི་མང་གི་དྲི་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་བ་དང་། ཉིན་རྒྱབ་སིམ་ལ་སམ་བྷོ་ཊའི་གཏན་སློབ་ཏུ་འཚམས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་ཤིང་། སྐབས་དེར་སྤྱི་འཐུས་གཉིས་ནས་གཙོ་བོ་སློབ་དགེ་རྣམས་ཀྱི་འགན་འཁྲི་དང༌། སྐད་ཡིག་

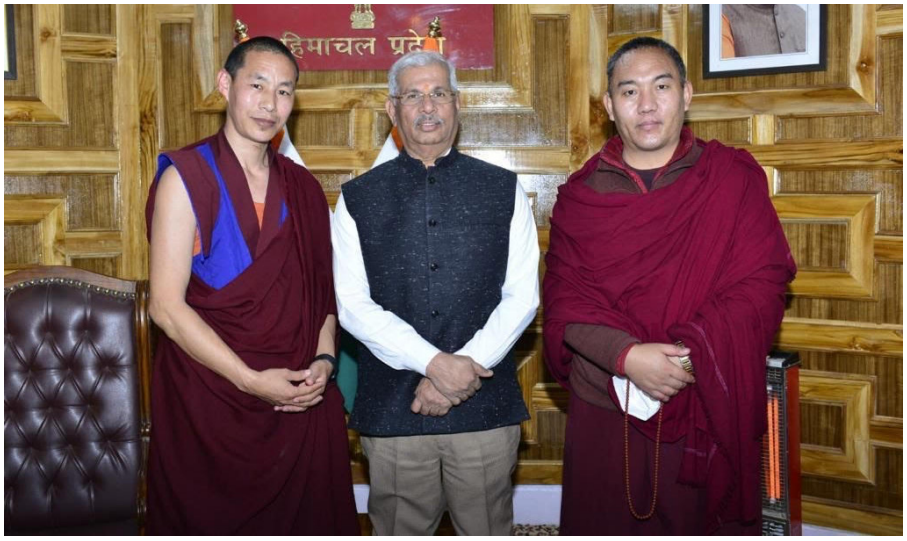

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

98

ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ། ལས་དྲུང་། སམ་བྷོ་ཊའི་སློབ་སྤྱི། སློབ་གྲྭའི་དྲུང་ཆེ། དབུས་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་

སྤྱོད། སྐད་ཡིག་རིག་གཞུང་བོད་མིའི་བླ་སྲོག་གཅེས་ཉར་རྒྱུད་འཛིན་བྱེད་ཕྱོགས། ཁྱད་པར་དུ་རྩོམ་རིག་

ཁུངས། ས་འཐུས་ཚོགས་ཁང༌། རང་བདེན་ཚོགས་ཁང་། གཞིས་མིའི་ལས་ཁུངས། སྤོན་ཊ་སམ་བྷོ་ཊ་གཏན་སློབ་ཀྱི་གཞི་རིམ་འོག་མའི་སློབ་གྲྭ། སྔོན་འགྲོ་འཛིན་གྲྭ་བཅས་སུ་གཟིགས་སྐོར་དང་། ཉིན་རྒྱབ་སྤོན་ཊ་ཆོལ་གསུམ་ཚོགས་ཁང་ནང་གོང་གསལ་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་མི་མང་ལ་གསུང་བཤད་དང་། མི་མང་གི་དྲི་བར་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༢༡ ཉིན་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་
གཉིས་ཧར་པ་སྤུར་ས་འགོ་དང་ལྷན་སྤོན་ཊ་གཞིས་ཆགས་ནས་ཧར་པ་སྤུར་འདོད་རྒུ་གཡུལ་རྒྱལ་གླིང་དུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་གནས་སུ་འབྱོར་སྐབས། བཀའ་ཟུར་ཆོས་སྐྱོང་དབང་ཕྱུག་མཆོག་དང༌། ས་འཐུས་ཚོགས་གཞོན། གོང་དཀར་ཚེ་སྒྲུབ་ལྷ་ཁང་གི་ཕྱག་མཛོད། རང་བདེན་ཚོགས་གཙོ། གཞོན་ནུ་དང་བུད་མེད་ཚོགས་གཙོ། དམག་ཟུར་ཚོགས་གཙོ། བ་ལུ་ཝ་ལའི་རྒྱུན་ལས་ཚོགས་གཙོ་དབུས་པའི་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ། ཁེ་ར་བཅུ་དཔོན། ལཱ་ཁན་བཅུ་དཔོན། ཧར་པ་སྤུར་དང་ཧ་རི་སྤུར་བཅུ་དཔོན་སོགས་ནས་ལཱ་ཁན་ཝ་ལར་སྣེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་རྗེས། དེ་གའི་མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་གོང་གསལ་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་དྲི་བར་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད། དེ་བཞིན་བོད་རང་དབང་བདེན་པའི་ཚོགས་མི་ཟུར་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་ཁྱེར་ཕུལ་གནང་ཡོད། དེ་རྗེས་གོང་དཀར་ཚེ་སྒྲུབ་ལྷ་ཁང་དང་། ལཱ་ཁན་དམག་ཟུར་རྒས་གསོ་ཁང་། སེ་ལ་ཀུ་བོད་ཁྱིམ་སློབ་གྲྭ། ལག་ཤེས་བསྟི་གནས། གོང་དཀར་ཆོས་སྡེ། ཁེ་ར་གཞིས་གྲོང་། བྷ་ལུ་ཝ་ལ་གཞིས་སྒར། ཧར་པ་སྤུར་ཉིན་སློབ་ཡིག་ཚང་བཅས་སུ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༢༢ ཉིན་སྤུ་རུ་ཝ་ལའི་ས་གནས་
འགོ་འཛིན་དང་། ས་སྐྱ་བོད་མི་ཚོགས་པའི་འགན་འཛིན་དྲུང་ཆེ། ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ། རང་བདེན་ཚོགས་གཙོ་བཅས་དང་ལྷན། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་སྤུ་རུ་ཝ་ལ་གཞིས་ཆགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་

འཛིན་སྐྱོང་ཚོགས་པའི་དྲུང་ཆེ། བོན་པོ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཞོན། རང་བདེན་ཚོགས་གཙོ། གཞོན་ནུའི་ཚོགས་གཙོ། སྨན་རིའི་མགྲོན་ཁང་འགན་འཛིན། འཕྲོད་ལས་པ་སོགས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༩ ཉིན་སྔ་དྲོ་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་
བསྟན་པའི་གཙུག་རྒྱན་སྐྱབས་རྗེ་སྨན་རིའི་ཁྲི་འཛིན་ ༣༤ པ་ལུང་རྟོགས་ཟླ་བ་དར་རྒྱས་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང༌། སྐྱབས་རྗེ་སྨན་རིའི་དཔོན་སློབ་ཡང་སྟོན་འཕྲིན་ལས་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་རིམ་པས་མཇལ་ཁ་ཞུས་པ་དང་། དེ་རྗེས་སྐུ་གདུང་ཁང་དང༌། སྨན་རིའི་དཔེ་མཛོད་ཁང་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་གནང་གྲུབ་མཚམས། བོན་གཞིས་ཐོབ་རྒྱལ་གསར་པའི་ཚོགས་ཁང་ནང་དཔལ་གཤེན་བསྟན་སྨན་རིའི་གླིང་གི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་དང༌། མང་ཚོགས་བཅས་ལ་གོང་གསལ་བརྗོད་གཞི་སོ་སོའི་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་གསུང་བཤད་དང་། དྲི་བར་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་བ་དང་། ཉིན་རྒྱབ་བོན་གཞིས་ཌོ་ལན་ཇི་སམ་བྷོ་ཊ་ཉིན་སློབ་ཏུ་གཟིགས་སྐོར་གནང་སྟེ། དགེ་ལས་སློབ་ཕྲུག་ཡོངས་ལ་དགེ་རྒན་གྱི་འགན་འཁྲི་དང༌། ཀུན་

ཡར་རྒྱས་གཏོང་དགོས་ཕྱོགས་སོགས་ཀྱི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། སློབ་ཕྲུག་གི་དྲི་བར་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་། རིམ་པས་བཙུན་དགོན་ར་རྟ་སྨན་གླིང་དུ་གནས་མཇལ་དང་། ཉམ་ཐག་ཁྱིམ་ཚང་ཁག་བཞིར་དམིགས་བསལ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་རྗེས། སྤོན་ཊ་ཆོལ་གསུམ་གཞིས་ཆགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་དགོང་དྲོ་ས་གནས་སུ་འབྱོར་སྐབས། ས་གནས་འགོ་འཛིན་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཞོན། རང་བདེན་ཚོགས་གཙོ། ཞ་ལུ་དགོན་པའི་སྐུ་ཚབ། ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ། ཚོགས་པའི་དྲུང་ཆེ། སྤྱི་མི་བརྒྱ་དཔོན་བཞི། ས་གནས་གཞོན་ནུ་དང་བུད་མེད་ལྷན་ཚོགས། སྨན་རྩིས་ཁང་གི་འགན་འཛིན། འཕྲོད་བསྟེན་འགན་འཛིན་སོགས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༢༠ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་
གཉིས་ནས་དཔལ་ལྡན་ཞ་ལུ་དགོན་པ་དང་། སྨན་
རྩིས་ཁང་། འཕྲོད་བསྟེན་སྨན་ཁང་། གཞོན་ནུ་དང༌།
བུད་མེད་ཚོགས་པའི་ལས་ཁུངས་ཁག རྐང་རྩེད་སྤོ་
ལོའི་རྩེད་ཐང༌། བྱ་སྒྲོའི་རྩེད་ཐང་གསར་པ། རླུང་རྟ་
དཔར་ཁང་། ལྷ་མོ་ཚོགས་པ། བཟོ་ཚོགས་ལས་

སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་འཇམ་དཔལ་བསྟན་འཛིན་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཨ་ཀྲོང་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་ཧི་མ་ཅཱལ་མངའ་སྡེའི་སྲིད་སྐྱོང་སྐུ་ཞབས་རཱ་ཇེནྡྲ་ཝིཤྭ་ནཐ་ཨར་ལེ་ཀར་ (Shri. Rajendra Vishwanath Arlekar) མཆོག་དང་ལྷན་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

99

གནས་འབྱོར་རྗེས། དེ་གའི་མང་ཚོགས་རྣམས་ལ་གོང་གསལ་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། མི་མང་གི་དྲི་བར་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད། དེ་བཞིན་རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་སྐབས་ ༡༨ དང་། ༡༩

འཛུགས་ལས་གཞི། ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་པའི་ལས་ཁུངས། ས་འཐུས་ལས་ཁུངས། ཚོགས་
ཁང་། ས་འགོ་ལས་ཁུངས་བཅས་སུ་འཚམས་
གཟིགས་ཕེབས་གནང་ཡོད།

ནང་དུ་མང་ཚོགས་ལ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་གོང་གསལ་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་དྲི་བར་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༢༤ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་
ནས་ཀུམ་རའོ་ཁྱབ་ཁོངས་ས་ཊོན་ཚོང་ཁང་ ༡༡ ལ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་རྗེས། ས་ཊོན་ཁམས་ཀཿཿ ཐོག་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་གནས་སུ་འབྱོར་སྐབས། ས་འགོ་དང་། ས་འཐུས་ཚོགས་གཙོ། རང་བདེན་ཚོགས་གཙོ། ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་བཅས་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུས་རྗེས། ཁམས་ཀཿཿ ཐོག་བཟོ་ཚོགས་དང་། དམག་ཟུར་ཚོགས་པ། རང་བདེན་ཚོགས་པ། ས་འཐུས་ཚོགས་ཁང་། ཁམས་ཀཿཿ ཐོག་རྙིང་དགོན། འགྲོ་བཞིན་པའི་འཛུགས་སྐྲུན་ཁག་བཅས་ལ་གཟིགས་ཞིབ་དང་། དེ་བཞིན་དེ་གའི་ཚོགས་ཁང་ནང་མང་ཚོགས་ལ་གོང་གསལ་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་གསུང་བཤད་དང་། མི་མང་གི་དྲི་བར་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད། ཉིན་རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༢ པའི་ཐོག་ས་སྐྱ་གོང་མ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ལ་མཇལ་བཅར་ཞུས་གནང་ཡོད། ཕྱི་ཚེས་ ༢༥ ཉིན་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་
གཉིས་ས་གནས་ནས་ཨམ་བྷ་ལའི་ས་གནས་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་གནས་སུ་འབྱོར་སྐབས་ལྡི་ལི་ས་འགོ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཡིག་དང་། ས་གནས་འབྲེལ་མཐུད་མི་སྣས་སྣེ་ལེན་ཞུས་རྗེས། ཨམ་བྷ་ལའི་ཚོང་པའི་གནས་བབ་ལ་གཟིགས་ཞིབ་དང༌། དེ་བཞིན་མང་ཚོགས་ནས་ཡུལ་མི་དང་མཉམ་གནས་སྐབས་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་དང་། བོད་དོན་ཁྱབ་སྤེལ་དགོས་གལ་སོགས་ཀྱི་གསུང་བཤད་དང་། དྲི་བར་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༢༧ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་སོ་སོའི་བཞུགས་གནས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

གཉིས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ཟུར་པ་རྣམས་ལ་སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་འཇམ་དཔལ་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས་ཕྱག་ཁྱེར་ཕུལ་བ་དང་། ས་གནས་སུ་ནད་ཡམས་སྔོན་འགོག་ཆེད་མདུན་ཐོན་གནང་མཁན་རྣམས་ལ་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཨ་ཀྲོང་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་ནས་ཕྱག་ཁྱེར་ཕུལ་གནང་ཡོད། རིམ་པས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ནས་ས་སྐྱ་མ་དགོན་དང་། སྒྲོལ་མ་ཕོ་བྲང༌། རྐང་སྤོལ་རྩེད་ཐང༌། འཕྲོད་བསྟེན་སྨན་ཁང་། སམ་བྷོ་ཊ་ཉིན་སློབ། ས་ལུ་ཊ་ལ་ཤིང་

ཕྱི་ཚེས་ ༢༣ ཉིན་སྤུ་རུ་ཝ་ལ་ས་གནས་
ནས་ཀུམ་རའོ་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལྷན། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་གཉིས་ཀུམ་རའོ་སྒ་པ་གཞིས་ཆགས་སུ་ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་གནས་འབྱོར་སྐབས། གཞིས་ཆགས་ཀྱི་གནད་ཡོད་མི་སྣས་སྣེ་ལེན་དང་། རིམ་པས་ས་ངོར་ཆོས་ཚོགས། ས་འགོ་ལས་ཁུངས། ས་འཐུས། རང་ཚོགས། སྒ་པ་བདེ་དོན་ཚོགས་པ། འཕྲོད་བསྟེན་སྨན་ཁང་། སློབ་གྲྭ། གཙང་འཕྲོད་ལས་གཞི་སོགས་ལ་གཟིགས་སྐོར་དང་། ཉིན་རྒྱབ་དེ་གའི་ཚོགས་ཁང་

སྤྱི་འཐུས་འཚམས་གཟིགས།

100

སྤྱི་འཐུས་ཀུན་དགའ་བསོད་སྟོབས་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ད ངོས་གྲུབ་རྡོ་རྗེ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་ཧོན་སུར་རབ་རྒྱས་
གླིང་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་སུ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ།

༄༅། ། སྤྱི་འཐུས་ཀུན་དགའ་བསོད་སྟོབས་
མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་དངོས་གྲུབ་རྡོ་རྗེ་མཆོག་
རྣམ་གཉིས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༩
ནས་ ༡༦ བར་ཉིན་གྲངས་ ༨ རིང་རྒྱ་གར་ལྷོ་

ཉིན་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལི་ནས་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་སྦེང་ལོར་བརྒྱུད་ཧོན་སུར་རབ་རྒྱས་གླིང་གཞིས་ཆགས་སུ་
ཕེབས་ཐོན་གྱིས་ས་གནས་སུ་འབྱོར་མཚམས། ས་གནས་འགོ་འཛིན་དང༌། སྨད་རྒྱུད་གྲ་ཚང་དང་རྫོང་

འགན་འཛིན། ས་གནས་གཞོན་ནུ་དང་བྱེད་ཚོགས་གཙོ། སྤྱི་མི་གཉིས་དང་བརྒྱ་དཔོན་རྣམ་པ། གཞིས་མཉམ་ལས་བྱེད་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུས་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༡ ཉིན་སྔ་དྲོ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་
གཉིས་ནས་གྲོང་སྡེ་ཀ་པ་དང་། ཁ། ག ཅ། ཆ། ཉ། བཅས་ཀྱི་སྔོན་འགྲོ་སློབ་གྲྭ་དང་། དེ་བཞིན་གྲོང་སྡེ་ང་པ་དང་། ཏ། ཐ། ད། ན། པ། ཕ། བ་བཅས་གྲོང་སྡེ་ ༨ ཀྱི་སྔོན་འགྲོ་སློབ་གྲྭར་གཟིགས་སྐོར་དང་། དེ་རྗེས་འོད་སྣང་སློབ་གྲྭ་དབུ་མའི་འཛིན་ཁང་དང༌། རོལ་ཆ་ཁང་། དཔེ་དེབ་ཁང་། ལག་ཤེས་སྦྱོང་བརྡར་ཁང་། སྲོལ་རྒྱུན་འཛིན་ཁང༌། ཨིན་ཇིའི་སློབ་ཁྲིད་ཁང༌བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་གནང་རྗེས། ཚོགས་ཁང་ནང་དགེ་ཆེ་གཙོས་དགེ་རྒན་ལས་བྱེད་རྣམ་པ་ལྷན་ཚོགས་སར་ཆེད་ཕེབས་གནང་སྟེ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་ ༡༧ པའི་སྐུ་ཚབ་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས་འཚམས་འདྲིར་བཅར་ལུགས་དང༌། སློབ་གྲྭ་དེ་བཞིན་སྔར་ལྷག་ཡར་རྒྱས་ཚགས་ཚུད་གང་ལེགས་འགྲོ་བཞིན་པ་དེ་ནི། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས་དང་ཕ་མའི་ཚོགས་ཆུང་བཅས་ཀྱིས་མཐུན་འགྱུར་གྱི་ཁར། དགེ་རྒན་ལས་བྱེད་རྣམ་པས་བོད་

ཕྱོགས་ཧོན་སུར་རབ་རྒྱས་གླིང་གཞིས་ཆགས་སུ་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཁག་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ཡོད།
དེ་ཡང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཕྱི་ཚེས་ ༩
ཉིན་ལྡི་ལིར་ལྷན་འཛོམས་བྱུང་བ་དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༡༠

དཀར་ཆོས་སྡེ་གྲ་ཚང་། ཨོ་རྒྱན་གླིང་དགོན་བཅས་ཀྱི་ཕྱག་མཛོད་དང་། ས་གནས་འཐུས་ཚོགས། རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ། མཉམ་འབྲེལ་གཉིས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་དང་དྲུང་ཆེ། ཕ་མའི་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ། ས་གནས་སྨན་ཁང་གཉིས་ཀྱི་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་འཕྲིན།

101

བསྟན་སྲིད་སྤྱིའི་བདེ་རྩ་ཁོ་ནར་དགོངས་པ་བཞེས་ཏེ་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ཕྱག་ལས་གནང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་དེར་ཡིད་རངས་སྔགས་བརྗོད་དང་མུ་

དཔལ་ལྡན་རྫོང་དཀར་ཆོས་སྡེའི་འདུ་ཁང་ནང་གི་རྟེན་གཙོ་དང༌། མགོན་ཁང་། རྒྱལ་བའི་གཟིམ་ཆུང་། སྒྲོལ་མ་གསུང་བྱོན་ལྷ་ཁང་། ནང་རྟེན་ལྷ་ཁང་།

འགན་ཁུར་བཞེས་ཕྱོགས། རང་ཅག་བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐད་དང་རིག་གཞུང་སྲུང་སྐྱོབ་དང་མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན་གནང་སྒོ་ཁག་དང་། གཤིས་སྤྱོད་བཟང་གསུམ་ལྡན་པའི་བོད་མི་རིགས་ཤིག་ཡོང་ཐབས་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་གསུང་བཤད་དང་། མང་ཚོགས་ནས་དོགས་འདྲི་ཕུལ་བ་ཁག་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༤ སྔ་དྲོ་ཕྱག་ཚོད་ ༩།༣༠ ཐོག་
ཧོན་སུར་རབ་རྒྱས་གླིང་ནས་སྦེང་ལོར་ལ་ཕྱིར་ཕེབས་དང་། ཕྱི་ཚེས་ ༡༥ ཉིན་སྦེང་ལོར་ནས་ལྡི་ལིར་ཕྱིར་ཕེབས། ཕྱི་ཚེས་ ༡༦ ཉིན་ལྡི་ལི་ནས་སོ་སོའི་བཞུགས་གནས་སུ་ཕྱིར་ཕེབས་གནང་ཡོད།
གཟིགས་སྐོར་ཕྱོགས་བསྐྱོད་སྐབས་ས་
གནས་སོ་སོའི་མི་མང་གི་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་ལེན་ དང་། མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་གསུང་བཤད་ཐེངས་ ༤ དང་། བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་ ༡། དེ་བཞིན་མི་མང་དང་། ཁོངས་སོ་སོ་ནས་དཀའ་སེལ་མཇུག་སྐྱོང་དགོས་རིགས་སྙན་ཞུ་དང་། ཉམ་ཐག་གི་གནས་ཚུལ་རྒྱུས་ལོན་དང་དཀའ་སེལ་མཇུག་སྐྱོང་། སློབ་གྲྭ། མི་མང་སོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་གཟིགས་ཞིབ་གནང་བ་སོགས་ལམ་འགོར་བཅས་ཁྱོན་ཉིན་གྲངས་ ༨ ཙམ་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་འཚམས་གཟིགས་ཀྱི་ལས་དོན་ཡོངས་སུ་ལེགས་གྲུབ་གནང་ཡོད་པ་བཅས། །

མཐུད་ཞབས་ཞུ་མཐའ་འཁྱོལ་གནང་ཐབས་ཡོང་བ་སོགས་འབོད་བསྐུལ་ཞུས་གནང་འདུག རིམ་པས་ས་གནས་འཕྲོད་བསྟེན་སྨན་ཁང་དང་། འོ་མ་མཉམ་འབྲེལ། རྒས་གསོ་ཁང་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༢ ཉིན་ཨོ་རྒྱན་གླིང་དགོན་པར་
གནས་ཟིགས་དང་། དེ་ནས་དཔལ་ལྡན་སྨད་རྒྱུད་གྲ་ཚང་ལ་གནས་གཟིགས་དང་། གྲྭ་ཚང་གི་འདུ་ཁང་ཚོམས་ཆེན་ཁང་དུ་མཁན་ཆེན་མཆོག་གཙོས་ཕྱག་མཛོད་རྣམ་པ་དང་། དགེ་འདུན་རྒན་གྲས་བཅས་འདུ་འཛོམས་སར། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་སྐབས་ ༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་ཐོག་ནས་འཚམས་འདྲི་དང༌། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན། རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་བོད་དོན་གནས་བབ། ཆོས་བྱེད་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐུའི་འཕྲོད་བཞེས་ཐད་དམིགས་བསལ་ཐུགས་ཟབ། གཞན་ཡང་བསླབ་པ་སློབ་གཉེར་དང་གཤིས་སྤྱོད་བཟང་གསུམ་སོགས་ལ་འཐུས་ཤོར་དུ་མ་སོང་བ་དགོས་གལ། ཧི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ནས་ཕེབས་མཁན་ཚོ་ནས་ཀྱང་བོད་དོན་ཐོག་ཐུགས་འཁུར་ཆེ་སྐྱེད་གནང་གལ་སྐོར་སོགས་ཀྱི་གསུང་བཤད་གནང་བ་དང་། ཉིན་རྒྱབ་

མཛད་བཅུ་ལྷ་ཁང་སོགས་ལ་གནས་གཟིགས་གནང་རྗེས། ཚོགས་ཁང་ནང་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་དབུས་ཕྱག་མཛོད་དང༌། དགེ་འདུན་བཅས་འདུ་འཛོམས་སར་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་༧གོང་ས་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན་དང༌། བོད་ནང་གི་བོད་མིའི་དཀའ་སྡུག་གནས་སྟངས།རྒྱ ལ་སྤྱིའི་ནང་བོད་དོན་གནས་བབ་སོགས་ཀྱི་ཁར་བསླབ་པ་སློབ་གཉེར་ལ་ཐུགས་བརྩོན་ལྷོད་མེད་ཐོག ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད། ཐུགས་མཐུན་ཁྲིམས་གཙང་། སྐད་ཡིག་བདག་གཅེས་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་གསུང་བཤད་གནང་། ཕྱི་དྲོ་ཧོན་སུར་རབ་རྒྱས་གླིང་གཞིས་མཉམ་གཉིས་དང༌། གཞུང་འབྲེལ་དང་གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་སྡེ་ཁག གྲ་ཚང་གཉིས་ཀྱི་ཕྱག་མཛོད། སྤྱི་མི་བརྒྱ་དཔོན་སོགས་གནད་ཡོད་མི་སྣ་ ༤༠ ལྷན་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་གནང་ཡོད། ཕྱི་ཚེས་ ༡༣ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཧོན་སུར་རབ་
རྒྱས་གླིང་མི་མང་ཚོགས་ཁང་ནང་གཞིས་མི་འདུ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་༧གོང་ས་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན་སྐོར་དང༌། བོད་ནང་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས། རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་བོད་དོན་གནས་བབ། རྩ་དོན་གྲུབ་ཕྱོགས་ཐད་བོད་མི་མི་རེ་ངོ་རེ་ནས་

རྒྱ་གར་བྱོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་སྤང་གསོ་བྱང་རྡེས་གསང་དུ་བསྐོ་གཞག་བྱང་བའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་སུ་རྡེ་ཏ་ཀུ་མར་མཚོག་དང་། དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་ཏོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛེལ་མཚོག་ལྟན་དུ་བསྒྲོན་བའི་བར།

ཚོགས་དྲུང་ཟུར་བ་ཚེ་དབང་དངོས་གྲུབ་ལགས་ལ་ཞེབས་སྐྱེལ་གསོལ་སྟོན་གོ་སྤྲིག་ཞུས་རྡེས་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་སྤྲེལ་དོ་མཚོག་གིས་གཙོས་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམས་དང་ལྷན་དུ་བསྒྲོན་བའི་བར།